

DR. TÖRÖK BÉLA ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKISKOLA, KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY ÉS KOLLÉGIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2021-2022.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

1	Az intézmény bemutatása.....	8
1.1	Intézményünk története	8
1.2	Szervezeti egységek a Szakmai Alapdokumentum szerint	10
1.3	Az intézmény környezete, helye az országos és a fővárosi közoktatási rendszerben illetve a gyógypedagógiai intézmények országos rendszerében	11
1.4	Az intézmény kapcsolatrendszere, hazai és nemzetközi társadalmi kapcsolata	12
1.5	Az intézmény tanulói	13
1.6	Az intézménybe való bekerülés, a tanuló felvételi, átvételi kérelmekre vonatkozó szabályok.....	15
1.7	Alapértékeink, alapelveink, céljaink és ezek elérését szolgáló főbb feladataink.....	19
1.8	A pedagógusok helyi intézményi feladatainak meghatározása	22
1.9	A szülőkkel való kapcsolattartás színterei intézményünkben	26
1.10	Gyermek- és ifjúságvédelem.....	28
1.11	Iskolapszichológiai és mentálhigiénés ellátás	33
1.12	Egészségnevelési és környezeti nevelési program	35
1.13	A tanulók fizikai állapotának mérése	40
1.14	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	40
1.15	A Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény és Kollégium intézmény kollégiumainak nevelési programja	42
1.15.1	A kollégiumi nevelés célja és alapelvei	42
1.15.2	A kollégiumi nevelés feladatai	44
1.15.3	A kollégiumi program időkeretei és személyi feltételei.....	47
2	Az Intézmény nevelő-oktató munkája szervezeti egységenként.....	51
2.1	A Rákospatak utcai óvoda, általános iskola és kollégium	51
2.1.1	A Rákospatak utcai óvoda.....	51
2.1.1.1	Az óvodai gyermekközösség jellemzői.....	51
2.1.1.2	Az óvodai nevelés céljai, feladatai.....	52

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1.1.3	A „Mondom-hallom” (Óvodai program nagyothalló gyermekeknek – OKI97GYNÓ-1-3) jellemzése	54
2.1.1.4	Megkésett és akadályozott beszédfejlődésű gyermekek óvodai nevelése ..	60
2.1.1.5	Pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek óvodai csoportja	62
2.1.2	A Rákospatak utcai Általános Iskola	66
2.1.2.1	Az általános iskolai tanulóközösség jellemzői	66
2.1.2.2	Az általános iskolai nevelő-oktató munka céljai és feladatai, sajátos pedagógiai módszerei	67
2.1.2.3	Az általános iskola képzési kínálata.....	71
2.1.2.4	Az oktatás-nevelés szakaszai	73
2.1.2.4.1	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	76
	Értékelés az alsó tagozaton	77
	Értékelés a felső tagozaton.....	78
2.1.2.9	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogának rendje.....	84
2.1.2.10	Hagyományaink, értékeink.....	86
2.1.3	A Rákospatak utcai óvoda kollégiumi nevelési programja.....	86
2.1.4	A Rákospatak utcai iskola kollégiumi nevelési programja	88
2.1.5	A Rákospatak utcai középiskolai kollégium nevelési programja.....	92
	Feladatok	92
2.2	A 1142 Budapest, Szőnyi út 26/b szám alatt működő Óvoda, Általános Iskola.....	94
2.2.1	A Szőnyi úti létesítmény képzési kínálata.....	94
2.2.2	Az oktatáshoz-képzéshez járuló egyéb tevékenységek	94
2.2.3	Az intézmény tanulói közösségei	95
2.2.4	Az intézményben nevelkedő gyermekek neveltségi szintjének bemutatása	95
2.2.5	Az intézményben működő helyi módszertani munkaközösségek	96
2.2.6	A szülőkkel és közösségeikkel való együttműködés az ellenőrzés-értékelés tevékenységében.....	96
2.2.7	A magatartás és a szorgalom értékelésének, minősítésének formái.....	96
2.2.8	A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei	97
2.2.9	A tanterv megvalósításához szükséges eszközrendszer	97

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.10	A tanterv megvalósításának tankönyvi feltételei.....	98
2.2.11	Az általános és speciális jellegű eszközrendszer.....	98
2.2.12	A Szőnyi úti óvoda nevelési programja	99
2.2.12.1	A Szőnyi úti óvodai gyermekközösség.....	99
2.2.12.2	Az „Óvodai fejlesztési program” sajátosságai	100
	Az óvodai fejlesztés célja	100
2.2.12.3	A Szőnyi úti óvoda foglalkozási rendje és napirendje.....	102
2.2.12.4	Kollégiumi ellátás az óvodában	103
2.2.12.5	A Szőnyi úti óvoda napirendje.....	104
2.2.12.6	Egyéb szolgáltatások.....	105
2.2.13	A Szőnyi úti telephelyen folyó, súlyos - halmozottan sérült gyermekeket fejlesztő tevékenység.....	106
2.2.13.1	A fejlesztő iskolai oktatás alapelvei.....	107
2.2.13.2	Az alapelvekből adódó feladatok.....	107
2.2.13.3	A fejlesztés területei.....	107
2.2.13.4	A pedagógiai munka sajátosságai	108
2.2.13.5	Az értékelés rendszere	110
2.2.13.6	A szülőkkel való kapcsolattartás ideje és módja.....	112
	A fejlesztő iskolai oktatás dokumentumai	113
2.2.13.7	Egyéb kínálatunk	118
2.2.13.8	A fejlesztő iskolai oktatás dokumentumai	119
	A Szőnyi úti telephelyen folyó, enyhe értelmi sérült gyermekeket fejlesztő tevékenység	125
2.3	Az Újváros park 1. sz. alatti Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium....	133
2.3.1	Az oktatáshoz-képzéshez járuló egyéb tevékenységek	133
2.3.2	Az Újváros parki iskola helyi tanterve, tantárgyi rendszere	134
2.3.3	A „Ráhangolás” felkészítő program.....	135
2.3.4	Az iskola követelményrendszere.....	136
2.3.5	Az iskola értékelési rendszere, a tanulmányi munka ellenőrzésének általános és speciális jellegzetességei	136
2.3.6	A szülőkkel és közösségekkel való együttműködés az ellenőrzés-értékelés tevékenységében.....	139

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.3.7	A magatartás és a szorgalom értékelésének, minősítésének formái.....	139
2.3.8	A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei	139
2.3.9	A tanterv követelményeinek megvalósításához szükséges eszközrendszer.....	140
2.4	Az Újváros parki Szakiskola szakképzési tantervi rendszere, szakmai programja	142
2.4.1	A szakiskolai tagozatra való belépés, felvételi eljárásrend	142
2.4.1	A nagyothalló gyermekek szakiskolájának szakmai képzési rendszere, tantervi óraterve	146
2.4.2	A szakiskola megújuló szakképzése.....	147
2.4.3	A szakiskolai képzés általános követelményrendszere	148
2.4.4	A tanulók értékelése	149
2.4.5	A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei	150
2.4.6	A tanterv megvalósításának tankönyvi feltételei.....	152
2.5	Készségfejlesztő iskola	152
2.5.1	A készségfejlesztő tagozatra való belépés, felvételi eljárásrend.....	154
2.5.2	<i>Nevelési elveink</i> ,	156
2.5.3	Kulcskompetenciák fejlesztése	156
2.5.4	Értékelési elveink	157
2.5.5	A tantárgyak struktúrája, óraszámok.....	160
2.6	Az Újváros parki kollégiumi nevelési program	161
2.6.1	A szakiskolában tanuló fiatalok kollégiumi nevelése	165
2.7	Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	166
2.7.1	Az ellátásban részesülők köre:.....	167
2.7.2	Hálózati területek.....	168
2.7.3	Az utazótanári hálózat tevékenységrendszere	168
2.7.4	Tevékenységeink részletes ismertetése	169
2.7.5	A befogadó többségi intézmények együttnevelési gyakorlatának megsegítése	170
2.7.6	Családközpontú gyermekkori intervenciók tevékenységeink.....	171
2.7.7	Szakemberek kompetenciájának bővítése, professzionalizálódás az együttnevelési gyakorlat érdekében	172
3	Mellékletek.....	175
3.1	Szakmai Alapdokumentum	175

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.2	Az intézmény jogi háttere.....	175
3.3	“MONDOM - HALLOM” ÓVODAI PROGRAM NAGYOTHALLÓ GYERMEKEKNEK.....	175
3.4	Speciális mozgásos fejlesztőterápia	239
3.5	A Rákospatak utcai Általános Iskola helyi tanterve.....	247
3.6	Enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve	253
3.6.1	A tanterv jellemzői	253
3.7	3.7.1. A halmozottan sérült nagyothalló gyerekek 9E szakmai alapozó képzésének iskolai óraterve	259
3.7.2	A „Ráhangelés” program részletes tematikája.....	262
3.8	A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának tanterve	275
3.8.1	A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának közismereti tantervi óraterve rész-szakképesítés esetén	275
3.8.2	Jelenleg futó adaptált képzési programok rész-szakképesítés esetén.....	277
	SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ (OKJ 3134602) 1 + 2 év	279
	SZOBAFESTŐ (OKJ 2158201) 1 + 2 év	280
3.8.3	A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának közismereti tantervi óraterve szakképesítés esetén.....	281
	Tantárgyak és óraszámok	281
3.8.4	NÉPI KÉZMŰVES (szőnyegszövő) (OKJ Jelenleg futó adaptált képzési programok rész-szakképesítés esetén.....	283
	3421501) 1 + 4 év.....	283
3.8.5	Intézményi belső kompetenciamérés	286
3.1	tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok	306
3.1	A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok	308
3.2	A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve	309
3.2.1	A tanterv jellemzői	309
3.2.1.1	Tanulásszervezési jellegzetességek.....	309
3.2.1.2	A tantárgyi rendszer jellemzése	310
3.2.2	A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothallók számára készült tantervi rendszer.....	310

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.2.2.1	Az iskola követelményrendszere	311
3.2.2.2	A tanterv értékelési rendszere, a tanulmányi munka ellenőrzésének általános és speciális jellegzetességei	312
	Értékelés a felső tagozatos osztályokban	315
3.3	„Határtalanul” Pályázat	335

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1 Az intézmény bemutatása

1.1 Intézményünk története

Intézményünk története azonos a hazai nagyothalló-oktatás történetével. **1925 – ben** Dr. Török Béla, fülész –audiológus professzor kezdeményezésére nyílt meg a nagyothalló gyermekek első hazai iskolája fővárosunkban.

Dr. Török Béla, az 1871 - ben született kiváló orvos tudományos munkái már igen korán határkövet jelentettek a fülészet magyarországi, sőt, európai fejlődésében. Műtétei során szembesült a nagyothallás, a siketség egyéni tragédiájával. Felismerte a siket gyermekek és a nagyothalló gyermekek meghatározó különbözőségeit. Hihetetlen szívóssággal elérte, hogy az 1921 óta meg-meginduló decentralizált osztályok egyesítésével Budapest Főváros Tanácsa engedélyezze a nagyothalló gyermekek saját önálló iskolájának a megnyitását. 1925. december 19.–én ünnepélyes keretek között megnyílt a Toldy Ferenc utca 64. alatt a megálmodott iskola. A megnyitón az iskolaalapító már nem lehetett jelen: 22 nappal a kapunyitás előtt meghalt.

Budapest Székesfővárosa a megalakulás után rövid idővel elrendelte, hogy az iskola az alapító nevét viselje. A későbbiekben az intézménynek meg kellett válni ettől a névtől, ám 1990 – ben, ünnepélyes keretek között újra felkerült névtáblánkra Dr. Török Béla neve. Az első iskola nevelőotthonnal még nem rendelkezett, így csak budapesti gyermekeket fogadhatott.

1965-ben épült fel a XIV. kerület Rákospatak u. 101. sz. alatt a - már diákothont is biztosító - új létesítmény. Az új iskola már vidéki gyermekeket is befogadhatott, így országos jelleggel óvodát, általános iskolát, és diákothont biztosított a nagyothalló gyermekek számára. A Nagyothallók Általános Iskolája és Nevelőotthona ebben az időben még csak **ép értelmű** gyermekeket fogadott be.

1980-ban új profillal bővült az intézmény feladatköre: a halmozottan sérült (enyhe fokban értelmi fogyatékos és nagyothalló) gyermekek nevelésének - oktatásának biztosításával. A halmozottan sérült gyermekek iskolája és „otthona” a Pesti út 117. szám alatt volt. Oktatásuk – nevelésük - fejlesztésük jelenleg két külön intézményben folyik.

Mindkettő a XIV. kerületben található.

Az óvodás és az általános iskolás, halmozottan sérült nagyothalló kisgyermekek **Szónyi úti létesítményünkben**, a halmozottan sérült nagyothalló gyermekek az **Újváros park 1. szám** alatti intézményünkben nevelkedtek.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1989 – től ugyanitt biztosítjuk a halmozottan sérült tanulók szakiskolai képzését.

2016-ban a készségfejlesztő iskola is elindult

Változást, fejlődést hozott az intézmény életébe az utazótanári hálózat fokozatos kiépülése. Feladatkörébe tartozik az óvodai, családi beszéd-és hallásnevelés támogatása, az utazótanári, integrátori, utógondozói, cochlea implantáció utáni terápiás fejlesztés. Mind emellett egyre nagyobb hangsúlyt kap az együttnevelés, a korai integráció támogatása, a szülők és a többségi pedagógusok tájékoztatása, képzése. Így az intézményünk a főváros, és az ország nagyszámú többségi óvodájával - iskolájával épített ki, és folytat szakmai - szervezési kapcsolatot.

Az intézmény kiemelkedően fontos hagyománya az iskolaalapítóról való megemlékezés a Dr. Török Béla Emléknapon.

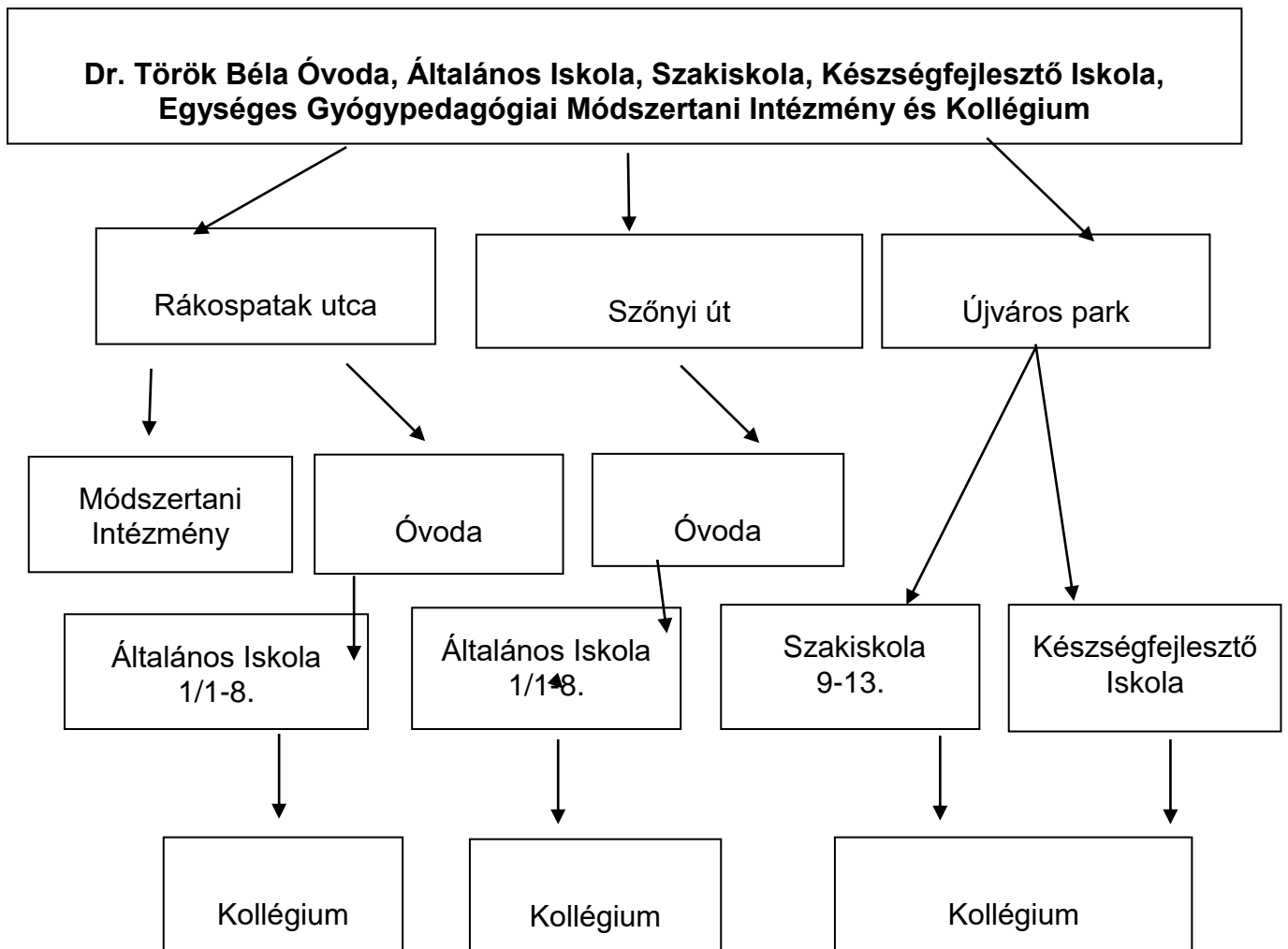
A megemlékezés ünnepi programjához szakmai-tudományos konferencia csatlakozik a hallássérült-pedagógia, a speciális-pedagógia, a szakmai kutatómunka, és a pedagógiai irányítás személyiségeinek részvételével, előadásával.

Ezen a napon kerül sor az 1990-ben alapított Török Béla Emlékérem, és a Török Béla Emléklapok kiosztására a hallássérült- és általános pedagógia, kutatómunka, pedagógiai irányítás jeles személyiségei számára.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.2 Szervezeti egységek a Szakmai Alapdokumentum szerint

Egységes intézményünk nevében is fellelhető a sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok pedagógiai ellátásának sokszínűsége.

A szervezeti egységek telephelyüket tekintve is különbözőek.

A Rákospatak utcai iskola és óvoda, amely az ép intellektusú különböző fokban hallássérült valamint megkésett és akadályozott beszédfejlődésű gyermekek óvodai, általános iskolai

PEDAGÓGIAI PROGRAM

nevelését-oktatását, kollégiumi ellátását biztosítja, a Rákospatak utca 101. szám alatti telephelyen található.

Az óvodáskorú magatartásszabályozási zavarral küzdő kisgyermekcsoportja is itt részesül szakszerű gyógypedagógiai ellátásban.

Kollégiumunk nem csak az óvodás-általános iskolás korosztálynak nyújt otthont a hétköznapokban és hétvégeken egyaránt, hanem vállalja a fővárosi középiskolákban tanuló vidéki hallássérült diákok nevelését, diákotthoni ellátását is.

A Rákospatak utcai telephelyen folyik az integrált nevelés-oktatásban résztvevő gyermekek, fiatalok megsegítése is. Az **Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény** segíti a hallássérült gyermekeket és fiatalokat a középiskolás kor végéig a főváros és az agglomeráció területén. Gondoskodik az utazótanári ellátásról.

A halmozottan fogyatékos hallássérült és akadályozott beszédfejlődésű óvodás, alsó és felső tagozatos iskoláskorú, illetve a képzési kötelezett tanköteles korú súlyos halmozottan sérült gyermekek oktatása-nevelése valamint kollégiumi ellátása a **Szónyi út 26/B** szám alatti telephelyen történik.

Az **Újváros park 1. szám alatti telephelyen** történik a halmozottan fogyatékos hallássérült szakiskolai és készségfejlesztő iskolai oktatás is. A kollégium otthont teremt az ország bármely régiójából érkező fiatalok számára.

1.3 Az intézmény környezete, helye az országos és a fővárosi közoktatási rendszerben illetve a gyógypedagógiai intézmények országos rendszerében

A Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium többfunkciós, sajátos nevelési-oktatási feladatokat ellátó, országos beiskolázású, egységes gyógypedagógiai intézmény. Fenntartója a Közép - Pesti Tankerületi Központ. Elsődleges feladata a főváros és Pest megye területén élő nagyothalló gyermekek óvodai, általános iskolai és szakiskolai nevelés-oktatása, kollégiumi elhelyezése. Ezeknek a funkcióknak az intézmény a behelyezési szabályok tiszteletben tartásával eleget is tesz.

Ugyanakkor országos beiskolázású gyógypedagógiai intézmény is, így egyértelmű kötelezettsége, hogy országos szinten gondoskodjon a beiskolázott gyermekek nevelés-oktatásáról, integrációjáról, rehabilitációjáról. Intézményünk több éve fogad határon túli hallássérült, magyar anyanyelvű gyermekek is.

Az országos beiskolázási funkció és a hallássérült pedagógiai meghatározottság révén az intézmény része az ország hallássérült-pedagógiai funkciókat ellátó intézményi hálózatának, így tagja a Hallássérültek Iskolái Országos Szövetségének.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.4 Az intézmény kapcsolatrendszere, hazai és nemzetközi társadalmi kapcsolata

Sokoldalú kapcsolatrendszerünket megalapozza szakmai hozzáállásunk és tevékenységeink sokszínűsége.

Az alábbi közigazgatási intézményekkel állunk kapcsolatban:

- Közép Pesti Tankerületi Központ
- Zuglói Önkormányzat
- Budapest Főváros Önkormányzata

Hagyományosan jó szakmai kapcsolatot alakítottunk ki és tartunk fenn az alábbi hazai intézményekkel, egyesületekkel:

- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete
- Társintézmények (Budapest, Vác, Kaposvár, Eger, Szeged, Debrecen, Sopron)
- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Hallássérültek Pedagógiája Tanszék
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- FPSZ - Szakértői bizottságok
- Magyar Nyelvészek Egyesülete
- Értelmi Fogyatékosokkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége
- Magyar Individuálpszichológusok Egyesülete
- BME Beszédkusztikai Laboratórium
- Magyar Logopédusok Szakmai Szövetsége
- Budapesti hallássérülteket befogadó intézmények
- Fül- Orr-Gégészeti Klinikák
- Pszichiátriai osztályok
- Audiológiai állomások
- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok
- Védőnők, gyermekorvosok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Pályázati tevékenységünk eredményeképp a következő nemzetközi kapcsolatokat alakítottuk ki:

- HIPEN Hallássérültekkel foglalkozó Intézmények Nemzetközi Szervezete
- Visegrádi4 Alapítvány
- Külföldi társintézmények: Németország, Törökország, Lengyelország, Cseh Köztársaság, Románia
- Külföldi testvériskola Szerbia

Alapítványok:

- Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány
- Ép Hallásért Alapítvány
- NASIBA
- Munkakör Alapítvány
- MACIE
- Salvia Leo Club

1.5 Az intézmény tanulói

Az egységes gyógypedagógiai intézmény komplex pedagógiai szolgáltatást nyújt mindazon gyermekek számára, akiket az illetékes szakértői állomások a szülők egyetértésével intézményünkbe javasolnak fővárosi és országos szinten egyaránt.

Elsősorban azok a **hallássérült** gyermekek kerülnek behelyezésre intézményünkbe, akik szakorvosi (otológiai-audiológiai) értelemben 30-35 dB és 90-95 dB halláscsökkenés közötti hallásállapotuk alapján enyhe, közepes illetve súlyos fokú nagyothallónak minősülnek.

A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás szókinccs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet. A hallás csökkenése akadályozottságot jelent a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Éppen ezért a tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje általában nem korrelál életkorával, hallásállapotával – melytől pozitív és negatív irányú eltérés is lehet.

Az intézmény képzési rendszerébe bekerülnek a **cochleáris implantáción átesett, súlyosan hallássérült (siket) gyermekek** is, akiknél a hallóképesség kialakítását célzó terápia lehetővé teszi a nagyothalló gyermekekkel való együtt-tanulást. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a gyermekműtéti korától, intelligenciájától, személyiségétől, családi háttérétől illetve az esetleges pszichés fejlődési zavartól, stb. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs, valamint az azzal párhuzamos pedoaudiológiai gondozás és az aktív szülői megsegítés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

eredményezi. A fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása

Az egységes gyógypedagógiai intézmény biztosítja a **halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek** óvodai nevelését, alapfokú iskolai oktatását, szakiskolai képzését, társadalmi integrációra való felkészítését. Ezeknél a gyermekeknél a hallásvesztéshez mozgáskorlátozottság, látás-, értelmi fogyatékoság, tanulási, vagy a fejlődés más zavarai társulhatnak.

A halmozottan sérült nagyothalló tanulók nevelési, oktatási lehetőségeit alapvetően befolyásolja a társult fogyatékoság jellege és súlyossága. A fejlesztés egyaránt épít a nagyothalló tanulók, valamint *az enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos* tanulók iskolai fejlesztésének irányelveire. Ezeket úgy alkalmazza, hogy figyelembe veszi a tanuló egyéni adottságait, fejlesztési szükségleteit, aktuális pszichés állapotát, az egyes területeken tapasztalt lemaradását, fejleszthetőségének határait.

Az intézmény vállalja a súlyos -- halmozottan sérült tanulók fejlesztő nevelését- oktatását is.

A súlyos - halmozottan sérült tanulók fejlődésének eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb. *A súlyos-halmozott fogyatékoság* olyan állapot, melynek hátterében rendszerint a korai életszakaszban (méhen belüli életben vagy a születés körül), ritkábban a későbbi életkorban bekövetkező súlyos, átható, komplex sérülés áll, ami rendszerint a központi idegrendszert

(elsősorban a fejlődésben és érésben lévő agyat) is érinti. A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünetegyüttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben való részvételben súlyos hátrányokat okoz.

A beszéd-, nyelv elsajátítási (**diszfáziás**) és **egyéb tanulási zavar tüneteit mutató hallássérült tanulók** komplex korrekcióját nyújtja intézményünk az iskoláztatás végéig elsősorban egyéni fejlesztés keretében. A hallássérültek „diszfázia típusú” társuló tanulási zavara a halmozott fogyatékoság egy speciális változata. Összetett tüneti képe súlyosabb fokú nyelvi- és beszédfejlődési akadályozottságban, diszpraxiás és szenzomotoros integrációs zavarra utaló pszichomotoros jellemzőkben nyilvánul meg. A specifikus nyelvi zavar, valamint a kísérő pszichomotoros tünetek változatos formában, sajátos összetételben jelennek meg a hallási fogyatékoság enyhébb vagy súlyosabb mértéke mellett.

Megkésett és akadályozott beszédfejlődésű gyermekek oktatását-nevelését is ellátja intézményünk. A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A nyelvi fejlesztés hasonló vonulatot jár be, mint a nagyothalló gyermekeké, a módszerek szinte megegyeznek a hallássérült gyermekeknél alkalmazott módszerekkel.

Intézményünk a 2012/13-as tanévtől felvállalja a magatartásszabályozási zavarral küzdő gyermekek óvodai nevelését, részt vállalunk a normál intellektusú, ép hallású pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek ellátásában, intézményes megoldást próbálunk nyújtani olyan gyerekek számára, akik az óvodai fejlesztés ideje alatt eddig hosszantartóan csökkenten teljesítettek, beilleszkedési- magatartási zavarai miatt az általános viselkedési normákhoz nehezen alkalmazkodtak.

1.6 Az intézménybe való bekerülés, a tanuló felvételi, átvételi kérelmekre vonatkozó szabályok

Az országos beiskolázású egységes gyógypedagógiai intézményünkbe való bekerülés elsősorban a **Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Hallásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye** (a továbbiakban Szakértői Bizottság) szakvéleménye és behelyezési javaslata alapján történik.

A működés leírása az Együttműködés c. időszakos lap XIV. évfolyam 2. számának (2003. december 4.) felhasználásával történt.

A bizottság szakértői vizsgálatokat végez. Születéstől a korai fejlesztésen, az óvodai nevelésen, általános-, és középiskolai tanulmányokon át egészen a felsőfokú tanulmányokig figyelemmel kíséri, segíti a hallássérült gyermekek, fiatalok sajátos nevelési igényüknek megfelelő ellátáshoz, fejlesztéshez jutását.

A szakértői és rehabilitációs tevékenység keretében történik

- A fogyatékoság szűrése,
- a vizsgálat alapján javaslatlattétel a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára, helyére és az ellátáshoz kapcsolódó egyéb szolgáltatásokra,
- A különleges gondozáshoz szükséges feltételek meglétének vizsgálata.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A bizottság a szakértői és rehabilitációs tevékenység keretében az alábbi konkrét célokból végez szakértői vizsgálatokat:

- korai fejlesztés megkezdése
- bölcsődei felvételi javaslatétel
- óvodai felvétel, a szükséges rehabilitációs foglalkozás jellegének, gyakoriságának megállapítása
- iskolai felvétel, a szükséges rehabilitációs foglalkozás jellegének, gyakoriságának megállapítása
- javaslat fejlesztő felkészítésben való részvételre
- részképeség zavar esetén az okok feltárása, terápiai javaslatétel
- szükség szerint egyes tantárgyak, tananyagrészek értékelés és minősítése alóli mentesítési javaslatétel
- kötelező kontrollvizsgálat
- iskolaváltás esetén az új iskola kijelölése
- a középfokú oktatás során igénybe vehető kedvezmények megállapítása
- a felsőfokú tanulmányok során igénybe vehető kedvezmények megállapítása

A szakértői vizsgálat orvosi-, valamint a gyermek életkorának megfelelő pedagógiai-, pszichológiai-, és praktikus hallás- és beszédvizsgálatból áll. Ennek során kerül sor a gyermek értelmi képességeinek-, személyiségének-, tanulási képességeinek vizsgálatára, hallás- és beszédállapotának, nyelvi szintjének felmérésére, iskolai teljesítményeinek mérésére és a sérülést kiváltó okok feltárására.

A vizsgálat során támaszkodnak a bemutatott, zárójelentésekre, audiológiai mérésekre, ill. a gyermekkel foglalkozó szakemberek pedagógiai véleményére.

A vizsgálatot kezdeményezheti a „Szakértői vizsgálat iránti kérelem” című nyomtatványon a gyermekkel kapcsolatba kerülő szakember: védőnő, audiológus, gyermekorvos, szakorvos, gondozónő, óvónő, tanító, tanár, gyógypedagógus, logopédus, gyermekjóléti szolgálat vagy családsegítő szolgálat munkatársa, jegyző.

A vizsgálat a szülő beleegyezésével történik, melyet a nyomtatvány aláírásával ad meg.

A vidékieket a vizsgálaton való megjelenéssel összefüggő utazási költségtérítés illeti meg (a helyi közlekedést kivéve).

A Szakértői vélemény megléte szükséges ahhoz, hogy a hallássérült gyermek a sajátos nevelési igényeknek megfelelő ellátásban, fejlesztésben és kedvezményekben részesülhessen.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A gyermekek kontrollvizsgálatát 3 évente végzi a bizottság. A szakértői vélemény erre az időszakra a benne megnevezett intézményre érvényes.

A vizsgálatok végzése mellett kapcsolatot tart a hallássérült gyermekek egészségügyi és pedagógiai ellátását végző intézményekkel. Információs tevékenységet is folytat.

Amennyiben a szülő a szakértői véleménnyel nem ért egyet, a gyermeke lakóhelye, annak hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnél közvetlenül is eljárást indíthat a szakértői vélemény felülvizsgálata céljából. 4/2010 OKM rendelet 14.§(1) m) és 14§(5) nyújthat be. Amennyiben az iskolában nevelkedő gyermeket fejlődése érdekében, a nevelés-oktatásával, korrekatív fejlesztésével foglalkozó pedagógusok az észlelt jelenségek és konkrét pedagógiai- és pszichológiai vizsgálatok alapján, más pedagógiai környezetbe (iskolába, intézménybe) látják jónak áthelyeztetni, ebben az esetben is szükség van minden előzetes vizsgálat mellett, az előbb említett Bizottság szakvéleményének és döntésének a megszerzésére.

Ugyancsak szükséges megszerezni az említett Szakértői Bizottság hozzájárulását, az integrációs döntések végrehajtásánál, illetve a re-szegregációs esetknél (a gyermekek indokolt visszakerülésénél a többségi iskolából a szegregációba). Ezekben az esetekben a Szakértői Bizottság a döntéshozatala előtt férőhely biztosító nyilatkozatot kér a kijelölt fogadó intézménytől.

A Szakértői Bizottság döntése abban az esetben is szükséges, ha az intézmény ún. "belső áthelyezést" hajt végre, az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek iskolájából, az ép értelmű nagyothalló gyermekek létesítményébe helyezi át tanulóját, vagy fordított esetben az ép értelmű nagyothalló gyermekek iskolájából kell a gyermeket, a halmozottan sérült gyermekek nevelő-oktató pedagógiai környezetébe áthelyezni.

A 8. osztály elvégzése után a tanulóknak lehetőségük van az intézményen belül folytatni a tanulmányaikat a Speciális Szakiskolában. Ebben az esetben is követni kell a középfokú beiskolázási eljárás menetét. Ezen kívül szükség van a Szakértői Bizottság ismételt szakvéleményére is.

Elérhetőségek:

**Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Hallásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó,
Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye**

1147 Budapest, Cinkotai u. 125-137.

Tel./Fax: 1/422-1493, 1/422-3140

Email: info.hv@fpsz.net

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A súlyos nyelvfejlődési zavarral küzdő, megkésett és akadályozott beszédfejlődésű, sajátos nevelési igényű gyermekek a **Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye** szakvéleménye és javaslata alapján kerülhetnek intézményünkbe.

A bizottság 2 és fél éves kortól a tankötelezettség felső határáig (16 év), a gyermekeket/tanulókat komplex vizsgálatban, szükség szerinti tanácsadásban, korai fejlesztésben részesíti.

Azokat a gyermekeket, akik valamilyen beszédproblémával küzdenek:

- beszéd- és nyelvfejlődés zavarai
- az artikuláció zavarai
- a beszéd folyamatosságának zavarai
- a hangadás rendellenességei
- az olvasás- és írásteljesítmény zavarai

Komplex vizsgálatok (orvosi, pedagógiai, pszichológiai, logopédiai) során felméri a gyermek képességeit, beszédállapotát, javaslatot tesznek a logopédiai fejlesztésre, a különleges gondozás keretében történő ellátásra, logopédiai csoportba történő elhelyezésre vagy logopédiai osztályba történő beiskolázásra

A vizsgálatok komplex jellegűek: logopédiai, pszichológiai és gyógypedagógiai vizsgálatok. Szükség esetén további kiegészítő vizsgálatokat javasolnak: fül-, orr-, gégszeti, szemészeti, neurológiai, pszichiátriai szakorvosi vizsgálatokat.

Amennyiben a bizottság beszéd fogyatékoság miatt sajátos nevelési igényt állapít meg, a szakértői vélemény 3 tanévig érvényes. 3 tanév után felülvizsgálatot végeznek annak megállapítására fennáll-e még a beszéd fogyatékoság miatti sajátos nevelési igény, szükséges-e a további intenzív logopédiai ellátás. Felülvizsgálat kezdeményezéséhez a szülő és az iskola együttes írásbeli kérelme („Szakértői vizsgálat iránti kérelem” című nyomtatványon).

Mindenkor a szülő beleegyezése szükséges a vizsgálatához, melyet a vizsgálat kérő nyomtatvány aláírásával ad meg.

Ez történhet:

levélben: Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó, Tagintézménye Budapest, 1077, Izabella u. 1.

A pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő óvodáskorú gyermekek behelyezése intézményünkbe az SNI-s gyermekek beiskolázásával foglalkozó fővárosi és megyei **Szakértői Bizottságok** szakvéleménye és javaslata alapján történik.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A bizottság feladatai:

- Tanulási képesség vizsgálata,
- értelmi és “más” fogyatékoság diagnosztizálása,
- javaslattétel a fejlesztés módjaira, intézmény típusára,
- gyógypedagógiai és pszichológiai tanácsadás

A vizsgálat az intézmények javaslata alapján a szülő beleegyezésével vagy közvetlenül a szülő kérésére történik a lakóhely szerint illetékes képességvizsgáló bizottságnál.

A Szőnyi úti telephelyen fejlesztő nevelés-oktatásban részesülő, súlyos - halmozottan sérült tanulók behelyező határozatát az SNI-s gyermekek beiskolázásával foglalkozó fővárosi és megyei **Szakértői Bizottságok** adják ki.

1.7 Alapértékeink, alapelveink, céljaink és ezek elérését szolgáló főbb feladataink

Intézményünk pedagógiai kultúráját áthatják **az emberi magatartás általános értékei**. Ennek szellemében fontosnak tartjuk az egyéni bánásmódot, az emberközpontú, egymás tiszteletén, a máság elfogadásán alapuló nevelő-oktató munkát. Az életkornak és a gyermek sajátosságainak megfelelő követelmények támasztásával felszabadult, szorongásmentes légkörben juttatjuk el tanulóinkhoz a szellemi értékeket. A tudás átadása során nagy hangsúlyt helyezünk a személyiség fejlesztésére.

Intézményünk alapvető célja, hogy neveltjeink a siker esélyével induljanak életpályájukra, eredményesen tudjanak beilleszkedni a többségi társadalomba, annak hasznos, értékes tagjaivá váljanak.

Az integrált intézmény célkitűzései között első helyen szerepel egy olyan gyermekközpontú, a gyermekek képességeit, hallásállapotát, terhelhetőségét maximálisan figyelembevevő oktatói-nevelői légkör kialakítása, melyben neveltjeink képességfejlesztése, a rehabilitáció, a rehabilitáció, az általános műveltség megalapozása a legeredményesebben valósulhat meg.

Mindezek érdekében a következő **pedagógiai alapelvek** megvalósítására törekszünk:

- *Nevelés és oktatás egysége*, elválaszthatatlansága, a nevelési célok elérésére való törekvés teljes jelenléte az oktatás minden mozzanatában.
- *Az integráció* eszméjének és gyakorlatának elfogadása, érvényesítése a teljes nevelő-oktató rendszerben. A halló társadalomba való sikeres beilleszkedés segítése, a befogadás sikerének minden eszközzel való előmozdítása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Ennek a szemléletnek és gyakorlatnak révén a *rehabilitáció és az esélyegyenlőség megvalósítását segítő* sajátos programok, tantervi elemek, tanítási segédanyagok beépítése a nevelés-oktatás tervébe, és a szociális tanulás folyamataiba.
- A *gyermekközpontúság*, a tanulók individuumbként történő kezelése, mely a fejlesztés során a sérülés-specifikus adottságokat figyelembe veszi.
- A tanulók *egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele* az oktatás és nevelés folyamatában.
- A *magyar nyelv törvényszerűségeinek megfelelő anyanyelvi szint* kimunkálására való folyamatos törekvés.
- A *differenciált oktatási- fejlesztő- korrekciós eljárások* előtérbe helyezése a hatékonyabb személyiségfejlesztés, a tudásanyag minél mélyebb elsajátítása és a kudarcok elkerülése érdekében. Az ehhez szükséges hatékony tanulásszervezési formák alkalmazása, például a kooperatív tanulást, és a komprehzív tanulás helyi formáinak használatát.
- A *komplex személyiségfejlesztés*, melyben nem csupán a *saját érték és egyenjogúság* felismerését és elfogadását tartjuk fontosnak, hanem a *toleranciára, empátiára, együttműködésre* való nevelést, a gyűlölködés, a rasszizmus elutasításának kialakítását a gyermekek gondolkodásában és cselekvésében.
- A *demokratikus szellemiség elve*, melynek alapján igyekszünk felkészíteni tanulóinkat a felelős állampolgári szerepre. Segítünk, hogy szabadon kifejezhessék véleményüket, önálló döntéseket hozzanak, vállaljanak felelősséget önmagukért, tetteikért és azok következményeiért.
- A *nemzeti érzelmek és a történelmi értékek* tiszteletén és minél teljesebb megélésén túl az *európai népek közösségébe* való tartozás fontosságának tudatosítása, az ezzel kapcsolatos gondolat- és ismeretkör folyamatos bővítése.

A kitűzött célok és a pedagógiai alapelvek elérését szolgáló, az intézmény valamennyi területét érintő **főbb feladataink**:

Tanulóink nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Neveltjeinket segítenünk kell abban, hogy a sérülésükből származó gyengeségeiket elfogadják, ugyanakkor meglévő erősségeiket felismerjék. Így egészséges, pozitív önértékelést kialakítva, kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak. A sikeres társadalmi beilleszkedés érdekében ismerjék meg az érzelmek, indulatok kifejezésének társadalmilag elfogadott verbális és nonverbális formáit. Tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításában.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Médiatudatosságra nevelés

A vizuális csatornának kiemelkedő szerepe van az ismeretszerzésben. Ugyanakkor lehetőséget biztosít a társadalmi kapcsolatépítés és a kapcsolattartás formáinak megismertetéséhez. Törekedni kell arra, hogy az ezen az úton szerzett ismeretek tartalma valóság-hű legyen, és hogy az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze.

A médiában való tájékozódás feltételezi a térben, időben, tartalmakban eltérő összefüggések felismerését. Mindezek súlyos gondot okozhatnak a kommunikációjukban akadályozott tanulóinknak. A szókincs és a fogalmak bővítése, a nonverbális úton szerzett ismeretek, fontos részét képezik az egyéni szükségletekhez igazított fejlesztésnek. Fontos a hallássérültek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az identitástudat kialakítása a kulturális örökségek megismerésén keresztül, életkoruknak megfelelő gyakorlat - orientált módszerekkel.(pl. tárgyi emlékek, múzeumlátogatások) történjen.

Szemléletük, nyitottságuk alakításában nagy jelentőséggel bír, ha kommunikációs lehetőségeikkel kapcsolatot tudnak teremteni tágabb környezetükben élő sorstársaikkal (pl. internet, pályázatok, szabadidős tevékenységek, kulturális rendezvények). Közvetlen élmények nyújtásával kell ismereteket adni a hazánkon kívüli kultúrkincsek megismeréséhez.

Fenntarthatóság, környezettudatosságra nevelés

Minél fiatalabb életkortól kezdődően tevékeny részvétellel, megfigyelés útján kell hatékonyan eljuttatni a tanulókat a környezet alakításának, megóvásának és fontosságának felismeréséhez (pl. interaktív tananyagok alkalmazása, természetben töltött programok). Tudatos pedagógiai segítséggel kell lehetővé tenni a vizuálisan jól érzékelhető, saját élményen alapuló ismeretek gyűjtését.

A tanulás tanítása

Neveltjeink tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális képességstruktúrájuk, lehetőségeik (emlékezet, annak sajátosságai, dysphasiás jegyek, részképességzavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus könyvtár) készség szintű használatát. A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereit, a kooperatív tanulási technikát vagy a távoktatás elsajátíttatását, megismerését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanulókat szükséges megismertetni a sérülésüket előidéző, illetve annak következményeit kiváltó okokkal.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A hallássérült tanulókkal el kell sajátítani a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, pontos jelnyelvi ismeretek).

Szükséges, hogy neveltjeink felismerjék a környezetben előforduló káros szokásokat, hogy az ártalmas magatartási formákat ne vegyék át. Ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni.

Tanulóink számára a mozgás, a testedzés olyan kompenzációs terület, ahol kommunikációs hátrányaikkal is jelentős sikereket érhetnek el. Emellett a sport segíthet a belső feszültségeik levezetésében, így segítve az indulatok kezelését. A hallássérült tanulóknál a mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez.

Neveltjeink nyelvi korlátozottságuk miatt kevesebb információval rendelkeznek a világról, bizonytalanságuk, befolyásolhatóságuk miatt jobban ki vannak téve veszélyeztető hatásoknak. Ezért fontos a szexuális nevelés, a szenvedélybetegségeket megelőző programok, illetve a biztonságos internethasználat megismertetése.

A pozitív és negatív érzelmek, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére akár a művészetek (képzőművészet, tánc) akár a sport terén.

Pályaorientáció

Reális énképük, pozitív önértékelésük kialakítása, a társadalmilag elfogadott viselkedésminták elsajátítása lehetővé teszi számukra majdani munkahelyi közösségükbe való beilleszkedésüket. A szakmák világában való széleskörű tájékozódásuk biztosítása segíti a képességeiknek megfelelő pályaorientáció kialakítását, majd a munka világába, azon keresztül a társadalomba való beilleszkedésüket. Mindehhez olyan kidolgozott integrációs programra van szükség, amelynek keretében célzott kompetenciafejlesztés folyik, emellett megismerhetik a hallók világát (pl. kapcsolattartás halló közösséggel, kommunikáció gyakorlása „természetes” közegben, illemszabályok, írott és íratlan törvények megismerése) is.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzzel való bánásmódról tanítása a tanulók későbbi beilleszkedését szolgálja.

1.8 A pedagógusok helyi intézményi feladatainak meghatározása

Az intézményben dolgozó pedagógusok felelősséggel és önállóan, a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzik szakmai munkájukat a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

munkaköri leírásban foglaltak keretein belül az iskolai tantárgyfelosztáson meghatározott munkarend alapján.

A pedagógus:

- felelős a rábízott gyermekek tanulmányi és erkölcsi fejlődéséért,
- mindennapi munkáját az intézmény általános céljai alapján tervezi, és ezek szolgálatában szervezi,
- tanórára és tanórán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, nagy gondot fordít a gyermekek sajátosságainak megfelelő fejlesztő foglalkoztatásra, a módszertani innovációra, a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására;
- tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi, végzi,
- törvény adta jogánál fogva maga választja meg a felhasználni kívánt eszközöket és módszereket,
- munkája során nagy hangsúlyt helyez a pedagógiai programban megfogalmazott, az intézmény egyik fő céljának megjelölt kommunikáció fejlesztésére,
- rendszeresen ellenőrzi a tanulók hallókészülékének, adó-vevő készülékének működőképességét, az illesztékek állapotát, figyelemmel kíséri a készülékek javítását,
- a lemaradó, valamint a súlyos beszédtanulási nehézségekkel küzdő tanulók számára felzárkóztató foglalkozásokat szervez, egyéni segítségnyújtással biztosítja továbbhaladásukat;
- gondot fordít a tehetséges tanulók megfelelő foglalkoztatására, amit a tanórai differenciáláson kívül egyéni tehetséggondozó foglalkozás illetve tanulmányi versenyekre való felkészítés formájában is megtehet;
- a hallássérült, illetve megkésett és akadályozott beszédfejlődésű gyermekek fejlődését sokoldalú szemléltetéssel segíti,
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyermekek tanulmányi munkáját annak figyelembe vételével, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő, motiváló hatású legyen,
- félévkor és tanév végén előzetesen megbeszélte és megkapott szempontok alapján értékeli a tanulók teljesítményét, és a szülőknek is tájékoztatást ad erről,
- az értékelésben törekszik az írásbeli és szóbeli formák egyensúlyának megtartására gondot fordít arra, hogy az írásbeli és szóbeli számonkérés egyensúlyban legyen,
- a kötelező írásbeli feladatokat ellenőrzi, javítja vagy a tanulókkal együtt értékeli,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- az írásbeli számonkérések anyagait a következő tanóra, de legkésőbb 10 munkanapon belül köteles kijavítani,
- A tanítás-tanulás folyamatában a gyermekek személyiségfejlesztésére törekszik,
- megismeri az általa foglalkoztatott tanulókról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi és mérlegeli az érintett gyermekek tanításkor és osztályzásakor,
- fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét,
- megtanítja és gyakoroltatja az iskolai élet minden mozzanatában a kulturált emberi viselkedés szabályait,
- biztosítja tanulóinak számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek,
- feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek spontán érdeklődésének fenntartása, fejlesztése,
- a tanítási órákon és tanórákon kívüli foglalkozásokon különös hangsúlyt fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának, öntevékenységének kialakítására,
- figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és a szabadidős foglalkozások megtartása során,
- az iskolai ünnepélyek méltó megtartásához a gyermekek megfelelő felkészítésével is hozzájárul,
- szakmai munkaközösségben aktívan vesz részt,
- állandó jelleggel gyarapítja szakmai és pedagógiai tudását, a szaktárgya körébe tartozó új tudományos eredmények megismerésére törekszik és a módszertani fejlesztések körében tájékozódik

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök szervezési feladatai:

- az osztálynapló vezetése, statisztikai lapokhoz szükséges adatok beszerzése, hiányzások, igazolások ellenőrzése
- szülői értekezletek tartása
- bizonyítványok elkészítése
- ellenőrzők rendszeres átnézése
- tanév elején az osztályterem berendezése, előkészítése a gyermekek fogadására

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a diákok felelősi munkájának megszervezése, értékelése
- a DÖK és az osztály DÖK képviselője munkájának figyelemmel kísérése, segítése
- a házirend betartásának ellenőrzése, számonkérése (pl. a mobiltelefonok biztonságos elzárása)
- osztálykirándulások szervezése.

Kapcsolattartás a szülőkkel, családdal

- Az osztályfőnöknek ki kell alakítani, és fenn kell tartani a kapcsolatot a szülőkkel.
- Nagymértékben segíti nevelő munkáját, ha ismeri a gyermekek családi hátterét, az aktuális problémákat.
- A hallássérült a szülőkkel meg kell teremtenie a kommunikáció megfelelő formáit. (Jeltolmács segítsége, SMS-ek, írásos üzenetek küldése, üzenő füzet használata)

Kapcsolattartás intézményünk gyermekorvosával, audiológusával

- Hallókészülékekre való odafigyelés.
- Felmerülő egészségügyi problémák jelzése.

Kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal

Ismeri az egyes tantárgyak oktatása során felmerülő nehézségeket. Közvetíti a diákok jelzéseit, kéréseit a szaktanárok felé.

Az osztályban tanító szaktanárokat tájékoztatja a gyermekek esetleges részképességi - zavarairól, a teljesítményüket akadályozó egyéb tényezőkről.

Iskolánkban szép hagyományai vannak a mikulás, a karácsony, a farsang, a születésnapok megünneplésének.

Az osztályfőnök és a nevelőtanár segíteni tudja a tanulókat abban, hogy ezeket az eseményeket jó hangulatban élhessék át. Cél az, hogy aktívan, igényesen vegyenek részt az előkészületekben, lebonyolításban.

A tanulók szociális és nyelvi kompetenciájának fejlesztése, erkölcsi nevelés

Az osztályfőnöki órán

Irányított és szabad beszélgetéseket folytat a tanulókkal. Ezek során meghallgatja és nyelviileg is segíti feldolgozni személyes élményeiket, illetve az osztályban történt eseményeket, konfliktusokat.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A beszélgetések közben véleményalkotásra, vitára, érvelésre készíti a gyermekeket. Mindezek során erkölcsi normákat, értékeket közvetít, fejleszti a diákok önismeretét, társismeretét, a tanulók szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empatikus képességeiket az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránt.

Folyamatosan visszajelzést ad a tanulóknak magatartásukról, közösségért végzett munkájukról és a tanulásban nyújtott teljesítményükről

Az ünnepekkel, hagyományokkal, szabadidős tevékenységekkel kapcsolatosan

Az iskola hagyományos rendezvényeire felkészíti a gyerekeket, az osztályközösség saját ünnepeinek megteremti a hangulatát.

1.9 A szülőkkel való kapcsolattartás színterei intézményünkben

Az integrált intézmény partneri hálózatának egyik legfontosabb eleme a szülőkkel való, a folyamatos információ cserén, a kölcsönös bizalmon alapuló, számos kooperatív tevékenységet magába foglaló, hatékony együttműködés.

Intézményünkben a szülőkkel való kapcsolattartás különböző formái egyre nagyobb szerepet kapnak, mivel a gyermekek, diákok többsége a sajátos nevelési igény mellett számos olyan egyedi, specifikus társuló zavarral küzd, amely egyénre szabott bánásmódot követel meg tőlünk a szülői házzal szemben is.

Óvodáinkban igyekszünk minden támogatást biztosítani a szülőknek, amely segít számukra gyermekük sérülésének elfogadásában, esetenként a nyugodt harmonikus otthoni légkör kialakításában. A szülői értekezletek, nyílt napok, fogadóórák, egyéni konzultációk lehetővé teszik, hogy a kisgyermekek szülei mindenről tájékozódjanak. A szülőtréningek segítik őket a lelki megrázkódtatások oldásában valamint a szükséges tudnivalók, ismeretek elsajátításában. Mindebben nagy szerepet vállalnak pszichológusaink. Szoros a kapcsolat a Módszertani Intézménnyel is, ahonnan számos szülő érkezik tanácsadásra, tapasztalatszerzésre. A szabadidő közös eltöltéséről is gondoskodunk a délutáni programok során, bevonjuk a szülőket a kézműves foglalkozásokba, kertrendezésbe.

A szülőkkel való folyamatos kapcsolatot biztosítják azok a hagyományos szervezett találkozók, mint az:

Iskolai rendezvények (Intézményvezetői tájékoztatás a szülői összejövetelek alkalmával)

- tanévnyitó ünnepély,
- tájékoztató értekezletek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- tanévzáró ünnepély, a tanulmányi év értékelése, jutalmak, oklevelek kiosztása

Szülői értekezletek

Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja.

- A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról.
- Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről.
- Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tart előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről.

Fogadóórák tartása, amelyek alkalmával a szaktanárok tájékoztatják a szülőket gyermekük előrehaladásáról, a felmerülő problémákról. Tanácsadással, módszerek átadásával segítik az otthoni tanulás eredményességét.

Nyílt napok szervezése a szülőknek

Minél többféle tantárgyi óra bemutatása, hogy a szülők minél többféle helyzetben láthassák gyermeküket. Érzékeljék a tanuló helyét az osztályközösségben. Reálisan értékeljék gyermekük képességeit, előrehaladását. Érezzék át a tanórák légkörét.

Az **üzenő füzetben** mindenről tájékoztatjuk a szülőket. Emellett bármikor, lehetőleg telefonon történő bejelentkezésre fogadja őket az igazgató, beszélhetnek helyettesekkel, osztályfőnökkel, szaktanárokkal, napközis tanárokkal egyaránt.

A technikai fejlődés lehetővé teszi az interneten történő megbeszélést is, ha azt a pedagógus és a szülő is igényli.

Honlapunkon a legújabb eseményekkel, friss hírekkel, aktualitásokkal jelentkezünk, amelyeket bárki elolvashat, a rendezvényeket, műsorokat megtekintheti.

Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, konzultáció a szülőkkel

Speciális szükségletű tanulóink középiskolai továbbtanulása mindig gondos előkészítést kíván a pedagógusoktól, osztályfőnököktől. A szülőkkel való konzultációk során nagy empátiával, megértéssel igyekszünk elérni azt, hogy a szülők reálisan lássák gyermekük lehetőségeit, és eszerint döntsenek a iskolaválasztásnál.

A pályaválasztást a diákokkal és szülőkkel közös beszélgetések során próbáljuk irányítani, segíteni. Szükség esetén megtesszük a kellő lépéseket a lehetőségekhez mért optimális munkába állás érdekében.

Nagyon fontosak az évek óta megrendezett szülősegítő foglalkozások, szülőklubok, szülők iskolája, szülőtréning.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ezeket az együttműködési formákat pályázatok útján sikerül létrehozni, a legtöbb esetben külön-külön megszervezve a különböző korosztályoknak.

Hallássérült szülőknek is szervezünk tréninget sajátos problémáik, gondjaik, feszültségeik oldására.

Oldott légkört teremtenek a közös rendezvények, mint a tavaszi, őszi kertrendezés, a közös játszótér, illetve minden olyan lehetőség megragadása, amikor szülők, pedagógusok, gyerekek együtt töltik a szabadidőt.

1.10 Gyermekek- és ifjúságvédelem

Intézményünkben a gyermekvédelmi tevékenységet az osztályfőnökök, a szaktanárok, a gyermekorvos, védőnő, az iskola pszichológusai összehangolt munkájukkal végzik. A feladatokat az iskola gyermekvédelmi felelőse fogja össze.

A gyermekvédelmi tevékenység fő területei:

- A veszélyeztető okok megelőzése, feltárása.
- A gyerekek problémáinak felismerése, a gyerek viselkedésében megfigyelhető jelek értelmezése.
- A problémák okainak megkeresése.
- Segítségnyújtás a problémák mérséklésében, megoldásában.
- A család, a gyermek megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítása.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Feladatai:

1. Tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.
2. A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése alapján az érintett tanulóknál - a veszélyeztető okok feltárása.
3. **Gyermekbántalmazás** vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot, illetve az illetékes hatóságokat.
4. A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken, elhelyezési tárgyalásokon.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5. A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében.
6. Az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelkesegély-telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.) címét, illetve telefonszámát.

Veszélyeztetettség

A gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) 5.§.-a szerint **a veszélyeztetettség olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza**”.

WHO definíciója szerint „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (**rossz bánásmód**) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélést, az elhanyagolást vagy hanyag bánásmódot. Csak úgy mint a kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A veszélyeztetettség (rossz bánásmód) megnyilvánulási formái

Elhanyagolás

nevelési

érzelmi

fizikai

Bántalmazás formájában

fizikai

érzelmi

szexuális

Elhanyagolás

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő **rendszeresen** elmulasztja a gyermek **alapvető szükségleteinek** kielégítését, védelmét, felügyeletét bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonság, amely veszélyt jelent, a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Nevelési elhanyagolás: az iskolalátogatási kötelezettség elhanyagolását, vagy a rendelkezésre álló és javasolt speciális képzési, fejlesztési, egészségügyi szolgálatok igénybevételének elmulasztását jelenti.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása.

Bántalmazás

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a *szándékos cselekedet, vagy gondatlanság* - így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb. - amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. A fizikai bántalmazás lehet egyszeri és lehet ismételt esemény.

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy:

1. értéktelen, el nem fogadott, nem szeretett,
2. a gyerek korának és fejlettségének meg nem felelő elvárásokat,
3. olyan helyzeteket, amelyekben a gyermek fél, fenyegetett, veszélynek van kitéve,
4. vagy kizsákmányolt, illetve megvesztegetett

Az érzelmileg bántalmazó magatartás elemei lehetnek: a mozgás korlátozása, lekicsinylés, bűnbakká tétel, fenyegetés, vissza- elutasítás, ijesztgetés, diszkrimináció, rettegésben tartás vagy más erőszakos (nem fizikai) módszerű nevelés.

A szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tiltanak a jogszabályok. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy gyermek és gyermek között.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha **gyermek bántalmaz gyermeket**. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Veszélyeztettség felderítése

A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak kötelezettsége

- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A nevelési-oktatási intézmény ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési-oktatási intézmények közreműködnek a gyermekek, tanulók veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködnek a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermekeket, tanulókat veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Igazolatlan mulasztásokkal kapcsolatos szabályok

„Ha a gyermek, a tanuló távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan.” Emmi rendelet 51. § (3)

Mikor jelezzünk?	Tanuló státusza	Kinek jelezzünk?	Megjegy.
első alkalommal törtéző igazolatlan mulasztás (a késések is összeadódnak!)	tanköteles tanuló	a szülőt, és a kollégiumot is értesíteni kell, ha nem közös igazgatású az iskolával	az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét a következményekre
ha, eléri a 10 óra	nem	szülő, kollégiumot is	az értesítésben fel kell hívni a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

igazolatlan hiányzást	tanköteles tanuló	értesíteni kell, ha nem közös igazgatású az iskolával	szülő figyelmét a következményekre
Ha a tanuló ismételten mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét!			
ha, eléri a 10 óra igazolatlan hiányzást	tanköteles tanuló	kormányhivatal, gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság	
Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az óvoda, az iskola (kollégium) bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít.			
ha, eléri a 30 óra igazolatlan hiányzást	tanköteles tanuló	Általános Szabálysértési hatóság, gyermekjóléti szolgálat (közreműködik a szülő értesítésében)	
ha, eléri az 50 óra igazolatlan hiányzást	tanköteles tanuló	a tanuló tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóság	

A tanuló távolmaradásának, mulasztásának, késésének igazolására vonatkozó további előírásokat az iskola **házi rendje** tartalmazza /Emmi rend. 5. § (1)/

A **pedagógiai program** szabályozza az intézmény szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet, a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit /Emmi 6. § (2) c, d, e pontja/

Igazolt mulasztásokkal kapcsolatos szabályok /Emmi 51. § (2)/

Ha a gyermek az óvodai foglalkozásról, a tanuló a tanítási óráról, a kollégiumi foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell. A mulasztást igazoltnak kell tekinteni, ha

- a szülő előzetesen bejelentette az óvónőnek, hogy gyermekét nem viszi el az óvodába,
- a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére – **a házi rendben meghatározottak szerint** engedélyt kapott a távolmaradásra,
- a gyermek, a tanuló beteg volt, és azt **a házi rendben meghatározottak szerint** igazolja,
- a gyermek, a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Mindezek figyelembevételre a kollégiumban is indokolt.

1.11 Iskolapszichológiai és mentálhigiénés ellátás

Az *iskolapszichológiai és mentálhigiénés ellátás* intézményünkben elérhető, annak minden részlegén és tagozatán megvalósulhat. Intézményünk valamennyi neveltje - a hallássérült, a halmozottan hallássérült, a megkésett vagy súlyosan akadályozott beszédfejlődésű, illetve a magatartásszabályozási zavarral küzdő gyermekek - számára is egyaránt elérhető a tanulmányok befejezéséig. Ez a speciális segítség valamennyi csoport számára fokozottan szükséges, mert pszichés problémák mindegyikőjükénél, az átlagnál nagyobb számban jelentkeznek.

Hallássérült gyermekeknél a hallássérüléshez gyakran társul egyéb zavar: figyelemzavar-hiperaktivitás, érzelmi- és viselkedési zavarok, mentális retardáció, tanulási zavar, autizmus. Ezen zavarok előfordulási gyakorisága hallássérült gyermekeknél általában is nagyobb a normál populációnál, de még jelentősebb az intézményünk szegregált óvodai/iskolai részlegében, ahova azok a gyerekek járnak, akik többségi általános iskolába/óvodába nem integrálhatóak.

A hallássérülés nemcsak egy érzékszerv csökkent működését jelenti, hanem befolyással van a nyelv fejlődésére, és ezzel együtt az egész személyiség - a gondolkodás, az érzelmi élet, az empátia, a kapcsolat készség, a frusztráció tűrés, az agresszió-, indulatkezelés, az önértékelés stb. - alakulására. Mindezek miatt különösen fontos a hallássérültek mentálhigiénés, pszichés támogatása. A gyermekek helyi, intézményen belüli ellátása nemcsak azért fontos, mert a diákotthonunkban lakó vidéki gyermekek másképp nem jutnának pszichológusi megsegítéshez, hanem azért is, mert a hallássérültek speciális ellátását - ilyen jellegű tapasztalat híján - kevés szakember vállalja fel.

Célunk a gyermek - pedagógus - szülő hármának pszichológiai és mentálhigiénés támogatása, az intézményi élet mentálhigiénés szemléletű segítése prevenció, beavatkozás, illetve utógondozás formájában.

Intézményünk pszichológusainak leggyakoribb feladatai közé tartozik: a személyiségzavar, magatartászavar, hiperaktivitás, figyelemzavar, pszichoszomatikus problémák, akut krízis (válás, gyász, egyéb trauma), beilleszkedési nehézségek, iskolai vagy családi, ill. szociális háttérből fakadó konfliktusok, autisztikus problémák, valamint a hallássérüléssel kapcsolatos nehézségek kezelése, ellátása, mely a gyermekeknek szervezett egyéni és csoportos foglalkozások mellett szülőkonzultáció, pedagóguskonzultáció, tanácsadás formájában valósul meg.

A halmozottan sérült tanulók esetében a gyermek kezelését ellátó pszichiáterrel való kapcsolattartás is az iskolapszichológusra háruló feladat.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tevékenységeink:

Figyelemmel kísérjük az intézményünk által ellátott gyermekek pszichés állapotát, közülük kiszűrjük és gondozzuk a veszélyeztetett, ill. tehetséges gyerekeket. Feltárjuk a problémák hátterében meghúzódó okokat, illetve az azok kezelését segítő erőforrásokat. Segítjük a minél előbbi, megfelelő terápiához szükséges diagnózis megszületését.

Szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítunk (vizsgáló intézmények; mentálhigiénés-pszichiátriai ambulanciák, kórházak; gyermekjóléti szolgálatok) és kapcsolatot tartunk a szakemberekkel (családgyógyász, pszichiáter, pszichológus, iskolaorvos, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős).

A feltárt állapot alapján fejlesztő vagy terápiás beavatkozást végzünk.

Terápiás jellegű egyéni és csoportfoglalkozásokat tartunk gyerekeknek. Játékdiagnosztikát, játékterápiát, egyéni játékos mozgásterápiát, serdülőkonzultációt végzünk.

Lehetőség szerint csoportos játékdrama foglalkozásokat szervezünk.

Snoezelen terápiát végzünk, ahol az érzékelő rendszer stimulálása, illetve relaxáció történik a speciálisan erre kialakított szobában.

Neurofeedback terápiát alkalmazunk társuló zavarok esetén. A jutalmazással összekapcsolt visszacsatolással, visszajelzéssel optimális működésre tréningezzük az agyat.

Teljesítmény problémák, tanulási zavar esetén megvizsgáljuk a lehetséges okokat, és javaslatokat teszünk azok kezelésével kapcsolatban.

Intézményváltáskor segítjük a megfelelő intézmény kiválasztását, óvodásoknál az iskolakezdést, nagyobbaknál a továbbtanulást, a pályaválasztást.

Szükség esetén támogatjuk az integrációt, reintegráció esetén a szerzett sérülések, kudarcok a feldolgozását.

Megelőző foglalkozásokat szervezünk a sérültségük miatt fokozottan befolyásolható gyerekeink számára a veszélyeztető hatások kiszűrésére: a szexuális felvilágosítás, a drogmegelőzés és a biztonságos internethasználat stb. terén.

Az iskolai élet során felmerülő problémák kapcsán teamben, közös együttműködéssel dolgozunk a pedagógusokkal. Segítjük őket az iskolai konfliktusokat feldolgozó vagy a közösség működését pozitívan befolyásoló csoportos megbeszélések/foglalkozások előkészítésében, közreműködünk azok lefolytatásában. A gyermekek jobb ellátása, illetve mentálhigiénés egészségük javítása érdekében továbbképzéseket szervezünk számukra.

Családterápiás szemléletű konzultációs lehetőséget nyújtunk a szülők számára családi problémák esetén, támogatjuk őket krízisek idején, a hallássérült gyermek nevelése kapcsán adódó nehézségekkor. Szülőcsoportokat szervezünk, ahol a szülők megoszthatják egymással gondolataikat, tapasztalataikat.

Segítjük intézményünk pályázati munkáját, olyan pályázatok esetén, amelyek megvalósulása pozitívan hathat az intézményünkbe járó tanulók lelki állapotára, személyiségük alakulására.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézményünk *mentálhigiénés* vagy *pszichopedagógus végzettségű pedagógusai* munkájukkal folyamatosan hozzájárulnak tanulóink lelki egészségének megőrzéséhez, segítik, hogy intézményünk életében, annak minden színterén (óvoda/iskola, diákotthon) a mentálhigiénés szempontok hangsúlyt kapjanak. A közülük és más pedagógusokból is szerveződő mentálhigiénés csoport törekszik arra, hogy intézményünk minél inkább hozzájáruljon az itt nevelt gyermekek optimális személyiségfejlődéséhez.

1.12 Egészségnevelési és környezeti nevelési program

A harmadik évezred társadalma az emberi méltóságot, testi, lelki és szociális jólétet, az alkotó képességet egyaránt kiemelt fontosságúnak tartja. Ennek ellenére az átfogó tudományos vizsgálatok megállapították, hogy az utóbbi évtizedekben igen kedvezőtlenül alakul hazánkban a népesség egészségállapota. Ennek oka lehet az egészségtelen életmód, a hiányos egészségkultúra, a környezeti tényezők kedvezőtlen alakulása, valamint a hiányos prevenciók tevékenység. Az egészségtelen életmód egyes elemeit illetően (dohányzás, alkoholfogyasztás, táplálkozási szokások, mozgáshiány) Magyarország a nemzetközi statisztikák élén foglal helyet.

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével segítenie kell azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékévé váló tiszteletére is nevel. A pedagógusok feladatai közé tartozik, hogy felkészítsék a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képesek legyenek egészséges életvitelt kialakítani, a felmerülő konfliktusokat pozitív módon megoldani. Feladatuk, hogy fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást, megismertessék a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok – egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit. Fontos, hogy felkészítsenek a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére. Az iskola feladata az is, hogy felhívja a figyelmet az önálló gyalogos és/vagy kerékpáros közlekedés veszélyeire, a tömegközlekedési eszközök helyes használatára, a balesetek elkerülésének lehetséges módjaira. Figyelmet kell fordítani a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására). Támogatást kell nyújtani a gyerekeknek – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatra történő felkészítéssel. Az egészséges,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

Az egyének egészségi állapota szorosan összefügg társadalmi, gazdasági státuszukkal, jövedelmi helyzetükkel. Tanulóink társadalmi helyzete igen eltérő. Az intézménybe járó gyerekek az ország egész területéről, különböző településformákról (tanya, falu, kis és nagyváros) érkeznek. A családok szociális, kulturális helyzete igen heterogén képet mutat. Analfabéta és magasan iskolázott szülők, munkanélküliségtől sújtott és anyagilag biztos alapokon álló családok egyaránt megtalálhatók. A diákok a családok képét tükrözik. Helyzetüket a családok anyagi és kulturális helyzete határozza meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területek beépülnek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe. Az egészségnevelési és környezeti neveléssel kapcsolatos cél- és feladatrendszer, az ezzel kapcsolatos módszertani követelmények esetükben a tevékenységgel, az ismeretszerzéssel, a gyakorlattal kapcsolatos kommunikációs-anyanyelvi fejlesztő munkát is jelenti.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az egészségneveléssel kapcsolatos tevékenységben hathatós segítséget tud nyújtani:

Iskolán belül:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az iskolaorvos
- Fül-orr-gége szakorvos
- Audiológus
- Iskolapszichológus
- Mentálhigiénés szakemberek
- Ápolónő
- Gyermekvédelmi felelős
- A nevelőtestület tagjai – főként a biológia szakos tanárok, osztályfőnökök, nevelőtanárok, DÖK segítő tanárok, testnevelők

Iskolán kívül:

- a Zuglói Egészségügyi Szolgálat Lócsei úti gyermekfogászata látja el a tanulók fogászati szűrését, kezelését és a prevenciót
- Bethesda Kórház, Heim Pál Kórház
- Vadaskert Alapítvány
- Zuglói rendvédelmi szervek

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés keretében kiemelt helyet foglalnak el az alábbi egészségfejlesztési alapfeladatok:

Egészséges táplálkozás megismertetése: Intézményünk saját konyhával rendelkezik. Az étellemezésvezető törekszik az egészséges táplálkozás szabályainak, előírásainak megfelelni.

Már az óvodától kezdve nagy hangsúlyt kap az egészséges ételek, különösen a zöldségek, gyümölcsök megismerése, felhasználása. A speciális tantervek keretein belül az Anyanyelv, az alsó tagozatos Magyar nyelv és irodalom konkrét témakörei, tartalmi bőséges lehetőséget adnak egészségnevelő fogalmak, tartalmak, anyagok, problémák megismerésére, kommunikálására, helyzetek modellálására, tevékenységek végzésére. Egyértelműen erősítik ezt a fogalomkört az egészségneveléssel és környezeti neveléssel célzottan foglalkozó tantárgyak (Természetismeret, Emberismeret, Biológia). Felső tagozaton a kommunikációs tartalmak könyvtárral, médiával valamint informatikával foglalkozó tematikai és gyakorlati is segítik az ebben a körben megvalósított anyaggyűjtést, problémafelvetést. Az egészségnevelés szemléletét az irodalomolvasás és a könyvtári munka is nagymértékben erősítheti.

Mindennapi mozgás, testedzés megvalósítása: Az érvényben lévő Köznevelési Törvény előírja a mindennapi testmozgás biztosítását a diákok számára. Alsó tagozaton a heti három testnevelés óra mellett a gyermekek az órarendbe beiktatott néptánc foglalkozásokon vesznek részt. A felső tagozatosok a három testnevelés óra mellett a sportszakkör keretein belül edzhetnek /foci, röplabda, pingpong/.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Fontosnak tartjuk az óráközi nagyszünet, illetve az ebéd utáni szabadidő olyan jellegű szervezését, hogy a gyermekek ezekben az időszakokban is kapjanak lehetőséget – lehetőleg a szabad levegőn - játékos testmozgásra, térbeli tájékozódásuk és figyelmük fejlesztésére, gyermekjátékokra, rövid időszakban is hasznosítható eszközök, játékok használatára.

A kollégiumnak is jelentős szerepe van az egészséges életmódot szolgáló, a környezet megfelelő alakítását és védelmét tükröző, az életkornak megfelelő napirend, szabadidős foglalkozás, játék szervezésében, biztosításában, a különféle sportrendezvényeken, sportversenyeken való részvétel megszervezésében és lebonyolításában.

Lehetőség szerint hosszabb kirándulások, túrák, erdei iskola és nyári táborozások szervezése is kívánatos.

A gyógytestnevelés, mint speciális korrekatív tevékenység része az egészségnevelési *z látják el, akik úgy a probléma feltárásánál, mint a terápia megtervezésénél és végzésénél figyelembe veszik a gyermekorvos illetve az ortopéd szakorvos tanácsait, utasításait.*

A gyógytestnevelés foglalkozások a tanév eleji vizsgálat, illetve a gyermekek kiválasztása után beilleszkednek az éves oktatási-nevelési programba.

A gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése: Nevelési –oktatási programunk lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulóink minél alaposabban megismerjék önmagukat, pozitív tulajdonságaikat megerősítsék, fejlesszék, a kevésbé előnyös tulajdonságaikat is felismerjék és a megfelelő módon kezelni tudják. Mindezeket a különböző személyközpontú pedagógiai módszerekkel, a drámapedagógia eszközeivel, valamint a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságának alkalmazásával (tánc, rajz, mesék, népi játékok és népi rítusjátékok , kézműves foglalkozások, stb.) tudjuk biztosítani;

Felsőbb évfolyamokon hangsúlyossá válik az egyéni felelősségvállalás, az egyéni döntések következményeinek vizsgálata, esetleges megtapasztalása. Ezeknek a jelenségeknek, problémáknak a megismertetésére és megismerésére adódik lehetőség, az erkölcsan, a magyar nyelv és irodalom, a biológia, az informatika órák keretében.

A környezeti nevelés elválaszthatatlan az egészségneveléstől. Célunk, hogy kialakítsuk a gyermekekben az élő természet szeretetét, tiszteletét, a növényvilág és az állatvilág iránti pozitív érzelmet, empátiát, a természeti környezet esztétikai és emocionális értékeinek a felismerését és védelmét.

Nagy hangsúlyt fektetünk a természeti környezet megismerésére és megóvásának fontosságára. Ennek érdekében igyekszünk kihasználni Rákospatak utcai iskolánk remek adottságát a nagy kertet. Lehetőség szerint – már óvodás kortól kezdve - a tanórákon az adott témához hozzárendeljük a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. pl. madáretetés (óvoda)

Az általános iskolában az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az

PEDAGÓGIAI PROGRAM

élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

Ha lehetősége nyílik tanulóinknak az egyhetes erdei iskolában részt venni, akkor megtapasztalhatják, hogy milyen a természettel harmóniában élni, mennyi csodát, élményt nyújt az élő természet. Az erdei iskolában a munka meghatározott speciális tematika szerint zajlik.

Különböző „jeles napokhoz” kapcsolódó akciókat, tematikus délutánokat, napokat rendezünk. Megünnepeljük – játékos vetélkedőket, tevékenységeket, kiállításokat szervezünk – a Madarak és fák napja, a Föld napja, a Víz napja alkalmából. Rendszeresen látogatjuk a Fővárosi Állat-és Növénykertet, részt veszünk a programjain.

Rendszeres program iskolánk életében a „Családi nagytakarítás” napja, melyen a diákok, szülők és tanárok együtt frissítik fel, teszik rendbe az iskola kertjét.

A természet iránt különösen érdeklődő gyermekek számára külön foglalkozásra nyílik lehetőség a Kertész szakkör keretében.

A környezettudatos emberré nevelés folyamatában fontos momentum a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése, jelentőségének tudatosítása, különös tekintettel a veszélyes hulladéknak számító elemek elkülönítésére.

A környezeti nevelési programnak nem csak a tanárok az aktív résztvevői, hanem az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói is. Az iskolai adminisztráció terén fontos feladatunk, hogy csökkenjen a felesleges papírfelhasználást (pl. kétoldalas fénymásolás, digitális információáramlás) Példamutató lehet, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő tisztítószerket használnak.

Hosszú távú célunk, hogy tanulóink elsajátítsák a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt. Tanúsítsanak a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, mutassák fel azok megőrzésének igényét és akaratát. Szeressék és védjék a természeti és épített környezetet, őrizzék sokféleségét. Próbálják megérteni a globális összefüggéseket. Alakuljon ki bennük az egészséges életmód iránti igény és sajátítsák el az ehhez vezető technikákat, módszereket

A célok elérése érdekében a következő készségek kialakítására, fejlesztésére kell törekednünk:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- szintetizálás és analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

1.13A tanulók fizikai állapotának mérése

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet értelmében minden tanévben felmérjük intézményünk tanulóinak fizikai állapotát, edzettségi szintjét. A felmérést a testnevelés szakos tanárok végzik el a testnevelés órákon április és május hónapokban. A felmérés alól mentesülnek azok a tanulók, akiknek mozgásállapota/ mozgássérülése nem teszi lehetővé a gyakorlatok végrehajtását. A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének vizsgálata, minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban végezhető el. Az egyes tanulók által elért eredményeket a felmérést végző pedagógus összegzi, összehasonlítja a tanuló által korábban elért eredményekkel, valamint az adott korosztály átlagával.

Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Test (továbbiakban: NETFIT) a tanulók fizikai fittségi mérésének adatait rögzítő informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer.

A tanulók fizikai fittségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

1.14Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Intézményünk tanulóit - hallásállapotuk, valamint az esetlegesen meglévő társuló zavarok következtében - fokozott mértékben veszélyeztetik a különböző balesetek. Fontosnak tartjuk tehát a minden korosztályra kiterjedő balesetvédelmi és elsősegélynyújtás nevelést.

Célunk, az életkori sajátosságokat figyelembe véve, felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakítása. További célunk a testi egészség megbecsülése, annak megőrzésére való nevelés. Arra törekszünk, hogy a gyermekek felismerjék a környezetükben előforduló balesetveszélyes helyzeteket és azokat helyesen értelmezzék. Legyenek tisztában azzal, hogy milyen következményekkel járhat meggondolatlan vagy kontroll nélküli viselkedésük.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Legyenek képesek jelezni egy esetleges sérülést, balesetet, ismerjék meg és megfelelően alkalmazzák az ilyen esetben szükséges teendőket.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv számos ponton kapcsolódik az osztályfőnöki órák, a Természetismeret, a Biológia órák tananyagához, valamint az alsó tagozatos Magyar irodalom órák beszédtemaköréhez. Az elsajátítandó ismereteket az iskolában feladat-ellátási helyenként az iskolavédőnői hálózat segítségével valósítjuk meg.

A foglalkozások célja, hogy a tanulók életkoruknak, képességeiknek, hallás- és nyelvi állapotuknak megfelelően

- ismerjék meg
 - az alapvető életműködések legfőbb zavarait
 - az elsősegélynyújtás általános szabályait
 - a korszerű elsősegélynyújtás elsajátításának jelentőségét, saját cselekedeteik lehetséges életmentő értékét
- sajátítsák el
 - az életmentésre és elsősegélynyújtásra irányuló készséget, hozzáállást
 - az alapvető életműködések zavarainak felismerését
 - a legfontosabb elsősegély-nyújtási tudnivalókat
 - a segélyhívás helyes módját, nyelvi formáit
- legyenek képesek
 - a légzés, illetve a vérkeringés megszűnésének megállapítására
 - egyszerű sebvédelemre és visszeres vérzés csillapítására
 - felnőtt segítségének kérésére, annak megfelelő tájékoztatására
 - a légút-biztosítás szabályos elvégzésre, hangsúlyozottan beleértve a stabil oldalfekvés önálló létesítését

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.15 A Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény és Kollégium intézmény kollégiumainak nevelési programja

Készült a következő jogi normákra alapozva:

- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet – A kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/ 2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 110/2012. (IV. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

A Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény és Kollégium szervezetén belül működő kollégiumok országos beiskolázási rendszerű intézmények részei, melyek azon gyerekek számára biztosítják az iskolába járás lehetőségét, akiknek lakóhelyén nincs lehetőség a speciális óvodai, fejlesztésre, tankötelezettségük teljesítésére.

1.15.1 A kollégiumi nevelés célja és alapelvei

Alapelveink:

a sajátos nevelési igényeket figyelembe véve

- lakhatás, ellátás biztosítása
- a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése
- gyermekközpontú, személyiségközpontú környezet kialakítása, széleskörű szabadidős tevékenységkínálat biztosítása;
- tanulóközpontú tevékenységrendszer működtetése – a tanuláshoz nyugalom és speciális feltételek megteremtése
- a gyermekek problémáinak megoldása, érzelmi védőháló biztosítása
- gyermekvédelmi feladatok ellátása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- iskolai és szabadidős tevékenységek integrációja a nyelvi fejlesztés, az egyéni korrekció, a tehetséggondozó – felzárkóztató tevékenységek során
- az Alkotmányban biztosított állampolgári és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokráciára, humanizmusra, nemzeti és európai önazonosságra nevelés elveinek alkalmazása a NAT által megfogalmazott elvekkel és kiemelt fejlesztési feladatokkal összhangban
- a kollégiumi tanulók, a csoportok és közösségek iránti felelősség, bizalom, szeretet, segítőkészség és tapintat alkalmazása a nevelésben
- a szülőkkel és társintézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés
- a tanulói csoportokban és közösségekben, a kollégiumi és iskolai tantestület által elfogadott norma- és követelményrendszer alkalmazása
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembe vétele, az egyéni bánásmód alkalmazása
- a nemzeti hagyományok, a nemzeti azonosságtudat, valamint az etnikai hagyományok, az etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása
-

Céljaink:

- Az erkölcsi értékeket tisztelő és elfogadó, tájékozott, egyéni és közösségi sikerekre törekvő embereket neveljünk
- Legyenek önismerettel rendelkező, öntudatos fiatalok, akik önmagukkal és másokkal szemben is igényesek, toleránsak
- Alakuljon ki bennük vonzó jövőkép
- Legyenek képesek önálló életvitelükben a helyes döntések meghozatalára
- Tanulják meg elfogadni és tisztelni a máságot
- Törekedjenek a testi-lelki egészség megőrzésére
- Fejlődjön verbális kommunikációjuk, (szókincsük, nyelvi szerkezetalkotásuk, beszédértésük, kiejtésük) hiszen a verbális kommunikáció az egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének alapja

Szervezeti és tartalmi specialitások

- Óvodáink és iskoláink tanulóinak életében nem különül el a délelőtti és délutáni illetve ennek szerves folytatásaként a kollégiumi nevelés.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A kollégiumi csoportok kialakítása az osztályok illetve életkori szempontok szerint történik.
- Az integrált intézmény kollégiumai komplex feladatrendszert valósítanak meg. A nevelési célok megfogalmazásánál tekintettel kell lenniük az életkori sajátosságokra (óvodás korútól a kamaszkorú fiatalokig), a hallássérülés fokának és minőségének eltérésére, az értelmi szintben megmutatkozó differenciákra, és a szociális szintbeli különbözőségekre

1.15.2 A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégista diákok személyiségének, egyéni tulajdonságainak, családi körülményeinek megismerése, az elfogadó, bizalmi viszony kialakítása a kollégiumi jogviszony létrejöttétől kezdődően tervezetten történik. A hatékony és eredményes kollégiumi pedagógiai munka egyik alapfeltétele, hogy a pedagógusok tartalmas és rendszeres együttműködés során segítsék a tanulók személyiségfejlődését.

A hallássérült tanulók nevelésében az egyes műveltségi területek, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

A kollégiumi nevelés feladata különösen az alábbi területek fejlesztése:

Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégium a nevelési folyamatban figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek - empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség - fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését.

Feladatunk az empátia fejlesztése, a gyerekek legyenek tekintettel egymás kívánságaira, igényeire. Tudjanak lemondani bizonyos dolgokról, hogy társuknak ezzel örömet szerezzenek.

Vegyék észre egymás problémáit, tudjanak ebben segítő szándékkal részt vállalni. Az összetartozás érzése alakuljon ki bennük.

Segítsék egymást minden területen: a mindennapi életben, a tanulásban, a helyes szokások kialakításában, a sportban, a játékban.

A halló családba született sajátos nevelési igényű gyerekek esetében sokszor megváltoznak a szerepek. A megfelelő önismeret és a reális énkép kialakításával, a pozitív családminták bemutatásával a hallássérült tanulók esetében értékeket alakíthatunk ki.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A hallássérült gyermeket /fiatalt támogatni kell sérülésének és ebből adódó esetleges hátrányainak elfogadásában, az esetenként kialakuló konfliktusok és stressz kezelésében. A megfelelő társas kapcsolatok kialakításának képessége nagy szerepet játszik, az udvarias viselkedés és a későbbi társadalmi beilleszkedés során. Individuális beállítódásuk, gondolkodásuk miatt fontos a közösségi beilleszkedés szabályaira nevelés.

Elengedhetetlen, hogy ismerjék az őket megillető támogatási rendszer valamint jogi lehetőségeik érvényesítésének módját, és tudják alkalmazni érdekvédelmi ismereteiket.

A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Fejleszti a kreativitást, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. Gondot fordít arra, hogy a tanulásra belső igény is ébredjen a tanulóknál, s így mindennapi életük részévé váljon a tanulás.

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanúlással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, dysphasiás jegyek, részképességzavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el a tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, könyvtárhasználat, audiovizuális eszközök) készségszintű használatát.

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

Egyik fontos feladata az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli különbségeket, a tanulók egyéni szükségleteit kezelni.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek megismerése. Támogatja a tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatásában, tudásuk bővítésében. Minél korábbi életkorban (5. osztálytól) fontos az iskolák életpálya építést megalapozó, pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket.

Reális énképük, önismeretük kialakítása segíti a számukra megfelelő, elérhető szakma tanulását, majd a munka világába, azon keresztül a társadalomba való beilleszkedésüket. Ehhez rendszeres integrációs gyakorlatra van szükségük, ahol megismerhetik a hallók világát (pl. kapcsolattartás halló közösséggel, kommunikáció gyakorlása „természetes” közegben, illemszabályok, írott és íratlan törvények megismerése).

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kulturált életmódra nevelés, szuverén világkép kialakulásának segítése

A kollégium felkelti az érdeklődést a kultúra, a tudományok, a művészetek iránt, továbbá az emberiség globális problémáival kapcsolatban. Természeti és társadalmi ismeretek átadásával, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság fejlődését. Elősegíti az esztétikai-művészeti tudatosság megjelenését, az érzelemvilág gazdagodását.

A kollégium kiteljesíti a nemzet, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, értékeinek tiszteletét, a nemzeti, történelmi és vallási hagyományok megismerését és ápolását, ezzel is erősítve a tanulók hazaszeretetét.

A kollégium változatos, sokrétű kulturális tevékenységével hozzájárul a magyar, az európai és az egyetemes kultúra értékeinek megismeréséhez, elsajátításához és értékeléséhez.

Egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi és mentális egészség alapja megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása.

A kollégium a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti is ízlésüket, igényességüket. Környezeti adottságai révén hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti igény kialakulásához.

A kollégiumban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a saját állapot pontos megértése, szükség esetén a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

El kell sajátítani a tanulókkal a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasási készség, pontos jelnyelvi ismeretek). Fontos, hogy a káros szokásokat, ártalmas magatartási formákat ne vegyék át.

Neveltjeink, nyelvi korlátozottságuk miatt kevesebb információval rendelkeznek a világról, bizonytalanságuk, befolyásolhatóságuk miatt jobban ki vannak téve veszélyeztető hatásoknak. Ezért fontos a szexuális nevelés, a szenvedélybetegségeket megelőző programok, illetve a biztonságos internethasználat megismertetése.

Fontos a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítása, a természeti és épített környezet védelme, a globális összefüggések felismertetése, megérttetése.

Társadalmi, gazdálkodási jártasságok fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti az önálló életvitel kialakítását, a majdani családi háztartás és gazdálkodás tervezését, a tudatos fogyasztóvá válást, az eligazodást a mindennapi életben, a gazdaság és a pénzgazdálkodás világában.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló másoktól függő életforma indokolttá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzzel való bánásmódról tanítás a tanulóink későbbi beilleszkedését szolgálja.

A diák-önkormányzati tevékenység segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Szabadidős, közösségi tevékenységek alkalmazása

Tanulóink számára a mozgás, a testedzés olyan kompenzációs terület, ahol kommunikációs hátrányaik ellenére is jelentős sikereket érhetnek el. Emellett a sport segíthet a belső feszültségeik levezetésében, így segítve az indulatok kezelését.

A mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez.

Tanulóink esztétikai nevelése, ízlésük formálása nem csak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek (nemezés, bőrtárgy készítés, fotózás, kézimunka, gyöngyfűzés, ékszerkészítés) lehetnek az önkifejezés eszközei, melyek a későbbi megfelelő pályaválasztást is befolyásolhatják.

1.15.3 A kollégiumi program időkeretei és személyi feltételei

Tanórán kívüli foglalkozások

foglalkozások	alsó évfolyamokon heti 22,5 óra / napi 4, 5 óra	felső évfolyamokon heti 15 óra / napi 3 óra
felzárkóztató, tehetség- kibontakoztató, speciális ismereteket adó, felkészítő foglalkozások	heti 14 óra	
ellátáshoz szükséges, egyéb kollégiumi feladatok	heti 10 óra	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja 2. § 9. (bekezdésében meghatározott kollégiumi csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám)

TÉMAKÖRÖK

1. Tanulás
2. Énkép, önismeret, pályaorientáció
3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra
4. Környezettudatosság
5. Testi és lelki egészség
6. Felkészülés a felnőtt lét szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés
7. Hon- és népismeret

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámja

TÉMAKÖR	1-8. évfolyam	9. évfolyam.	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
Tanulás	3	4	3	3	1	1
Énkép, önismeret, pályaorientáció	3	3	3	4	3	2
Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra	3	3	3	2	4	5
Környezettudatosság	2	2	2	2	2	3
Testi és lelki egészség	4	4	4	4	4	4
Felkészülés a felnőtt szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés	3	3	3	3	3	2
Hon- és népismeret	4	3	4	4	3	3

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12-13-14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással kell számolni. Ennek 60%-ára, azaz 22, illetve 20 csoportfoglalkozásra (órára) e rendelet kötelezővé teszi, hogy az itt megjelölt témákkal foglalkozzanak a kollégiumokban. A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik.

- a tanulmányi munka
 - a délelőtti nyújtott ismeretek lényegkiemelő, problémákat tisztázó, önálló elsajátítása, a könyvtárhasználatot ösztönző, kiscsoportos és egyéni tanulás, a tanulási technikák gyakorlásával
- felzárkóztatás, tehetséggondozás
 - a valamilyen oknál fogva lemaradt tanulók fejlesztése, illetve a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának biztosítása az oktató és nevelőtanár együttes tervezésével történik
- rehabilitációs-beszédfejlesztő foglalkozások
 - a foglalkozások alkalmával a kötetlen beszélgetés, a nyelv eredményesebb elsajátítása a cél
- egészségfejlesztő testmozgás, sportkör, játékos testmozgás
 - hetente 2 alkalommal 30 perces sportfoglalkozást, a többi napon 15-20 perces sportfoglalkozást kell tartani
 - a tanulószobai és kollégiumi foglalkozások között minden olyan délutáni tanítási időszakban, melyben nincs testnevelés óra, biztosítani kell a tanuló életkorához és fejlettségéhez igazodó játékos, egészségfejlesztő testmozgást. A játékos testmozgást, ha az időjárási viszonyok megengedik, szabadban kell megszervezni, ideje legalább napi 45 perc.
 - sportkörök: foci, röplabda, asztalitenisz, sakk
- tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokságok, iskolák közötti versenyek, bajnokságok, diáknapi szervezése
- tanulmányi kirándulás, sportrendezvény rendezése
- lelki egészséggondozó, mentálhigiénés programok
- szabadidős tevékenységek
 - az iskolai életet teszik színesebbé, ahol a gyerekek készségeiket, képességeiket fejlesztik. Ezen foglalkozások során lehetőséget biztosítunk arra, hogy

PEDAGÓGIAI PROGRAM

érzelmileg gazdagabbá, kiegyensúlyozottabbakká váljanak diákjaink. Fejlődik finommotorikájuk, koncentrációs képességük, logikájuk, kreativitásuk.

- szakkörök: matematika, számítástechnika, rajz, kertész, színjátszó, klarinét, kézműves, fotó, ékszerkészítő, főző, filmklub

személyi feltételek

- kollégiumi nevelőtanárok
- gyógypedagógiai asszisztensek
- gyermekfelügyelők
- dajkák

A tanulószobai foglalkozásokon és a kollégiumban is minden csoportnál pedagógus-nevelőtanár dolgozik. Döntően ők végzik az pedagógiai tevékenységek ellátását. Munkaidejük kezdete az osztályuk tanítási óráinak végéhez igazodik.

A súlyos beszédtanulási nehézségekkel küzdő, magatartás- és személyiségzavaros, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket is magukban foglaló csoportok esetében gyógypedagógiai asszisztens segítségével folyik a munka.

Az esti, éjszakai és hétfégi időszakban gyermekfelügyelők látják el a kollégiumi nevelés feladatait.

Az óvodában dajkák segítenek a gyermekek gondozásában, öltöztetésében, a tisztálkodási teendők ellátásában, az étkezések kulturált lebonyolításában.

Intézményünk kollégiumai korcsoportok, funkciók valamint telephelyek szerinti bontásban:

- Rákospatak utcai óvoda kollégiuma
- Rákospatak utcai általános iskola kollégiuma
- Rákospatak utcai középiskolai kollégium
- Szőnyi úti óvoda kollégiuma
- Szőnyi úti általános iskola kollégiuma
- Újváros parki középiskola kollégiuma

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2 Az Intézmény nevelő-oktató munkája szervezeti egységeként

2.1 A Rákospatak utcai óvoda, általános iskola és kollégium

2.1.1 A Rákospatak utcai óvoda

2.1.1.1 Az óvodai gyermekközösség jellemzői

A Rákospatak utcai óvoda 3-7 éves korú ép intellektusú gyermekeket fogad kis létszámú csoportjaiban (5-10 fő).

A csoportokban olyan hallássérült gyermekek nevelése történik, akiknél valamilyen oknál fogva – pl. tanulási zavarok (diszfázia), részképesség gyengeségek, nemrég elvégzett hallásjavító műtét, stb. – a beszédfejlődés nem, vagy alig indult el. Hallási figyelmük és beszédértésük alacsony szintű. Integrált körülmények között nem, vagy csak igen csekély mértékben fejlődhetnek.

Ide a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Hallásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslatára kerülnek be a gyermekek.

Az óvodai csoportokba való sorolásnál a többségi óvodákra jellemző életkori szempont mellett meghatározó a gyermek nyelvi állapota, szociális és érzelmi szintje, általános fejlettsége. Minthogy az óvodai foglalkozás és a szülőknek a beszéd- és értelmi fejlesztésbe való bevonása révén a gyermekek esetenként rövid idő alatt rendkívüli mértékben fejlődésnek indulnak, a csoportba sorolás rugalmasnak tekintendő, év közben is módosítható.

Fogadjuk a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye által beutalt ép hallású, megkésett beszédfejlődésű valamint akadályozott beszédfejlődésű gyermekeket is. Az ő fejlesztésük, nevelésük külön csoportban történik.

Ezeknél a gyermekeknél a sérülés többek között az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédértés és észlelés nehézségében, a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előrejelző kognitív képességzavarban (a fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében, valamint a beszédproblémákhoz kapcsolódó megismerési nehézségekben nyilvánulhat meg. Mindezek mellé társulhatnak részképesség-zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkúlia veszélyeztetettség) és magatartásproblémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A hallássérült, és a megkésett, akadályozott beszédfejlődésű gyermekek oktatása, és nevelése mellett, intézményünk részt vállal az FPSZ Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság által hozzánk irányított normál intellektusú, ép hallású, pszichés fejlődési zavarban (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek ellátásából. Ezek a gyermekek, a többségi óvodában beilleszkedési, magatartási zavarai miatt az általános viselkedési normákhoz nehezen tudnak alkalmazkodni, a nagy létszámú csoportokban nem vagy csak gyengén képesek teljesíteni. Nehezen viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a megerősítést.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység olyan komplex személyiségfejlesztő program, amely a gyermeki tevékenységek minden területére figyel. A problémákat okozó tünetek alapos elemzése után közösen állítja össze az óvodapedagógus, a gyógypedagógus és a pszichológus az egyéni igényeknek megfelelő célokat és feladatokat.

Az **óvodai kollégium**, mely funkciójának megfelelően teljes mértékben családi, a gyermekek életkorának, élettevékenységének megfelelő jellegű. Az óvodai munka legfontosabb nevelési funkcióit, a beszéd- és hallásnevelést, a játék, a mozgás lehetőségeinek rugalmas megteremtését, a komplex személyiségfejlesztést szolgálja. Folyamatosan gondoskodik a családi házat ugyan nem pótló, de annak lényegét modelláló meleg, elfogadó, gondoskodó légkörtől.

Az óvodába járó gyermekek szüleinek nemcsak a gyermekcsoportban tevékenykedő kisgyermek munkájának, életének megfigyelésére van módjuk, hanem beletekinthetnek az óvoda szakmai programjába. Véleményezhetik, és gondolataikkal segíthetik a mindennapi tevékenységeket

Az óvodában folyó nevelőmunkát gyógypedagógus illetve azon belül hallássérültek-pedagógiája szakos képesítéssel rendelkező gyógypedagógusok irányítják és végzik, lehetőség szerint óvodapedagógusi tudással. Az óvodában folyó egyéni anyanyelvi nevelés munkájában ajánlatos logopédusi képesítéssel is rendelkező szurdopedagógus jelenléte. Fontos még a gyógypedagógiai asszisztensek szerepe a szükséges gyermekfelügyelői megsegítés mellett. Esetenként az adaptációs-szocializációs zavarok felderítése és korrigálása ügyében közreműködik a mentálhigiénikus, és az iskolapszichológus is

2.1.1.2 Az óvodai nevelés céljai, feladatai

„Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.” 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

A hallássérült, valamint a megkésett, akadályozott beszédfejlődésű gyermekek óvodai nevelésének fő célja, az általános óvodai nevelési célokon túl a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek csoportjánál az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek elérése kívánatos.

További cél valamennyi óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kialakítása, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével a tanulási zavarok kiszűrése, megelőzése és korrekciója. A gyermekek felkészítése az iskolai életre.

Feladatok:

- a beszédértés, észlelés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése,
- az értelmi és érzelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók javítása,
- a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- a részképesség-zavarok kialakulásának, elmélyülésének megelőzése, korrekciója speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.
- az életkornak, a családiasságnak megfelelő, a gyermekek biztonságérzetét, otthonosságát, barátságosságot sugárzó teljes háttér megteremtése;
- gondos, állandó gyermekorvosi, otológiai-audiológiai ellenőrzés és évi legalább három hallásvizsgálat, a valóságos hallásállapot korai életszakaszban való felderítése a hallássérült gyermekeknél;
- az óvoda teljes koncepciójának összehangolása a szülői házzal, bevonva a szülőt a program és annak egyes feladatcsoportjai ismeretébe, és lehetőség biztosítása az egyes tevékenységekben való részvételre, módot adva a beszédnevelés és a személyiségfejlesztés közös szülői - tanári végzésére;
- az óvoda belső és külső (játsszótéri) berendezésének hozzárendelése az általános fejlesztési feladatok segítésén és a játéktevékenységek biztosításán kívül a kommunikáció feladatrendszeréhez, leképezve a külvilág természeti és társadalmi valóságát tárgyakkal, modellekkel, stb;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés általános feladatai mellett a gyermekek gátlásait, kapcsolatteremtési nehézségeit oldó individuális foglalkozások beillesztése a kötött és kötetlen tevékenységekbe;
- az integrációra felkészült gyermekek kiválasztása, a többségi óvodába járó gyermekekkel, gyermekcsoportokkal való érintkezésük, integrációs előkészítésük megszervezése és végzése, részben az óvodai nevelési tervbe iktatott Integrációs gyakorlat keretében, részben a Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködésben;
- a gyermeki kreativitás erőteljes kibontakoztatása különféle alkotó technikák korai megismertetésével és megszerettetésével;
- az egészséges életmódra nevelés, a higiénés szokások építése, alakítása, az óvodai és családi higiénés szokások összehangolása, pl. hallássérült gyermekeknél szükség esetén a családi háttér készítése bizonyos, különösen a fül ápolásával kapcsolatos higiénés szokások elfogadására;
- a megfelelő étkezési kultúra és az azzal kapcsolatos szókincs, magatartásminták korai elsajátítására való nevelés elemeinek megjelentetése a programban;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a közösségi nevelés, a szociális készség alakításának megkezdése, a társas és a csoportos együttműködés képességének fejlesztése, az önállóság, az alkalmazkodás, a barátságosság, az öntudatosság és az életkornak megfelelő, kezdeti gyermeki felelősségtudat együttes készítése.

2.1.1.3 A „Mondom-hallom” (Óvodai program nagyothalló gyermekeknek – OKI97GYNÓ-1-3) jellemzése

A Rákospatak utcai óvodás gyermekek fejlesztését, nevelését **speciális óvodai fejlesztési program** határozza meg, mely minősített óvodai nevelési tervként van jelen az OKI adatbankjában.

A Program kompatibilis ugyan a többségi óvodák tervével, de ugyanakkor támaszkodik a sajátos nevelési feladatokat igénylő gyermekek óvodai nevelésének irányelveire. Ebből a sajátosságából következőleg az óvoda fő fejlesztési területei (testi fejlesztés, értelmi fejlesztés, érzelmi nevelés, egészséges életmódra nevelés) közé sorolja az anyanyelvi fejlesztést és a pedagógiai rehabilitációt.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A program tartalmazza a differenciált haladás, a csoporton belüli egyéniesítés terápiás lehetőségeit.

A Programban megvalósul:

- A 3-7 éves nagyothalló gyermek egészséges, harmonikus személyiségének fejlesztése
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség kialakítása
- A gyermek hallás- és beszéd állapotának folyamatos fejlesztése, alakítása, korrigálása
- A környezet hangjainak egyre differenciáltabb felfogására és feldolgozására való nevelés, ezzel együtt zenei nevelés feladatrendszerének lehetséges mértékű megindítása
- A nagyothalló gyermekek interperszonális kapcsolatainak tartalmi-érzelmi-nyelvi fejlesztése
- A korai integrációs lehetőségek megteremtése
- A későbbi iskolai előrehaladást akadályozó fejlődési zavarok, észlelt beszédtanulási, általános tanulási nehézségek kiszűrése, a prevenciós és korrekciós feladatok ellátása

A célokból és feladatokból adódóan a fejlesztési területek a következők:

Ananyelvi fejlesztés

- Kommunikáció
- Egyéni anyanyelvi nevelés

Egészséges életmódra nevelés

- Testi nevelés
- Higiénés nevelés
- Munka jellegű tevékenységek

Értelmi fejlesztés-nevelés

- A külső világ kognitív és tevékenységben történő megismerése
- A megismerő tevékenység anyanyelvi megerősítése
- Alkotó tevékenység (rajzolás, mintázás, kézimunka, játék)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Érzelmi nevelés – szocializáció

- Hallás-, ritmus-, mozgásnevelés (szerves kapcsolat a kooperációra való neveléssel, a testi neveléssel, az anyanyelvi neveléssel)
- Integrációs gyakorlat
- a helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása,
- a kortárs kapcsolatok megerősítése,
- a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása,
- az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítása
- Bizalomerősítő gyakorlatok

Pedagógiai rehabilitáció

- alapozó foglalkozások, az alap kultúrtechnikák elsajátítása,
- vizuomotoros, grafomotoros koordináció fejlesztése,
- percepciófejlesztés,
- grafomotoros készségfejlesztés,
- én-kép és emóciók fejlesztése,
- testséma
- szem-kéz koordináció
- a téri tájékozódás fejlesztése

A mozgás,- testi nevelés:

- a proszociális viselkedésmódok kialakítása
- szabálytartás, feszültségvezetés
- feladatok kitartó, fegyelmezett végrehajtása
- megfelelő kommunikáció, együttműködési és alkalmazkodókészség kialakítása

Ajánlott foglalkozási rend

Csoport	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
	20-25	25-30	35-40

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Modulok	perc/foglalkozás	perc/foglalkozás	perc/foglalkozás
1. Anyanyelv	3	3	2
2. A környezet tevékeny megismerése	5	4	5
3. Játék	4	4	4
4. Hallás- ritmus-zenei nevelés	1	1	1
5. Rajzolás, mintázás, kézimunka	2	2	2
6. Testnevelés sport	2	2	2
7. Integrációs gyakorlat	1	2	2
8. Egyéni anyanyelvi nevelés	6+2*	6+2*	6+2*
	heti 18+8=26	heti 18+8=26	heti 18+8=26

A fejlesztési terv tartalmi és időkeretei rugalmasan értendők. A kötelező foglalkozások ajánlott időkerete: kiscsoport: 20-25 perc, középső csoport: 25-35 perc, nagycsoport: 35-40 perc.

Az óvodában működő hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógusok illetve óvodapedagógusok megtervezik heti lebontásban a különböző fejlesztési területek tematikáját, de a konkrét élethelyzet illetve a gyermekek, gyermekcsoportok aktuális szituációja, sajátosságai a tervezést rugalmasan módosíthatják.

Kiemelt fontossága van a napi foglalkozások keretében a szabad játék biztosításának.

Az Egyéni anyanyelvi nevelésnek a tabellában csillaggal jelzett két óráját az intézmény vezetője az óvodapedagógussal való egyetértésben más típusú, esetleg más csoportban történő rehabilitációs tevékenységre átcsoportosíthatja.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az Egyéni anyanyelvi nevelés teljesen individualizált foglalkozás keretében valósul meg, ez alatt a többi kisgyermek szabad játéktevékenységet folytat.

Ugyancsak teljesen individualizáltak azok a foglalkozások, amelyek a prognosztizált beszédtanulási nehézségek korrigálását célozzák.

Az Integrációs gyakorlat elnevezésű, új típusú foglalkozás biztosítja a többségi óvodák gyermekeinek, gyermekcsoportjainak és az óvodáskorú nagyothalló kisgyermekeknek és csoportjaiknak rendszeres találkozását, együtt játszását, együtt tevékenykedését, kezdeti szintű kommunikációját. Ehhez szükséges a programot vállaló partner többségi óvoda kooperációjának biztosítása.

A foglalkozások ajánlott rendszere:

Kiemelt fontossága van a délutáni nevelőmunkában, a napi foglalkozásokban, a szabadidőben a szabad játék biztosításának.

A napirend olyan ajánlott időkereteket és tevékenységi formákat mutat be, melyek részben a délelőtti foglalkozások szüneteiben, részben a későbbi tevékenységek teljességében érvényesülnek. Ettől a napirendtől a helyi sajátosságok módosulása miatt, avagy a gyermekek, gyermekcsoportok egyéni sajátosságainak figyelembe vétele következtében, esetleg a szülői ház ésszerű kérésének, javaslatának hatására el lehet térni. A teljes napirenden belül ezek a fontos funkciókat segítő tevékenységek egymástól elválaszthatatlanul vannak jelen.

6 - 8 óra	Ébredés, önkiszolgálás, játék, reggeli
8.00 – 9. 30	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
9. 30 - 10.00	Önkiszolgálás, tízórai, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatosan, játék
10.00 – 11.00	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
11 – 12. 30	Egyéni anyanyelvi nevelés, játék
12 . 30 – 13. 30	Délutáni foglalkozás, ebéd, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, játék
13. 30 – 15.00	Délutáni foglalkozás, pihenés, alvás, csendes beszélgetés, képeskönyv nézegetése (igény szerint), játék
15.00 – 15. 30	Délutáni foglalkozás, uzsonna, beszélgetés a pihenésről és az étkezésről, játék

PEDAGÓGIAI PROGRAM

15. 30 – 17.00	Délutáni foglalkozás, beszélgetés, játék
17.00 – 20.00	Kötetlen foglalkozás kiscsoportos jelleggel, játék, önkiszolgálás, vacsora, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, esti mese, beszélgetés, alvás

A bemutatott napirend jellemzi a délelőtti időszak szüneteit és játék-foglalkozásait, és teljesen meghatározza a délutáni időszak lehetséges életét, kereteit.

A délutáni időszakban a csoportok keretei még inkább fellazíthatóak. A gyermekek nevelőkkel a családi életet modelláló és leképező délutáni foglalatosságokban, szabadon választott játéktevékenységben vesznek részt. A délutáni fejlesztés is kiemelten a kommunikáció és a nyelvi fejlesztést valamint a játékot szolgálja.

A nevelők a gyermekekkel együtt végzik azokat a tevékenységeket, melyek a mindennapi életben előfordulnak.. A beszélgetés a természetes beszédszituációt modellálva folyik. A játékszerek és a tevékenységek, a házon kívüli programok igazodnak a kiemelt témakörök helyszínéhez és eszközszeréhez.

A gyermek környezetében tevékenységi színterek vannak kialakítva, melyek lehetővé teszik, hogy kedvük szerint szerepjátékot szervezhessenek, alkotó tevékenységbe kezdjenek, tornázhassanak, "kiskönyvtár" használhassanak, vagy más tevékenységbe fogjanak.

A délutáni óvodai munkában is lehetőség szerint hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógusok és óvodapedagógus tudással rendelkező csoportvezető pedagógusok vesznek részt, ugyanis a délutáni óvodai csoportok száma és szerkezete megfelel a délelőtti felosztásnak.

Bizonyos időpontokban és helyszíneken egyes csoportok közös tevékenységeket végezhetnek.

A bejáró óvodás gyermekek a délutáni óvodai programban nem kötelesek részt venni, a szülők bármilyen időszakban hazavihetik őket.

Az ezzel kapcsolatos törvények, szabályok értelmében az óvoda nevelési programjával, napirendjével kapcsolatban a szülők érvényesíthetik kompetenciájukat.

A gyermekek a többségi óvodák nevelési programjához hasonló keretek közt, számos speciális, kiegészítő fejlesztést, terápiát vehetnek igénybe.

Az óvodában alkalmazott módszerek és eljárások:

- Alapozó terápia
- Mozgásfejlesztés célja: a koordinációs képesség és ritmusérzék; az ügyesség; az erő;a ruganyosság;az egyensúlyozó képesség;a gyorsaság;a látás;és a kreatív mozgások fejlesztése.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A magatartás szabályozás fejlesztése viselkedésterápiás elemekkel
- Relaxációs módszerek (Snoezelen terápia)
- Neurofeedback technika (Hiperaktivitás és figyelemzavar csökkentésére, viselkedészavarok korrigálására, relaxáció fokozására, szorongás, stressz-csökkentésére)
- Pszichológus, aki az óvodai csoport működését folyamatosan segíti, szükség esetén a gyermekek számára egyéni pszichológiai foglalkozásokat tart.
- Grafomotoros fejlesztés (a finommotorika és a taktilis észlelés fejlesztése). A fejlesztés során alakulnak ki az írás tanulásához szükséges finommozgások, testhelyzetek, a szem és kéz koordinációja, fejlődik az ábrázolókészség.
- Diszlexia prevenció. Az olvasászavar megelőzését szolgáló foglalkozás, amelynek során az olvasáskészség megalapozása történik a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- Diszkalkulia prevenció. A számolászavar megelőzését szolgáló foglalkozás, melynek során sokoldalú manipulálással, cselekvéshez kapcsolatosan történik a számfogalmak kialakítása a matematikai készségek megalapozása.
- Diszfázia terápia
- Autizmus specifikus terápia. Egyéni vagy kiscsoportos speciális fejlesztő foglalkozást biztosítunk azoknak a gyermekeknek, akiknél a hallássérüléshez az autizmus tünetei társulnak, és ezt intézményünk közreműködésével, javaslatára diagnosztizálták. A szülőknek illetve a pedagógusoknak tanácsadást nyújtunk.

2.1.1.4 Megkésett és akadályozott beszédfejlődésű gyermekek óvodai nevelése

Rákospatak utcai óvodánk és általános iskolánk az Alapító Okiratban foglaltak szerint fogadja a megkésett és akadályozott beszédfejlődésű sajátos nevelési igényű gyermekeket, akiknek kiscsoportos, emelt óraszámú történő speciális fejlesztést biztosít.

A **megkésett és akadályozott beszédfejlődés** a különböző terminológiákban más-más elnevezéssel jelenik meg, mint pl. retardált beszédfejlődés, alália, diszfázia stb. Jellemzője, hogy az értelmileg is ép, hallását tekintve is ép gyermek beszédfejlődése elmarad az életkorának megfelelő beszédszinttől.

A beszédkésés tünetei

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csökkent beszédkésztség, mely már az első évben megfigyelhető, ugyanis ezek a gyermekek kevesebbet gagyognak, mint kortársaik, gagyogásuk sivár és egyhangú, környezetük beszédére alig reagálnak.

Az első szavak megjelenése után ezeknek a gyermekeknek a beszédfejlődése hosszú időre megreked, a szavakat pöszén ejtik, a hosszabb szavakat megrövidítik, szókincsük csak a 3. életév végére kezd lényegesen gyarapodni, s még 4-5 éves korukban is szegényes. Hosszú ideig csak egyszavas, nyelvtanilag helytelen, majd 2-3 szavas mondatokban beszélnek.

Beszédmegértésük elmaradott, de gyorsabban fejlődik, mint beszédkésztségük. Egyszerű felszólításoknak eleget tesznek, ismerős személyre, állatra rámutatnak.

Jellemzi őket a makacs, tartós pöszesség, a szóalálási és mondat szerkesztési nehézség.

Beszédük később gyakran nyelvtanilag is helytelen.

A „ Mondom- hallom” minősített óvodai program célkitűzéseiben, feladatrendszerében kompatibilis a megkésett beszédfejlődésű gyermekek terápiás programjával.

A kislétszámú csoportban, egyéni fejlesztési tervek szerint történő óvodai foglalkozások szurdopedagógus- logopédus képesítésű gyógypedagógus vezetésével történnek. A sérülésspecifikus beszédfejlesztést az egyéni anyanyelvi nevelés keretében szintén szurdopedagógus- logopédus végzi. A mozgásfejlesztés szakképzett gyógypedagógus- mozgásterapeuta irányításával folyik.

A terápia főbb jellemzői

Az időben felfedezett megkésett beszédfejlődés jól korrigálható, az elmaradás sok esetben teljesen vagy nagyrészt behozható.

Az első és legfontosabb feladat a beszédkedv felkeltése, melyet a szeretetteljes légkör, a játékok és a sok hangutánzás szolgál. A gyakorlatok nem a gyermek életkorától, hanem fejlettségi szintjétől függenek.

A terápia során a beszéd fejlesztése mellett a mozgás, a gondolkodás, a figyelem és az emlékezet fejlesztése is fontos feladat.

A beszédfejlesztés magába foglalja a beszédszervek ügyesítését, a szókincs fejlesztését, a nyelvi rendszer kiépítését, mely során a természetes beszédfejlődés menetét kell követni.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

2.1.1.5 Pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek óvodai csoportja

A 2012/13-as tanévtől kislétszámú óvodai csoportban történik a fent említett gyermekek nevelése Freinet módszer alkalmazásával. A csoportba különböző pszichés tünetegyüttest mutató gyermekek kerülnek.

A magatartásszabályozási zavar különböző formái

A viselkedés és az érzelmi-hangulati élet zavarai

- **Hiperkinetikus zavar** vagy más néven: hiperaktivitás; ADHD – attention-deficit hyperactivity disorder; FIMOTA – figyelemzavar, mozgászavar, tanulási zavar stb.).

Lényege, a nagyfokú *figyelmetlenség* illetve, *impulzivitás* és *túlzott aktivitás* (mozgékonyosság). Az ADHD a gyermeki fejlődés számos vonatkozását érinti: jelentős befolyással van a társas kapcsolatok formálódására, az emocionalitásra és a kognitív készségek alakulására is.

A hiperaktív gyerekekre jellemző pl.: a kitartás hiánya, a kötelező erőfeszítések kerülése; a tevékenységek közti csapongás; a rendezetlen, rosszul irányított, túlzott mértékű aktivitás; a nyugtalanság; a lobbanékonyág, a megfontolatlanság az impulzivitás (belső késztetések kontrolljának gyengesége); a szabályok önkéntelen, nem tudatos megszegése, alacsony frusztrációs tolerancia. A kortársak közé való beilleszkedésük ezek miatt a viselkedési jellemzők, a gyengébb alkalmazkodó készség, a gyakori konfrontálódás miatt nehezített. Gyakori a kognitív működések zavara, az hogy a figyelemzavar vagy a társuló részképesség problémák miatt tanulási nehézség, illetve tanulási zavar alakul ki, a nyelvi és a motoros képességek fejlődése késik.

Másodlagos következménye lehet az asszociális viselkedés, és a csökkent önértéktudat.

A hiperaktív gyermekeknek számos pozitív tulajdonsága is van: általában barátságosak, jószívűek, segítőkészek, empatikusak, jóindulatúak, kreatívak, az őket érdeklő témában lelkesek és kíváncsiak, jó humoruk van. Sokuknak van kivételes tehetsége, ha érdeklődési körük kialakul és dolgozni is megtanulnak, nagy dolgokra lehetnek képesek.

- **Magatartási zavarok**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Magatartászavar esetén jellemző a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartás, a szociális elvárások erős áthágása. Megjelenhet olyan viselkedések formájában, mint pl.: durva bánásmód emberekkel, tárgyakkal, gyakori, tulajdonnal szembeni extrém destrukció, súlyos indulatkitörés, szófogadatlanúság.

Emocionális zavarok:

A gyermeket túlzott mértékű szorongás jellemzi, mely megjelenhet szeparációs, fóbiás vagy szociális szorongásként.

A szocializáció jellegzetes zavarai

A szociális funkciók zavara jellemzi. A legtöbb esetben súlyos környezeti zavarok vagy hiányok feltehetően jelentős szerepet játszanak a kialakulásában.

- **Mutizmus**

A mutizmus markáns, emocionálisan meghatározott szelektivitás a beszédben. A gyermek bizonyos helyzetekben jó beszédképességről tesz tanúságot, míg más helyzetekben nem beszél. A zavar rendszerint szorongással, visszahúzóással, túlérzékenységgel vagy ellenkezéssel társul.

- **Reaktív kötődési zavar**

A gyermek szociális kapcsolatainak tartós zavara jellemzi, melyhez emocionális zavar is társul. Viselkedéses megnyilvánulása igen sokféle lehet: túlzott ijedősség, szegényes és/vagy felszínes szociális interakciók, ön és mások felé irányuló agresszió.

A csoportban történő nevelés speciális céljai:

- Az eredményes kapcsolatokhoz, beilleszkedéshez szükséges adaptív viselkedés kialakítása, fejlesztése: szociális készségek, együttműködési készség, konfliktusok kezelése, indulatok kontrollálása.
- Önkontroll, az önirányítottság fejlesztése.
- Az érzelmi funkciók fejlesztése.
- A gyermek felismerje és megtanulja az adott cselekedet és a meghatározott következmény közötti kapcsolatot. Lássza, hogy egy esetleges negatív cselekedet milyen károkat okozhat magában, másban, vagy a tárgyi környezetben. Alakuljon ki benne a jóvátétel igénye.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az önértékelés fejlesztése.
- A szociális beilleszkedéshez szükséges kommunikációs alapkészségek fejlesztése.
- Érdeklődési kör támogatása, szélesítése, a kreativitás fejlesztése.
- Az érésben lemaradó kognitív funkciók fejlesztése, tanulási zavar prevenció.
- Felkészítés az iskolába lépésre, hogy kislétszámú, speciális osztályokba.

Alapvető feladatok:

- Feltárjuk a viselkedési problémák háttérében meghúzódó lehetséges okokat, hogy a segítségnyújtás megtervezhető, kivitelezhető és minél hatékonyabb legyen.
- Szükség esetén felvesszük a kapcsolatot más szakemberekkel (pszichiáter, családgyógyász stb.).
- Felderítjük a gyermek képességeit, erősségeit, hiányosságait, fejlődési ütemét. Ennek alapján állítható össze egy viselkedés módosító vagy kognitív fejlesztő program.
- A viselkedés fejlesztésében hangsúlyos a családdal és más szakemberekkel való együttműködés, együttműködési stratégiákat kidolgozni.
- Ezek a gyerekek viselkedés-szabályozási nehézségeik miatt, sok negatív visszajelzést kaptak és kapnak környezetüktől. Ezért különösen fontosnak tartjuk számukra, hogy az óvodai csoportban megtapasztalják az elfogadást, és gyakori pozitív visszajelzéseket kapjanak, így biztosítva számukra a sikerélményt, önértékelésük, és ezzel személyiségük kedvezőbb alakulását.
- Biztonságos, kiszámítható, következetes, a gyermekek szükségleteihez és a fejlesztéshez rugalmasan igazodó környezet biztosítása a gyerekek számára.
- Egyénhez igazított célok kialakítása a gyermek nehézségeinek, fejlesztendő területeinek, valamint képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.

Speciális feladatok:

- viselkedés korrekció: viselkedésproblémák megelőzése; alternatív viselkedések tanítása, meglévő viselkedésproblémák kezelése,
- viselkedési szabályok megalapozása: a szabályok kialakítása, a szabályok következetes alkalmazása,
- a túlzott mértékű szorongások oldása,
- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarcűrő képesség növelése,
- kreativitás fejlesztése.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Speciális módszerek

Viselkedésterápiás technikák

A viselkedés terápia során a gyerekek konzekvens, világos elvárásokra támaszkodhatnak, viselkedésükről folyamatos visszajelzést kapnak. A helyes viselkedésre adott konzekvens pozitív megerősítők (jutalom), valamint a helytelen viselkedést követő negatív következmények (általában jutalom megvonás) tudatos alkalmazása, nagymértékben elősegíti a kívánt viselkedés gyakorlását, szokássá való erősödését. A technika speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítását igényli.

Resztoratív technika alapjai

A technika során problémás helyzetek (konfliktushelyzet, károkozás) kapcsán átélt érzelmek, gondolatok megfogalmazása, kimondása történik. A negatív cselekedetet követő jóvátétel során lehetővé válik annak rendezése.

Speciális munkaszervezési módok:

- Mivel a magatartási zavar tüneteit mutató gyerekek fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre, ezért szükséges a *korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek* előtérbe helyezése.
- Azok a gyerekek, akik hiperaktivitás vagy más miatt csak rövid ideig tudnak a feladathelyzetben maradni, és fokozott igényük van a mozgásra, az általánosnál sokkal *több cselekvéses tevékenységet* igényelnek.
- Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, *állandó személyes kontrollra, megerősítésre* szorulnak.

Kognitív funkciók fejlesztése:

- Mivel ezek a gyerekek fokozottabban veszélyeztetettek a tanulási zavar (diszlexia, diszgraphia, diszkalkulia) terén, ezért kiemelt figyelmet kap az óvodai programban a tanulási zavar prevenció.
- figyelemfejlesztés, figyelemkoncentráció javítása, monotória tűrés fejlesztése,
- nagymozgás, grafomotorika fejlesztés,
- beszédészlelés,- megértés, beszédfejlesztés,
- szociális-kommunikációs készségek fejlesztése,
- a sikeres iskolai beváláshoz szükséges egyéb részképességek fejlesztése: auditív, verbális, vizuális emlékezet, szerialitás, téri tájékozódás, vizuomotoros koordináció.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az ellátás speciális területei, terápiás lehetőségek:

- logopédia
- mozgásterápia
- pszichés gondozás
- neurofeedback tréning

2.1.2 A Rákospatak utcai Általános Iskola

2.1.2.1 Az általános iskolai tanulóközösség jellemzői

Rákospatak utcai általános iskolánk ép intellektusú gyermekek nevelését-oktatását látja el. **Megkésett és súlyosan akadályozott beszédfejlődésű** valamint olyan **hallássérült gyermekek** tanulnak nálunk, akik hallásvesztésük mértékétől függetlenül képesek a hangos beszéd elsajátítására. Hallásvesztésük, és az esetlegesen meglévő társuló sérülésük következtében (diszlexia, diszfázia, diszpraxia, diszgráfia, diszkalkulia, stb.) nyelvi állapotuk (szókincsük, beszédük grammatikai szintje, stb.) különböző mértékű, esetenként több éves elmaradást mutat halló kortársaikhoz képest. Ebből fakadóan gondolkodásuk, absztrahálási képességük is sajátos. A tanulók egyre növekvő létszámú csoportját alkotó **cochlea implantáción átesett, súlyosan hallássérült gyermekek** is hasonló problémákkal küzdenek.

Iskolánk valamennyi évfolyamán **fogadunk olyan gyermekeket, akik nyelvi állapotukból fakadóan a többségi iskola nagy létszámú osztályaiban nem vagy csak csekély mértékben képesek teljesíteni a követelményi szintet.** Számukra a kiscsoportos, személyre szabott oktatás előnyeit tudjuk nyújtani. Tapasztalataink azt mutatják, hogy ezek a tanulók már sok kudarcot megélve érkeznek hozzánk. A hiányok pótlása mellett fontos feladatunk saját értékeiknek felismertetése, önbizalmuk helyreállítása, a tanulás iránti vágy kialakítása. Ebben a munkában szükség szerint iskolapszichológusaink és mentálhigiénés szakembereink segítségét is igénybe vesszük.

Szem előtt tartjuk az **integráció** lehetőségét mindazon gyermekek esetében, akiknek nyelvi fejlődése, terhelhetősége, személyisége valamint családi háttere a többségi iskolában való sikeres helytállás lehetőségét mutatja.

Mivel a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Hallásvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye** az ország egész területéről, sőt a határon túlról is utal iskolánkba gyermekeket, neveltjeink családi háttere igen eltérő. Fontosnak tartjuk a szociális-gazdasági különbségekből fakadó hátrányok csökkentését, az esélyegyenlőség megteremtését minden tanulónk számára. Neveltjeink jelentős része él olyan családban, melyben csak az egyik szülő van jelen. A gyermekeit egyedül nevelő szülőnek (leggyakrabban az édesanyának) a mindennapi szükségletek megteremtése mellett gyakran

PEDAGÓGIAI PROGRAM

nem marad kellő ideje és energiája, hogy sérült gyermekével mind mennyiségben, mind minőségben megfelelően foglalkozzon. Ezáltal sokkal nagyobb mértékben támaszkodik iskolánk pedagógusainak, szakembereinek munkájára, tanácsaira, segítségére. Tapasztalataink szerint a szülők jelentős része nehezen jut hozzá azokhoz az információkhoz, nem ismeri azokat a törvényi, jogi lehetőségeket, melyek fontosak lennének gyermekük nevelése érdekében. Sok esetben segítségre szorulnak gyermekük sajátos nevelési-oktatási igényeit illetően. E hiányok pótlásában az iskolánktól várnak és kapnak segítséget.

Iskolánk tanulóinak közel 30 százaléka hallássérült szülők gyermeke. Fontosnak tartjuk, hogy ezen szülők is megfelelően részt tudjanak venni az iskola életében, kommunikációs problémák ne hátráltassák őket a pedagógusokkal való párbeszédben. Éppen ezért az iskolai rendezvényeken elhangzottakat írott formában is megjelenítjük, szorgalmazzuk, hogy szülői értekezletekre, fogadó órákra jeltolmács segítségét vegyék igénybe, valamint folyamatosan frissítjük intézményünk honlapját is, ahol az iskolai rendezvényekről készült felvételeket feliratozott formában követhetik nyomon. A hatékonyabb segítségnyújtás érdekében több szurdopedagógus kollégánk is jeltolmács képzésen vesz részt.

2.1.2.2 Az általános iskolai nevelő-oktató munka céljai és feladatai, sajátos pedagógiai módszerei

A Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium Rákospatak utcai egységében működő általános iskola a sajátos nevelési igényű – elsősorban a hallássérült, és a megkésett, valamint súlyosan akadályozott beszédfejlődésű – gyermekek intézményes fejlesztését, nevelését és oktatását hivatott ellátni

Elsődleges célunk a ránk bízott tanulók egyéni képességeit figyelembe véve olyan nyelvi szint kialakítása, melynek segítségével képesek lesznek az általános műveltség megalapozására és a társadalomba való sikeres beilleszkedésre.

További céljaink:

- Az önismeret olyan fokára juttatni tanulóinkat, hogy a saját adottságaikról, képességeikről való tudás birtokában legyenek képesek önmaguk és mások elfogadására.
- A viselkedési normák megismerése révén tudják szabályozni érzelmeik, indulataik kifejezési formáit.
- A tehetségek felismerése és felkarolása annak érdekében, hogy egyéni képességeiket maximálisan kibontakoztathassák.
- A gyengébb képességű tanulók eljuttatása az általános iskolai követelmények minimum szintjére.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A **kiemelt fejlesztési feladatok** a tanterven belül a kulcskompetenciákra épülnek. Az általános kulcskompetenciák – az anyanyelvi kulcskompetencia, az idegen nyelvi kulcskompetencia, a matematikai kulcskompetencia, a hatékony, önálló tanulás kompetenciája, a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia, az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája – lehetővé teszik a sikeres tanuláson túl a valóságos integrációt, és rehabilitációt.

A kulcskompetenciák összefonódottsága tanulóink esetében különösen érzékelhető. Az anyanyelvi kulcskompetencia fejlettsége döntően befolyásolja a többi kulcskompetencia működését.

A kulcskompetenciák fejlesztése

Anyanyelvi kommunikáció:

Kívánatos, hogy a hallássérült, a megkésett és akadályozott beszédfejlődésű tanulók szókinccse, kommunikációja szakszerű segítséggel megközelítse a normál nyelvi fejlődésű gyermekek nyelvi szintjét. Előfordul azonban, hogy ez több éves elmaradást mutat.

Kiemelt feladatok:

- spontán beszédhasználat (beszédértés, önálló nyelvi kifejezés, beszédérthetőség)
- a kapcsolatteremtés nyelvi eszközeinek elsajátítása
- az önálló szövegértő olvasás fejlesztése az alsó tagozaton hangsúlyosabban köznapitémájú szövegekre támaszkodva, majd később fokozatosan irodalmi művek bevonásával. Ez jelenti az olvasásra alapozó tanulás alapjainak lerakását.
- a beszélt és az írott nyelv grammatikai rendszerének tudatos felépítése, gyakorlása
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókinccsfejlesztés (különösen az elvont fogalmak, az állandó szókapcsolatok, az árnyaltabb megfogalmazási formák megismerése, alkalmazása.)
- a kapcsolatteremtés nyelvi eszközeinek elsajátítása
- Az ismeretek elsajátításában támaszkodjanak mindinkább a hallás útján megszerezhető információkra.

Szociális és állampolgári kompetencia:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A nyelvi szint elmaradásából adódó nehezített élethelyzetek, az esetleges kudarcok feldolgozását segítheti, ha a tanuló reális énképpel, önkontrollal, empátiával, toleranciával rendelkezik, valamint ismeri a frusztráció és stressz kezelésének technikáit. Fontos a konfliktuskezelés, a meggyőzés, kapcsolatépítés, csoportszellem és az ezekhez kapcsolódó kommunikáció elsajátítása.

Idegen nyelvi kommunikáció:

Az idegen nyelv oktatása mindig a tanulók egyéni képességeihez, hallás és nyelvi állapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik.

Kívánatos korszerű idegennyelv-tanítási módszerek alkalmazása, a köznapi helyzetekhez köthető kommunikációfejlesztés.

Lehetőség van az értékelés alóli felmentésre. Az értékelés alól felmentett tanulók számára szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata a nyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulására történő felkészítés.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni az ismeretanyagot.

Matematikai kompetencia:

A nyelvi szint elmaradásából adódó szókincs-, és beszédértésbeli, a szövegértő olvasásbeli eltérések kihat/hat/nak a gondolkodási műveletek flexibilitására. A matematikai gondolkodás fejlesztése a tevékenykedtetés, a manipuláció, a speciális szemléltetés és tananyagok - interaktív tábla és digitális tananyagok - lehetőség szerinti alkalmazásával valósul meg.

A matematika és a valóság kapcsolatának erősítése hangsúlyos szerepet kap. A valóságos élethelyzetekben előforduló matematikai tartalmak megragadása mellett egyidejűleg az ezt leíró nyelvi kifejezésformák begyakorlása is szükséges.

A matematikai tartalmakat a szókincsüknek, szövegértésüknek, nyelvi fejlettségüknek megfelelő szintű szöveges feladatokban kell reprezentálni számukra.

Kiemelt jelentőségű a szemléltetés, melyben a valós élethelyzetek megélése, és a verbális megfogalmazással kísért konkrét tárgyi tevékenykedtetés továbbra is központi szerepet kap az interaktív tanulási lehetőségek alkalmazása mellett.

A matematikai jelrendszer - matematikai jelek, formulák - készségi szintű alkalmazása a gondolkodásfejlesztés mellett elősegíti a nyelvi kompetencia fejlődését is.

A hallássérülteknél az auditív csatorna részleges, vagy teljes kiesése, a megkésett és akadályozott beszédfejlődésű tanulóknál a nyelvi szint elmaradása miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, többszöri ismétlésre van szükség.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni az ismeretanyagot.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Természettudományos kompetencia:

Gyermekeink természettudományos gondolkodását jobbra a szemléletes képi tartalmak jellemzik. A természettudományos nevelés kiemelt feladata tehát a konkretizálásra és általánosításra építve az elvonatkoztatás képességének kialakítása, az egyszerű absztrakt fogalmak, ítéletek és következtetések használatának megtanítása. Fontosnak tartjuk továbbá a környezet állapota iránti érzékenység és az ökológiai szemlélet kialakítását. Mindezek érdekében a tanítás során nagy hangsúlyt helyezünk a szemléltetésre, a kísérletezésre, a természeti folyamatok, jelenségek modellezésére a lehetőség szerinti legteljesebb megértés érdekében.

Legyenek tisztában a tanulók (életkori szinten) a hallássérüléssel kapcsolatos ismereteknek, ismerjék fel a hallásjavító készülékek (hallókészülékek, CI) működési zavarait, a meghibásodás jelzéseit.

Digitális kompetencia:

Az internet tanulóink számára is hatalmas tárháza az információknak, ismereteknek. Lehetőséget biztosít kapcsolatok építésére és fenntartására. Fontos megismertetni velük ennek nyelvi kultúráját, valamint a kapcsolatkeresésben rejlő veszélyeket is. Használatát nehezíti azonban szűkebb szókincsük és az ebből fakadó szövegértési nehézségük. Kiemelt feladat azon keresőprogramokkal való megismertetésük, melyek segítenek a lényegkiemelésben és az írott szöveg megértésében (digitális szótárak, képkereső programok, stb.) Fontos felismertetni a tanulókkal azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. Mivel a diákok erősen motiváltak a digitális eszközök használatában, ezt a motivációt ajánlott kihasználni más tanórákon is.

A tárgyi tudás megszerzését a tanulók sajátos nevelési igényének megfelelően, széleskörű szemléltetés segíti (szöveg, hang, kép, animáció, videó és interaktivitás). Ez színesebbé, élményszerűvé teszi a tanulási folyamatot. A multimédia bevonása a tanítás folyamatába lehetővé teszi, hogy a gyermekekhez többféle csatornán a többszöri ismétlés lehetőségét biztosítva jusson el ugyanaz az információ. Az így megszerzett tudás számos művelődési területhez, iskolai és iskolán kívüli tevékenységhez kapcsolódik. A vizuális kommunikáció is mind nagyobb teret nyer, azaz a multimédia közvetítésével a szavak és a szövegszerkesztés mellett a látványszerkesztés is előtérbe kerül.

A NAT-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni az ismeretanyagot.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség:

A művészet nyelvének értése és használata egy újabb kommunikációs csatornát nyit meg a gyermekek számára. A képi, térbeli gondolkodás, a kreativitás, a problémák felvetése és megoldási utak keresése, az empátia, az elfogadás, az ízlés kialakulása mind újabb és újabb lehetőséget teremt a nyelvi fejlesztésre, az érzelmi élet gazdagítására és egyben a személyiség formálására.

A hatékony önálló tanulás:

Különböző tanulási technikák megismertetése, pl. kooperatív tanulás. Az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása (könyvtár, internet szótárak, lexikonok, ezek digitális formái). Az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén.

További feladatunk a felismert tehetségek, valamint a gyengébb képességű tanulók számára a differenciált - egyéni és csoportos - fejlesztő foglalkozások biztosítása.

Sajátos pedagógiai módszerek:

- **Differenciálás**, mely áthatja az intézményben zajló oktatási nevelési folyamatot. Megvalósulását segíti a tükörorarend megléte.
- **Kooperatív tanulási módszer** alkalmazása
- **Montessori pedagógia** elveinek beépítése a mindennapokba
- **Projekt oktatás**
- **Mozgásos anyanyelvi nevelés**
- **Hangolódás** – hallásébresztő és fejlesztő módszer
- **A hallásfejlesztés speciális módszerei**
- **A beszédfejlesztés speciális módszerei**

2.1.2.3 Az általános iskola képzési kínálata

- ép intellektusú hallássérült gyermekek általános iskolai nevelése-oktatása,
- ép intellektusú hallássérült gyermekek habilitációs, rehabilitációs fejlesztése, nevelése,
- cochleáris implantáción átesett gyermekek nevelése, oktatása, műtét utáni speciális hallás- és beszédrehabilitációja
- a megkésett valamint súlyosan akadályozott beszédfejlődésű gyermekek logopédiai csoportban/osztályban történő ellátása
- valamennyi általános iskolás gyermek egyénre szabott nyelvi terápiája

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- súlyos beszédtanulási és egyéb tanulási nehézségekkel küzdő általános iskolás gyermekek speciális fejlesztése,
- a társadalmi integrációt segítő program
- felzárkóztatás
- tehetséggondozás,
- átvezetési program a középiskolai oktatásba

Alkalmazott módszerek és eljárások:

- társuló zavarok, tanulási nehézségek (diszfázia, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, stb.) korai, majd folyamatos szűrése, terápiája
- szakspecifikus pedagógiai vizsgálatok
- speciális logopédiai vizsgálatok, tanácsadás
- speciális mozgásfejlesztő terápia (Urbánné-Kontra)
- alapozó terápia
- részképesség-gyengeségek terápiája (Zsoldos-Sindelar program)
- Heldstab-féle észlelés- tanulás – kommunikációs terápia
- autizmus specifikus terápia
- teljes körű szakorvosi és audiológiai ellátás
- általános iskolás, valamint középfokon tanuló hallássérült gyermekek kollégiumi nevelése,
- gyermekvédelmi tevékenység
- mentálhigiénés, iskolapszichológusi szolgáltatás
- gyógytestnevelés
- szakkörök
- sportköri foglalkozások
- szakmai tanácsadás, szakirodalom ajánlása, tanfolyamok szervezése szülőknek
- továbbképzések, szakmai találkozók a többségi pedagógusok számára
- szakmai terep biztosítása bizonyos pedagógiai jellegű közép- és felsőfokú képzésekhez

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1.2.4 Az oktatás-nevelés szakaszai

Rákospatak utcai általános iskolánkban az oktatás-nevelés szakaszai a 2011. évi CXC. törvény 5. § (1) (b), (ba) és (bb) pontja alapján a következők: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó **alsó**, valamint az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó **felső tagozat**.

Alsó tagozat

Az iskolánkba bekerülő gyermekek nyelvi állapota indokolja, hogy az alsó tagozat időtartamát egy évvel meghosszabbítsuk, azaz az első osztály tananyagát két tanév alatt dolgozzuk fel. Így értelemszerűen iskolánk alsó tagozata öt évfolyamos: **E/1.**, 1., 2., 3. és 4. évfolyam.

Az alsó tagozat **legfőbb célja** a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése, sok esetben magának a hangos beszédnek a megindítása. Fontos **feladatunk** a köznapi nyelv elemeinek elsajátítása, a szókincs, a beszédérthetőség, a hallási figyelem intenzív fejlesztése, a nyelvi különbségek kezelése, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítása. Törekszünk arra, hogy tanulóink az alsó tagozatos szakasz végére elsajátítsák és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhassák a további tudás megszerzésében.

Az egyéni odafigyelést teszi lehetővé, hogy az oktatás **kis létszámú csoportokban** történjen, a pedagógus munkáját gyógypedagógiai asszisztens segíti. Ennek köszönhető, hogy tanáraink már időben kiszűrjük az esetleges tanulási zavarokat (Pl. diszfázia, diszlexia, diszkalkulia, diszpraxia, stb.), és a részletes vizsgálatot követően ezek a gyermekek speciális fejlesztésben részesülnek, és a továbbiakban egyéni fejlesztési terv szerint haladhatnak tovább.

Az iskola első évfolyamára érkező gyermekek esetében a, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Hallásvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye**, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye** komplex vizsgálata alapos tájékoztatást nyújt az érkező gyermekek problémáiról. A hatékony fejlesztő munka érdekében a belépés időszakában iskolánk **komplex bemeneti vizsgálatot** végez. Ennek célja a gyermek teljes megismerése, a kapott információk kiegészítése vagy a megindítandó terápiás program meghatározása.

A bementi vizsgálat a következő területeket térképezi fel:

- beszéd és konkrét gondolkodás
- beszédhang-hallás, differenciálás
- megfigyelési képesség
- térbeli tájékozódás

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- dominancia
- vizuális minta követése
- vizuális percepció
- időreláció
- mozgásállapot, ritmusérzék
- rajzkészség

A bemeneti vizsgálatokról minden egyes gyermek esetében teljes körű feljegyzés, illetve rögzítés készül. Ezeknek a vizsgálatoknak az eredményei segítik a differenciálás, az egyéni és terápiás foglalkozások megszervezését, valamint a fejlődés nyomon követését.

Iskolánkban 1995-óta szervezünk az alsó tagozaton a hagyományos osztályok mellett **komprehenzív iskolai osztályokat**. Egy komprehenzív osztály két osztálycsoportnak megfelelő létszámú gyermekből áll, akik az alapvető tantárgyaknál két (esetleg három) mobil csoportra osztva tanulnak, tevékenykednek. A mobil csoportok rugalmasan szerveződnek a tanulók igényei, az egyes témák illetve az elmaradások kiegyenlítése szerint. A differenciálás hatékonyabbá teszi a személyiség, a kommunikáció, a gondolkodás fejlesztését és a kooperatív tanulást. Abban az esetben, ha egy-egy évfolyamon az alacsony létszám miatt a hagyományos osztály mellett nem tudunk komprehenzív osztályokat kialakítani, a komprehenzív iskolamodell előnyeinek megtartása érdekében „**szemi-komprehenzív**” (**félig komprehenzív**) **osztályokat** hozunk létre. Így ezek az osztályok is közösen vehetnek részt a készségtárgyak óráin, illetve a komprehenzív iskola speciális tanóráján, a **Kalendáriumon**. E tantárgy élményközpontú, kooperatív tanuláson, tevékenységeken alapuló, ezért erősen motiváló hatású a gyermekek számára. A kommunikáció fejlesztése szervesen összefügg a természeti-társadalmi környezet folyamatos megismerésével, az értékek, hagyományok teremtésével, ápolásával.

A komprehenzív iskolamodellnek alapkonceptiója az esélyegyenlőség, ezért az ilyen típusú osztályban hangsúlyozottan nem “válogatott gyermekek” nevelkednek. Jelen vannak a súlyos beszédtanulási és egyéb tanulási nehézséggel küzdő tanulók is, akiket a komprehenzív iskolamodell nyújtotta lehetőségek igen pozitívan befolyásolnak nyelvi és szociális fejlődésükben.

Iskolánk tanulóinak nyelvi állapota és az ebből adódó feladatok sokszínűsége miatt az Anyanyelv, valamint a Magyar nyelv és irodalom tantárgyakat emelt óraszámban oktatjuk.

Az osztályfőnök a gyermekek magatartásának és szorgalmának nyomon követése és értékelése során együttműködik a szaktanárokkal, az esetleges korrekciót végző pedagógussal, a nevelőtanárral, esetenként a mentálhigiénikussal.

A magatartás és a szorgalom értékeléséhez megfogalmazott szempontsorok teljes körű megjelenítése az értékelő szövegben nem kötelező, az osztályfőnök azokat más, általa használt szempontokkal is kiegészítheti.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tanulóink fejlesztését a többségi általános iskolákban is meglévő tantárgyak mellett az alábbi **speciális tantárgyak, foglalkozások** segítik:

Hallás- és zenei nevelés: A tantárgy feladata a hallási figyelem, az irányhallás fejlesztése. Játékos feladatok során ismertetjük meg tanulóinkkal a természetes és mesterséges környezet hangjait, zajait. Gyermekjátékokkal, mondókákkal, dalokkal segítjük a ritmusérzék, a ritmikus beszéd, illetve a ritmusra, zenére való mozgás fejlődését. Lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek többféle ütős- és fúvós hangszer megszólaltatására, kipróbálására.

Néptánc: A tánc sokirányú fejlesztő hatásával segítjük elő tanulóink állóképességének, kapcsolatteremtő képességének, mozgásuk összerendeződésének, koncentrációképességének fejlődését. Ez a mozgásforma alakítja térlátásukat, testtudatukat, percepció gondolkodásukat. A táncnak, a népi gyermekjátékoknak feszültségoldó, felszabadító ereje pozitívan hat a gyermekek személyiségére.

Egyéni anyanyelvi nevelés: A személyre szabott foglalkozásnak kettős feladata van: egyrészt a beszédértés és beszédérthetőség alakítása, fejlesztése, másrészt a nyelvi fejlődés zavarainak kiküszöbölése és korrekciója (pl. diszlexia, diszfázia korrekció, cochlea implantáció utáni terápia. stb.).

Felső tagozat

A felső tagozatos létforma nagy változást és sok esetben kihívást jelent az ötödik évfolyamot kezdő tanulóink számára. Ez a váltás nagyfokú önállóságot és rugalmasságot kíván tőlük. Az egyéni odafigyelést, törődést továbbra is biztosítják a kis létszámú osztályok. Ám a szaktantárgyak és az azokat tanító tanárok belépésével az osztályfőnökön kívül egyre több felnőttel kerülnek kapcsolatba, akiknek személyiségéhez, beszédmódjához alkalmazkodniuk kell. Ez azért is fontos, mert a felső tagozaton tanító tanáraink már kevesebb gesztussal és kevésbé kifejezett szájról olvasási képpel kísérik beszédüket. Céljuk ezzel a gyermekek akusztikus szövegértésének finomítása.

A felső tagozat legfőbb célja tanulóink meglévő nyelvi hátrányának enyhítése, a magyar nyelv törvényszerűségeinek megfelelő anyanyelvi szint kimunkálására való törekvés, az anyanyelvi kompetencia minden részterületének folyamatos fejlesztésével. Ez részben alapfeltétele a tantárgyak által közvetített közös tudásalap megszerzésének. Ugyanakkor minden tantárgyi anyag átadásának és feldolgozásának folyamatában érvényesül az intenzív anyanyelvi – kommunikációs fejlesztő tevékenység.

Az anyanyelvi kompetencia egyes részterületei elválaszthatatlanul fonódnak egybe a szociális kompetencia területeivel, így megerősítésük is csak egymással szoros egységben történhet. Az önismeret – önértékelés, a társismeret, a saját érzelmek, indulatok kifejezése, a mások érzéseivel való azonosulás az elvont fogalmak széles körének ismeretét kívánja.

Az anyanyelvi és szociális kompetencia építőköveinek, valamint a megszerzett tudásanyagnak szilárdan kell egymásra épülniük ahhoz, hogy a nálunk végző fiatalok továbbtanulása, életpályája, társadalmi integrációja sikeres legyen.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A továbbtanulásra, pályaválasztásra való felkészítés a 7-8. évfolyam kiemelt feladata. A Ráhangolás program megvalósítása lehetőséget biztosít tanulóink számára:

- Saját képességeik – elsősorban erősségeik – felismerésére
- A társadalmilag elfogadott viselkedésminták belsővé válására
- empátiás készségük erősítésére
- a helyes konfliktus és probléma-megoldási módok felismerésének gyakorlására
- az általuk választható szakmák szélesebb körének megismerésére

A fent megfogalmazott célok, feladatok megvalósításának alapfeltétele - az esélyegyenlőség biztosítása mellett – a differenciálás lehetőségének megteremtése. Ennek egyik megvalósulási formája a „tükör – órarend.” Ebben a rendszerben az egyes évfolyamokon tanuló gyermekeknek egyazon időszámban van magyar nyelv – és irodalom vagy matematika órájuk. Így az évfolyam erősebb, illetve gyengébb nyelvi képességekkel rendelkező tanulói külön csoportban, - a nekik megfelelő szinten - sajátíthatják el az adott tananyagot. A csoportok közötti átjárhatóság biztosított. A félévi és tanév végi kompetencia alapú felmérések és az egyes témákat záró dolgozatok képet adnak a tanulók fejlődésének mértékéről. Eredményeik alapján tanév közben is átkerülhetnek egyik csoportból a másikba. A „tükör – órarend” lehetőséget ad arra is, hogy bizonyos tananyagrészeket az egy évfolyamon tanuló gyermekek közösen dolgozzanak fel vagy foglaljanak össze.

Ezeknek az óráknak a szervezési formája a csoportmunka.

Mind az alsó, mind a felső tagozaton vannak olyan társuló fogyatékossgal, tanulási zavarral küzdő tanulók, akik **egyéni fejlesztési terv** alapján haladnak. Oktatásuk a pedagógus fokozott differenciáló tevékenységét igényli.

2.1.2.4.1 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulói magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének alapelvei:

A minősítés rendszere

- segítse az iskolai nevelési-oktatási célok elérését
- segítse a tanuló önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre is
- minden esetben legyen személyre szóló, vegye figyelembe az adottságokat, a fejlődésben megtett utat, valamint – az életkori sajátosságok figyelembevételével - segítse a reális önértékelés kialakítását.

További elvek:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A minősítés rendszere

- vegye figyelembe a hallássérülésből fakadó kommunikációs nehézségeket és a társuló zavarokkal összefüggő hiányosságokat
- vegye figyelembe a hallássérülés következményeként megjelenő szocializációs sajátosságokat

Értékelés az alsó tagozaton

A tanulók tanulmányi eredményeikről az 1/1. évfolyam első félévétől a 2. évfolyam első félévéig **szöveges értékelést** kapnak. Ebben a tanulmányi teljesítés értékelése mellett a tanuló általános és a tantárggyal összefüggő anyanyelvi állapotát is bemutatjuk. A szülő kérésére iskolaváltáskor a szöveges értékelést osztályzatokká alakítjuk a félévi, illetve az év végi bizonyítványban. Az átalakítás során a félévi vagy az év végi tantárgyi felmérések eredményét vetjük össze az adott tantárgy helyi tantervében meghatározott követelményekkel.

A **numerikus értékelés** a 2.. évfolyam második félévében lép be.

A *Kalendárium*, a *Hallás és zenei nevelés*, a *Dráma*, a *Néptánc*, az *Etika / Hit-és erkölcsstan* tantárgy értékelése 1/1-től a 8. évfolyamig szöveges minősítéssel történik, elsősorban a hozzáállás, az aktivitás, a tevékenység alapján. /Jól megfelelt, Megfelelt, Nem felelt meg/

A **magatartás értékeléséhez** ajánlott általános és speciális elemeket tartalmazó szempontrendszer:

- a csoportra vonatkozó szabályok és a Házirend megtartása, interiorizálása
- a gyermekekkel és a felnőttekkel való együttműködés az élethelyzetnek megfelelő normák ismerete, alkalmazása
- a konfliktusok kezelése
- felelősségtudat
- példamutatás
- az érdekérvényesítés módja
- más típusú akadályozottság, fogyatékoság iránti tolerancia
- igényessége a környezethez

A **szorgalom értékeléséhez** ajánlott szempontrendszer:

- a tanulmányi munkában való részvétel folyamatossága, rendezettsége

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- kötelességtudat
- munkafegyelem
- a felszerelésről való folyamatos gondoskodás
- a házi feladat megléte, minősége
- odafigyelés és az összpontosítás
- önállóság
- a segítségkérés és segítségnyújtás kultúrája
- érdeklődés, aktivitás, munkatempó, hatékonyság
- a képességeihez mérten elért eredmények, a befektetett munka mennyisége és minősége

Értékelés a felső tagozaton

A tanulók magatartásukról, szorgalmukról és tanulmányi eredményeikről numerikus értékelést kapnak. A magatartás és szorgalom értékelésének szempontrendszere megegyezik az alsó tagozaton alkalmazott szempontokkal.

A tanulásban akadályozott vagy társuló sérülésük következtében gyengébb nyelvi teljesítményt nyújtó gyermekek fejlődését szöveges értékeléssel is nyomon követjük magyar nyelv –és irodalom valamint matematika tantárgyból.

Az iskolai írásbeli és szóbeli beszámoltatás szabályozása

A napi dolgozatok száma alsó tagozaton az egyet, felső tagozaton a kettőt nem haladhatja meg. A témazáró dolgozat időpontját egy héttel a dolgozatírás előtt a tanuló tudomására kell hozni. Írásbeli felelet, mely kisebb terjedelmű tananyag számonkérésére szolgál előzetes értesítés nélkül íratható.

Az év eleji felmérés a kiinduló helyzetet ellenőrzi és értékeli, előzetes gyakorlás nélkül. Az év végi felmérés az elért helyzetet ellenőrzi és értékeli a tantervi követelmények alapján.

A felső tagozaton a tantárgy jellegét és a tanulók beszédállapotát is figyelembe véve törekedni kell a minél gyakoribb szóbeli megnyilatkoztatásokra, a szóbeli feleltetésre.

Az otthoni, napközis felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának szabályai:

- A házi feladat célja: a tanórák ismeretanyagának begyakorlása, elmélyítése és / vagy önálló alkalmazása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A házi feladat mennyisége - az életkori sajátosságoknak megfelelően - függ a tananyag jellegétől, mennyiségétől, és a fejlesztendő készségektől.
- A napközis nevelőnek törekedni kell a minőségi ellenőrzésre. A tanulók ezt követően – lehetőség szerint – javítsák ki a hibákat. Az ellenőrzés tényét a bejáró tanulók esetében - a szülők számára értelmezhető módon naponta jelezni kell.

Speciális tantárgyak, foglalkozások:

Hallás- és zenei nevelés:

A felső tagozatban, továbbra is fontos feladat a hallási figyelem és az irányhallás fejlesztése. A tanult ritmusértékekre alapozva újabb, nehezebb ritmusformákkal bővítjük a gyermekek meglévő ismereteit. Ezeket hangszerekkel gyakoroltatjuk. Elsajátítatjuk a tanulókkal a zenei ábécé hangjait és a kottaolvasást. Megismertetjük őket a zenei korszakok jellemzőivel és rámutatunk ezek kapcsolatára a történelem- és vizuális kultúra órákon szerzett ismereteikkel. Felkeltjük az érdeklődésüket a klasszikus zene és táncok iránt.

Az egyéni anyanyelvi nevelés

A személyre szabott foglalkozások célja az anyanyelvi és a szociális kompetencia különböző részterületeinek fejlesztése. Feladatai közül különösen hangsúlyossá válnak a következők:

- a beszédérthetőség fejlesztése – a kiejtés javítása, valamint a prozódiai elemek helyes alkalmazása
- a beszédértés fejlesztése – a társalgási gyakorlatok során
- a szókincs bővítése, a grammatika javítása szövegértési feladatokhoz kapcsolódóan
- a szóbeli és írásbeli szövegalkotás folyamatos tökéletesítése

A szociális kompetencia területén belül fontos feladat az önismeret, az empátia és a konfliktuskezelés készségének fejlesztése. A kétszemélyes szituáció kedvező alkalmat nyújt a gyermekkel történt események, átélt szituációk reprodukálására, megbeszélésére.

2.1.2.5 Tehetséggondozás és felzárkóztatás

Fontosnak tartjuk a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való törődést. Feladatunk a **tehetséggondozás**, melynek keretében megvalósul:

- Az átlagnál jobb nyelvi képességekkel rendelkező tanulóink anyanyelvi kompetenciáinak kiemelt fejlesztése a következő területeken:
- Szókincsük intenzív gyarapítása, különösen az elvont fogalmak területén
- Olvasási szövegértésük, minél magasabb szintre emelése – a szövegértési automatizmusok kialakításával.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Írásbeli szövegalkotásuk minőségének tökéletesítése grammatika, nyelvhelyesség és stilisztika tekintetében
- A nyelvi kreativitásuk fejlesztése, a különböző beszédhelyzetekhez igazított nyelvi közlések változatos, egyéni alkalmazásának érdekében.
- Nem verbális önkifejezésük, és a nem verbális jelzések értelmezésének finomítása
- A kiemelkedő matematikai – logikai gondolkodással bíró tanulók matematikai kompetenciáinak fejlesztése és szövegértési kompetencia – szintjének olyan szintre emelése, amely képessé teszi őket az összetettebb matematikai szöveges feladatok megértésére is.
- Az egy – egy tantárgyban kiemelkedő tehetségigéretes tudásának elmélyítése, önálló tanulási stratégiájuk kidolgozásának segítése.
- A különböző művészeti ágakban és a sport területén kitűnő tanulóink tehetségének kibontása, gondozása. Iskolai és iskolán kívüli bemutatkozásuk, „megmérettetésük” lehetőségének biztosítása különböző versenyeken.

Másik fontos feladatunk a **felzárkóztatás**, amelynek keretében a tanulási nehézségekkel küzdő, az átlagnál gyengébb nyelvi vagy intellektuális képességekkel rendelkező vagy egyéb okok miatt tanulási teljesítményükben elmaradó tanulóink egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésben részesülnek.

2.1.2.6. A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

A törvényileg meghatározott, felmenő rendszerben bevezetésre kerülő mindennapos testnevelést a következőképpen szervezzük:

Az E/1-től az 5. évfolyamig a heti 3 testnevelés órák heti 2 néptánc órával egészülnek ki. A 6. 7. évfolyamon a 2014-2015-ös tanévben a heti 3 testnevelés óra mellett heti 2 ún. „testnevelés plusz” órákat vezetünk be. Ezeket a foglalkozásokat a tanulók az alábbi mozgásos lehetőségek közül választhatnak kötelező jelleggel:

- labdajátékok
- atlétika
- zenés torna
- társastánc

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1.2.7 Könyvtár - pedagógiai program

A könyvtár sajátos eszközeivel, szabad légkörével, a személyiségre ható tevékenységével az iskolánk arculatát meghatározó értékek megvalósulásának helyszíne. A tanulókkal való differenciált foglalkozás megoldásában – szolgálja az ismertsajátítást, a tanulást, az önművelést, a tehetséggondozást, a felzárkóztatást, a magatartási problémákkal küzdő tanulók beilleszkedését, a szociális, kulturális hátrányok mérséklését.

Az iskola könyvtár - pedagógiai programját és céljait meghatározó tényezők:

- NAT és Kerettanterv
- az iskola sajátos nevelési és oktatási céljai és feladatai
- az iskola pedagógiai programja
- az egyes tantárgyak helyi tanterve, követelményrendszere

Az iskolai könyvtár tanulási - információs forrásközpont, eszköztár.

Fel kell vállalnia

- a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő
- a szociális hátrányok enyhítését célzó és
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok, tevékenységek egy részét is.

A könyvtári pedagógiai tevékenység kiemelt feladatai:

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák révén.
- A tanuló életvitelét kedvezően befolyásoló folyamatok kialakítása.
- Az alkalmazható tudás (mint az alkotó személyiséggé válás eszköze) megalapozása.
- A különböző kompetenciák fejlesztése:
pl. problémamegoldás, kommunikáció, kritikai, globális látásmód, információszerzés- és kezelés, a kooperatív munkára való alkalmasság.
- Információkultúra elsajátítása: az információ gyűjtésétől a rendszerezésen, tároláson át a kritikai elemzésig, valamint az információ megfelelő formába öntése, kommunikálása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A tanulóknál a könyvtárhasználaton alapuló önálló ismeretszerzéshez szükséges magatartásmódok, tevékenységek kialakítása.
- Az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése, az esélyegyenlőség megteremtése.
- A szociális, kulturális hátrány leküzdésének lehetőségének megteremtése.
- A tehetséggondozás során az érdeklődés elmélyítése, továbbfejlesztése.
- A tanulás fejlett módszereivel rendelkező, önálló ismeretszerzésre képes személyiségfejlesztés

A könyvtár - pedagógiai program feladatai az 1 - 8. évfolyamon:

- Felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, tárolási, feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait.
- Fel kell készíteni a tanulókat az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására, az információk elérésére, kritikus szelekciójára, feldolgozására és a folyamat értékelésére.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével tudatos és biztos használói magatartás kialakítása.
- A könyvtár „forrásközpontként” való felhasználásával meg kell alapozni az önműveléshez szükséges attitűdöket, képességeket, tanulási technikákat.
- Az informatika rohamos fejlődése a társadalmat átalakítja, ezért cél, hogy a tanulók az új körülményekhez alkalmazkodni tudjanak.
- Tudatosítani kell a tanulóknál az információszerzés, - feldolgozás és felhasználás etikai szabályait is. .

A könyvtár - pedagógiai program sérülésspecifikus jellemzői az 1 - 8. évfolyamon:

- A hallássérülésből fakadó nyelvi hátrányok leküzdésének megsegítése (pl. szókincsbővítés, szövegértés fejlesztése)
- A felső tagozaton a szaktantárgyak tananyagához kapcsolódóan a megértés elősegítése (támaszkodva a hallássérültek vizuális képességeire)
- Az önálló ismeretszerzés különböző lehetőségeinek megismerése, elsajátítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1.2.8 A tanulmányok alatti vizsgák

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a tanulmányi kötelezettségek teljesítéséről alapján a tanulónak lehetőségük van a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (félévkor, illetve a tanév végén) **osztályozó, pótló vagy javító vizsgát** tenni. Indokolt esetben az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.

- A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, perc) és helyszínéről (cím, épület, terem) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap.
- A vizsga követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részletes követelményeiről a tanuló a vizsga előtt legalább 6 héttel írásbeli tájékoztatást kap.
- A tanuló vizsgakötelezettsége az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alóli felmentésre csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat engedélyt.
- A tanuló a vizsga során a törvényben előírt segítségeket veheti igénybe (bizonyos esetekben szóbeli vizsga írásbeli helyett vagy fordítva, szükség esetén jeltolmács biztosítása)
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv mellélete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbelyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell feltüntetni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
- A vizsga eredményét legkésőbb a vizsgát követő második munkanapon kell kihirdetni.

2.1.2.9 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogának rendje

A tanulók személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani. A diákjogok érvényesítése, a tanulói érdekképviselése, érdekvédelem, érdekegyeztetés érdekében a tanulók, az intézményt egészét érintő ügyek intézésére diákönkormányzatot hoznak létre.

A tanulók joga, hogy személyesen vagy választott képviselője útján részt vegyen a Diákönkormányzat munkájában. Megilleti a kérdezés, véleménynyilvánítás, az információhoz jutás joga. Ennek kiemelt színtere a legalább negyedévente összehívott értekezlet. A DÖK munkáját az igazgató által megbízott, „a diákönkormányzat munkáját segítő nagykorú megbízott személy” segíti, aki felkérésre eljárhat a tagok képviselőjében is.

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- saját működéséről
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról

Diákönkormányzatunk elsősorban a nevelés területén veszi/veheti ki a részét hatékonyan az intézmény munkájából. Céljai segítik a nevelők fegyelmező és közösségfejlesztő munkáját. A rend, fegyelem terén különös gondot fordítunk arra, hogy a gyerekek a gyerekközösség által megfogalmazott normákat sajátjuknak tekintsék. El kell érniük, hogy belsővé váljanak az alapvető erkölcsi normák, amelyeket tanulóinkkal együtt fogalmazunk meg, és a közösség elvárása segít betartatni. Ha maga a diákközösség véleményezi a megfelelő és nem megfelelő viselkedési mintát, könnyebb kiküszöbölnünk, enyhítenünk a kamaszkorból természetesen adódó ellentmondásokat, olykor ellenszegüléseket. Munkánk kapcsolódik a gyermekvédelem feladataihoz, hiszen a morálisan helytelen viselkedés gyakran a szociális, családi háttérrel is összefügg. Ezért állandó a kapcsolatunk a gyermekvédelmi felelőssel.

Munkánk kiterjed az egészségnevelés területére is. Az 5. évfolyamtól szexuális felvilágosító foglalkozásokat tartunk külsős vezetéssel, illetve 7. évfolyamtól drogreprevenციót célzó zenés-játékos felvilágosításon vesznek részt tanulóink. Tervezzük olyan beszélgető fórum vagy klub szervezését, ahol a gyermekek az általuk választott vagy problémásnak tűnő témákról

PEDAGÓGIAI PROGRAM

beszélgethetnek, vitázhatnak egymással, a felnőttekkel, esetleg meghívott vendégekkel. Mivel diákjaink nyelvi – kommunikációs hátránnyal küzdenek, szükséges, hogy az egyes témák előadása, megvitatása a nekik megfelelő kommunikációs megsegítéssel folyjon. Ugyanakkor elengedhetetlenül fontos az is, hogy anyanyelvi kommunikációjukat ne csak a hagyományos iskolai tevékenységek során fejleszthessék, hanem felhasználhassák saját közéleti tevékenységük gyakorlása, önállóságuk, öntevékenységük alakítása során is.

A közösségi élet területén fontosnak tartjuk, hogy egyre nagyobb önállósággal vegyenek részt azoknak a programoknak a szervezésében, melyeket a diákönkormányzat tervez. Az önállóság, a tervezés, a munkaszervezés és a felelősségvállalás legyen része szervezeti, önkormányzati munkájuknak. Ezt a munkát évről-évre újra tervezzük, megtartva hagyományainkat (adventi ajándékozás, farsang, kertszépítés, Gyermeknap), újakat teremtve és alkalmi programokat is kínálva a diákközösségnek.

A diákönkormányzat mindenkori és alapvető feladata marad a diákság érdekvédelme, a jogi keretek pontos figyelemmel kísérése, de sosem feledjük, hogy a diákság feladata az iskolai kötelességteljesítés. Programjaink, céljaink is ezt erősítik. Jogok és kötelességek együtt kell, hogy szolgálják a kellemes diákéletet és az intézményünkben élő diákok sokoldalú fejlődését.

A diákönkormányzat célja a tanulói önkormányzatiság megismertetése, gyakoroltatása, a tanulói demokrácia érvényesítése az iskolai szintű tevékenységekben.

Iskolai szintű feladatok:

- az iskolai munkát kiegészítő, segítő, önként vállalt hasznos tevékenység biztosítása
- a gyermekek önkormányzati vezető szerveinek létrehozása, a közösség életének irányítása, fejlesztése
- a diákközösség életét irányító szabályok kialakítása az iskolai házirend alapján.

Feladataik:

- közéleti tevékenység a kisebb, nagyobb iskolai közösségekben,
- részvétel a kulturális tevékenységek szervezésében (szavalóverseny, Nemzetközi Gyermekkönyvnap),
- részvétel a szabadidő megszervezésében (adventi ajándékozás, farsang, gyermeknap),
- akciók lebonyolítása (karácsonyi vásár),
- részvétel a hulladékgyűjtési akciók megszervezésében,
- az iskolaújság életre keltése,
- a diákok panaszkezelési eljárásának kidolgozása - etikai kódex kidolgozása,
- félévenként beszámoló a végzett munkáról.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.1.2.10 Hagományaink, értékeink

Hagományainkat, értékeinket jelentik azok az ünnepek, jeles napok, az iskolánkhoz fűződő szokások, amelyek a gyermekek életét színesebbé, személyiségüket gazdagabbá teszik. Olyan alkalmak ezek, ahol megmutathatják magukat, és ezáltal megélhetik a saját „személyes” ünnepüket.

Minden évszaknak megvannak a jeles napjai:

Ősszel az alsó tagozatos tanulók a **Mihály – napi vásár** hangulatát idézik rigmusokkal, mondókákkal, népi gyermekjátékokkal, tánc házzal.

Télen, a **karácsonyi – vásáron** is maguk készítette portékát árulnak a gyerekek. A közös Mikulásünnep és a karácsonyváro délután ünnepi hangulatban telik: karácsonyi mesejáték és játszóház kapcsolódik hozzá.

Februári hagyomány az óvodai, az alsós és a felsős farsang.

Tavasszal a Versünnepre készülnek a kicsik és nagyok. A Madarak és fák napja valamint a Föld-napja minden gyermekünk számára délutáni vidám vetélkedőt jelent. A húsvéti játszóház kiváló alkalom a kézműveskedésre.

A májusi Gyermeknap sok – sok játékos – és ügyességi programmal telik. Júniusban nyolcadikosaink búcsúznak az iskolától. Szép hagyomány a ballagás és az ezt követő tanévzárási ünnepélyen a búcsútánc.

A tanévzárón a kimagasló teljesítményt nyújtó nyolcadikos tanulóink a következő elismeréseket vehetik át: Török Béla Tanulmányi Díj, Kosztolányi Dezső Irodalmi Díj, Csizmazia Kálmán Képzőművészeti Díj, Bozsik József Testnevelés Díj, valamint elhunyt kiváló pedagógusaink emlékére alapított Nagy Mária Matematikai Díj és a Géczy Péterné Kommunikációs Díj.

A kollégiumi tanulók közül minden tanév végén „Abigél” Díjban részesül az a tanuló, aki a kollégium életében kiemelkedő közösségi munkát végzett.

Ezeket a díjakat a Nagyothalló Gyermekekért Alapítvány segítségével tudjuk biztosítani.

2.1.3 A Rákospatak utcai óvoda kollégiumi nevelési programja

Az óvodában dolgozó nevelőtanárok megtervezik a különböző fejlesztési területek tematikáját, de a konkrét élethelyzet illetve a gyermekek, gyermekcsoportok aktuális szituációja, sajátosságai ezt módosíthatják.

A gyermekek nevelőikkel családias légkört kialakítva vesznek részt a délutáni foglalatosságokban, a szabadon választott játéktevékenységekben.

A délutáni fejlesztés is a kommunikáció és nyelvi fejlesztést illetve a játékot szolgálja.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A játékszerek és a tevékenységek igazodnak a kiemelt témakörök helyszínéhez és eszközrendszeréhez, ajánlást is jelentenek a szülők számára.

A csoportszobákban tevékenységi színtereket alakítottunk ki, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára, hogy kedvük szerint választhassanak a játékok és alkotó tevékenységek közül.

Feladatok:

- sajátos nevelési igények érvényesítése
- nyugodt, derűs, családi légkör kialakítása
- hallásra és hallásnevelésre alapozott beszédindítás, beszédfejlesztés
- a hallókészülék elfogadtatása, annak következetes, a lehetőségekhez képest leghatékonyabb kiválasztása és használata (audiológiai ellátás keretében)
- multiszenzoros fejlesztés egyéni és kiscsoportos formában (dysphasia-prevenció, alapozó terápia, napi logopédiai foglalkozás)
- megfelelő csoportlégkör, hely, idő, eszközök biztosítása a különböző játékformákhoz, melybe integrálhatóak a műveltségi területek témakörei
- a csoportok és az egyes gyermekek állapotához, személyiségéhez igazodó, a kijelölt időhatárokat rugalmasan értelmező foglalkozási rend kialakítása
- a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni érettségét, fejlettségét figyelembe vevő önállóságra nevelés
- érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása (különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű vagy elhanyagolt környezetből érkező gyermekekre)
- folyamatos otológiai-audiológiai-gyermekorvosi ellenőrzés
- egészséges életvitel, az életkornak megfelelő szabadidő felhasználása
- feladattudat, az iskolakezdéshez való érettség kialakítása

Fejlesztési területek

- Óvodás gyermekeink fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása
- Fontos a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe
- A hallásjavító műtéten átesett gyermekek fejlesztésének stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazására épül.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Napirend

6.00-7.15.	ébredtető, önkiszolgálás, reggeli készülődés
7.15-8.00.	reggeli
8.00-11.00	délelőtti foglalkozások
9.30-10.00	tízórai
11.00-12.30.	egyéni anyanyelvi nevelés, játék
12.30-13.30.	ebéd
13.30-15.00.	délutáni pihenés, alvás, csendes pihenő
15.00-15.30.	uzsonna
15.30-17.00.	délutáni foglalkozás, beszélgetés, játék
17.00-20.00.	kötetlen foglalkozás, játék, vacsora, esti mese, alvás

2.1.4 A Rákospatak utcai iskola kollégiumi nevelési programja

Alapvető, valamennyi korosztályra kiterjedő alapelvek és célok

- valamennyi gyermek és család bekapcsolása az iskola és kollégium nevelési programjába
- a súlyosan hátrányos helyzetű, súlyos öko-szociális helyzetű gyerekek esetében a szülők elfogadó magatartásának erősítése, nevelési feladatainak megsegítése, emocionálisan megfelelő, konfliktusoldó nevelési háttér kialakítása
- a nehezen fejleszthető, súlyos beszédtanulási és egyéb tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek tanulásának segítése, a nevelők bevonása a dysphasia-korrekczióba
- tanulószobai tevékenység ellátása
- adaptációs-, személyiség- és magatartászavarokkal küzdő gyerekek számára konfliktuskezelő terápiás eljárások alkalmazása
- a kollégiumi környezet és életvitel alakításában, az életrenddel és berendezkedéssel kapcsolatos véleménynyilvánítás biztosítása
- a társadalmi integráció részeként a gyermekek felkészítése a mindennapi életre, a pénzügyi tervezésre, a pénz beosztására, az ésszerű vásárlás elsajátítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a gyermekek egészségének figyelemmel kísérése különös tekintettel a fül, a hallás állapotára, az orvosokkal való kapcsolat zavartalan biztosítása, a hallókészülék-ellátás folyamatos biztosítása
- a játékos sportfoglalkozások, a levegőzés, a pihenés, a testmozgás, a kikapcsolódás biztosítása
- a délutáni kötött programok (hittan óra, idegen nyelv tanulása, szakkörök, sportkörök) ideje alatt a csoportban maradt gyerekek egyéni, korrekatív, szabadidős, művelődési lehetőségeinek biztosítása

Funkcionális sajátosságok

- az itt nevelkedő, iskolai tanulmányokat megkezdő gyermekek esetében a kollégiumi nevelésnek közelítenie kell az életkori sajátosságokhoz, a 6-7-8 éves gyerekek teherbírásához
- ebből adódóan személyiségközpontú, rugalmasabb, szabadabb szemléletnek kell érvényesülnie az E/1. és 1/2 . évfolyamok életében a pihenés, relaxálás beiktatásával
- jelen kell lennie a differenciált szemléletnek. azaz a minden egyes gyermek személyiségére, problémáira, az eltérő fejlődési ütemre odafigyelő szemléletmódnak

Szervezési sajátosságok

- a kollégiumi csoportok jó része a délelőtti osztálycsoportokat leképezve, kis létszámmal működik a nevelőtanár, és gyógypedagógiai asszisztens együttes munkájával
- az osztályfőnök a nevelőtanárral összehangolt fejlesztő-korrigáló tevékenységet végez

Tartalmi sajátosságok

- lehetőség van kreatív tehetséggondozó programok kialakítására, melyeket a „nem kötelező, szabadon választható” és a „rehabilitációs órakeretből valósítunk meg

A kollégiumi foglalkozások szervezésekor kiemelt szerepet kap:

szocializációt segítő képességek fejlesztése

- Neveltjeinket támogatni kell sérülésüknek, és ebből adódó esetleges hátrányaiknak elfogadásában, az esetenként kialakuló konfliktusok és stressz kezelésében. A megfelelő társas kapcsolatok kialakításának képessége nagy szerepet játszik, az udvarias viselkedés és a későbbi társadalmi beilleszkedés során.
- Sajátos beállítódásuk, gondolkodásuk miatt fontos a közösségi beilleszkedés szabályaira nevelés. (viselkedési szabályok, normák)
- Az érdekvédelmi ismereteik alkalmazása, az őket megillető támogatási rendszer valamint jogi lehetőségeik érvényesítésének ismerete elengedhetetlen.
- Egészséges (sem túlértékelő, sem alulértékelő) énkép kialakítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák alkalmazása

- a tanulás értékének tudatosítása, a tanulás céltudatos tevékenységgé alakítása
- fogékonytá tenni a gyemrekeket az értékek befogadására, a szerzett képességek, készségek alkalmazására
- hallássérült-specifikus tanulási technikák (látó-halló tollbamondás, szövegértési gyakorlatok) tanítása
- teljesítménymotivációk kialakítása (elismerési vágy)
- kooperatív tanulási technikák megismertetése
- szemléletesség, cselekedtetés, önálló munkáltatás megvalósítása

egészséges életmódra nevelés, egészség-megőrzési technikák

- A komplex tevékenységkör felöleli a higiénés szokások, a mozgás- és táplálkozáskultúra fejlesztését, a mentális egészség megőrzését, a családi életre felkészítő – szexuális nevelés feladatait:
- testápolás megfelelő szokásainak kialakítása, fül és illeszték tisztán tartása
- kulturált étkezési szokások kialakítása
- önálló öltözködés, ruházat gondozása
- önkiszolgálással kapcsolatos segítségkérés nyelvi fordulatainak elsajátítása

környezeti nevelés, saját környezet megfelelő kialakítása

- igény a rendezett esztétikus környezet megteremtésére, megóvására
- természetvédelmi szemlélet (szelektív hulladékgyűjtés)
- környezetkárosító hatások felismerése, részvétel a prevencióban

szabadidős program

Nagy szerepe van a tartalmas és változatos, szabadon választható szabadidős tevékenységeknek

- segítik a személyiség fejlődését
- lehetőséget biztosítanak a pihenésre, a feszültségoldásra, a regenerálódásra, a társas kapcsolatok alakítására, a kreativitás fejlesztésére, a szórakozás és játék körülményeinek kialakítására
- alkalmat adnak arra, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek is megismerjenek igényes és érdekes szabadidős tevékenységeket
- lehetőséget teremtenek a gyerekek egyéni érdeklődésének, tehetségének kibontakoztatáshoz

PEDAGÓGIAI PROGRAM

szabadidős tevékenységek:

- szakkörök
- játszóházak
- bábelőadás, bűvészelőadás, arcfestés
- művelődési és tudományos ismeretterjesztő programok (múzeum-, színház- , mozilátogatás, Planetárium, Fűvészkert látogatása)
- sportkörök
- vetélkedők, szellemi-, ügyességi-, tantárgyi vetélkedők
- sportversenyek, bajnokságok
- diáknapi, gyermeknap
- táncbör, fesztivál, farsang

Napirend

6.00-7.00.	ébredtő, reggeli teendők elvégzése: mosakodás, fogmosás, rendrakás
7.00-7.30.	reggeli
8.00-14.15.	délelőtti órák
9.40-10.00.	tízórai
12.30-14.30.	ebéd (az órarend függvénye)
12.30-14.30.	egyéni foglalkozások /egyéni anyanyelvi nevelés
12.30.-15.00	levegőzés, játékos sportfoglalkozás
13.30-14.30.	szakkörök
14.30.-16.30.	alsó tagozat tanulószobai foglalkozás
15.00-18.00.	felső tagozat tanulószobai foglalkozás
15.00-15.30.	uzsonna
16.00-18.00.	szabadidős tevékenység, udvari játék, levegőzés, séta
18.00-18.30.	vacsora
18.30-19.30.	fürdés, szekrényrendezés, tv-nézés, olvasás, készülődés az esti lefekvéshez

PEDAGÓGIAI PROGRAM

19.30.	villanyoltás (alsó tagozat)
21.00.	villanyoltás (felső tagozat)

2.1.5 A Rákospatak utcai középiskolai kollégium nevelési programja

A fiatalok különböző típusú oktatási intézményekben tanulnak (gimnázium, szakközépiskola, szakiskola). Az intézmények többségi iskolák, melyekben a neveltjeink integráltan tanulnak.

A nevelő munkát befolyásolja a fiatalok életkora, a küszöbön álló munkahelyi-társadalmi integráció, az önállósodás pozitív és negatív vonásai.

A középfokú intézmények különbözősége miatt is kiscsoportos, de leginkább az egyéni tanulást segítő munkára van szükség.

A középiskolai tanulók életrendje nem egységes, ennek ellenére lehetőség szerint részt vesznek a kollégium kulturális, szabadidős tevékenységeiben, használják az intézmény könyvtárát, számítógépes parkját.

Feladatok

- az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudásanyag rendszerbe illesztése
- önálló tanulás, az ahhoz kapcsolódó olvasás, könyvtárhasználat, médiaismeret, audiovizuális rendszerek használata révén való tanulás, gyakorlatszerzés
- a szövegértés fejlesztése, a középfokú intézmény oktatási eszközeinek használata
- magatartási és nyelvi kultúra fejlesztése
- a társadalom elfogadását megcélzó mentálhigiénés nevelési technikák alkalmazása
- az társadalmi integráció során felmerült problémák megoldása
- a szakképzésben részt vevők – pedagógusok, szakoktatók, diáktársak iránti tisztelet, megfelelő kommunikáció alkalmazása
- a pályaaorientáció, az önálló életvezetési technikák gyakorlása
- a speciális szakiskolákban illetve az integrált középfokú oktatásban szerezzék meg azokat az ismereteket, melyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő

PEDAGÓGIAI PROGRAM

belépéshez, megmaradáshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához szükségesek

- a középiskola utolsó évében érettségire, szakmai vizsgákra kell felkészíteni a fiatalokat
- kiemelt szerepet kap itt is a készség- és képességfejlesztés, a komplex személyiségfejlesztés
- a tanuláshoz, szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése
- a munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása
- a szexuális felvilágosítás, a felelősségteljes nemi életre nevelés
- a fiatalokat fenyegető társadalmi veszélyek megismertetése, úgymint a szenvedélybetegségek és káros szenvedélyek (alkoholizálás, dohányzás, kábítószer, AIDS) elleni védekezés
- lehetőség szerint minél több integrációs program (kulturális, sport-, szabadidős foglalkozások) szervezése

Napirend

5.30-7.00.	ébredés, reggeli teendők elvégzése reggeli, indulás az iskolába
12.30-15.00.	ebéd (órarend függvénye)
15.00-18.00.	tanulás, korrepetálás, felkészülés másnapra
18.00-18.30.	vacsora
18.30-20.00.	szabadidős tevékenységek
20.00-22.00	tisztálkodás, esti teendők elvégzése
22.00.	villanyoltás

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2 A 1142 Budapest, Szőnyi út 26/b szám alatt működő Óvoda, Általános Iskola

2.2.1 A Szőnyi úti létesítmény képzési kínálata

- halmozottan sérült (enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, nagyothalló), óvodás korú gyermekek nevelése,
- halmozottan sérült (enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, nagyothalló) gyermekek általános iskolai (E/1-8. évfolyam) nevelése - oktatása,
- súlyos - halmozottan sérült gyermekek fejlesztő nevelése-oktatása (bevezető és kezdő szakasz)
- valamennyi gyermek számára szurdologopédiai ellátás

2.2.2 Az oktatáshoz-képzéshez járuló egyéb tevékenységek

- óvodás és általános iskolás, halmozottan sérült gyermekek kollégiumi ellátása,
- gyermekvédelmi tevékenység,
- utazótanári szolgáltatás családban nevelkedő óvodás korú halmozottan sérült gyermekek számára,
- gyógytestnevelés
- Snoezelen-terápia
- Alapozó terápia
- állatasszisztált terápia (kutyás foglalkozások)- lehetőség szerint
- napközi otthoni ellátás.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.3 Az intézmény tanulói közösségei

A Szőnyi úti iskolában a tanulók közösségei ugyanúgy osztályszinten, illetve diákotthoni csoportszinten alakulnak ki. A csoportok kis létszámúak (5-10 fő). A tanulói közösségek működésénél, fokozottabb szerepe van a nevelői munkának.

A Szőnyi úti telephely biztosítja a halmozottan fogyatékos hallássérült gyermekek alapfokú oktatását 1-8. évfolyamon. A halmozottan sérült hallássérült tanulók esetében a hallásvesztés mellett enyhe vagy közepsúlyos értelmi fogyatékoság áll fenn. Gyakran tapasztalhatók emellett a látás, a mozgás és a tanulás egyéb fejlődési zavarai is. Nevelési, oktatási lehetőségeiket befolyásolja a társult sérülés jellege és súlyossága. A fejlesztés egyaránt épít a hallássérültek, valamint az enyhe és közepsúlyos értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének irányelveire.

A Szőnyi úti telephelyen folyik a **súlyos - halmozottan sérült tanulók fejlesztő nevelés-oktatása**. A súlyos - halmozottan sérült tanulók fejlődésének eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb. A súlyos-halmozott fogyatékoság olyan állapot, melynek hátterében rendszerint a korai életszakaszban (méhen belüli életben vagy a születés körül), ritkábban a későbbi életkorban bekövetkező súlyos, átható, komplex sérülés áll, ami rendszerint a központi idegrendszert (elsősorban a fejlődésben és érésben lévő agyat) is érinti. A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünet-együttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben való részvételben súlyos hátrányokat okoz.

A Szőnyi úti telephelyen tanuló súlyos - halmozottan sérült gyermekek számára az integrációs lehetőséget az biztosítja, hogy az említett tanulók részt vesznek a halmozottan sérült hallássérült gyermekek számára szervezett ünnepeken, ünnepekhez kapcsolt tevékenységekben. A jobb mozgásállapotú gyermekek bekapcsolódhatnak a közös kulturális és sporttevékenységekbe is.

2.2.4 Az intézményben nevelkedő gyermekek neveltségi szintjének bemutatása

A **Szőnyi úti óvodába, iskolába** beiskolázott gyermekek neveltségi szintje, a halmozott sérültség ténye miatt, szignifikánsan különbözik az előzőekben megfogalmazottaktól.

A nagyothallás mellett értelmileg is akadályozott gyermekek személyiségfejlesztésében jóval nagyobb szerepet foglal el a szokások alakítása, a családi- iskolai- társadalmi együttéléshez és

PEDAGÓGIAI PROGRAM

közös cselekvéshez szükséges normák, magatartás minták, lassú folyamatban történő felépítése az egyes gyermekekben. Esetükben, a kognitív képesség zavarai folyamatosan akadályozzák az értékek mélyebb szintű interiorizálását. Ugyanakkor az individualizált, a terápia, fejlesztő elemeket, szakszerűen egyesítő foglalkozások és az ezekben az iskolákban uralkodó szeretetteljes, empatikus pedagógiai háttér, toleráns, de ezzel együtt következetesen fejlesztő környezet, ezeknél a gyermekeknél is, megfelelő neveltségi szintet tud kimunkálni.

2.2.5 Az intézményben működő helyi módszertani munkaközösségek

A helyi munkaközösségek teljes jogú tagjai az intézményi munkaközösségnek. A hatályos törvények, rendeletek, határozatok alapján végzik a halmozottan sérült hallássérült óvodás és iskoláskorú gyermekek nevelését, oktatását, gondoskodnak a kollégiumi ellátásról. Munkájukat az intézményvezető és a helyi szakmai vezető irányítja és ellenőrzi.

2.2.6 A szülővel és közösségeikkel való együttműködés az ellenőrzés-értékelés tevékenységében

Az iskola általános és speciális értékelő-ellenőrző rendszerének középpontjában a szülővel és közösségeikkel való együttműködés áll. Szükséges minden szülővel gyermeke iskolába való lépésekor megismertetni az érvényes értékelési rendszert. Biztosítani kell a szülők véleményezési jogát a Pedagógiai Programon belüli értékelési rendszer kimunkálásában és továbbfejlesztésében. Minden szülőnek lehetőséget kell kapnia a gyermek folyamatos értékelésének nyomon követésére, valamint az egyes, konkrét ellenőrzési-értékelési esetekben való betekintésre. A szülőknél lehetőséget kell adni a fogadóórákon és a szülői értekezleteken túl is az osztályfőnökkel, a nevelőtanárral való találkozásra, konzultációra.

Amennyiben az intézmény értékelési-elbírálási rendszerében változás történik, megkövetelt eljárás a szülők azonnali tájékoztatása, véleményünk érvényesítése, az esetleges új értékelési technika megvilágítása.

2.2.7 A magatartás és a szorgalom értékelésének, minősítésének formái

Az iskola alsó tagozatában a magatartást és a szorgalmat szövegesen értékeljük, a második évfolyam záró, év végi értékeléséig, de a szülőknél a hagyományos értékelés iránti igénye miatt kombináltan jelenik meg a szöveges értékelés és a hagyományos ötfokozatú osztályozással való értékelés.

A szöveges értékelés megfogalmazása nem jelenti az ötfokú skálának egyértelmű, mechanikus konvertálását.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az osztályfőnök a gyermekek magatartásának és szorgalmának nyomon követése és értékelése során együttműködik az esetleges korrekciót végző pedagógussal, a nevelőtanárral.

A magatartás és a szorgalom (tanulási attitűd) értékeléséhez megfogalmazott szempontsorok teljes körű megjelenítése az értékelő szövegben nem kötelező, az osztályfőnök azokat más, általa használt szempontokkal is kiegészítheti.

2.2.8 A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei

A magasabb évfolyamokba való lépés szabályozásánál tiszteletben tartjuk a Köznevelési Törvényt. Figyelembe vesszük a sajátos nevelési-oktatási céloknak megfelelő irányelveket, az ezzel járó gyakorlatot.

A rendelkezésre álló felzárkóztató programok, az egyes tanítási órákon belül is egyre gyakrabban alkalmazott kis-csoportos, differenciált eljárások is segítséget nyújtanak ahhoz, hogy minimális kivétellel, minden tanulónál elérhető legyen a magasabb évfolyamra való átlépés.

Az évfolyamon való visszamaradást csak akkor tartjuk elfogadhatónak, ha a tanuló a tanév alatt olyan mértékben kénytelen távol maradni a tanítástól, hogy a leggyorsabban szervezett pótló - felzárkóztató-korrigáló órák sem tudnak nála minimális teljesítményt elérni.

Az évfolyam megismétlése minden esetben csak a szülővel való konzultációval együtt rendelhető el. Ugyanakkor kevésbé nagyszámú mulasztás mellett is, a szülő kérésére, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok megerősítő döntése alapján egyes, különleges esetekben is elrendelhető az évfolyam megismétlése.

A Köznevelési Törvény bizonyos speciális esetekben lehetőséget ad a szülőnek arra, hogy ő maga kérje gyermeke számára a tanulmányi év megismétlését.

Ezekben az esetekben is szükségesnek tartjuk, és gyakorlatba illesztjük a konzultációt a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal.

2.2.9 A tanterv megvalósításához szükséges eszközrendszer

A helyi tanterv és a teljes pedagógiai program megvalósításának komplex feltételrendszere van.

Ezek a következők:

- többségi és speciális tankönyvek, segédletek, munka-tankönyvek,
- általános pedagógiai eszközrendszer,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- speciális, értelmi-és hallássérülés okozta hiányokat, nehézségeket kiküszöbölni segítő eszközrendszer

A helyi tantervhez szükséges feltételek, eszközrendszer biztosítását az Iskolafenntartó vállalja és teljesíti, de a rendszer folyamatos modernizációja, bővítése, a differenciált-individualizált foglalkozásokhoz szükséges eszközök beszerzésének igénye csak folyamatos pályázati munkálatokkal valósítható meg.

Szükség esetén az eszközrendszerrel kapcsolatos feltételek javításában a Nagyothalló Gyermekért Alapítvány is részt vesz.

2.2.10 A tanterv megvalósításának tankönyvi feltételei

Az iskola tankönyveivel, segédleteivel kapcsolatos alapelvek, illetve gyakorlat közelítően egyezik a Rákospatak utcai iskola ezzel kapcsolatos tevékenységével.

Természetesen az egyes csoportok, illetve egyes akadályozott gyermekek személyiségéhez, intelligenciájához, tanulási képességéhez alkalmazkodva a pedagógusoknak részben nagyobb a felelősségük, részben nagyobb döntési lehetőségük van a megfelelő tankönyvek és segédletek kiválasztásánál.

Az iskolatípusban oktatott tanulók összetett kórképe miatt a tankönyvpiacra rendelkezésre álló választék csak kisebb-nagyobb módosításokkal használható fel a nevelő-oktató munkában. Ezért ezeknek a tankönyveknek, tanulói segédleteknek a megvásárolt mintapéldányait felhasználva, a gyermekek állapotának, a feldolgozandó tananyagnak megfelelően intézményen belül állítjuk elő a megfelelő feladatlap rendszert, illetve ezek összefűzésével a speciális jellegnek megfelelő munkatankönyveket.

A pedagógus szabadságot élvez a tekintetben, hogy melyik többségi tankönyvvel, segédlettel kíván dolgozni, de elsődleges feladata a hallássérült-specifikus tankönyvek és segédanyagok értelemszerű alkalmazása a z osztályok, az egyes gyermekek anyanyelvi szintje szerint.

Ugyancsak fontos szempont az oligopedagógia területén használatos tankönyvek, segédletek áttekintése, különböző mértékű használata.

2.2.11 Az általános és speciális jellegű eszközrendszer

Az iskola általános és speciális jellegű eszközrendszerének elemei megegyeznek, illetve nagymértékben korrelálnak a Rákospatak utcai iskola eszközrendszerével, kiegészítve a hivatalos taneszköz jegyzékben a tanulásban akadályozott profilra megjelölt eszközeivel.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az oktatáshoz hiányzó demonstrációs és egyéb eszközöket önerőből állítjuk elő.

2.2.12 A Szőnyi úti óvoda nevelési programja

A Szőnyi úti speciális óvodában az óvodás korú (3-7 éves) enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek fejlesztése történik, kis létszámú (5-10 fős) csoportokban.

A gyermekek bekerüléséről a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szakértői vizsgálata figyelembe vételével és a szülő igénye valamint az óvodai helyek alapján az igazgató dönt.

2.2.12.1 A Szőnyi úti óvodai gyermekközösség

Az óvodában az értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek közös csoportban nevelkednek függetlenül sérülésük súlyosságától, beszédállapotuktól és életkoruktól.

Az óvodás gyermekek egy része családban nevelkedik, mellyel az óvoda pedagógusai folyamatos aktív kapcsolatot tartanak és biztosítják számára az óvoda nyitottságát és az óvoda nevelő munkájában való eseti szülői részvételt.

Különleges, családsegítő jellegű szervezés az a megoldás, amikor az otthon és a speciális óvoda megosztja a nevelőmunkát, a gyermek hetenként néhány alkalommal részt vesz a csoportos foglalkozásokon, más napokon azonban a családban marad, ahol az anya foglalkozik vele a szakmai megsegítés figyelembe vételével.

Az óvodában folyó nevelőmunkát lehetőség szerint szurdopedagógiai és oligopedagógiai képesítésű, óvodapedagógusi tudással is rendelkező gyógypedagógusok végzik, munkájukat gyógypedagógiai asszisztensek segítik. Gyermekfelügyelői jelenlétre is szükség van az óvodai tevékenységben.

Az egyéni anyanyelvi nevelés óvodai munkájában ajánlatos a szurdopedagógusi-szurdologopédusi képesítéssel is rendelkező gyógypedagógus jelenléte.

A gyermekeknél az önkiszolgálási tevékenység alacsony színvonala és fejletlen volta miatt a gondozási munkák sok időt vesznek igénybe, hasonlóképpen több nevelőt, asszisztentst kötnék le. Erre azért van szükség, hogy a gyermekek minél hamarabb a helyes higiénés szokások rendszerének birtokába juthassanak és önkiszolgáló tevékenységük is életkori és egyéni sajátosságaikhoz mérten megfelelően fejlődjön.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.12.2 Az „Óvodai fejlesztési program” sajátosságai

Az óvodai fejlesztés célja

A halmozottan sérült (enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, nagyothalló) gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészleteti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben - teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy hallássérült kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képpé válik. Megindul a passzív és aktív szókincs fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

Feladatok

A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A 3-7 éves korú tanulásban akadályozott (enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos) nagyothalló gyermek szocializációjának kialakítása, fejlesztése, (önkiszolgálás, szokások, viselkedés, magatartás);
- Az iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség kialakítása;
- A gyermekek hallás- és beszédállapotának folyamatos fejlesztése, alakítása, korrigálása, hallási figyelmének folyamatos és állandó fejlesztése;
- A későbbi iskolai előrehaladást feltehetően akadályozó fejlődési zavarok, társuló sérülések (autisztikus viselkedés, hiperaktivitás, látásprobléma, mozgásfejlődési elmaradások) kiszűrése, a prevenciós és korrekciós feladatok ellátása;
- A non-verbális kommunikáció és a verbális kifejezőképesség fejlesztése;
- A tanulásban akadályozott nagyothalló gyermekek interperszonális kapcsolatainak tartalmi - érzelmi-nyelvi fejlesztése;
- Az óvodáskorú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kialakítása;
- Az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a potenciális tanulási zavarok kiszűrése, lehetséges korrekciója.
- Az esetleges integrációs lehetőségek megteremtése.

Az óvodai nevelés fejlesztési programja

A Szőnyi úti óvodában az óvodás gyermekek fejlesztését az “Óvodai fejlesztési program az enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek számára” program határozza meg. (Továbbiakban: Program)

A Program alapelvei, szerkezete, fejlesztési irányvonalai, a benne foglalt tevékenységrendszer bizonyos mértékben kompatibilisak az ép értelmű nagyothalló óvodáskorú gyermekek számára készült “Óvodai fejlesztési Program”-mal, de sajátos módon kiegészül a halmozottan sérült gyermekek sajátosságához, és fejlesztésük speciális feladataihoz alkalmazkodó elemekkel.

Az óvoda fő fejlesztési területei:

Anyanyelvi fejlesztés

- Kommunikáció
- Egyéni anyanyelvi nevelés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Egészséges életmódra nevelés

- Testi nevelés
- Higiénés nevelés
- Munka jellegű tevékenységek

Értelmi fejlesztés-nevelés

- A külső világ tevékeny megismerése
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Játék

Érzelmi nevelés – szocializáció

- Csoporttevékenység, a csoporton belüli kooperáció szokásainak alakítása
- Csoportos hallás-, ritmus-, mozgásneveléssel kapcsolatos tevékenységekben való részvétel, együttműködés
- A „belső integrációra” való nevelés

Pedagógiai rehabilitáció

(Alapozó foglalkozások, az alap kulturtechnikák elsajátítása, vizuomotoros, grafomotoros koordináció fejlesztése, percepciófejlesztés)

2.2.12.3 A Szőnyi úti óvoda foglalkozási rendje és napirendje

A tanulásban akadályozott (enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos) nagyothalló gyermekek óvodája számára ajánlott foglalkozási rend a következő:

Csoport	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Modulok	20-25 perc/foglalkozás	25-30 perc/foglalkozás	35-40 perc/foglalkozás
1. Anyanyelv	4	5	4
2. A környezet tevékeny megismerése	5	4	5

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. Játék	4	4	4
4. Hallás-ritmus-zenei nevelés	1	1	1
5. Rajzolás, mintázás, kézimunka	2	2	2
6. Testnevelés - sport	2	2	2
8. Egyéni anyanyelvi nevelés	6+2*	6+2*	6+2*
	heti 18+8=26	heti 18+8=26	heti 18+8=26

legalább +2 óra

A fejlesztési terv időkeretei rugalmasan értendők, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodnak. Az óvodában fejlesztő tevékenységet folytató szurdopedagógus, oligopedagógus szakos pedagógusok, illetve óvodapedagógusok megtervezik ugyan heti lebontásban a különböző fejlesztési területek tematikáját, de a konkrét élethelyzet, illetve a gyermekek, gyermekcsoportok aktuális szituációja, sajátosságai a tervezést rugalmasan módosíthatják.

Kiemelt fontossága van a napi foglalkozások keretében a szabad játék biztosításának, mely főleg a gyakorló játék elemeiből épül, és a nevelő fokozott felügyelete és irányítása mellett folyik.

A gyermekek szabad levegőn töltik játékidőjük jelentős részét mozgásigényük kielégítése, a környezet mozgásos megismerése, és természetes mozgásuk koordinálásának érdekében.

2.2.12.4 Kollégiumi ellátás az óvodában

A gyermekek egy része családias elhelyezésben részesül, mely szolgálja az óvodai munka legfontosabb funkcióit, a beszéd és hallásnevelést, az értelemfejlesztést, a testi nevelést, a játék és a mozgás lehetőségeinek rugalmas megteremtését, a komplex személyiségfejlesztést és gondoskodik az otthont ugyan nem pótló, de annak lényegét modelláló légkörről.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.12.5 A Szőnyi úti óvoda napirendje

Az óvodás gyermekek egész napos életében szakmailag és fiziológiailag szinte lehetetlen a délelőtti és a délutáni nevelés elválasztása. Ennél fogva, függetlenül attól, hogy az óvodás gyermekek gyermekotthoni programja a későbbi fejezetekben még megjelenik, értelemszerű a gyermekek teljes óvodai életét reprezentáló napirend bemutatása.

A napirend ajánlott időkereteket mutat be, melyek részben a délelőtti foglalkozások szüneteiben, részben a későbbi tevékenységek teljességében érvényesülnek. Ettől a napirendtől a helyi sajátosságok módosulása miatt, avagy a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele következtében, esetleg a szülői ház ésszerű javaslatának hatására el lehet térni

A bemutatott napirend a délelőtti időszak szüneteit, illetve játékfoglalkozásait jelzi, de teljesen meghatározza a délutáni időszak lehetséges életét, keretét.

A délutáni időszakban a gyermekek a nevelőkkel (lehetőleg ugyancsak szurdopedagógus - oligopedagógus képesítésű gyógypedagógusok) a családi életet leképező, azt modelláló foglalatosságokban vesznek részt. A délutáni fejlesztés is kiemelten az önkiszolgálást, a testi és az értelmi képességek fejlesztését és a kommunikációt szolgálja.

A beszélgetések a természetes beszédhelyzetet modellálva folynak. A játékszerek, a tevékenységek, a modellek, a házon kívüli programok igazodnak a kiemelt témakörök helyszínéhez és eszközrendszeréhez.

Amint az a közös óvodai irányelvekben megfogalmazódik, az óvoda folyamatos szelekciós és integrációs területnek tekinthető, így természetes folyamat lehet az is, hogy a gyermekek óvodás életszakaszukban más típusú pedagógiai környezetbe távoznak. Az óvodáskorú, eltávozott kisgyermek életének nyomon követésével, megsegítésével az intézmény utazótanári hálózata foglalkozik.

6 - 8 óra	Ébredés, önkiszolgálás, játék, reggeli
8 - 9 óra 30 perc	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
9 óra 30 perc - 10 óra	Önkiszolgálás, tízórai, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatosan, játék
10 - 11 óra	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
11 - 12 óra 30 perc	Egyéni anyanyelvi nevelés, játék

PEDAGÓGIAI PROGRAM

12 óra 30 - 13 óra 30	Önkiszolgálás, ebéd, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, játék
13 óra 30 perc - 15 óra	Önkiszolgálás, pihenés, alvás, csendes beszélgetés, képeskönyv nézegetése (igény szerint), játék
15 - 15 óra 30 perc	Önkiszolgálás, uzsonna, beszélgetés a pihenésről és az étkezésről, játék
15 óra 30 perc - 17 óra	Játék, kötetlen foglalkozás kiscsoportos jelleggel,
17 - 20 óra	Játék, önkiszolgálás, vacsora, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, esti mese, beszélgetés, alvás

2.2.12.6 Egyéb szolgáltatások

Integrációs lehetőségek

A gyermekek megfigyelése valamint a foglalkozások hatására megindult fejlődése következtében előfordulhat, főleg az óvodáskor és az iskoláskor határán levő gyermekeknél, (6-7 év) hogy az óvodába felvett gyermek még év közben átléphet az iskola kezdő évfolyamára.

Ugyancsak lehetőség van arra, hogy év közben az imént említett okokból kifolyólag felülvizsgálatra kerüljön a behelyezési határozat és a gyermek az ép értelmű nagyothallók óvodájába kerüljön.

Együttműködés az iskolapszichológussal

Azokat a halmozottan sérült óvodáskorú gyermekeket, akik viselkedési, magatartási problémái ezt indokolják, az iskolapszichológus megfigyeli, a gyermek állapotáról írt szakvéleményével segíti a gyógypedagógust a pszichés állapot feltérképezésében és megértésében. Segít az adott problémára szakosodott társintézményekkel való kapcsolatfelvételben, a tapasztalatcsere és információszerzés kialakításában.

Az iskolapszichológus tanácsaival, javaslataival segítheti az óvodás gyermekek szüleit a sérülés tényének elfogadásában, feldolgozásában, a nevelési elvek otthoni alkalmazási lehetőségeiben.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Együtműködés az audiológussal

A gyógypedagógus az iskolában dolgozó audiológussal való együttműködés során igyekszik pontos képet alkotni a gyermekek hallásállapotáról. A kiemelkedő fontosságú otológiai-audiológiai tevékenység, a beszéd-audiometriás vizsgálatok támpontot adhatnak a halmozottan sérült óvodás gyermek fejlesztési programjához.

Ezzel párhuzamosan a szülőket is tájékoztatja az ott kapott eredményekről, a hallókészülék rendeléssel és ellátással kapcsolatos tudnivalókról.

2.2.13 A Szőnyi úti telephelyen folyó, súlyos - halmozottan sérült gyermekeket fejlesztő tevékenység

A **súlyos-halmozott fogyatékos** olyan állapot, melynek háttérében rendszerint a korai életszakaszban (méhen belüli életben vagy a születés körül), ritkábban a későbbi életkorban bekövetkező súlyos, átható, komplex sérülés áll, ami rendszerint a központi idegrendszert

(elsősorban a fejlődésben és érésben lévő agyat) is érinti. A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünet-együttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben való részvételben súlyos hátrányokat okoz.

A **súlyos - halmozottan sérült tanulók** fejlődésének eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb.

Ezen tanulóink **fejlesztő nevelése-oktatása** a súlyos és halmozott fogyatékosból fakadó értelmi, motoros, kommunikációs és tevékenységbeli akadályozottság enyhítésére koncentrálnak. Intézményünkben e területen is elsőbbséget élvez a súlyos halmozottan hallássérült gyermek, de a felvételnek nem feltétele a hallássérülés megléte.

Feladata a nevelési és fejlesztési folyamatok messzemenően individuális feltételeknek megfelelő alakítása és plasztikus szervezése, a teljesítményorientáltság feladása, a gyakori és intenzív testkontaktusra épülő személyes kapcsolat kialakítása és folyamatos fenntartása, az alapszükségletek kielégítése és a szükségletek jelzésének kialakítása, az ápolás-gondozás, a nevelés és a képzés-oktatás szerves egységének fenntartása.

A telephelyen tanuló súlyos és halmozottan sérült tanulók esetében a kitűzött nevelési cél a környezettel való kapcsolatfelvétel elérése bármely formában (verbálisan, mozgással, metakommunikációval, testjelzéssel), a környezeti hatások érzékelése és arra valamely reakció adása.

A fejlesztő munka alapja a Rehabilitációs Fejlesztő Program, amely meghatározza a fejlesztés főbb céljait, feladatait és területeit.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.13.1 A fejlesztő iskolai oktatás alapelvei

- A kommunikáció és az interakció elve:
- A hallás hiányából vagy sérüléséből fakadó kommunikációs gátak rehabilitációjának elve
- A normalizáció és a participáció elve
- A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve
- A kooperáció és a tudatosság elve
- A differenciálás és az individualizáció elve

2.2.13.2 Az alapelvekből adódó feladatok

- A teljesítményorientáltság feladása
- A nevelési és fejlesztési folyamatok messzemenően individuális feltételeknek megfelelő alakítása és plasztikus szervezése
- A gyakori és intenzív testkontaktusra épülő személyes kapcsolat kialakítása és folyamatos fenntartása
- Az alapszükségletek kielégítése és a szükségletek jelzésének kialakítása
- Az ápolás-gondozás, a nevelés és a képzés-oktatás szerves egységének fenntartása
-

2.2.13.3 A fejlesztés területei

- **Kommunikáció:** a másik ember megértése, az önkifejezés és az interakció elősegítése
- **Hallás-, ritmusfejlesztés:** a hang, mint örömforrás, a hang, mint a világ megismerésének eszköze, a ritmus, mint a lazítás eszköze
- **Mozgásnevelés:** a testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése
- **A dologi, az emberi, a természeti világ jelenségeinek megértése:** az érzékelés-észlelés és értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele
- **Konkrét és formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a sorozatok, halmazok elemi fogalmainak elsajátítása**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- **Kreativitásra, játékra, szabadidő tevékenységre nevelés**
- **Érzelmi és szociális nevelés:** az én pozitív megtapasztalása, megnyitás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása
- **Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés:** az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, a szükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése

2.2.13.4 A pedagógiai munka sajátosságai

A bekerülés feltételei:

A fejlesztő iskolai oktatásban azok a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek részesülnek, akiket a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és/vagy a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottságok erre a képzési formára javasolnak. Azok a tanulók, akik értelmi képességeik súlyos, tartós akadályozottsága miatt a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében leírtaknak, illetve a kerettantervben megfogalmazott követelményeknek a különböző egyéni megsegítő stratégiák ellenére sem képesek minden téren megfelelni, s eredményes fejlesztésük elsősorban különféle egyénre szabott terápiás fejlesztő eljárások segítségével valósítható meg.

Csoportlétszám

A fejlesztő iskolai csoport létszáma a 22/2006. (V.22) OM rendelet alapján legfeljebb 6 fő lehet. Háromnál kevesebb gyermek esetében a csoportos foglalkoztatás előnyei azonban már nem valósulnak meg, ideális csoportlétszámnak öt fő tekinthető.

A fejlesztő iskolai oktatást-nevelést a törvény rendelkezése alapján heti 20 órában végezzük. A gyermek egyéni képesség- és készségfejlődése határozza meg, hogy a heti óraszámából milyen arányban vesz részt egyéni és milyen arányban, csoportos foglalkoztatásban.

Az egyes tanulók anamnézisének felvétele és 8-12 hetes megfigyelési időszak (újonnan érkezőknél) után felvételi pedagógiai véleményt készítünk. Ennek alapján Egyéni fejlesztési tervet állítunk össze.

Egy csoportra két tanévre szóló éves tervet dolgozunk ki, ehhez alkalmazkodik a heti terv vagy órarend/napirend.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A fejlesztésben dolgozók:

- oligofrénpedagógia- szurdopedagógia szakos gyógypedagógus
- mozgásterapeuta
- gyógypedagógiai asszisztens
- gyermekfelügyelő (jelnyelv tanfolyami és gyógymasszőr végzettséggel)

A tanítás és tanulás szervezeti keretei:

- **csoportos /kiscsoportos fejlesztés:** a tematikus egységek feldolgozása, a szociális kapcsolatok kialakítását segítő „reggeli kör”, a játék, a szabadidős és kreatív foglalkozások (kb. 45 perc)
- **egyéni fejlesztés:** speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítség (beszékommunikációs fejlesztés, mozgásnevelés, bazális stimuláció, rehabilitációs foglalkoztató terápia, s.t.b. (kb.30 -40 perc)

A csoportfoglalkozás formái:

Kézműves foglalkozások:

A gyermekek szerezzenek elemi tapasztalatokat a különböző, környezetünkben található anyagokról. A foglalkozás segítse őket abban, hogy az őket körülvevő világban könnyebben tájékozódjanak, minél több emlékük, tapasztalatuk legyen a körülöttük lévő anyagokról, és ezeknek az ismereteknek a segítségével érezzék magukat biztonságban környezetükben.

Téri tapasztalatok:

Fejlessze a gyermekek térbeli tájékozódását, segítse térbeli tapasztalatszerzésüket. Jutassa őket olyan térbeli, valamint dinamikus mozgásélményekhez, melyek hozzájárulnak környezetük megismeréséhez, az abban való biztonságosabb tájékozódáshoz.

Életvitel - főzés:

Alapvető tapasztalatok szerzése az egyes évszakokban jellemző táplálékokról, ételekről. A főzés, az étel elkészítési folyamatának megismertetése a gyerekekkel. A hangsúly a folyamat megélésének elősegítésén van.

Mese, báb, kommunikáció:

Alapvetően pihentető jellegű foglalkozás, amely elsősorban befogadásra és nem aktivitásra épít. Az esztétikai nevelés keretében a gyerekek különböző zeneművekkel, mesékkel, versekkel, mondókákkal ismerkednek játékos formában. Célunk, hogy a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

foglalkozások révén a gyerekeket különböző, műalkotásokhoz kapcsolódó érzelmek átéléséhez segítsük hozzá.

Hallás-és ritmusfejlesztés, zeneterápia

A foglalkozásokkal elsődleges célunk az élményszerzés, valamint hogy hatást gyakoroljunk a gyermekek érzelmeire. A foglalkozások célja továbbá a sérült hallási funkció rehabilitációja, korrigálása. Fontos terület a gyermekek lehetőségeinek feltérképezése a zeneterápia terén, a gyermekek életminőségének javítása érdekében.

Egyéni fejlesztés

A tanuló szükségleteit és fejlődéstörténetét figyelembe véve megalapozza a gyermek nevelésének, oktatásának személyre szabott tervezését, és meghatározza nevelésének, oktatásának és fejlesztésének súlypontjait. Az egyéni fejlesztési terv valamennyi fejlesztési terület feladataira kiterjed.

Területei:

Gyógypedagógiai fejlesztés

Az egyéni fejlesztő foglalkozások szintén lényeges területét alkotják a gyermekek nevelésének, fejlesztésének. Ezek a foglalkozásokon a szakember és a gyermek intim, védett helyzetben vannak, ahol a közös munka, egymás megismerésének lehetőségei a leginkább adottak mindkettejük számára. A foglalkozások a helyzet intimitásából fakadóan a személyiség érzelmi-szocializációs területére vannak erős hatással.

Mozgásfejlesztés

A mozgásfejlesztés szorosan összefonódik a gyógypedagógiai, ezen belül elsősorban a kommunikációfejlesztéssel. Az egyéni mozgásfejlesztéseken a gyermekekkel folyó munka a kommunikációs beágyazottság és folyamatos motiváció talaján zajlik.

A pozicionálás, valamint a helyes testhelyzetek megtalálása, kialakítása az egész napba ágyazott, nem feltétlenül az egyéni mozgásfejlesztésekhez kötött.

2.2.13.5 Az értékelés rendszere

A tanulókkal foglalkozó szakmai team minden félévben és tanév végén írásos értékelést készít a gyermek haladásáról. A tanév végi értékelés egyben a tanuló

PEDAGÓGIAI PROGRAM

bizonyítványaként is szolgál, melynek egyik példánya a haladási naplóhoz csatolandó, másik példányát a szülő kapja.

Az értékelés eszköze a TARC-módszer és a Walter Strassmeyer által kidolgozott készség szint felmérő lapok. Ezen kívül a gyógypedagógus által egyedileg kidolgozható feladatsorok is használhatók, melyeket az alkalmazás előtt a nevelőtestülettel véleményeztetni kell.

Az értékelésnek tartalmaznia kell:

- a tanuló egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit
- a tanuló csoportos foglalkozásokon tanúsított aktivitását, viselkedését, illetve az abban bekövetkezett változásokat
- a tanulónál tapasztalt előrelépést, változásokat, eredményeket a gondozási tevékenységek területén
- javaslatokat az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására
- a tanuló hiányzásait a tanév során

A továbbhaladás

A programban rögzített témakörök szerint történik a tanulók fejlesztése. Az ismeretek évről évre koncentrikusan vagy spirálisan bővülnek, melyek elsajátításában a tanulók egyéni tempójuk szerint haladnak. Az évfolyamok közötti átmenethez nincs szükség megadott teljesítmények elérésére, követelmények teljesítésére, az évfolyamok között a továbbhaladás automatikus.

Átjárhatóság az iskola többi osztályába

Ha a fejlesztő iskolai csoportba járó tanulók közül valaki a személyre szabott fejlesztés hatására olyan szintre jut, hogy a többi tanulóval együtt eredményesen oktatható az intézmény helyi tanterve szerint, meg lehet kísérelni az áthelyezését a szintjének megfelelő csoportba.

A tanulói jogviszony megszűnése

A fejlesztő iskolai csoportból a gyermekek csak szakértői bizottsági javaslatra, intézményi vagy szülői kezdeményezésre kerülhetnek más intézménybe. A tanulói jogviszony egyéb esetekben a közoktatási törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésével szűnik meg.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.13.6 A szülőkkel való kapcsolattartás ideje és módja

Szülői értekezlet:

- minden tanév kezdetén,
- félévkor, a tanév végén,
- a tanév folyamán bármikor, ha a szülők fontos ügyben való közös tájékoztatása miatt szükséges.

Konzultáció:

- a nevelési program elkészítését megelőző két hét alatt,
- félévkor,
- tanév végén,
- minden olya esetben, amikor azt a szülő, vagy valamely szakember kéri, a gyermekkel kapcsolatos bármely fontos kérdésbe

Napi kommunikáció a szülőkkel:

- naponta a gyermek csoportba érkezésekor,
- délután, a nap zárásakor.

Üzenő füzet:

- ha a gyermek nem a szülővel, hanem más személlyel, vagy szállító szolgálattal érkezik a csoportba.

Nyílt nap:

- évente legalább egyszer, előzetes egyeztetés alapján,
- minden olyan esetben, ha azt a szülő, vagy a szakember a gyermek továbbhaladása szempontjából fontos kérdésben kéri

Pszichológiai tanácsadás:

- az intézmény pszichológus kollégáitól, a szülők megkeresésére, alkalmi vagy rendszeres pszichológiai tanácsadás.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A fejlesztő iskolai oktatás dokumentumai

Az írásos dokumentációk rendszere

	Dokumentumok	Készítő	Határidő
A csoport működését segítő előre elkészített dokumentumok	Pedagógiai program	A munkaközösség	
	Éves munkaterv	A csoport munkatársai	A tanév 2. hete
	Heti terv, napirend	A csoport munkatársai	A tanév 2. hete
	Csoportos foglalkozási terv	A csoport munkatársai	A tanév 3. hete
A tanév kezdetén elkészítendő dokumentumok	Tanulói nyilvántartás	Gyógypedagógus	A tanév 4. hete
	Év eleji gyógypedagógiai vizsgálat	Gyógypedagógus	A tanév 12. hete
	Egyéni nevelési programok	Gyógypedagógus team	A tanév 12. hete
	Mozgásvizsgálat	Gyógypedagógus	A tanév 12. hete
	Gyermekneurológus feljegyzései	Gyermekneurológus	Vizsgálatok alkalmával
Folyamatos	Csoportnapló (Hiányzások)	Gyógypedagógus és asszisztens	Naponta
Év végén elkészítendő dokumentumok	Tanév végi szöveges értékelés	Gyógypedagógus team	A tanév utolsó hete
	A csoport munkáját értékelő összegzés	Gyógypedagógus	Záróértekezlet

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A nevelés – oktatás - fejlesztés pedagógiai szakaszai

Életkor	Évfolyam	Pedagógiai szakasz	Heti óraszám
5-7 év	Kis-középső-nagy csoport	Óvodai szakasz	20
8-10 év	1-3. csoport	Bevezető szakasz	20
11-13 év	4-6.csoport	Kezdő szakasz	22,5
14-16 év	7-9.csoport	Alapozó szakasz	25
17-19 év	10-12. csoport	Fejlesztő szakasz	30

A tanuló fogyatékosága esetén a tankötelezettség a szokásos életkori határokon túl két évvel meghosszabbítható. Ennek megfelelően a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulóknál 5 és 19 éves kor közötti időszakra célszerű a tervezés.

Intézményünk jelenlegi lehetőségeiből adódóan a bevezető és kezdő szakasz életkori csoportjának tudunk helyet biztosítani.

A középsúlyosan értelmi akadályozott, hallássérült és további társuló fogyatékosággal élő tanulóink számára 2014/2015-ben indult első csoportunk 1-2. összevonásban. 2015/2016-ban már 2. és 3-4. összevont csoport is működött, illetve óvodánkba is kerültek gyermekek, akik valószínűleg ezen a tagozaton haladnak majd tovább. Nagy számban jelentek meg az autista diákok, illetve a különböző pszichés problémával küzdő gyermekek is. Az eddigi tapasztalatainkat, méréseinket összegezve felmerült, hogy az iskolánkban használt tanterv a jelenlegi és a távlati célok tekintetében is jelentős módosításra szorul. Ezen szakmai megfontolásokból alakult meg egy team, amelyben egy új, a jelen kor lehetőségeinek és elvárásainak jobban megfelelő, a gyógypedagógia legmodernebb szemléletével átitatott tantervet készítettünk elő.

Ennek alapfilozófiája a sérült gyermekek és fiatalok lehetőségeihez igazodva egy tartalmas, boldog élet megalapozása egyéni bánásmód biztosításával. Az ehhez szükséges pillérekre építettük fel a tevékenységbe ágyazott ismereteket, mint tanítási tartalmakat.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A **kommunikáció** legtágabban való értelmezése nyomán kiemeltük a jelnyelvi oktatás szükségességét, amit már most is sikeresen alkalmazunk, felkészülve az oktatási törvény adta 2017-es kétnyelvű oktatásra. Emellett nyitni kívánunk az alternatív kommunikációs lehetőségek irányába is. Iskolánk rendelkezik egy digitális táblával, melyre távlati terveink közt szerepel kommunikációs anyagok összeállítása témakörönként, és adott csoportonként egy-egy tablet.

Terveink megvalósításához illetve az intézményünkbe beiskolázott speciális igényű gyermekek számára egy tevékenységbe ágyazott készség- és képességfejlesztés illetve tevékenységközpontú oktatás áll. Ennek megvalósításához szükség volt az óratervek átdolgozására, a rehab. órakeret átcsoportosítására.

Az anyanyelv órákból (rehab. óra) átcsoportosítottunk heti 1-1 órát a jelnyelv és az alternatív kommunikációs technikák órák számára.

A szűkebb és tágabb környezet megismerésében elsősorban a protetikussal és praktikus teret tekintenénk át, ahol a gyermek biztonságosan mozog és megtalálja a helyét. Ezt a napi rendszerességgel ismétlődő, gyakorlatorientált megközelítés segíti.

A kultúrtechnikák tanítása terén a hangsúlyt az egyéni lehetőségekre helyezzük. Az elnyújtott betűtanítás mellett az írástanítást is szélesebben értelmeztük. A technikai segédeszközök bevezetésével a mozgáskorlátozott, fejlődési rendellenességekkel élő gyermekek is létrehozhatnak írásos formát, ezeknek a tananyagrészeknek az elsajátítását megerősítjük az új elnevezésű (kreatív technikák) tantárgy segítségével. (ábrázolás helyett) Az olvasás-írás tantárgy írástechnikai anyagát heti 1 órában átcsoportosítottuk a kreatív technikák tantárgyhoz.

Kiemelt területként kezeljük az önállóságra nevelést és a munkaképesség fejlesztését. Szeretnénk olyan tevékenységeket tanítani gyermekeinknek, melyekkel a későbbiekben jelentősen csökkenthető kiszolgáltatottságuk, illetve reális esélyét látjuk a felnőtt életükben való további folytathatóságnak. A számukra elérhető integrációs törekvéseinkben olyan

PEDAGÓGIAI PROGRAM

kapcsolati területeket próbálunk kiépíteni, ahol nem csak szemléltető, hanem tevékeny és hasznos részesei is lehetnek egy-egy kisközösségnek. Az ehhez szükséges területek napi szintű fejlesztéséhez szeretnénk heti 5 órára bővíteni az önkiszolgálás és életvitel tantárgyak keretét.

Az új tantervhez elkészítünk egy helyi mérőeszközt, amely ellenőrizhetővé teszi a szakmai minőségi követelmények teljesülését. A tanterv jelenleg az alsó tagozat számára készült el, melyet folyamatosan bővítünk és alakítunk a gyakorlati tapasztalatok alapján.

Középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek általános iskolai óraterve

Fejlesztési területek	Tantárgy											
		1/1	1/2	2	3	4	5	6	7	8	Heti	Éves
Anyanyelv és kommunikáció	Anyanyelv (rehab.)	5	5	5	5	6	7	7	7	7	64	2304
	Olvasás-írás	1	1	1	1	2	3	3	3	3	23	828
	Komm. techn.	1	1	1	1	1						
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3	3	28	1008
	Játékra nevelés	3	3	3	3	2					14	504
	Társadalmi ismeretek						2	2	2	2	8	288
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás (rehab.)	5	5	5							6	216
	Életvitel és gyakorlat (rehab.)	1	1	1							3	108
					5	5	2	2	3	3	14	504
					1	1	1	1			4	144

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Természeti környezet	Környezetismeret						2	2	2	2	8	288
Művészetek	Hallás- és ritmusnevelés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	324
	Ábrázolás-alkotás	3	3	3	3	3	3	3	3	3	22	792
Informatika	Információs eszközök használata								2	2	4	144
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	5			35	1260
	Testnevelés								5	5	10	360
Egyéni anyanyelvi nevelés		6	6	6	6	6	8	8	9	9	64	2304
Kötelező		25	25	25	25	27	28	28	31	31	245	8820
Ebből szabadon tervezh. (any, olv, társism, inform)		3	3	3	3	4	4	4	4	4	32	1152
Rehabilitációs		8	8	8	8	8	9	9	10	10	78	2808
Összesen		33	33	33	33	3	37	37	41	41	323	11628

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.13.7 Egyéb kínálatunk

Snoezelen- terápia

A terápia alapja a tapasztalaton alapuló tevékenység, mely lehetővé teszi a spontán interakciók lehetőségét, ezáltal kialakítva egy biztonságos, nem fenyegető környezetet. A szoba használata a súlyos-halmozottan sérült gyermekben segíti a feszültség csökkentését, a relaxálást. A különböző ingerek, a hang, a tapintás, az illatok és a mozgás gondoskodnak az elsődleges szenzoros rendszer stimulációjáról. Áttételesen, az élmények közös megélésével javíthatja a kommunikációt gyermek és gondozó között. A terápiához nem szükséges intellektuális tevékenység, így képes áthidalni a kognitív, perceptuális, viselkedésbeli és fizikai sérüléseket, károsodásokat is. A környezet egész sor szenzoros tapasztalás élvezetét teszi lehetővé - aktívan és passzívan egyaránt- így létrejöhét a tanulás, a terápia és a relaxáció.

Állatasszisztált terápia (kutyás foglalkozások)- lehetőség szerint

A terápiás kutya jótékonyan hat a súlyos-halmozottan sérült gyermekek érzelmi fejlődésére. Segítségével könnyebben alakítható ki a személyes kontaktus, hiszen gyermekeink a mentális zavar hatására nehezebben lépnek kapcsolatba a környezetükkel. A kutyán keresztül a legzárkózottabb gyermek is megnyílhat, a kutya simogatása önmagában is terápiás hatású, hiszen a kutya készségesen és feltétel nélkül visszaadja a feléje irányuló szeretetet. A kutya jelenléte - orvosi kutatások szerint is - enyhíti a szorongást, csökkenti a stressz- hormonok szintjét, ezáltal a vérnyomást. A súlyos mozgássérült gyermek spasztikus izomzata a kutya közelében, annak érintése hatására ellazul.

A kutya nem érti a szót, de érti a partner szándékát, a szituációt. A kutyával való kapcsolatfelvételhez szükséges a szemkontaktus, az állat szemmel kísérése, a rá irányított figyelem. A nem beszélő, nem vagy nehezen mozgó gyermeket is motiválja, cselekvésre, mozgásra, beszédre ösztönözheti a kutya, az állattal való kapcsolatteremtés vágya. A túlmozgásos és agresszív gyerekeket nyugtatja, csillapítja. A kevésbé aktív gyerekeket motiválja, cselekvésre, beszédre készíti a kutya, az állattal való kapcsolatteremtés vágya. Amikor a gyermeknek sikerül irányítani az állatot, önbizalma, magabiztossága is növekedhet.

A fejlesztés heti egy foglalkozás keretében zajlik, a Kutyával az Emberért Alapítvány terapeutája, valamint a pedagógusok és segítők közreműködésével. A „lehetőség szerint” megjelölés arra utal, hogy jelenleg nem kapunk állami támogatást erre a terápiára. A Nagyothalló Gyermekekért Alapítvány segítségével tudtuk megszervezni a foglalkozásokat.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.2.13.8 A fejlesztő iskolai oktatás dokumentumai

Az írásos dokumentációk rendszere

	Dokumentumok	Készítő	Határidő
A csoport működését segítő előre elkészített dokumentumok	Pedagógiai program	A munkaközösség	
	Éves munkaterv	A csoport munkatársai	A tanév 2. hete
	Heti terv, napirend	A csoport munkatársai	A tanév 2. hete
	Csoportos foglalkozási terv	A csoport munkatársai	A tanév 3. hete
A tanév kezdetén elkészítendő dokumentumok	Tanulói nyilvántartás	Gyógypedagógus	A tanév 4. hete
	Év eleji gyógypedagógiai vizsgálat	Gyógypedagógus	A tanév 12. hete
	Egyéni nevelési programok	Gyógypedagógus team	A tanév 12. hete
	Mozgásvizsgálat	Gyógypedagógus	A tanév 12. hete
	Gyermekneurológus feljegyzései	Gyermekneurológus	Vizsgálatok alkalmával
Folyamatos	Csoportnapló (Hiányzások)	Gyógypedagógus és asszisztens	Naponta
Év végén elkészítendő dokumentumok	Tanév végi szöveges értékelés	Gyógypedagógus team	A tanév utolsó hete
	A csoport munkáját értékelő összegzés	Gyógypedagógus	Záróértekezlet

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A nevelés – oktatás - fejlesztés pedagógiai szakaszai

Életkor	Évfolyam	Pedagógiai szakasz	Heti óraszám
5-7 év	Kis-középső-nagy csoport	Óvodai szakasz	20
8-10 év	1-3. csoport	Bevezető szakasz	20
11-13 év	4-6.csoport	Kezdő szakasz	22,5
14-16 év	7-9.csoport	Alapozó szakasz	25
17-19 év	10-12. csoport	Fejlesztő szakasz	30

A tanuló fogyatékosága esetén a tankötelezettség a szokásos életkori határokon túl két évvel meghosszabbítható. Ennek megfelelően a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulóknál 5 és 19 éves kor közötti időszakra célszerű a tervezés.

Intézményünk jelenlegi lehetőségeiből adódóan a bevezető és kezdő szakasz életkori csoportjának tudunk helyet biztosítani.

A súlyos halmozottan sérült tanulók nevelésének óraterve:

TANTÁRGY	FEJLESZTŐ
Téri tapasztalatok	1
Kézműves foglalkozás	1
Életvitel	1

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Zene-mese-báb	1
Zeneterápia (hallás, ritmus, zene)	1
Játékra nevelés	3
Önkiszolgálás	5
Mozgásfejlesztés	3 6
Egyéni gyógypedagógiai fejlesztés	4 2
Összesen	28
Kötelező	20
Rehabilitációs óra	8

A Szőnyi úti telephelyen folyó, középsúlyosan értelmi sérült gyermekeket fejlesztő tevékenység

A középsúlyosan értelmi akadályozott, hallássérült és további társuló fogyatékossgal élő tanulóink számára 2014/2015-ben indult első csoportunk 1-2. összevonásban. 2015/2016-ban

PEDAGÓGIAI PROGRAM

már 2. és 3-4. összevont csoport is működött, illetve óvodánkba is kerültek gyermekek, akik azóta ezen a tagozaton haladnak tovább. Nagy számban jelentek meg az autista diákok, illetve a különböző pszichés problémával küzdő gyermekek is. Az eddigi tapasztalatainkat, méréseinket összegezve felmerült, hogy az iskolánkban használt tanterv a jelenlegi és a távlati célok tekintetében is jelentős módosításra szorul. Ezen szakmai megfontolásokból alakult meg egy team, amelyben egy új, a jelen kor lehetőségeinek és elvárásainak jobban megfelelő, a gyógypedagógia legmodernebb szemléletével átírt tantervet készítettünk elő.

Ennek alapfilozófiája a sérült gyermekek és fiatalok lehetőségeihez igazodva egy tartalmas, boldog élet megalapozása egyéni bánásmód biztosításával. Az ehhez szükséges pillérekre építettük fel a tevékenységbe ágyazott ismereteket, mint tanítási tartalmakat.

A **kommunikáció** legtágabban való értelmezése nyomán kiemeltük a jelnyelvi oktatás szükségességét, amit már most is sikeresen alkalmazunk, felkészülve az oktatási törvény adta 2017-es kétnyelvű oktatásra. Emellett nyitni kívánunk az alternatív kommunikációs lehetőségek irányába is. Iskolánk rendelkezik egy digitális táblával, melyre távlati terveink közt szerepel kommunikációs anyagok összeállítása témakörönként, és adott csoportonként egy-egy tablet.

Terveink megvalósításához illetve az intézményünkbe beiskolázott speciális igényű gyermekek számára egy tevékenységbe ágyazott készség- és képességfejlesztés illetve tevékenységközpontú oktatás áll. Ennek megvalósításához szükség volt az óratervek átdolgozására, a rehab. órakeret átcsoportosítására.

Az anyanyelv órákból (rehab. óra) átcsoportosítottunk heti 1-1 órát a jelnyelv és az alternatív kommunikációs technikák órák számára.

A szűkebb és tágabb környezet megismerésében elsősorban a protetikusan és praktikus teret tekintenénk át, ahol a gyermek biztonságosan mozog és megtalálja a helyét. Ezt a napi rendszerességgel ismétlődő, gyakorlatorientált megközelítés segíti.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A kultúrtechnikák tanítása terén a hangsúlyt az egyéni lehetőségekre helyeznénk. Az elnyújtott betűtanítás mellett az írástanítást is szélesebben értelmeztük. A technikai segédeszközök bevezetésével a mozgáskorlátozott, fejlődési rendellenességekkel élő gyermekek is létrehozhatnak írásos formát, ezeknek a tananyagrészeknek az elsajátítását megerősítenénk az új elnevezésű (kreatív technikák) tantárgy segítségével.(ábrázolás helyett) Az olvasás-írás tantárgy írástechnikai anyagát heti 1 órában átcsoportosítottuk a kreatív technikák tantárgyhoz.

Kiemelt területként kezeljük az önállóságra nevelést és a munkaképesség fejlesztését. Szeretnénk olyan tevékenységeket tanítani gyermekeinknek, melyekkel a későbbiekben jelentősen csökkenthető kiszolgáltatottságuk, illetve reális esélyét látjuk a felnőtt életükben való további folytathatóságnak. A számukra elérhető integrációs törekvéseinkben olyan kapcsolati területeket próbálunk kiépíteni, ahol nem csak szemléltető, hanem tevékeny és hasznos részesei is lehetnek egy-egy kisközösségnek. Az ehhez szükséges területek napi szintű fejlesztéséhez szeretnénk heti 5 órára bővíteni az önkiszolgálás és életvitel tantárgyak keretét.

Az új tantervhez elkészítünk egy helyi mérőeszközt, amely ellenőrizhetővé teszi a szakmai minőségi követelmények teljesülését. A tanterv jelenleg az alsó tagozat számára készült el, melyet folyamatosan bővítünk és alakítunk a gyakorlati tapasztalatok alapján.

Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek általános iskolai óraterve

Műveltségi terület	Tantárgy	1/1. évf.	1/2. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4 +1	4 +1	4 +1	4 +1	4 +1	4 +2	4 +2	5 +2	5 +2

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	2	3	3	4	4	2	2
	Kommunikációs technikák (Magyar nyelv és irodalom)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Hallás- és ritmusnevelés	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkotás (Vizuális kultúra)	3	3	3	2	2	2 +1	2 +1	2 +1	2 +1
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2 +1	2 +1	2 +1	-	-	-	-	-	-

PEDAGÓGIAI PROGRAM

		+2	+2	+2						
	Életvitel és gyakorlat	-	-	-	2 +1 +2	2 +1 +2	2 +1	2 +1	3 +1	3 +1
	Játékra nevelés	2	2	2	2	2	-	-	-	-
Egyéni anyanyelvi nevelés		5	5	5	5	5	6	6	7	7
Rendelkezésre álló órakeret (kötelező)		24	24	24	24	25	28	28	30	30
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	2	3	3	3	2	2
Rehabilitációs óra		8	8	8	8	8	9	9	10	10
Mindösszesen		34	34	34	34	36	40	40	42	42

A Szőnyi úti telephelyen folyó, enyhe értelmi sérült gyermekeket fejlesztő tevékenység

Az iskolába kerülés előzményei, feltételei:

Az enyhe értelmi fogyatékos hallássérült tanulók a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján kerülnek felvételre az iskolába, ebben az értelemben az iskolai bemenet-szabályozott. A bekerülő gyermek iskolai teljesítményét az időben elkezdett, szakszerű korai fejlesztés, óvodai nevelés és iskolai életmódra történő felkészítés jól megalapozza.

A bemeneti elvárások:

Az iskolai, oktatási folyamat kezdetén szükséges a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia és a pedoaudiológia módszerével történik.

A hallásállapot felmérése, a megfelelő hallókészülékkel való ellátás, a funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek) és a család legjellemzőbb mutatói (a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, cél-racionális,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere) együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist - a stratégiát és terápiát.

Bemeneti jellemzők az iskolába történő felvétel időpontjára :

- a kommunikációs készség terén legyen motivált, érdeklődő, tudjon utánozni, képes legyen kapcsolatot teremteni
- szociabilitása, alkalmazkodása olyan szinten legyen, hogy csoporttársai közelségét elfogadja, 20-30 perces csoportos foglalkoztatásba bevonható legyen
- játéktevékenységbe irányítás mellett bevonható legyen
- önkiszolgálásban kevés segítséggel együttműködő legyen, mutassa jeleit az önállóságra törekvésnek mind tisztálkodás, mind étkezés, öltözés terén

Az iskolai oktatás-nevelés szervezése:

Az enyhe értelmi fogyatékos hallássérült gyermek nyelvi és értelmi területen tapasztalható fejlődési elmaradása nem két terület önálló zavaraként tekintendő; a sérülések egymást erősítik, tehát a fejlődést hatványozódva késleltetik, gyengítik.

A fejlődés beindítása tehát lassabb folyamat, ezért a kezdő két évfolyamon több időt biztosítunk a fejlődéshez. A tanterv az első évfolyam tananyagát két tanévre ütemezi. Így az oktató-nevelő munka kilenc évre terjed ki.

A kimeneti elvárások:

A pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve - a társadalmi szükségletből vezethetők le.

A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalom sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Kimeneti jellemzők a képzési idő végére:

- sajátítsa el az olvasás-írás jelrendszerét
- rendelkezzen alapvető matematikai és természettudományos gyakorlati ismeretekkel
- legyen teljesen önálló önmaga ellátásában
- ismerje szűkebb-tágabb környezetét, tudjon időben-térben megfelelően tájékozódni
- legyen képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- lehetőségeihez mértén próbálja kompenzálni a társfogyatékoságok és/vagy párhuzamos sérülések okozta hátrányait
- a személyiségében rejlő pozitív értékeket tudja megjeleníteni a társadalom felé
- legyen képes az egyéni sajátosságai figyelembe vételével egyszerű munkafolyamatok elsajátítására, gyakorlati alkalmazására

Az enyhe értelmi fogyatékos hallássérült tanulók értékelésével szembeni elvárások:

- Az értékelés ne minősítsen, hanem a fejlődési állapotról számoljon be, mutassa, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mértén mennyit fejlődött és a saját lehetőségeit mennyire aknázza ki.
- Fontos a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
- Az egyéni képességekhez igazított feladatokat, teljesíthető tevékenységeket kell biztosítani, hogy a tanulás örömteli, kudarc nélküli legyen, mert a jobb eredmény elérésének feltétele lehet.
- Az értékelés az eredmények nyugtázása és jutalmazása mellett tárja fel a hibákat, azok okait és biztosítson javítási lehetőséget.

A tanulók értékelésének formái és módszerei

- Szóbeli értékelés – egyénre szabott, differenciált legyen
- Különböző szimbólumok használata, - elvárás ezekkel szemben esztétikus küllem és kellő motiváló hatás. Pedagógus választhatja az eszközöket, pl.. pontozás, tárgyjutalom, matrica, csillag,...
- Szöveges értékelés és gyakorisága
 - **1-2. évfolyamon** (2 és fél tanévet ölel át)
 - Negyedévente
 - Félévente, a szülővel történő személyes megbeszélés keretében
 - Tanév végén
 - Igény szerint az írásbeli értékelés gyakrabban is lehetséges
- Érdemjeggyel történő értékelés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A 2. évfolyam tanév végétől a tanulók teljesítményének értékelése numerikusan történik.

- A numerikus értékeléstől eltérő tantárgyak megnevezése és a lehetséges értékelések 1-8. évfolyamon:
 - Etika: megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
 - Hallás- és ritmusnevelés: megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
 - Kommunikációs technikák: megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
 - Hon- és népismeret : megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
 - Állampolgári ismeretek: megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
 - Digitális kultúra: megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt

A tanulók magatartás és szorgalom minősítése:

A tanulók magatartás és szorgalom minősítése minden esetben a tanulót tanító, nevelő kollégák közös véleménye, egyeztetése alapján történik. Figyelembe kell venni a tanuló személyiségét, értelmi képességét, pszichés állapotát, hallássérülés mértékét.

1-2. évfolyam: szöveges minősítés és érdemjegy

3-8. évfolyam: érdemjegy

Magatartás értékelésnél figyelembe kell venni:

- alkalmazkodást a közösségi szabályokhoz, elvárásokhoz
- társaival szembeni magatartást
- felnőttekhez való viszonyt
- elfogadást, toleranciát a mindennapi kapcsolatokban, helyzetekben

Szorgalom értékelésnél figyelembe kell venni:

- a tanuló aktuális teljesítőképességét, saját lehetőségeit mennyire használja ki a munka, a feladat elvégzése érdekében

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- motiváltságát
- a munkavégzés időtartamának hosszát
- a meglévő tudás, ismeret felhasználását
- kreativitást

A tanulók jutalmazásának formái

- Szóbeli dicséret
- Írásbeli dicséret
- Szaktanári dicséret
- Osztályfőnöki dicséret
- Intézményegység- vezetői dicséret

Fegyelmezés- büntetés intézkedései, rendje:

- Elkerüljük a megszégyenítést, kirekesztést.
- Ügyelünk arra, hogy a tanuló személyisége ne sérüljön.
- Figyelembe a tanuló mentális, pszichés és hallásállapotát.
- Az esetmegbeszélésnél a megértés érdekében a totális kommunikáció eszközeit használjuk.
- Nem a büntetést, megszégyenítést tapasztalja meg a tanuló, hanem a kudarc elkerüléshez vezető utat mutastjuk meg.
- A büntetés, az esetmegbeszélés szükség esetén az iskolapszichológus, mentális szakember, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársának bevonásával történik.
- Felső tagozaton adható írásbeli beírás és annak fokozatai: figyelmeztetés, intő, rovó

Enyhe értelmi fogyatékos halmozottan sérült tanulók oktatásának óraterve 1-4.

Tantárgyak	1/1. évfolyam	1/2. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7 + 1	7 + 1	7 + 1	6 + 1	7
Matematika	4	4	4	3	4

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Etika	1	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1 + 1	1 + 1
Hallás- ritmusnevelés és	2	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2	1 + 1
Digitális kultúra	-	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5
Életvitel és gyakorlati ismeretek	3	3	3	3	3
Egyéni anyanyelvi nevelés	5	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret (kötelező)	24	24	24	24	25
Rehabilitációs óra	8	8	8	8	8
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	2
Mindösszesen	32	32	32	32	33

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Enyhe értelmi fogyatékos halmozottan sérült tanulók oktatásának óraterve 5-8.

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4 + 2	4 + 2	4 + 2	4 + 2
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Hallás-ritmusnevelés és	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Kommunikációs technikák	1	1	1	1

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Életvitel gyakorlati ismeretek és	1	1	1	1
Társadalmi ismeretek gyakorlatok és	1	1	1	1
Egyéni anyanyelvi nevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre állóórakeret (kötelező)	28	28	30	30
Rehabilitációs óra	8	8	8	8
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Mindösszesen	36	36	38	38

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.3 Az Újvárospark 1. sz. alatti Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium

Az Újváros parki létesítmény képzési kínálata

- halmozottan sérült (középsúlyos értelmi fogyatékos, hallássérült, részképesség zavarral rendelkező, érzékszervi sérült, beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő, a többi gyermekkel együtt nem nevelhető), gyermekek készségfejlesztő iskolai nevelése – oktatása
- a pályaválasztás előkészítése,
- gyakorlati modulokra történő felkészítés, kompetenciafejlesztés a készségfejlesztő iskolában,
- gyakorlati modulok oktatása a készségfejlesztő iskolában (moduli kínálatot lásd a mellékletben),
- felkészítés a munkában állásra, a társadalmi integrációra,
- jelnyelvi alapozás az egyéni képességeknek megfelelően,
- valamennyi gyermek számára szurdologopédiai ellátás,
- sérülésspecifikus egyéni fejlesztés, terápia.

2.3.1 Az oktatáshoz-képzéshez járuló egyéb tevékenységek

- szakiskolás, készségfejlesztő iskolás halmozottan sérült gyermekek kollégiumi ellátása,
- tanulószobai ellátás.
- gyermekvédelmi tevékenység,
- gyógytestnevelés,
- iskolapszichológiai ellátás (fejlesztő-korrigáló terápiák)
- audiológiai, otológiai ellátás,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- utógondozói ellátás (NASIBA-Klub) keretében a iskolából kikerült, felnőtt életszakaszban lévő fiatalok életvezetési és egyéb tanácsadással történő segítése.

2.3.2 Az Újváros parki iskola helyi tanterve, tantárgyi rendszere

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek és középsúlyos értelmi fogyatékos készségfejlesztő iskolai és szakiskolai tanterve komplex anyanyelvi, képesség- és személyiségfejlesztő oktatási rendszer.

Az alkalmazott oktatási rendszer irányelvei követik illetve folytatják az ép értelmű nagyothalló gyermekek alapfokú iskoláiban alkalmazott képesség és személyiségfejlesztő modellt, ugyanakkor hangsúlyosan figyelembe veszik a központi idegrendszer károsodása következtében eltérő értelmű fejlődést, és más fejlődési ütemet, a társuló fogyatékoság különböző mértékű jelenlétét.

A sérülések összefonódása kölcsönösen nehezíti a fejlesztési lehetőségeket, így a cél és feladatrendszer, a tantárgyi rendszer felépítése erőteljes specifikus vonásokat, minőségeket tartalmaz.

A tantárgyi rendszer középpontjában az anyanyelvi és az értelmi képességek fejlesztése mellett, a műveltségi területek mentén kialakított tantárgyi ismeretrendszer átadása áll, a halmozott sérülésből következő eltérő minőségű és mértékű fejleszthetőség alapján. Emellett egyre fontosabb feladatunk az önálló életvezetésre történő felkészítés (szakiskola) illetve az önellátás minél magasabb fokára történő eljutás (készségfejlesztő iskola)

A tanterv kompatibilis a NAT-tal, ennek révén biztosítja az átjárhatóságot az alapfokú oktatás illetve a szakképzési centrumok és különböző készségfejlesztő iskolák között.

A tanterv hangsúlyozza a szociálisan sérült és a nyelvi kommunikációs fejlesztésben gátolt (súlyos anyanyelvi tanulási nehézségekkel küzdő) gyermekek korrekcióját illetve terápiáját.

A tanterv NAT – kompatibilitása mellett- megfelel a sajátos nevelési igényű gyerekek gyógypedagógiai irányelvei követelményeinek.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.3.3 A „Ráhangelés” felkészítő program

Pályaorientációs osztályainkban folyamatos feladat a pályaválasztás, pályaalkalmasság felmérése, a felkészítő munka.

A szakmaválasztás előkészítése - szocializációs gyakorlatok, szakmai alapismeretek és gyakorlatok tantárgyak keretében zajlik.

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány életpálya építő, személyiségfejlesztő programja alapján vezettük be ezt a programot. A program számos - a tanulóink számára rendkívül fontos- elemét, kicsit átdolgozva a mi speciális igényeinknek beépítettük a pályaorientációs képzésünkbe.

A *Ráhangelés program célja*: az életpálya-építés, illetve életpálya-tanácsadás, amely az alábbi területek megerősítése, és fejlesztése révén valósul meg:

- Reális önismeret és pozitív énkép kialakítása.
- A család bevonása az életpálya-tervezést és építést támogató folyamatokba.
Információs és kommunikációs technológia alkalmazása.
- A munkába való átvezetés és a munkára való felkészítés tudatos tevékenység legyen.
- A felkészítés alapját a munkáltatói igények határozzák meg.
- Változáshoz való alkalmazkodás képességének kialakítása. Felelősség vállalása a jövőért.
- Külső-belső kapcsolati háló aktív működtetése.
- Kifejezett cél az IKT-kompetenciák fejlesztése is.

A Ráhangelés program során a legfontosabb szempont annak érzékelése és érzékeltetése a tanulók számára, hogy fejlődnek a programban végzett tevékenységek során, **a hagyományos értelemben vett értékelés (osztályozás) itt nem jelenik meg.**

Sokkal nagyobb szerepe van az önértékelésnek, önkitöltős kérdőíveknek, illetve a pedagógus reflexióinak a tanulók munkáival és haladásával, illetve magával a tanulási folyamattal kapcsolatban. Legfontosabb feladatunk a tanulók fejlesztése az adott óra/feladat során kiemelten fejlesztendő kompetenciák területén.

Követelményként a kompetenciákban történő fejlődés jelenik meg mind a három nagy területen, illetve a munkahelyi megfigyelésnél a tanulók érdeklődési szintje, magatartása, együttműködési készsége mérhető.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.3.4 Az iskola követelményrendszere

A tantárgyi rendszerhez csatlakozó követelményrendszer kifejezi a halmozott sérülésből adódó speciális feladatrendszer és az általános pedagógiai jellegű nevelési-oktatási feladatok együttes hatásából adódó jellegzetességeket.

Ennek értelmében együttesen vannak jelen sérülés-specifikus és általános követelmények.

Ezek közül meghatározóak a következők:

- sajátítsa el a tanuló a szocializációhoz, a társadalmi kapcsolatépítéshez szükséges nyelvi képességeket
- törekedjék a halló gyermekekkel, felnőttekkel való kapcsolatépítés során elnyerni a többségi egyének, csoportok toleranciáját, és építse ki magában a mások iránti tolerancia, odafigyelés képességét
- törekedjék tanulása során szókincse, fogalomkincse gazdagítására, a tanuláshoz szükséges figyelem és koncentráció terén való alakítására, értelmi állapotának és hallásállapotának fejlesztésére, illetve az azzal kapcsolatos nevelési folyamatokhoz való hozzájárulásra
- szerezzen ismereteket és gyakorlatot a hallókészülék használatáról, a fül ápolásáról, értse meg az orvosi – audiológiai – pedoaudiológiai eljárások fontosságát, az ezekkel kapcsolatos személyes kötelezettségeket
- alakítsa ki magában a hallássérülés tényének feldolgozó-elfogadó attitűdjét, s ezzel együtt emberi állampolgári teljes egyenértékűségének a tudatát
- mutasson érdeklődést szülőföldünk, népünk történelmi múltja és jelene iránt, törekedjék minél több ismeret és élmény szerzésére ezzel kapcsolatban, becsülje – tisztelje nemzeti értékeinket
- a középfokú tanuláshoz közeledve egyre inkább törekedjék az önálló tanulás, a könyvtár, a média használatának elsajátítására

2.3.5 Az iskola értékelési rendszere, a tanulmányi munka ellenőrzésének általános és speciális jellegzetességei

Az Újváros parki szakiskola és készségfejlesztő iskola tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, az értékelés különböző módozatainak, gyakorlatának a rendszere egyrészt érvényesíti a Nemzeti Köznevelési Törvény ezzel kapcsolatos előírásait, szabályozását, másrészt megfelel a sajátos nevelési-oktatási céloknak, feladatoknak, a fenti követelményrendszernek.

Az intézményben nevelkedő gyermekek értékelése az intézmény nevelési rendszerének szerves része, a gyermek személyiségfejlesztésének és korrekciójának, valamint kiterjed a szülőkkel, a családdal való aktív együttműködésre.

Célja:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a nyomon követés,
- az egyéni fejlődés,
- tudás gyarapodásának bizonyítása,
- a mérés, az értékelés,
- későbbiekben az osztályozás elemeinek összehangolása.

Mindez annak érdekében, hogy ez a rendszer a tanulás felelősségének motiválása mellett megfeleljen az egyéni tanulási folyamatok vizsgálatának.

Az értékelés alapvető célja a tanulás motiválása, megerősítése. Az értékelés folyamatában figyelembe kell venni a tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi-mennyiségi gyarapodása terén.

Értékelni kell a tanuló attitűdjét a tanulmányi munkával, a kooperációs tevékenységekkel kapcsolatban.

Minden értékelési módnál fontos a pozitívumok megerősítése, a hiányosságok segítő megbeszélése, az azokat kiküszöbölő folyamatokkal kapcsolatos javaslatok megadása.

Ezt az összetett szempontrendszert a különböző értékelési típusok térben és időben való differenciált rendszere biztosítja:

- **Szöveges értékelést** alkalmazunk a tanulók teljes körű tanulmányi munkájának, haladásának minősítésénél.
- Alkalmazzuk a szöveges értékelés és az öt érdemjegyet használó osztályozási hagyomány kombinációját.

Biztosítjuk a szöveges értékelésről az érdemjegyes osztályozásra, minősítésre való áttérés fokozatait. A tapasztalatok gyűjtése során a teljes ellenőrző-értékelési rendszert egy fejlesztési programba illesztettük be.

A Nemzeti Közoktatási Törvény értelmében szükség van arra, hogy az egyes tantárgyakon belül meghatározzuk azokat a rész-tartalmakat, amelyek a rehabilitációs órák körében kerülnek feldolgozásra, és ezeken a területeken szükség van arra, hogy kifejezzük, ezek az érintett tananyag részek nem képezik az értékelés, az osztályozás tárgyát.

A magatartás és a szorgalom más felfogású, részletesebb, a személyiségfejlődést, az adaptációt, illetve a tanulmányi munkát részletesebben és inkább a pozitívumokra kiterő minősítését, a gyermek és a szülő számára szintén a szöveges és a numerikus értékelés szükség szerinti vegyítésével történik.

A szöveges értékelésnél igyekeztünk gondot fordítani arra, hogy a megfogalmazott értékelő-ellenőrző, megfelelő mértékben individualizált szövegek ne csak az érdemjegyek formális konvertálását fejezzék ki. Törekedtünk és törekszünk arra, hogy a szülők igényét kielégítve

PEDAGÓGIAI PROGRAM

teljesen megvilágítsuk számukra az alkalmazott értékelő szöveget, annak pozitív szándékát, és nyújtsunk bizonyos összehasonlítási alapot a hagyományos értékelési technikákhoz képest.

A folyamatos, a félévi és a tanév végi szummatív értékelő szövegek részleteiben, a különféle típusú, szakmailag ellenőrzött értékelő megfogalmazások mellett, mindig megjelennek a részletező, az individumhoz szóló gondolatok is.

Nem értékeljük a tanulók teljesítményét azoknak a tantárgyak és tananyagrészek esetében, melyek a rehabilitációs órakeret terhére kerültek megfogalmazásra.

- az Anyanyelv tantárgyon belül a szemantikai-szintaktikai készség szint és a kommunikációs készség szintet,
- a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok tantárgy azon elemei, melyek a szociális kompetencia fejlesztést, a differenciált személyiség formálást szolgálja
- az Életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgy készségfejlesztő iskolai szakaszában azon követelményeket, melyek az önkiszolgálás és a halmozottan sérült állapot korrekcióját célozzák.
- a Természetismeret tantárgyban azok a - biológiai ismereteket közvetítő tananyag részek- melyek a biológiai-szexuális érés, a fogyatékos tudat alakulásával, kezelésével kapcsolatos ismereteket nyújtják.

A teljes tananyag vonatkozásában azok a tantárgyak sem képezik a numerikus értékelés tárgyát, melyeknek teljes tematikája a tanulók habilitációs célú fejlesztését szolgálják.

- az Etika
- a Kommunikációs technikák
- az Egyéni anyanyelvi nevelés

Azokban az esetekben, amikor a szakértői bizottság behelyező határozatában speciális fejlesztési feladatokat jelöl meg, az egyes tanulóknál a hallás- és értelmi sérülés mellé társuló esetleges más típusú akadályozottságot, a diszfáziás, diszlexiás, stb. tanulók szöveges értékelése kitér az ezzel kapcsolatos individuális munka eredményeire, az esetleg bekövetkezett kedvező fejlődésre, illetve további súlyos akadályozottságra.

Az értékelés folyamatában törekedni kell a pedagógus, a tanuló és a család együttműködésére. Mindannyiuknak ismernie kell az értékelés szempontjait, és tudnia kell értelmeznie a szöveges és az érdemjegyes értékelést.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.3.6 A szülőkkel és közösségeikkel való együttműködés az ellenőrzés-értékelés tevékenységében

Az iskola általános és speciális értékelő-ellenőrző rendszerének középpontjában a szülőkkel és közösségeikkel való együttműködés áll. Szükséges minden szülővel gyermeke iskolába való lépésekor megismertetni az érvényes értékelési rendszert. Biztosítani kell a szülők részvételét, illetve véleményezési jogát a Pedagógiai Programon belüli értékelési rendszer kimunkálásában és továbbfejlesztésében. Minden szülőnek lehetőséget kell kapnia a gyermek folyamatos értékelésének nyomon követésére, valamint az egyes, konkrét ellenőrzési-értékelési esetekre való betekintésre. A szülőknek lehetőséget kell adni a fogadóórákon és a szülői értekezleteken túl is az osztályfőnökkel, a nevelőtanárral való találkozásra, konzultációra.

Amennyiben az intézmény értékelési-elbírálási rendszerében változás történik, megkövetelt eljárás a szülők azonnali tájékoztatása, véleményünk érvényesítése, az esetleges új értékelési technika megvilágítása.

2.3.7 A magatartás és a szorgalom értékelésének, minősítésének formái

A magatartás és a szorgalom értékelésének és minősítésének újabb formái megegyeznek, illetve nagymértékben korrelálnak a Rákospatak utcai iskola ezzel kapcsolatos elveivel.

Az osztályfőnök a gyermekek magatartásának és szorgalmának nyomon követése és értékelése során együttműködik az esetleges korrekciót végző pedagógussal, a nevelőtanárral.

A magatartás és a szorgalom (tanulási attitűd) értékeléséhez megfogalmazott szempontsorok teljes körű megjelenítése az értékelő szövegben nem kötelező, az osztályfőnök azokat más, általa használt szempontokkal is kiegészítheti.

A szöveges értékelés megfogalmazása nem jelenti az ötfokú skálának egyértelmű, mechanikus konvertálását.

2.3.8 A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei

A magasabb évfolyamokba való lépés szabályozásánál tiszteletben tartjuk a Nemzeti Köznevelési Törvényt, az Oktatási Minisztérium illetve a Klebelsberg Iskolafenntartó Központ ezzel kapcsolatos rendelkezéseit, szabályozásait, ajánlásait. Figyelembe vesszük a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

sajátos nevelési-oktatási céloknak megfelelő irányelveket, az ezzel járó gyakorlatot, valamint hallássérülésből eredő hiányokat.

A rendelkezésre álló felzárkóztató programok, az egyes tanítási órákon belül alkalmazott kis-csoportos, egyéni, differenciált eljárások is segítséget nyújtanak ahhoz, hogy lehetőleg minden tanulónál elérhető legyen a magasabb évfolyamra való átlépés.

Az évfolyamon való visszamaradást csak akkor tartjuk elfogadhatónak, ha a tanuló a tanév alatt olyan mértékben kénytelen távol maradni a tanítástól, hogy a legmondosabban szervezett pótló-felzárkóztató-korrigáló órák sem tudnak nála minimális teljesítményt elérni.

Az évfolyam megismétlése minden esetben csak a szülővel való konzultációval együtt rendelhető el. Ugyanakkor kevésbé nagyszámú mulasztás mellett is, a szülő kérésére, a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ illetve más, a tanuló vizsgálatában kompetens Szakértői Bizottság megerősítő döntése alapján egyes, különleges esetekben is elrendelhető az évfolyam megismétlése.

A Nemzeti Köznevelési Törvény bizonyos speciális esetekben konzultálunk a Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központtal, illetve szükség esetén az illetékes gyermekjóléti szolgálattal.

2.3.9 A tanterv követelményeinek megvalósításához szükséges eszközrendszer

Az Újváros parki iskola tankönyveivel, segédleteivel kapcsolatos alapelvek, illetve gyakorlat közelítően egyezik a Rákospatak utcai iskola ezzel kapcsolatos tevékenységével.

A helyi tanterv és a teljes pedagógiai program megvalósításának azonban komplex feltételrendszere van.

Ezek a következők:

- többségi és speciális tankönyvek, segédletek, munka-tankönyvek,
- általános pedagógiai eszközrendszer,
- speciális, értelmi-és hallássérülés okozta hiányokat, nehézségeket kiküszöbölni segítő eszközrendszer

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az iskolatípusban oktatott tanulók összetett kórképe miatt a tankönyvpiacon rendelkezésre álló választék csak kisebb-nagyobb módosításokkal használható fel a nevelő-oktató munkában. Ezért ezeknek a tankönyveknek, tanulói segédleteknek a megvásárolt mintapéldányait felhasználva, a gyermekek állapotának, a feldolgozandó tananyagnak megfelelően intézményen belül állítjuk elő a megfelelő feladatlap rendszert, illetve ezek összefűzésével a speciális jellegnek megfelelő munkatankönyveket.

A pedagógus szabadságot élvez a tekintetben, hogy melyik többségi tankönyvvel, segédlettel kíván dolgozni, de ugyanakkor kötelezettsége a hallássérült-specifikus tankönyvek és segédanyagok értelemszerű alkalmazása az osztályok, az egyes gyermekek anyanyelvi szintje szerint.

Ugyancsak fontos szempont a tanulásban akadályozott pedagógia területén használatos tankönyvek, segédletek áttekintése, szükség esetén különböző mértékű használata.

Az oktatáshoz hiányzó demonstrációs és egyéb eszközöket önerőből állítjuk elő.

A szakiskolában a központilag kiadott, a szakmákhoz rendelt középiskolai tankönyveket használjuk, melyek mellé szakmánként külön-külön szótárat, szómagyarázatot, szógyűjteményt készítünk. A tanulók vizsgára való felkészítését a kiadott vizsgatematikák hasonló módon történő feldolgozásával oldjuk meg. A szakiskolai oktatásban a programok és a segédletek megválasztásánál előnyben részesítjük a Nemzeti Szakképzési Intézet által hallássérültekre adaptált programjait, segédleteit.

Ugyancsak fontos szempont az értelmileg akadályozott pedagógia területén használatos tankönyvek, segédletek áttekintése, szükség esetén különböző mértékű használata készségfejlesztő iskolánkban; szerencsére az utóbbi években lehetőség nyílt a központi tankönyvellátási keretből fejlesztő eszközök rendelésére. A készségfejlesztő iskola gyakorlati moduljainak oktatásához szükséges tankönyvi háttér nem megoldott, gyakorlatilag a tankönyvpiacon nincsenek tankönyvek. Az oktatáshoz szükséges tananyagokat, demonstrációs eszközöket önerőből állítjuk elő.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.4 Az Újváros parki Szakiskola szakképzési tantervi rendszere, szakmai programja

2.4.1 A szakiskolai tagozatra való belépés, felvételi eljárásrend

Szakiskolánk sajátos nevelési igényű - elsősorban hallássérült (siket, nagyothalló) tanulókat fogad. Jelentkezhetnek intézményünkbe enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, látássérült, mozgásszervi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő, halmozottan fogyatékos tanulók is. Fogadunk olyan tanulókat is, akik már rendelkeznek szakmával és további szakmát szeretnének elsajátítani.

Az intézmény sajátos adottságaiból és a képzések jellegéből adódóan súlyos mozgásszervi fogyatékosokkal küzdő illetve súlyos autista tanulókat nem tudunk fogadni.

A jelentkezés feltétele: A szakiskolába a felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottsági szakvélemény alapján történhet.

A jelentkezés módja: A középiskolai jelentkezés rendje alapján.

A középfokú iskolába jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXXVII. tv. a szakképzésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

A jelentkezés a központilag kiadott, és az általános iskoláknak az Oktatási Hivatal által megküldött jelentkezési lapon történik. A jelentkezési laphoz csatolni kell a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői véleményt.

A jelentkező tanulók közül előnyben részesítjük:

- a halmozottan hátrányos helyzetűeket (igazolás szükséges),
- a hallássérült tanulókat,
- a Rákospatak utcai székhelyiskolából valamint a Szőnyi úti telephelyünkről érkezőket,
- akinek testvére jelenleg intézményünk diákja,
- akinek szülei, testvérei korábban iskolánk tanulói voltak.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Jelenleg választható szakmáink:

A szakma száma	A szakma megnevezése	Képzési idő
34 582 13	Burkoló	4 év
21 582 01	Szobafestő	2 év
31 346 02	Számítógépes adatrögzítő	2 év
34 215 01	Népi kézműves - szőnyegszövő	4 év

A szakmai évfolyamokat megelőzi egy év előkészítő évfolyam (9.E).

Intézményünkben központi írásbeli felvételi vizsgát nem tartunk. Felvételi beszélgetésen tájékozódunk a jelentkező tanulók szóbeli és gyakorlati képességeiről, pályaalakmasságáról. A beszélgetést gyogyypedagógusokból, szakoktatókból álló team végzi.

A felvételi beszélgetés részei:

- beszéd- és kommunikációs készség felmérése,
- tájékozódás az alapkészségekről,
- fizikai állapotfelmérés,
- pályaalakmassági szintfelmérés,
- a kézügyességet igénylő szakmáknál manuális készségek felmérése,
- motiváltság, alkalmazkodó képesség és viselkedéskultúra szintjének megfigyelése,
- szükség esetén pszichológiai vizsgálat.

A felvétel minden szakmában egészségügyi alkalakmassági vizsgálatához kötött.

A szakképző évfolyamokra azok a tanulók kerülhetnek be, akik a készségek és képességek felmérése alapján képesek lesznek az adott szakma vizsgakövetelményeinek megfelelni.

A tanulók felvételéről az általános iskolai eredmények és a felvételi beszélgetés alapján, a kollégák tapasztalatai és a mérési eredmények alapján a vezető dönt. A felvételi döntésről írásos értesítést kapnak a jelentkezők.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.4.2 A tanterv alapelvei, jellegzetességei:

- A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolai tantervei figyelembe veszik a *sérültség halmozott voltát*, a domináns hallássérülést és az ezzel társuló egyéb fogyatékosságot, a *készségfejlődés eltérő voltát*, melyek együttes hatására a tantervi cél- és feladatrendszernek erőteljesen specifikus jelleget, minőséget kell tartalmaznia.
- Ezért a szakmai és vizsgáztatási követelményre épülő központi szakmai program előírásait figyelembe véve a meghatározott *képzési idő* az egyes szakmák esetében *100%-kal megnövelt*.
- Ugyanakkor *kompatibilis* a halló fiatalok szakképzését ellátó szakiskolák szakmai programjaival is.

A tanterv struktúrája:

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához – alapján történik a középiskolás korú tanulók közismereti oktatása, illetve a szakképzés tervét szakmáktól függően a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal szakképzési dokumentumai tartalmazzák a szakmáktól függően két, illetve négy évre.

A szakképző évfolyamokat kötelező jelleggel megelőzi a 9/E (előkészítő) osztály, mely a szakmák eredményes elsajátításához szükséges kompetenciák, személyiségjegyek alapozását, kialakítását célozza.

- **Képzés szerkezete Szakképzési jegyzék (Szakképzés 4.0) szerinti részsakképesítés oktatásához (plusz habilitációs tanórai foglalkozások a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.) alapján)**

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és				

PEDAGÓGIAI PROGRAM

gyakorlat					
	Kötött órák	-	21	70	21
	Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
	Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)		heti: 34	heti: 34	-	heti: 34

Képzés szerkezete Szakképzési jegyzék (Szakképzés 4.0) szerinti szakképesítés oktatásához (plusz habilitációs tanórai foglalkozások a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.) alapján)

	9/E évf. (36 hét)	9. évf. (36 hét)	gyak.* (2 hét)	10. évf. (35-36 hét)	gyak.* (3 hét)	11. évf. (36 hét)	gyak.* (3 hét)	12. évf. (32 hét)	
Közismeret									
	Kötött órák	31	10	-	10	-	10	-	10
	Szabadon felhasználható órakeret	3	1,5	-	1	-	1	-	1
	Összesen	34	11,5	-	11	-	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat									
	Kötött órák	-	21	70	21	105	21	105	21
	Szabadon felhasználható órakeret	-	1,5	-	2	-	2	-	2
	Összesen	-	22,5	70	23	105	23	105	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)		heti: 34	heti: 34		heti: 34		heti: 34		heti: 34

A tantárgyi rendszer a következő ismereteket közvetíti:

- Közismereti tárgyak
- Szakmai elméleti tárgyak
- Szakmai gyakorlat
- Összefüggő szakmai gyakorlat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A tantárgyi rendszer a következő közismereti tantárgyból áll:

- Magyar nyelv- és irodalom 9-12. évfolyam
- Élő idegen nyelv 9-12.évfolyam
- Matematika, 9-12.évfolyam
- Digitális kultúra 9-12.évfolyam
- Testnevelés 9-12.évfolyam
- Osztályfőnöki 9-12.évfolyam
- Habilitációs tanórai foglalkozások
- *A szakmai programok kötelező közismereti tárgyai*

A ~~speciális~~ szakiskola közismereti tantárgyi rendszerének tárgyai középfokú minőségük miatt nem rendelhetők hozzá a NAT műveltségi területeihez.

A közismereti tárgyak óraszámai szakmánként változó. Az óraszámok meghatározásához a Szakképzési Törvény előírásait, illetve az Szakképzési Jegyzékben a szakmák szakmai képzésére, valamint a szakmai elméleti tárgyak oktatására fordítandó órakeret kötelező arányait vettük alapul, figyelembe véve szakmai elméleti tárgyak oktatására fordítandó órakeret kötelező arányait.

Az éves óraszám számításánál a négyéves szakképzéseknél évfolyamonként 36 tanítási héttel, a végzős évfolyamon 32 tanítási héttel számolunk.

Az éves óraszám számításánál a kétéves részsakképzéseknél évfolyamonként 36 tanítási héttel, a végzős évfolyamon 35 tanítási héttel számolunk.

A tantárgyi rendszer **további szakmai tárgyai**, illetve óraszámai vonatkozásában Szakképzési Jegyzékben foglalt szakmák jóváhagyott képzési programja az irányadó.

A szakmai elméleti- és gyakorlati oktatás szervezeti keretei:

- külső tanműhelyekkel való együttműködési szerződéssel (burkoló, szobafestő),
- iskolai, belső tanműhelyben (szőnyegszövő, kerékpárszerelő, számítógépes adatrögzítő).

2.4.1 A nagyothalló gyermekek szakiskolájának szakmai képzési rendszere, tantervi óraterve

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az oktatott szakmák körét, illetve a szakmai elméleti- és gyakorlati oktatás szervezeti kereteit az intézmény **Szakmai Alapdokumentumában** foglaltak határozzák meg.

A tantárgyi rendszer, illetve óraszámai vonatkozásában az **Szakmai Jegyzékben** foglalt szakmák jóváhagyott képzési programjai az irányadók.

A kötelező tantárgyak oktatásánál figyelembe kell venni a hallássérült tanulók sérüléséből eredő speciális problémákat. Mivel a hallássérült tanulók auditív úton történő ismeretszerzésben gátoltak, ezért oktatásukban biztosítani kell a vizuális ismeretszerzés lehetőségét, jeltolmács jelenlétét, szakmai jelszótár alkalmazását. A hallássérült tanulók fogalmi gondolkodásának, fogalommegértésének különböző mértékű sérülése szükségessé teszi az oktatás során az új fogalmak magyarázatát és elmélyítését.

A kötelező tantárgyak összes óraszámán felül a hiányzó órákat **szabadon választható kötelező szakmai tantárgyakkal** kell kitölteni. A szabadon választható kötelező szakmai tantárgyakra a szakmai programok készítése a zárójelben megadott óraszámokban javasolt.

2.4.2 A szakiskola megújuló szakképzése

A jelenleg oktatott szakmák mindegyike rendelkezik a szükséges szakmai vizsgakövetelményekkel (SZVK), de az érvényes és elfogadott központi programok még csak tervezeti szakaszban vannak, így azok nem állnak rendelkezésre ennek a képzési formának a bevezetésére.

Programunkban megfogalmaztuk a **szakmaválaszték bővítésének igényét** is szem előtt tartva a halmozottan sérült fiatalok eredményes szakmatanuláshoz szükséges képességeinek széles spektrumú és változatos minőségű megjelenését. A szakmaválaszték növelésénél ésszerűen vettük figyelembe a különböző szakmák infrastrukturális igényét, a belső és külső tanműhelyben való oktathatóság lehetőségét.

Iskolánk él azzal a törvényi lehetőséggel, hogy a megfelelő elővégzettséget előíró belépési kóddal rendelkező alapszakmák mellett rész-szakképesítések oktatását is folytathatja.

A szakmaválaszték növelésének tervezésekor kiemelt szempontunk volt annak a lehetőségnek a lehető leghatékonyabb kihasználása, hogy tanulóink számára két szakképesítés megszerzése lehetséges a nappali képzési rendszerben. Így a „praktikusan” párosítható szakmák biztosításával kívánunk piacképes tudást adni tanulóinknak, erősítve számunkra ezzel az esélyegyenlőség lehetőségét.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A lehetséges szakmapárok a mezőgazdaság, az építőipar, az irodai ügyvitel, az informatika, a szolgáltatás foglalkoztatási köreiből választottuk.

A jövőre nézve a következő alap-, illetve rész-szakképesítése oktatását tervezzük:

- szőnyegszövő – népi kézműves alapszakma (OKJ szám 34 21501)	képzési idő: 1+4 év
- kerékpárszerelő – részsakképesítés (OKJ szám 31 52501)	képzési idő: 1+2 év
- számítógépes adatrögzítő – részsakképesítés (OKJ szám 31 34602)	képzési idő: 1+2 év
- szobafestő – részsakképesítés (OKJ szám 21 58201)	képzési idő: 1+2 év
- burkoló – alapszakma (OKJ 34 582 13)	képzési idő: 1+4 év

2.4.3 A szakiskolai képzés általános követelményrendszere

A tantárgyi rendszerhez csatlakozó követelményrendszer kifejezi a halmozott sérülésből adódó speciális feladatrendszer és az általános pedagógiai jellegű nevelési - oktatási feladatok együttes hatásából adódó jellegzetességet.

A szakiskolai képzés általános követelményrendszere:

A követelményrendszer tükrözi a növendékek életkori, intellektuális sajátosságainak, nyelvi-kommunikációs készségeinek, illetve hallásállapotának figyelembe vételét, ugyanakkor ebben az életszakaszban hangsúlyozottan előtérbe kerülnek a szocializáció, az adaptáció, a halló közösségbe, munkahelybe való belépés alapfeltételeivel kapcsolatos elvárásoknak való megfelelés szempontjai.

A követelményrendszer kiemelt elemei:

- Törekedjék a tanuló teljes személyiségét a társadalmi integráció, a munkába lépés szolgálatába állítani, felfogva a többségi társadalomba való belépés szükségességét és velejáróit.
- Ennek érdekében törekedjék kommunikációs képességeinek, társadalom egyéneivel és csoportjaival való szociális érintkezési formáinak önfejlesztő módon való alakítására.
- Törekedjék tanulásában megvalósítani a lehetséges önállóságot, a koncentráció, a figyelem erősítését, a tanulmányi munkával kapcsolatos kötelességtudatot.
- Munkavégzése során törekedjék arra, hogy megfeleljen a munkával kapcsolatos követelményeknek, beleértve hangsúlyosan a munkavédelmi előírások megtartását, a szakmunkát oktató pedagógus tiszteletben tartását, a munkahelyeken való kulturált nyelvi viselkedést.
- Értse meg, hogy magasabb évfolyamokhoz való tartozása, fiatal felnőtté válása ellenére szüksége van a hallókészülék használatára. Az audológiai – pedagógiai vizsgálatokon és tréningeken való részvétellel.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Törekedjék saját akadályozottságának elfogadására, a hátrányok önerőből való kompenzálására, személyiségének a többségi jellegű közösséggel való elfogadtatására, és saját türelem és tolerancia kiépítésére a halló egyének és közösségeikkel szemben.

2.4.4 A tanulók értékelése

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek szakiskolájának értékelési rendszere a *közismereti tárgyak*, valamint a *szakmai elméleti és gyakorlati tárgyak* terén igazodik a szakmai és vizsgáztatási követelményekre épülő **központi szakmai** program által megfogalmazottakhoz, az ötfokú skálán történő érdemjegyes elbírálási rendszerhez.

Az értékelés alapelvei:

- Az értékelés az általános pedagógiai és hallássérült-specifikus elvek alapján történik.
- Az értékelés célja a tanulás *motiválása*, megerősítése.
- Az értékelés folyamatában figyelembe kell venni a tanuló *önmagához mért fejlődését*, az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi, mennyiségi gyarapodása terén.
- Értékelni kell a tanuló *attitűdjét* a tanulmányi munkával, a kooperációs tevékenységekkel kapcsolatban, kifejezésre juttatva az egyéni fejlődés eredményeit.
- Mindenfajta értékelési módnál fontos a *pozitívumok megerősítése*, a hiányosságok segítő megbeszélése, az azokat kiküszöbölő folyamatokkal kapcsolatos javaslatok megadása.
- Az értékelés folyamatában folyamatosan kell törekedni a pedagógus, a tanuló és a család *együttműködésére*. Úgy a tanulónak, mint a szülőnek ismernie kell az értékelés szempontjait, és tudnia kell értelmeznie a szöveges és az érdemjegyes értékelést.
- A gyermekek személyiségfejlődésének megfelelően meg kell kezdeni és folytatni kell az *önértékelés alakítását*.

Az értékelés módja:

- A **közismereti tárgyak** esetében a szokásos *ötfokú skálán* értékeljük a tanulók teljesítményét, a szorgalmi évben *félévkor és év végén*.
- A **szakmai elméleti tárgyak** esetében szintén az *ötfokú skálán* értékeljük a tanulók teljesítményét, a szorgalmi évben *félévkor és év végén*.
- A **szakmai gyakorlaton** mutatott teljesítményt is *ötfokú skálán* értékeljük a szorgalmi évben *félévkor* a félév során mutatott teljesítménye szerint, *év végén* az elkészített minta-munkadarab alapján, a *szakvizsgán* pedig a „vizsgaremek” munkadarab értékelésével, illetve a Központi Vizsgaszabályzatban foglaltak szerint, valamint az adott szakmára érvényes vizsgakövetelmények alapján szervezett szakvizsgán elért eredménye szerint.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az összefüggő szakmai gyakorlat értékelése minden esetben szöveges (- Az összefüggő szakmai gyakorlatot teljesítette, Az összefüggő szakmai gyakorlatot nem teljesítette). A szakmai gyakorlat teljesítése feltétele a következő évfolyamba lépésnek.
- A tanulók **magatartását és szorgalmát** az alapelvek érvényesítésével *öt fokú skálán* értékeljük a szorgalmi évben *félévkor és év végén*.

A *szakmai elmélet, a szakmai gyakorlat, valamint a magatartás és szorgalom* értékelését a **külső tanműhelyben** oktató tanuló esetében a **szakoktatókkal** való szoros együttműködés, egyeztetés előzi meg.

2.4.5 A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei

A magasabb évfolyamokba való lépés szabályozásánál tiszteletben tartjuk a Nemzeti Köznevelési Törvényt, az Oktatási Hivatal, illetve az Iskolafenntartó ezzel kapcsolatos rendelkezéseit, szabályozásait, ajánlásait. Figyelembe vesszük a sajátos nevelési-oktatási céloknak megfelelő irányelveket, az ezzel járó gyakorlatot, valamint hallássérülésből eredő hiányokat.

A szakiskolában a felsőbb évfolyamra lépés feltételeit a Szakképzési Törvény, az oktató szakmák központi programjában foglaltak előírásai határozzák meg. A végzős évfolyamok sikeres szakvizsgája a függetlenített vizsgabizottság előtt nyújtott teljesítmény alapján kerül elfogadásra.

A szakképzésben való eredményes részvételt szolgáló intézményi belső kompetenciamérés

Szakiskolánkban folyamatos feladatként jelentkezik a szakmatanulás terén tanulmányokat folytató tanulók eredményeinek és különösen kudarcainak vizsgálata.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a tanulók „beválása” egyre kérdésesebb, ami évről évre elgondolkodtat bennünket arról, hogy vajon a szakmatanulásra való felkészítés folyamata – akár módszertanában, akár tartalmában, akár oktatásszervezési szempontból – megfelelő-e tanítványainknak.

A sikertelen esetek elemzése, az okok vizsgálata rámutatott a következőkre:

- Az Országos Képzési Jegyzék illetve a későbbiekben a Szakképzési Jegyzék folyamatos változása az elmúlt években, a szakmaszerkezeti döntések – a mi iskolánk esetében is – olyan szakmaszerkezeti váltást eredményeztek, amely jelentős mértékben megnehezíti a hozzánk érkező, sajátos nevelési igényű gyerekek sikeres tanulmányait. Az Országos Képzési Jegyzék változásával számos rész-szakképzés kiszorult a képzési jegyzékből, így a szakmaválaszték lényegesen szűkebb lett.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- További nehézséget okoz az oktatott szakmák szakmai programjában meghatározott bemeneti kompetenciák „szigorodása”, valamint az egyre komolyabb, magasabb szintű tudást igénylő vizsgakövetelmények megjelenése a szakmák némelyikének szakmai- és vizsgakövetelményeiben (SZVK).
- Iskolánkra jellemző sajátosságként, megoldandó problémaként jelentkezik a hozzánk érkező gyerekek egyre színesedő gyógypedagógiai kórképe. Folyamatosan fel kell készülnünk, illetve alakítanunk kell módszertani tárházunkat, gyógypedagógiai szemléletünket és eszköztárunkat, oktatás-szervezési kereteinket, a komplex kórképet mutató, halmozottan sérült tanulók egyéni, kiscsoportos és osztálykeretben történő oktatásának igényeihez.
- Hasonló feladatok elé állít bennünket az a tény is, hogy az érkező gyerekek nem csak fogyatékoságuk szempontjából sokfélék, de iskolai „előéletük” tekintetében is igen különbözőek. Számosan érkeznek hozzánk az integrációból: sikertelen középiskolai tanulmányok után, illetve azt megszakítva, tanév közben. Jönnek hozzánk továbbá különböző társintézményektől, szegregációból is, így tehát tanulóink tudása, kompetencia-térképe, szakmatanulásuk megalapozottsága leírhatatlanul eltérő.
- Az alkalmasság megítélésének szempontjából megfogalmazott dilemmáinkat tovább nehezíti, hogy megszűnt az az intézményi háttér, nevezetesen a Szakmunkástanulók Országos Egészségvédelmi Intézete, mely egységes szempontrendszer alapján, hozzáértő szakértelemmel vizsgálta a szakmát tanulni kívánó fiatalok egészségügyi és pályaalkalmasságát. Az sem segített, hogy ezt a feladatot az iskolaorvosok hatáskörébe rendelte a jogszabály, hiszen ma már biztosan látjuk, hogy az iskolaorvosoknak nem áll rendelkezésére sem megfelelő eszközrendszer, sem a szakmaválaszték teljes körére szóló szempontrendszer a tanulók felelősségteljes és korrekt vizsgálatához.
- A tanulók a szakiskola megkezdése előtt 9. előkészítő (9E) osztályban készülnek fel a választott szakmájukra. Az előkészítő osztály feladata a szakmai alapozás, megkíséreljük az eltérő ismeretanyaggal és tudásszinttel rendelkező gyermekek felkészítését a szakmai továbbtanulásra, a szakma elsajátításához és a sikeres szakmai vizsgához szükséges kompetenciák kialakítását, fejlesztését.

Mindezek okán vált szükségessé, hogy a 9. osztályos előkészítő szakaszban az iskolánk által oktatott szakmák bemeneti kompetenciáit felmérjük a beiskolázott gyerekek körében, és kialakítsunk egy olyan belső kompetenciamérést, – kimunkálva a tanulóink körében jelenlévő

PEDAGÓGIAI PROGRAM

fogyatékosági típusokra, – mely mérési rendszerre alapozva az előkészítő szakasz második felében hatékony, differenciált kompetencia- és személyiségfejlesztést tudunk nyújtani a fiataloknak, realisabbá és sikeresebbé téve számukra a középfokú tanulmányokat.

(A szakmák kompetencia-térképét, az értékelés paramétereit lásd. a mellékletben.)

A kiértékelést követően a második félévtől kezdődik el a tanulók általános és szakma-specifikus alapkompétenciáinak fejlesztése.

2.4.6 A tanterv megvalósításának tankönyvi feltételei

A speciális szakiskolában a központilag kiadott, a szakmákhoz rendelt középiskolai tankönyveket használjuk, melyek mellé szakmánként külön-külön szótárát, szómagyarázatot, szógyűjteményt készítünk. A tanulók vizsgára való felkészítését a kiadott vizsgatematikák hasonló módon történő feldolgozásával oldjuk meg. A szakiskolai oktatásban a programok és a segédletek megválasztásánál előnyben részesítjük a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet által hallássérültekre adaptált programjait, segédleteit.

A pedagógus szabadságot élvez a tekintetben, hogy melyik többségi tankönyvvel, segédlettel kíván dolgozni, de ugyanakkor kötelezettsége a hallássérült-specifikus tankönyvek és segédanyagok értelemszerű alkalmazása az osztályok, az egyes gyermekek anyanyelvi szintje szerint.

2.5 Készségfejlesztő iskola

Intézményünk 2016-ban új szakfeladat ellátására kapott engedélyt, tekintettel arra, hogy a halmozottan sérült tanulók körében egyre több fiatal esetben vált kétségessé a szakiskolában történő továbbtanulásra való alkalmasság.

A köznevelési törvény 2016-ban megjelent módosítása, kiterjesztette a készségfejlesztő iskolába felvehető körét 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 47. § (3) Ez a módosítás azokra az enyhe értelmi fogyatékos fiatalokra is vonatkozik, akik a szakiskola 9. előkészítő évfolyamát sikertelenül teljesítették. Ezzel lehetőségük van a készségfejlesztő iskola keretein belül a középfokú oktatásban részt venni.

Az új szakfeladat felvállalását a következő indokokkal magyarázzuk:

- Társadalmi igények. Tanítványaink egy része nem képes a szakiskolai követelményeknek eleget tenni. A szülők tanácstalansága gyermekük jövőjét illetően motivált minket az új feladat ellátására.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Gondoskodnunk kell a súlyos, halmozottan sérült, de még tanköteles korú tanulókról.
Biztosítanunk kell a halmozottan sérült fiatalok szocializációját.

Tanítványaink az országos beiskolázási kötelezettség miatt, az ország minden területéről érkeztek. Az alapdokumentumnak megfelelően sérülésük változatos képet mutat, - hallás, mozgás, látás, autisztikus sérüléssel - tehát, mindegyik halmozottan sérült. Természetesen jelen vannak az értelmileg akadályozott tanulók is. Közös, egy csoportban való oktatásukhoz egyéni tempót, egyéni fejlesztési tervet és módszertant kell alkalmaznunk.

A gyógypedagógusi ellátottságunk lehetővé teszi, hogy többféle terápiát biztosíthassunk tanítványainknak:

- szurdologopédia
- logopédia
- autizmus specifikus fejlesztés
- mozgásfejlesztés
- pszichológiai megsegítés
- művészetterápia

A készségfejlesztő iskola képzési rendszere két szakaszból áll.

Az **első szakasz**(9-10. évfolyam): közismereti képzést folytató alapozó, előkészítő szakasz

A **második szakasz**(11-12. évfolyam): az életkezdéshez való felkészülést, egyszerű munkafolyamatok elsajátítását célzó, a munkába állást elősegítő, gyakorlati jellegű évfolyam. Kötelezően választható gyakorlati modulokon keresztül a gyakorlati hangsúly a jellemző.

A tanulók heti 20 óra gyakorlati modulon vesznek részt. Intézményünkben lehetőség nyílik a képességprofiloknak megfelelő modulcsoport választására is, hiszen párhuzamosan 2x20 óra gyakorlati képzés folyik. Az egyik modulcsoport az integrált munkavégzésre nem képes tanulókat célozza meg, míg a másik azokat a tanulókat, akik nagyobb eséllyel képesek a munkaerőpiacon elhelyezkedni.

Az alábbi gyakorlati modulok közül választhatnak a tanulók előre meghatározott modulcsoportok szerint:

1. udvaros (4 órás)
2. szövött- tárgy készítő (8 órás)
3. irodatechnikai eszközök használata (4 órás)
4. palántanevelő (12 órás)
5. rehabilitációs célú munkavégzés – integrált munkavégzésre nem képes tanulóknak (4 órás)
6. rehabilitációs munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulóknak (4 órás)
7. háztartástan – életvitel (8 órás)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

8. árufeltöltő (4 órás)
9. agyagtárgy készítés (8 órás)
10. kiegészítő takarító (12 órás)

2.5.1 A készségfejlesztő tagozatra való belépés, felvételi eljárásrend

Felvételi eljárásrend a készségfejlesztő iskolában

Intézményünk sajátos nevelési igényű – elsősorban középsúlyos értelmi fogyatékos tanulókat fogad. Azonban a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 47. § (3) bekezdése alapján lehetősége van a készségfejlesztő iskolába való jelentkezéshez azoknak az enyhe értelmi fogyatékos fiataloknak, akik a szakiskola 9. előkészítő évfolyamát sikertelenül teljesítették, illetve azoknak halmozottan sérült tanulóknak, akik középsúlyos értelmi fogyatékoságuk mellett egyéb fogyatékosággal is küzdenek: beszéd fogyatékos, látássérült, mozgásszervi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral élő.

Az intézmény sajátos adottságaiból és a képzések jellegéből adódóan súlyos mozgásszervi fogyatékosággal küzdő illetve súlyos autista tanulókat nem tudunk fogadni.

A jelentkezés feltétele: A készségfejlesztő iskolába a felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottsági szakvélemény alapján történhet.

A jelentkezés módja: A középiskolai jelentkezés rendje alapján a Középfokú Felvételi Információs Rendszeren keresztül.

A középfokú iskolába jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

A jelentkezés a központilag kiadott, és az általános iskoláknak az Oktatási Hivatal által megküldött jelentkezési lapon történik. A jelentkezési laphoz csatolni kell a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői véleményt.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A jelentkező tanulók közül előnyben részesítjük:

- iskolánk tanulóit, akik a szakiskola 9. előkészítő évfolyamát sikertelenül teljesítették
- a halmozottan hátrányos helyzetűeket (igazolás szükséges),
- a hallássérült tanulókat,
- a Rákospatak utcai székelyiskolából valamint a Szőnyi úti telephelyünkről érkezőket,
- akinek testvére jelenleg intézményünk diákja,
- akinek szülei, testvérei korábban iskolánk tanulói voltak.

A felvételi beszélgetés:

Intézményünkben központi írásbeli felvételi vizsgát nem tartunk. Felvételi beszélgetésen tájékozódunk a jelentkező tanulók szóbeli és gyakorlati képességeiről, pályaalakultságáról. A beszélgetést gyogyopedagógusokból, szakoktatókból álló team végzi.

Tagozatunk felvételi eljárása során célunk, hogy a tanulók kognitív képességein túl képet kapjunk a részképességeik állapotáról, illetve a gyakorlati képzésünk alapjául szolgáló kreatív és manuális képességeik gyakorlati kamatoztathatóságáról.

A felvételi eljárás gyakorlati elemei során az iskolánkban tanított minden modulból szerepelnek részfeladatok, előkerülnek a képzés során használt alapvető nyersanyagok, amelyek az adott modul sajátosságait mutatják be. Ezeken a feladatokon keresztül látjuk, hogy a felvételiző tanuló mutat-e affinitást, határozott érdeklődést, passzivitást, esetleg teljes elutasítást. Amennyiben utóbbiakat tapasztaljuk, megpróbáljuk feltárni, hogy a háttérben milyen okok húzódnak meg. Az általunk kínált modulok nagyfokú manualitást igényelnek, ezért - a korábbi évek tapasztalatai alapján – a taktilis szenzoros túlérzékenység kifejezetten hátrány. Alapvető követelmény az alapanyagokkal, nyersanyagokkal, eszközökkel való „biztonságos” bánás vagy a fejlesztés lehetősége.

A későbbi, lehető legnagyobb fokú önálló munkavégzéshez szükséges képességek felmérése mind az elméleti, mind a gyakorlati felvételi során nagy hangsúlyt kap. Ekkor megfigyeljük a tanulók feladatértését, feladattudatát, az utasítás követését, az expresszív és receptív kommunikáció szintjét, a figyelem tartósságát, leköthetőségét, szórtságát, stb. és az önálló munkavégzés képességét.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.5.2 Nevelési elveink,

A **képességfejlesztés**, a lehető legmagasabb szintű szocializáció elérésének érdekében.

- Fontosnak tartjuk a tanulók **önállóságának fejlesztését**, mert ez segíti őket abban, hogy a lehető legkevesebb segítséggel vezessék életüket.
- **Komplex személyiségfejlesztéssel** kívánjuk megalapozni, hogy boldog, kiegyensúlyozott felnőtté váljanak.
- Megtanítani számukra a kitartó és **hasznos munkavégzéssel** járó örömet.
- Alakítjuk érzelmi intelligenciájukat, **önismeretüket, reális énképüket**.
- Nagy hangsúlyt helyezünk a **társas kapcsolati kultúrára** és szabályrendszerre, ezzel segítjük a **megfelelő viselkedési formák** elsajátítását.
- A közismereti tantárgyakban kiemelten fontos a **helyes életmódra nevelés**, ezt támogatja a nagyszámú testnevelés, illetve mozgásfejlesztés is.
- Munkavégzésük során erősítjük a **környezettudatosságot és a környezetvédelmet** a tanulóknál.
- Kiemelt jelentőséget kap a **gazdasági és pénzügyi nevelés**, a hétköznapi gazdálkodás és az ezzel összefüggő ügyintézés.

2.5.3 Kulcskompetenciák fejlesztése

1. Anyanyelvi és kommunikációs kompetenciafejlesztés

- Verbális, vagy nonverbális úton fejezze ki érzelmeit, szükségleteit, közben alkalmazza a tanult kommunikációs formákat.
- A kommunikációt ismeretszerzésre is használja. A fogyatékosoknak megfelelő kommunikációs forma megválasztásával.

2. Matematikai kompetenciafejlesztés

- Tájékozódjon térben és időben.
- Problémamegoldás fejlesztése.
- Ismerje a pénz és a bankkártya alapszintű használatát.
- Ismerje a hétköznapi életben használt mértékegységeket.

3. Természettudományos és technikai kompetencia fejlesztése

- Megismeri a legfontosabb természeti jelenségeket és a leggyakoribb technikai eszközöket.
- Hozzásegítjük egyszerű ok-okozati összefüggések felismeréséhez.
- Legyen tisztában a legfontosabb egészség- és balesetvédelmi szabályokkal.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

4. Digitális kompetencia fejlesztése

- Használja a leggyakoribb infokommunikációs eszközöket.
- Ismerje a leggyakoribb elektronikus eszközöket a munkában, háztartásban, szórakozásban.

5. Esztétikai-művészeti kompetenciafejlesztés

- A vizuális kifejezőkészség fejlődése segítse az önkifejezést is, különösen a hallássérült és a beszédfogyatékos tanulóknál.
- Fejlődjön esztétikai érzéke, ízlése, szépérzéke.

2.5.4 Értékelési elveink

A pedagógiai munkát folyamatos értékelés kíséri. Az egyéni értékelési formák korrelálnak az egyéni képességekkel. A tanuló, önmagához képesti eredményei adják az értékelés alapját. Fontos, hogy a visszajelzés motivációt is adjon a tanulónak. Az értékelés tehát, az önmagához mért fejlődést regisztrálja, egyben segítséget ad a szakembernek a terápia irányának megválasztásához. Az értékelés minden formája a fejlesztést szolgálja.

Fontos, hogy az értékelési rendszer összhangban legyen a NAT-tal és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveivel.

Fajtái:

1. *Diagnosztikus*: A fejlesztési irányokat mutatja meg.
2. *Szummatív*: Összegző értékelés. A fejlesztésre szánt időt és tananyagmennyiséget segít meghatározni.
3. *Formatív*: Nem minősít, hanem az eredményeket segít meghatározni, valamint a hiányosságokat feltárni. Fontosak az azonnali visszajelzések.

Az **értékelés** megjelenési formája félévkor numerikus és részletes írásos értékelés, év végén pedig numerikus.

A modulzáró vizsgák értékelése modulonként százalékos /és /vagy szöveges:

50 % alatt	részt vett
50-65 %	megfelelt
66-85 %	jól megfelelt
86-100 %	kiválóan megfelelt

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készségfejlesztő iskola modulzáró vizsgaszabályzat

A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamában tanulható gyakorlati képzés lezárásaként a 12. évfolyam végén a tanulók elméleti és gyakorlati vizsgát tesznek. Az elméleti vizsga során a tanulók az elmúlt 2 év tananyagáról adnak számot, amelyet az oktató tételsor formájában köteles az utolsó tanév során a tanulók számára eljuttatni. A gyakorlati vizsgán a tanulóknak be kell mutatni egy készterméket vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát, bemutatva elméleti és gyakorlati ismereteit.

A képzés lezárásaként A.Tü. 331/Kf.r. számú bizonyítványt állítunk ki. A minősítés 4 skálájú, az értékelés százalékos. A végső minősítést a gyakorlati és az elméleti vizsgafeladatokra kapott százalékos értékelés átlaga adja meg.

A Vizgabizonyítvány minősítése:

- kiválóan megfelelt – a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik,
- jól megfelelt – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő,
- megfelelt – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni,
- a képzésben részt vett – a tanuló segítséggel, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni.

A vizsgadokumentáció kötelező elemei:

- tűz- és balesetvédelmi oktatási jegyzőkönyv
- tételhúzási jegyzőkönyv
- lebonyolítási rend
- vizsgajegyzőkönyv

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tűz- és balesetvédelmi oktatási jegyzőkönyv

Mivel a tanulók gyakorlati oktatáson vesznek részt, a tanmenet tartalmazza és a kerettanterv kötelezővé teszi a tűz- és balesetvédelmi oktatást. A vizsgák tanműhelyen történnek, ezért a tanműhelyi szabályzatnak is megfelelően, minden modulvizsgán szakmaspecifikusan, tűz-és balesetvédelmi oktatást tartunk.

Vizsgajegyzőkönyv

A készségfejlesztő iskola 12. évfolyamának modulzáró gyakorlati vizsgája során a vizsga menetéről és lebonyolításáról vizsgajegyzőkönyvet veszünk fel.

Ebben rögzítjük:

- a vizsga helyét, időpontját,
- a vizsgára bocsátott tanulók számát, a vizsgán résztvevők számát,
- a vizsga fajtáját – javító, pótló vizsga és a távolmaradtak számát
- a vizsgabizottság tagjainak számát a kerettantervnek megfelelően (meghívásos alapú, vizsga előtt 2 héttel értesítendő a meghívott tag)
- a vizsga menetét
- a vizsgabizottság határozatát
- a vizsga menete, lebonyolítása,
- a vizsgabizottság határozata, mely tartalmazza az elfogadott tételsort és megoldási kulcsot, melyet a tárgyat oktató pedagógus két héttel a vizsga időpontja előtt rendelkezésre bocsájt
- illetve tartalmazza a vizsgabizottság megállapításait, a vizsga szakszerűségével és zavartalanságával kapcsolatban

Lebonyolítási rend

Tartalmazza a vizsga helyét, idejét, időtartamát, a vizsgafeladat jellegét (elmélet, gyakorlat) és megnevezését a vizsga lebonyolítási helyszínét (külső munkahelyszín, online vizsga, iskolai tanműhely).

Tételhúzási jegyzőkönyv

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalmazza a tanuló által húzott tétel számát, a vizsgarészekben elért százalékos teljesítményt (modul/elméleti és gyakorlati vizsgarész) és az összesített százalékos vizsgaeredményt.

2.5.5 A tantárgyak struktúrája, óraszámok

A köznevelési törvény 6. számú melléklete meghatározza az óraszámokat. A sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma a sérülésekhez igazított. A halmozottan sérült tanulók heti 11 rehabilitációs órakeretét beolvastottuk a tantárgyakba oly módon, hogy a gyakorlati képzésre jusson több idő. Már a szakmai előkészítő ismeretek tantárgy a 9.-10. évfolyamokon is jelentős órászámmal növekedik.

A tantárgyak struktúrája, tananyagtartalmak mennyisége és a tanulás-tanítás szervezése rendkívül gyakorlatorientált. Az egyes tantárgyak témakörei egymást erősítve jelennek meg, kihasználva a tantárgyi koncentráció adta lehetőségeket.

A fogyatékosági típusok különbözősége indokolja a rehabilitációs órakeret terhére bevezetett egyéni felzárkóztatást. A közismereti tárgyakban megjelenő differenciáláson felül, itt van lehetőség az individuális fejlesztésre.

A gyakorlati órák óraszervezésekor a csoportbontások veszik figyelembe az egyéni képességeket és haladási tempót.

A 9. évfolyam és a 10. évfolyam azonos órászáma, bizonyos tárgyak esetében átjárhatóságot engednek meg a tanulóknak a csoportok között, hiszen a követelményeket két évfolyam alatt kell teljesíteni. Ezzel is alkalmazkodunk az egyéni haladási ütemhez, figyelembe véve a tanulók erősségeit és gyengeségeit. Így lehetőség van a kompetenciák kialakításához, melyekre a gyakorlatorientált 11. és 12. évfolyamokon lesznek szükségessék.

A szakszerű fejlesztéseket és differenciálást segíthetik, az egyéni képességeket és haladási tempót vizsgáló PAC 2 teszt által a kommunikáció, tevékenység, önkiszolgálás, szocializáció területén mért eredmények.

	9–10. évfolyam (heti időkeret)	2 tanéves óraszám	11–12. évfolyam (heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Közismereti órakeret	31	2232	10	720
Szabad közismereti időkeret	3	216	2	144
Készségfejlesztő kerettantervek időkerete	-	-	20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret	-	-	2	144
Mindösszesen	34	2448	34	2448

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A készségfejlesztő kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 óraszámra készültek. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot kell az intézménynek a készségfejlesztő kerettantervek oktatásával kitöltenie, azaz a tanulónak a gyakorlati évfolyamokon egy 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetősége.

2.6 Az Újváros parki kollégiumi nevelési program

Alapelvek

Kollégiumi nevelésük, életkörülményeik kialakítása bizonyos mértékben “leképezi” a Rákospatak utcai diákotthonban nevelkedő nagyothalló gyermekekét, de a nevelés különböző részterületeinek arányaiban, jelentőségében, meghatározottságában természetesen különbözőségek vannak:

- tágabb körben kell biztosítani a napirendi keretek feloldásának lehetőségét, szükség esetén az egyéni pihenés, lazítás, a tanulmányi munka, a kreatív foglalkozások köréből való kilépést és relaxálást, az étkezési időpontok egyedi módosítását.

Szervezési és tartalmi sajátosságok

Megegyeznek a Rákospatak utcai iskola kollégiumi (diákotthoni) nevelési programjában foglaltakkal, de kiegészülnek a következőkkel:

- A programok, a kötelezően- és szabadon választott foglalkozások összeállításánál tiszteletben kell tartani a Nemzeti Köznevelési Törvény ezzel kapcsolatos rendelkezéseit a tevékenység idősavok megosztása vonatkozásában illetve a KNOAP érvényes szabályozásait
- Mérlegelni kell a csoportokban nevelkedő gyermekek személyisége, tanulmányi helyzete alapján az ezzel kapcsolatos lehetőségek rugalmas felhasználását.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A halmozottan sérült, nagyothalló alapfokú iskolai tanulók diákotthoni meghatározói közelítően megfelelnek az ép értelmű nagyothalló tanulók diákotthonában érvényesülő tevékenységrendszernek, részterületi funkcióknak.

Tanulási kultúra fejlesztése

- A tanulás segítése, a tanulás tanítása tevékenységkörében nagyobb fontosságot kap a tanítványi kötődés, a teljesítmény-motivációk befolyásolása, a tanulási tevékenység céltudatos voltának interiorizálása, és feltétlenül döntő szerepe van az értelmi képességek fejlesztésének, ezen belül a megismerési képesség, a gondolkodási képesség, a kommunikációs és metakommunikációs képesség alakításának, célzott tanulmányi feladatokban és ezeket a szempontokat a közös és az individualizált tanulmányi munka részterületein érvényesítve. Az ezen a téren működő pedagógusoknak azonban el kell fogadniuk, hogy az önálló tanulás “megtanulását” ezeknek a gyermekeknek a körében nehezebb kialakítani.

Felzárkóztatás, tehetséggondozás, pályaaorientáció

A kreatív, szakköri programokon belül kiemelt jelentősége van a kommunikáció-fejlesztéssel, az integrációs-előkészítéssel kapcsolatos programoknak, de lényeges szerepe van a könyvtári tevékenységnek, a gyermekek olvasási - könyvtárhasználati szokásai kialakításának, interiorizálásának, a “nyitott könyvtár” a korszerű technikákkal, számítógépes kereső módszerrel működő könyvtár megvalósításának.

Közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

A kollégium nevelési programjának szerves része a diákönkormányzat tevékenysége, összehangolva az iskolai tanulói diákönkormányzat működésével.

- A demokráciára, közügyek intézésére, állampolgári tudatra való nevelés a halmozottan sérült gyermekek diákotthoni életében is meg kell, hogy valósuljon, összhangban a Nemzeti Köznevelési Törvénnyel, a diákotthoni közösségek és önkormányzatok életét szabályozó egyéb törvényekkel, rendelkezésekkel.

Nyilvánvaló, hogy a gyermekek akaratának, kifejezéséhez, a tisztségek és a tevékenységek megértéséhez, vállalásához és végzéséhez a pedagógusnak az önkormányzati jelleg megsértése nélkül, de több segítséget kell nyújtania.

Minden nehézség ellenére az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekeknek is meg kell kezdeniük az állampolgári léttel járó viselkedés, cselekvés megtanulását.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az egészséges életmódra, a környezetkultúrára való nevelés tevékenységkörében fontos a higiénés szokások, a mozgás- és táplálkozáskultúra lehetséges kialakítása, a szexuális nevelés megkezdése, a súlyosabb fogyatékossgú gyermekeknél az önkiszolgálással kapcsolatos individuális problémák megoldása, a mindehhez társuló kommunikációs és szociális nevelés.
- A programok kialakításánál kiemelt szerepe van a Testnevelés-sportfoglalkozásnak, amelyet minden csoport számára heti 1 órában biztosítunk. Ennek a foglalkozásnak a tartalma, feladatrendszere kompatibilis az iskolai testnevelés oktatás tantervével, feladatrendszerével.

Szabadidős tevékenységek

A szabadidős tevékenységek rendszere közelít az ép értelmű tanulók hasonló tevékenységéhez, de kiemeli a következőket.

- a szocializációs, az integrációs folyamatok befolyásolása a napi tevékenységek okozta feszültségek oldási lehetőségeinek megteremtése,
- az egyéni kreativitást alakító csoportfoglalkozások szakkörök és sporttevékenységek rendszeres beállítása.

Az önismeret, személyiség fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

- A személyiségnevelő, személyiségkorrekciós nevelési eljárások jelentősége ebben a gyermeki körben kiemelkedő, akár célzott cselekvéstípusokban (pl. önismereti, szocializációt alakító tréning heti 2x25, 30 perces időtartamban, individualizált személyiségfejlesztő - korrekatív - mentálhigiénés típusú foglalkozásokban), akár a tanulási, szabadidős, képességfejlesztő foglalkozásokba ágyazva.

A családdal való nevelési együttműködés

- A családdal való együttműködés fontossága ebben a körben igen jelentős, ugyanis a szülői ház számára is világossá kell tenni azt, hogy a halmozottan sérült gyermek is a család értékes tagja lehet, hogy az értő elfogadás rendkívül hatékony lehet a hiányok, elmaradások pótlásában, hogy a gyermekek hétvégi, szüneti otthoni fogadása döntő fontosságú a szocializáció, a gyermek további élete szempontjából. Ezért szükséges a diákotthon nevelési koncepcióját, módszerét, működését nyílttá, nyitottá tenni a szülői ház számára, biztosítva a konkrét együttműködés lehetőségeit.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A kollégiumi foglalkozások

1. Kötelező foglalkozások

	Heti össz.	Évi össz.
Tanulásmódszertan	2	72
Önismeret, pályaválasztás	2	72
Művészet, információs kultúra	2	72
Környezeti nevelés	2	72
Életmód, életvitel, háztart. ismeret	3	108
Egyén és közösség	3	108
Magyarság, nemzeti lét, európaiság	2	72
Aktualitás, hagyomány, közösségi feladat,	7	252
Mindösszesen	24	864

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2. Kötelezően választható foglalkozások

Dramatikus csoport

Számítástechnika

Mozgásfejlesztés (képességfejlesztő iskolai és szakiskolai tagozat)

Sport (szakiskolai tagozat)

Re-kreációs foglalkozás (középiskolások)

3. Szabadon választható foglalkozások

Természetbarát kör

Játék- sakk (szakiskolai tagozat)

Sport (szakiskolai tagozat)

Kézműves foglalkozás (képességfejlesztő iskolai tagozat)

2.6.1 A szakiskolában tanuló fiatalok kollégiumi nevelése

A tanulásban akadályozott, nagyothalló fiatalok szakiskolájának kollégiuma az Újváros parki létesítményben működik.

A kollégiumban folyó nevelőmunkát és életrendet befolyásoló tényezők:

- a szakiskolai tanulók életkora,
- a küszöbön álló munkahelyi, társadalmi integráció,
- a halmozottan sérült fiatalok önállósodásának pozitív és negatív vonásai,
- a gyakorlati képzés váltakozó üzemrendje.

A nevelési feladatrendszernek kiemelt elemei:

- az iskolai - társadalmi integráció - rehabilitáció intenzív előkészítése, az ezzel kapcsolatos kommunikációs és személyiséggel összefüggő problémák lehetőség szerinti megoldása;
- az önálló tanulás, az ahhoz kapcsolódó olvasás, esetleges könyvtárhasználat, médiaismeret, az audiovizuális rendszerek ismerete illetve használata terén való tanulás, gyakorlatszerzés;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a társadalom elfogadását megcélzó személyiségnevelő, korrekatív komplex, szükség esetén mentálhigiénés nevelési technikák alkalmazása, a magatartási és nyelvi kultúra szituációs és szimulált helyzetekben való gyakorlása,
- a szakképzésben részt vevő szereplők (pedagógusok, szakoktatók, más tanulók) iránti tisztelet, megfelelő kommunikációs stílus alakítása.
- a szexuális felvilágosítás teljes körű elvégzése, a felelősségteljes, ön- és partnerkímélő nemi életre való nevelés, a nem kívánt terhesség elleni védekezéssel és a családtervezés elemi szintjével kapcsolatos ismeretnyújtás;
- a fiatalokat fenyegető társadalmi veszélyek megismertetése, különös tekintettel a szenvedélybetegségekre, a nemi betegségekre (alkoholizálás, dohányzás, kábítószer, AIDS, stb.), a szenvedélybetegségek és a nemi betegségek elleni védekezés technikájának elsajátíttatása;
- az oktatás terén szerzett etikai, társadalomtudományi, hagyományőrző, stb. ismeretrendszer kiegészítő programok beállítása a kollégium rendezvényeibe;
- a lehetőségek kihasználásával minél több “integratív” program szervezése, “többségi” fiatalokkal való kulturális, sport, szabadidős találkozások beállítással.
- a kollégium fiataljainak az ország különböző típusú intézményeiből való bekerülése miatt szükség esetén célzott, individualizált, intenzív kommunikáció - metakommunikáció fejlesztő foglalkozások beiktatása.

A kollégium nevelési programját tanévenként a Nemzeti Köznevelési Törvény rendelkezéseinek megfelelően, a fiatal növendékek személyiségének ismeretében kell összeállítani.

2.7 Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

A Módszertani Intézmény célja: a hallássérült gyermekek többségi intézményben történő együttnevelésének-oktatásának segítése, esélyteremtés arra, hogy ép társaikhoz hasonló lehetőségekhez jussanak intézményes nevelésük-oktatásuk során, s végső soron elérjék a társadalmi integráció kívánalmait.

Célunk a hallássérült gyermekek egyéni útjának megtervezése és biztosítása, a továbbtanulás és pályaválasztás segítése és a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés, szoros együttműködésben a szülőkkel és a többségi intézmények pedagógusaival (team munka).

Feladataink a célok elérése érdekében:

- együttműködésre és partneri kapcsolat kialakítására való törekvés a többségi intézmény pedagógusaival;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a többségi intézményben a pedagógus-, gyermek- és szülői közösségek tájékoztatása, felkészítése a hallássérült gyermek befogadására még lehetőség szerint a hallássérült gyermek érkezése előtt, majd a beilleszkedés során;
- támogatás nyújtása a befogadás érdekében a többségi intézmény szemléletváltásának, módszertani kultúrájának és eszközrendszerének megújításában (pl.: szakmai továbbképzések és hasznos online platformok ajánlása, praktikus ötletek adása, meglévő jó gyakorlatok ismertetése);
- folyamatos tanácsadás, konzultációk biztosítása a többségi intézmény pedagógusai számára a hallássérült gyermek sajátosságainak, egyéni szükségleteinek megértésében (pl.: segítség adása a szakértői véleményben foglaltak értelmezésében, a speciális eszközök (hallókészülék, CI, adóvevő) és az egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátással kapcsolatosan);
- hospitálási alkalmak biztosítása a hallássérült gyermek csoportjában, osztályában (lehetőség szerint, a helyi körülmények figyelembevételével);
- a befogadó pedagógus tanórai munkájának segítése javaslatok adásával (pl. a neurodiverzitást figyelembe véve minden tanuló - köztük a hallássérült tanuló - számára optimális tanulási környezet kialakítására vonatkozóan, az alkalmazott sérülés-specifikus segédeszközök kiválasztását, használatát és beszerzését illetően);
- probléma helyzetek esetén közös gondolkodás és együttműködés felajánlása a megoldások, alternatívák keresésében;
- közös felelősség vállalása a hallássérült gyermek előrehaladásában (pl.:kéttanáros modellben való munka, valamint tanítási órákba beépülő habilitációs-rehabilitációs fejlesztő tevékenységek tervezésének felajánlása a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva);
- a hallássérült gyermek fejlődésének nyomon követése (egyéni fejlesztési terv készítése, évente két alkalommal a gyermek fejlődésének értékelése);
- habilitációs-rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztések kidolgozása, melyek során kiemelt terület a gyermek nyelvi- és kommunikációs kompetenciájának fejlesztése, korrekciója (az egyéni adottságok, körülmények figyelembevételével);
- a hallássérült gyermek szüleivel aktív, partneri kapcsolat kialakítására való törekvés.

2.7.1 Az ellátásban részesülők köre:

- Különböző fokban hallássérült gyermekek 3-7 éves korig, (többségi óvodában, más típusú speciális óvodában nevelkedők, vagy iskolaelőkészítő-csoportban nevelkedők);
- Különböző fokban hallássérült gyermekek az alapfokú iskoláztatás időszakában;
- Különböző fokban hallássérült, középfokú iskoláztatásban résztvevő gyermekek, fiatalok;
- Cochleáris Implantátummal (CI) ellátott gyermekek és fiatalok;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A hallássérülésen kívüli okból beszédfejlődési elmaradással, zavarral küzdő gyermekek, ahol a szurdopedagógusok által biztosított fejlesztést a szakértői bizottság indokoltnak tartja;
- A hallás és a beszédfejlődés akadályozottsága mellett társuló egyéb hátránnyal, diszfunkcióval küzdő gyermekek;
- A fent említett gyermekek, fiatalok szülei, családjai;
- A fent említett gyermekeket nevelő többségi pedagógiai intézmények szakemberei;
- Más típusú hátránnyal élő gyermekeket nevelő intézmények szakemberei.

2.7.2 Hálózati területek

- A teljes hálózatot szervező, irányító utazótanári hálózat (1142, Budapest, Rákospatak u. 101.);
- A gondozott gyermekek családi otthonai;
- A befogadó óvodák, alapfokú, középfokú iskolák, intézetek;
- Egyéb speciális óvodák, iskolák, intézetek;
- A szociális gondoskodásban részesülő gyermekek otthonai;
- A felkészítő, tájékoztató szolgáltatásban részesülő pedagógus testületek illetve intézményeik.

2.7.3 Az utazótanári hálózat tevékenységrendszere

- Segítségnyújtás/tanácsadás a szakorvosi (otológiai, audiológiai) vizsgálatához, gondozáshoz, tájékoztatás;
- Szurdopedagógiai jellegű, hallás- és nyelvi vizsgálat;
- Tanácsadás óvodás korú gyermekek szülei részére;
- Óvodapedagógusok felkészítése;
- Tanácsadás alapfokú iskolában nevelkedő gyermekek szülei részére;
- Utazótanári szolgáltatás óvodában, iskolában, középiskolában nevelkedő hallássérült gyermekek, szüleik, illetve a befogadó iskola pedagógusai számára;
- hallássérült gyermekek és fiatalok együttnevelésére való felkészítés a többségi óvodában, alapfokú és középfokú oktatási intézményekben;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Egyéni- és csoportos fejlesztő, korrekciós, iskolára felkészítő tevékenység, bejárásos foglalkozások és „tréningek” (ez utóbbi: projekt jelleggel, igény felmérés alapján);
- CI-műtéten átesett gyermekek terápiája, CI beállítások végzése
- Átvezetési programok a különnevelésből, gyógypedagógiai intézményből a többségi intézménybe lépő tanulók számára;
- Tartósan beteg tanulók iskolán kívüli oktatásának megszervezése;
- Iskolapszichológiai, mentál-higiénés, életvezetési- és pályaorientációs tanácsadás, segítségnyújtás a hallássérült gyermekek és családjaik számára, az aktuálisan felmerülő igényeknek megfelelően mentorszülők bevonása, valamint a pályázati források/tankerületi támogatás esetén a „Szülők iskolája” program meghirdetése;
- Egyéb pedagógiai intézményekben, más gyógypedagógiai, különnevelést biztosító iskolákban, intézetekben működő pedagógusok és segítők önképzésének, továbbképzésének segítése.

2.7.4 Tevékenységeink részletes ismertetése

Hallássérült gyermekek/tanulók/fiatalok szüleinek megsegítése az együttnevelési gyakorlat támogatására

Egyik legfontosabb feladatunk, hogy attól a perctől kezdve, ahogy megkezdődik a gyermek fejlesztése, biztonságos, korrekt, szoros és egyenrangú kapcsolatot alakítsunk ki a szülővel, családokkal. Arra törekszünk, hogy megtanítsuk a szülőket a gyermekükkel történő sikeres fejlesztésre, hogy bátorítsuk őket és megerősítsük szülői kompetenciájukban. Olyan kapcsolatra törekszünk, hogy a közösen végzett fejlesztő munka a leghatékonyabban hozzájáruljon a gyermek fejlődéséhez és alkalmazkodjunk a családi elvárásokhoz és a különböző élethelyzetekhez.

Segítünk a szülőknek gyermekük számára a legmegfelelőbb intézmény kiválasztásában és ezen intézmények felkészítésében a befogadásra. Ezt a célt szolgálják a többségi intézmények pedagógusainak felkészítése, a módszertani és egyéb szakmai értekezleteiken való részvételünk.

Eszközkölcsönzőnk működtetésével biztosítjuk - tanulóink oktatásának megkönnyítéséhez - a sérülés-specifikus eszközök, fejlesztő játékok térítésmentes kölcsönzési lehetőségét. Úgy mint:

- korrektív, kompenzáló speciális eszközök (adó-vevő készülék);
- speciális fejlesztő eszközök (hallásfigyelem-, kommunikáció-, gondolkodás- és beszédfejlesztő eszközök, feladatgyűjtemények, szakkönyvek, képeskönyvek, képgyűjtemények, didaktikus játékok, természeti és társadalmi környezetet szemléltető eszközök);

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- speciális taneszközök (oktató szoftverek, IKT eszközök pl.laptopok).

Protokollok állnak rendelkezésre annak érdekében, hogy az óvodai, általános iskolai és középiskolai együttnevelésben lévő gyermekek, tanulók szülei és pedagógusai széles köre hozzájusson az általunk ajánlott eszközökhöz, és megfelelően tudja használni azokat.

Ügyelünk az infokommunikációs akadálymentesítésre is, a speciális fejlesztő eszközök egy részénél már a szülők segítséget kapnak ahhoz, hogyan használják a kölcsönzött eszközöket leghatékonyabban gyermekük fejlesztéséhez.

Kialakítottuk az eszközkölcsonzés dokumentációs rendszerét ezzel is megkönnyítve a kölcsönzéseket.

A szülők számára a szakemberek mellett a leghatékonyabb segítséget egy olyan szülő tudja nyújtani, aki szintén hallássérült gyermeket nevel, hasonló helyzetben van. Egy tapasztaltabb, „mentor” szülő segítséget és támogatást tud nyújtani a nehézségek leküzdésében, különös tekintettel a hallókészülék kiválasztására, vagy a CI műtetre váró tájékoztatására. Felmerülő igény esetén igyekszünk ezeket a szülő-szülő közötti kapcsolatokat, kommunikációt támogatni.

2.7.5 A befogadó többségi intézmények együttnevelési gyakorlatának megsegítése

A gyógypedagógiai oktatási intézmény vezetőinek szemléletváltása, valamint a befogadó intézmények vezetőinek szemléletformálása elengedhetetlen feltétele a sikeres együttnevelés megvalósításának és elterjedésének a többségi oktatási intézményekben.

Kínálatunkban szerepel az „Óvodapedagógusok felkészítése”, számukra hospitálási lehetőséget biztosítunk a gyógypedagógiai, különnevelést nyújtó óvodánkban és a Módszertani Intézményben. Az integráltan nevelkedő óvodás gyermekek számára csoportos foglalkozásokat kínálunk szülői részvétellel, melyeket utazótanáraink vezetnek, s ezeken a foglalkozásokon a gyermekek befogadó óvodapedagógusai is részt vehetnek. Az általunk kidolgozott és alkalmazott tematikát megismerhetik, beemelhetik, és alkotó módon alkalmazhatják saját csoportjaikban. A látogatásokat követően konzultációs lehetőségeket is biztosítunk számukra.

Ezeken az alkalmakon sor kerülhet akár olyan kerekasztal beszélgetésekre is, ahol a szülő a gyógypedagógus és a befogadó óvodapedagógus vesz részt megbeszélve az aktuális óvodai problémákat, és a csoportos foglalkozásokon látottakat, tapasztaltakat.

Az iskoláskorú gyermekek integrációjában is törekszünk arra, hogy rendszeressé váljanak a szülő-pedagógus-gyógypedagógus konzultációk, melyek őszinte légköre hozzájárul a gyermekek jobb megismeréséhez, problémáik feltárásához és a megoldások megtalálásához.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2.7.6 Családközpontú gyermekkori intervenciós tevékenységeink

A gyógypedagógiai tanácsadás, oktatás és gondozás feladata a komplex kisgyermekkori intervenció és prevenció – az ellátásra való jogosultság megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és a család társadalmi inklúziójának támogatása.

A korai fejlesztés és gondozás keretében egyéni fejlesztést az aktuális törvényi szabályozásnak megfelelően az *FPSZSZ valamely tagintézménye biztosítja a család otthonához közel. Így a* közösségbe még nem járó gyermekek és családjaik számára elsősorban a gyógypedagógiai tanácsadásunkat tudjuk felajánlani, melynek keretében az intézményválasztás szempontjaira vonatkozóan, valamint az otthoni környezetből az óvodai környezetbe való átmeneti időszakokra vonatkozóan igyekszünk támogatást nyújtani, a felkészülést segíteni a lehetőségeinkhez, kapacitásainkhoz mérten.

A hallássérült gyermekek életminőségének javítása, hosszútávon a társadalmi beilleszkedés elősegítése, a kirekesztettség csökkentése, hozzájárulás a hallássérült fiatalok foglalkoztatottságának emelkedéséhez az együttnevelési gyakorlat minőségének fejlesztése által.

Óvodáskorú és iskolai integrációban lévő hallássérült gyermekeknek nyújtott szolgáltatásunk egyik kiemelt feladata az egyéni megsegítés. Utazótanáraink heti 1 - 4 órában egyéni fejlesztést végeznek.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységünket meghatározza:

- a hallássérülés súlyossága;
- a hallássérülés kialakulásának diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje;
- a korai időszak fejlődés menete;
- a gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei; képességei, készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei;
- családi háttere.

A habilitációs-rehabilitációs munka, a gyermekek fejlesztése, a számukra megfelelő területeken valósulnak meg, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A pedagógiai célú rehabilitációs tevékenység team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, az egyes gyermek igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazásával. A fejlesztés komplex: magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az egyéni fejlesztési tervet minden gyermek számára az alábbi táblázat szerint dolgozzuk ki:

Kommunikációs képességek fejlesztése				Életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő fejlesztés
Hallásfigyelem, hallás fejlesztése	Aktív beszéd fejlesztése	Beszéd- és szövegértés fejlesztése	A nyelv formai és szerkezeti elemeinek fejlesztése	Kognitív, szociális, mozgáskészség és egyéb észlelési területen végzett általános fejlesztések

A különnevelésből a többségi iskolába való átmenet megkönnyítésére (8. oszt.) egyéni átvezetési program készül, egyéni fejlesztési tervek (EFT) kidolgozásával. Melynek tartalma: pályaorientáció, életpálya építés, életvezetési tanácsok.

Intézményünkben 2 fő mentálhigiénés szakember is dolgozik, megsegítve a tanulási-, magatartási-, figyelem zavarokkal küzdő gyermekek iskolai beilleszkedését. Jelenleg kollégáink beépítették mindennapi pedagógiai gyakorlatukba a neurofeedback és a snoezelen terápia használatát.

Tartósan beteg tanulók közoktatási intézményen kívüli oktatásának megszervezésére együttműködési mechanizmusok protokolljának kialakítása történik. Ezen szolgáltatással bővül tevékenységi körünk, hiszen segítséget tudunk nyújtani igény esetén a tanuló anyaiskolájának is, hogyan, milyen módon tudják megsegíteni az arra rászorulókat.

A tanulók szöveg- és beszédértését segítik a kötelező olvasmányok és egyéb oktatófilmek infokommunikációs akadálymentesítése. E tevékenység egy pályázat keretén belül valósulhat meg, melynek segítségével a tananyag elsajátítása könnyebbé válik. Ezek kölcsönzésével a többségi intézményekben dolgozó szaktanárok munkáját is nagymértékben megsegítjük.

2.7.7 Szakemberek kompetenciájának bővítése, professzionalizálódás az együttnevelési gyakorlat érdekében

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Utazó gyógypedagógusaink módszertani kultúrájának megújítása egyrészt belső módszertani tanfolyamon történik, melyet intézményünk óvodai és általános iskolai tagozatának pedagógusai nyújtanak számukra a tantermi módszertani bemutatókon. Másrészt az utazó gyógypedagógusok professzionalizmusának növelése különböző továbbképzéseken való részvétellel történik. Utazópedagógusaink folyamatos önképzéssel és tanfolyamokon, képzéseken való részvétellel bővítik tudásukat. Mivel fontos a kollégák számára a tudásmegosztás, ezért a konferenciákon, képzéseken szerzett tapasztalatokat a szakmai team napok, alkalmak keretében ismertetik, megosztják egymással.

A gyermekek ellátását az FPSZ Hallásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye szakértői véleménye alapján kezdik meg az ellátásra való jogosultság megállapításának időpontjától.

Munkavégzésük során a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és értékelik, arról a szülőket tájékoztatják.

Szükség esetén a gyermekek érdekében speciális, korrekciós vagy egyéb foglalkozást javasolnak, pszichológiai-, hallás-, vagy teljes körű pedagógiai vizsgálatot kérnek.

Utazótanáraink a rábizott intézményi ügyek titkosságát megőrzik, az adatok kezelését és továbbítását csak vezetői felhatalmazásra és az iratkezelési, valamint a GDPR szabályzat szerint végzik.

Az utazótanárok tevékenysége a következőkre terjed ki:

- a kötelező óraszám keretében végzik a gyermekek, tanulók vizsgálatával, egyéni vagy csoportos fejlesztésével és foglalkoztatásával, a tanácsadással, valamint a CI állítással kapcsolatos feladatokat (kapacitás és szakmai képzettség függvényében);
- a közvetlen foglalkozásra megállapított időn kívül látják el a közvetlen foglalkozások előkészítésével kapcsolatos feladatokat, a vizsgálatok keretében készített vélemények egyeztetését, továbbá végzik a gyermek, tanuló fejlődéséhez szükséges egyéb, intézményen kívüli tevékenységet, utaznak a gyermekhez, tanulóhoz;
- aktív kapcsolatot tartanak a gyermek audiológusával, segítséget nyújtanak a megfelelő hallókészülék kiválasztásában;
- pedagógiai/szurtopedagógiai jellemzést készítenek és továbbítanak vizsgálati célokra;
- teljes körűen tájékozódnak tanítványaik személyiségéről, nyelvi- és hallásállapotáról;
- felkészítik a befogadó közösséget a hallássérült gyermek fogadására;
- értelmezik a pedagógiai diagnózist, segítséget nyújtanak a szükséges speciális eszközök kiválasztásában, tájékoztatnak a beszerzés lehetőségeiről;
- koordinálják és segítik a gyermekekkel foglalkozó többségi pedagógusok munkáját, látogatják óráikat, bekapcsolódnak az egyéni fejlesztési tervek kidolgozásába;

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- figyelembe veszik a gyermekkel foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- rendszeresen konzultációs lehetőséget biztosítanak a pedagógus és a szülő számára;
- szükség szerint részt vesznek az integráltan nevelkedő gyermekek szülői értekezletein, módszertani értekezletein, esetlegesen javaslatot tesznek az egyéni bánásmód és egyéni értékelés szempontjaira;
- a nevelő-oktató munkához egyéni fejlesztési tervet készítenek, egyéni fejlesztési naplót vezetnek, valamint folyamatosan adminisztrálják napi elfoglaltságukat az erre a célra kijelölt naplóba;
- segítik a szülő és a befogadó pedagógus együttműködését;
- figyelemmel kísérik a gyermek haladását;
- javaslatot tesznek a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására a módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására;
- segítik a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását;
- átadják a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismereteket;
- részt vesznek a foglalkozások, órák és tevékenységek adaptációjában;
- szakmai hozzáértésüket folyamatosan fejlesztik önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel.

Intézményünk szurdopedagógusai, utazótanárai professzionálisabb tudásra tesznek szert a szakmai továbbképzéseken és műhelyeken való részvétellel.

Intézményünk az ELTE-BGGYK Hallássérült Személyek Pedagógiája és Rehabilitációja Szakcsoport hallgatói számára gyakorló terepet is biztosít, így a szakembereink között több gyakorlatvezető utazó gyógypedagógus is található.

3 Mellékletek

3.1 Szakmai Alapdokumentum

A nyomtatott formátumhoz befűzve

Az elektronikus formátumhoz mellékletként csatolva

3.2 Az intézmény jogi háttere

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2012. évi LXXI. törvény - A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról
- Az Országos Képzési Jegyzék
- Az oktatott szakmák Szakmai és Vizsgakövetelményei
- Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók alapfokú iskolája számára
- Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók alapfokú iskolája számára
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet

3.3 “MONDOM - HALLOM” ÓVODAI PROGRAM NAGYOTHALLÓ GYERMEKEKNEK

Óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	-
Időigény	3 évfolyam
Óraszám:	heti 26 foglalkozás/csoport évi 1944 frontális foglalkozás/csoport évi 288 kis létszámú foglalkozás/csoport összesen: 2808 óra három fejlettségi csoportot tekintve

Foglalkozási terv

Modulok	Csoport	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
		20-25 perc/foglalkozás	25-30 perc/foglalkozás	35-40 perc/foglalkozás
1. Anyanyelv		3	3	2
2. A környezet tevékeny megismerése		5	4	5
3. Játék		4	4	4
4. Hallás-ritmus-zenei nevelés		1	1	1
5. Rajzolás, mintázás, kézimunka		2	2	2
6. Testnevelés		2	2	2
7. Integrációs gyakorlat		1	2	2
8. Egyéni anyanyelvi nevelés		6+2*	6+2*	6+2*
		heti 18+8=26	heti 18+8=26	heti 18+8=26

PEDAGÓGIAI PROGRAM

* legalább +2 óra

Ajánlott napirend

6. 30 - 8 óra	Ébredés, önkiszolgálás, játék, reggeli
8 - 9. 30	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
9. 30 - 10	Önkiszolgálás, tizórai, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, játék
10 - 11	Kötelező és kötetlen foglalkozások csoportos és kiscsoportos jelleggel, játék
11 – 12. 30	Egyéni anyanyelvi nevelés, játék
12. 30 – 13.30	Önkiszolgálás, ebéd, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, játék
13. 30 - 15	Önkiszolgálás, pihenés, alvás, csendes beszélgetés, képeskönyv nézegetése (igény szerint), játék
15 – 15. 30	Önkiszolgálás, uzsonna, beszélgetés a pihenésről és az étkezéstről, játék
15. 30 - 18	Játék, kötetlen foglalkozás kiscsoportos jelleggel,
18 - 20	Játék, önkiszolgálás, vacsora, beszélgetés az étkezéssel kapcsolatban, esti mese, beszélgetés, alvás

A napirend egyes pontjai értelemszerűen a bentlakó gyermekekre vonatkoznak

Házi feladat: hétfégi gyűjtőmunka és gyakorlófeladat

heti 2 óra

évi 74 óra, 222óra/ 3 csoport

Feladat igény szerinti séta, kirándulás, múzeum, bábszínház, úszás és játszóház

Bővíthető igen

Jellemzők

Hozzáfüzött megjegyzés:

A nagyothalló gyermekek számára készült óvodai fejlesztési program kisebb módosításokkal megegyezik az Óvodai nevelés országos alapprogramban és A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének elveiben foglaltakkal.

A korai gondozásra építve az óvoda az első lépcsőfokot jelenti a nagyothalló gyermekek oktató speciális intézményrendszerben.

A nevelési program a többségi (halló) gyermekek számára készült Óvodai nevelés országos alapprogram általános személyiségfejlesztő és szociális tanulást alakító elemei mellett

PEDAGÓGIAI PROGRAM

kiemelten tartalmazza a hallássérülés okozta kommunikációs hátrányok kompenzálását, az anyanyelvi fejlesztés célzott rendszerét, a preventív, fejlesztő, korrekciós, integrációs feladatokat. A fejlesztés játékos, természetes kommunikációs szituációkban ajánlott.

A fejlesztési terv tartalmi és időkeretei rugalmasan értendők. A kötelező foglalkozások ajánlott időkeretei: kiscsoport; 20-25 perc, középső csoport; 25-35 perc, nagycsoport; 35-40 perc. A témamodul alkalmazása az életkortól független, egyéni sajátosságok figyelembevételével történik.

A napi foglalkozások keretében szabad játékokra folyamatos lehetőség van. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésében is megmutatkozik. A játék folyamatában a gyógypedagógus és a gyógypedagógiai asszisztens tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az egyéni anyanyelvi nevelés egyéniesített fejlesztés keretében valósul meg, ezalatt a többi kisgyermek szabad játéktevékenységet folytat.

Sajátos megközelítés:

A jelen óvodai fejlesztő program a nevelés folyamatában a következőket tervezi meg:

- a hallássérült gyermek hallásfigyelmenek folyamatos és állandó fejlesztését
- a nonverbális kommunikáció és a verbális kifejezőképesség fejlesztését
- az óvodás korú gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus kialakítását
- az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével a potenciális tanulási zavarok kiszűrését, megelőzését és korrekcióját
- az iskolára, esetleges integrációra való felkészítést
 - a sajátos nevelési igény érdekében figyelembe vesszük a gyermek egyéniségét, személyiségét, érdeklődését, egyéni sajátosságait
- olyan helyzeteket teremtünk a gyermek számára, amelyekben maga kénytelen dönteni, határozni, cselekedni

A program tartalmazza a differenciált haladás, a csoporton belüli egyéniesítés terápiai lehetőségeit.

Ajánlás:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Óvodás korú nagyothalló gyermekeket nevelő óvodák, valamint külön integráltan nevelődők számára hasznosítható.

Cél:

- A 3-7 éves nagyothalló gyermek egészséges, harmonikus személyiségének fejlesztése
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi érettség kialakítása
- A gyermek hallás és beszéd állapotának folyamatos fejlesztése, alakítása, korrigálása
- A környezet hangjainak egyre differenciáltabb felfogására és feldolgozására való nevelés
- A nagyothalló gyermekek interperszonális kapcsolatainak tartalmi-érzelmi-nyelvi fejlesztése
- A zenei nevelés feladatrendszerének lehetséges mértékű megközelítése
- A korai integrációs lehetőségek megteremtése
- A későbbi iskolai előrehaladást feltehetően akadályozó fejlődési zavarok kiszűrése, a prevenciós és korrekciós feladatok ellátása
- Követelmény /elérendő szint /
- A gyermek érje el az iskola tanulmányok megkezdéséhez szükséges anyanyelvi és szociális érettségi állapotot, a kommunikáció, a beszédértés és az elemi nyelvi kifejezőképesség területén.
- Támazkodjon meglévő hallására.
- Értse a hozzá intézett egyszerű megszólításokat, kérdéseket, utasításokat, kéréseket.
- Legyen képes elemi szintű nyelvi kommunikációra.
- Legyen nyitott a természeti és a társadalmi környezet befogadására, fogalmazza meg az így szerzett benyomásait, ismereteit az általa elért nyelvi szinten.
- Ismerje meg és gyakorolja a társas együttélés, az önérvényesítés gyermeki közösségben elvárható, alapvető szabályait.
- Szeresse és igényelje a rendszeres mozgást.
- Sajátítsa el alapvető higiéniai szokásokat.
- Törekedjen a hallókkal való kapcsolatokra.

Előzmények

- korai , családi beszédnevelés, támogató családi háttér

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom /fejlesztési területek /

Anyanyelvi fejlesztés

-Kommunikáció

- a hang és beszéd jelentésközvetítő funkciója észrevételése, igény kialakítása a verbális kommunikációra
- a természeti és társadalmi környezet tárgyainak, jelenségeinek, történéseinek megnevezése
- a verbális kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás, kommunikációs lehetőségek kihasználása
- a beszéd prozódiai (ritmus, dallam, hanglejtés, hangsúly) elemei
- egyre bővülő ismeretek verbális kifejezéseinek elsajátítása, folyamatosan egyre gazdagabb körű /passzív / értése és /aktív / használata.
- a beszédtanulási képesség fejlesztése, mondókák, versek
- mechanikus szóemlékezet, nyelvi sorozatok, tanulási képességének fejlesztése.
- a helyes ejtés folyamatos fejlesztése, gondozása.
- a beszéd és a beszélgetés örömeinek észrevételése, biztosítása

- Egyéni anyanyelvi nevelés

- játékos beszédindítás
- hangdifferenciálások
- a beszéd és mozgás koordinálása
- elemi kommunikáció megindítása
- szókincs fejlesztése
- a családon belüli kommunikáció irányítása és pedagógiai támogatása
- helyes ejtésre szoktatás

Egészséges életmód kialakítása

- Testi nevelés

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- testrészek gondozása, önkiszolgálási tevékenységek fejlesztése, tudatos érzékszervgondozás, a hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátítása, a fentiek szóbeli megfogalmazása
- harmonikus és összrendezett mozgás fejlődésének elősegítése

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a gyermek testi képességeinek fejlődését elősegítő tevékenységek
 - a testi jóérzés funkcióörömeinek tudatosítása
 - testi ügyesség fejlesztése, a környezet mozgásos birtokbavétele, három dimenzióban való biztonságos mozgás képességének elsajátíttatása és fejlesztése
 - a víznek, mint mozgásos közegnek birtokba vétele, úszásoktatás alapjai, (alapvető, összerendezett úszómozgások és a víz szeretete)
 - a mozgáskoordinációs nehézségek kiszűrése, a korrekciót szolgáló játékos gyakorlatok és terápiák
 - a gyermek egészségének védelme, edzése
 - egészséges táplálkozási szokások kialakítása szoktatással
 - tudatos egészségvédelem alapjainak lerakása példaadással és szoktatással
 - pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárásokkal kapcsolatosan
 - a mozgás és erőkifejtés funkcióörömeinek tudatosítása
 - az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak megfelelő erősítőjátékok használata
 - büszkeség örömeinek tudatosítása a testi ügyességgel és erőnléttel kapcsolatosan
 - * prevenció és korrekció szükségességének felmérése
 - * speciális gondozás, prevenció és korrekció a testi nevelési feladatok ellátásában
 - * gyógypedagógus által végezhető terápiás eljárások beépítése és használata a gyermek mozgásfejlesztésébe
- esetleges gyógytestnevelést igénylő tartási és mozgáshibák orvosi felderítése, korrekciója gyógytornász segítségével illetve a mozgásfejlődés szakaszainak felmérése, esetleges elmaradásának korrekciója az Alapozó Terápia segítségével
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- * testnevelés
- Munka jellegű tevékenységek
- * önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák
 - * együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömeinek tudatosítása, képességének fejlesztése
 - * az eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok kialakítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * a munka megszervezése képességének fokozatos kialakítása
- * a jól végzett és eredményes munka örömeinek tudatosítása

3. Értelmi fejlesztés, nevelés

- A külső világ megismerése
- a gyermek érdeklődésének felkeltése, az érdeklődés fenntartása változatos tevékenységek segítségével
- az óvodáskorú gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, új ismeretek beépítése előző ismereteinek rendszerébe, az ismeretek, tapasztalatok verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése
- a természeti környezet közvetlen megfigyelése, tevékenységek a környezet (élő, élettelen) tárgyával.
- a spontán érdeklődés és irányított megfigyelés által vezérelt tapasztalatszerzés
- a tapasztalatok megfigyelése, érzelmek rajzos, és verbális rögzítésére való képesség folyamatos fejlesztése.
- a társadalmi környezet, (a szűk család, az óvoda) mind teljesebb megismerésére való törekvés
- pozitív érzelmek kiváltása és gazdagítása a közösségi élet eseményeivel, történéseivel kapcsolatosan, ezek képi és szóbeli megfogalmazási kísérletei
- kognitív képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- vizuális, akusztikus, kinesztetikus, észlelés és érzékelés képességének játékos fejlesztése
- vizuális, akusztikus, kinesztetikus, verbális emlékezet fejlesztése játékok segítségével
- képi és verbális képzelet és gondolkodás fejlesztése
- tapasztalatok a környezet formai világával kapcsolatosan, a tapasztalatok képi és szóbeli megfogalmazásának folyamatos fejlesztése
- a környezet formai és mennyiségi összefüggéseinek tevékeny megismerése
- tapasztalatok a környezet mennyiségi viszonyainak és relációinak megismerésére, a szerzett tapasztalatok képi és verbális megfogalmazási képességének folyamatos fejlesztése
- a szerzett tapasztalatok beépítése az előző ismeretek rendszerébe, általánosításokra, elvonatkoztatásra való képesség folyamatos fejlesztése
- a természeti és társadalmi környezetről szerzett ismeretek folyamatos beépítése a tevékenységi rendszerbe, a tapasztalatok felhasználása
 - Rajzolás. mintázás, kézimunka

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * a vizuális megfigyelőképesség és ábrázolóképeség fejlesztése
- * kézi ügyesség, díszítés iránti igény felkeltése
- * érdeklődés felkeltése a képi kifejezőeszközök iránt, műalkotásokkal való ismerkedés
- * a képi alkotás technikái
- * természetes anyagok, eszközök gyűjtése, felhasználása
- * az emlékezeti és képzeleti tevékenységek fejlesztésére szolgáló alkotások létrehozása
- * érzelempozitív funkcióinak észrevételése, érzelempozitív a közösség tagjai számára az alkotásokon keresztül
- * funkcióöröm tudatosítása alkotás közben
- * önkifejezés és az önérvényesítés alkotás közben
- * a saját és a társak produkcióinak elkészülése után

- Játék

- * anyanyelvi játékok
- * mozgásos játékok
- * társasjátékok
- * gyakorló-, szerepjátékok, barkácsolás, dramatizálás és bábozás, építő- és konstruáló játékok, szabályjátékok

4. Érzelmi és erkölcsi nevelés és szocializáció

- Hallás-, ritmus-, mozgás- és beszédfejlesztés

- érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, annak fenntartására való képesség kialakítása hagyományok és szokások segítségével
- pozitív érzelmi viszonyok kialakítása gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek viszonylatában
- az óvoda egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását és teret enged önkifejező törekvéseinek
- a kapcsolatok ápolásának formái, azoknak segítése
- az óvoda neveli a gyermeket, annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- magatartási formák gyakorlatai az éntudat, és az önérvényesülési törekvésekben
- az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenység
- a környezet, a természet szépségének észrevételése, birtokbavétele, óvása
- viselkedészavarok korrigálása külső szakemberek segítségével
- az érdeklődés felkeltése az ének, a zene iránt
- a zenei, esztétikai fogékonyság és igényesség formálása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának és szépségének felfedezése
- a néptánc elemei.
- utánzóképeség kialakítása, mozgásleképezés, mozgássorok
- a hagyományok és a népi játékok (megismerése, gyűjtése, együttélés a népi eszközökkel, játékos használatuk)
- az ORF és a dallamhangszerek kezelése
- a hangra és a beszédre való figyelem
- a hallásfigyelem és a diszkriminálási képesség fejlesztése
- játékos hangszín differenciálási gyakorlatok, az emberi, az állati, a természeti és társadalmi környezet hangjai
- belső beszéd és belső hallás képességének fejlesztése játékos beszéd és hangfelismerési játékok segítségével
- képi, verbális, akusztikus együttes élményeknek integrációja, belsővé válása
- metakommunikációs és kommunikációs technikák
 - Integrációs gyakorlat
 - integrációs gyakorlat hatása az érzelmi életre
 - empátia
 - hallássérülés tényének elfogadása
 - más gyermek másságának elfogadása

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

A fejlesztést szolgáló speciális terápiák:

- Alapozó foglalkozások, az alap kultúrtechnikák elsajátítása
 - Ayres terápia (ingerlésén keresztül a hibás rendszer korrekációjára)
 - Affolter terápiás program (megismerő stratégiák, a szenzoros segítő eljárások)
 - Delacato fejlesztési program elemei (a mozgás és a keresztcsatornák, ezen keresztül az idegrendszer szerveződését szolgáló eljárások)
- Vizuomotoros és grafomotoros koordináció
- Percepciófejlesztés (vizuális, auditív, kinesztétikus, taktilis)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- vizuális érzékelés
 - Gestalt-konstanciák
 - tapintásos- sztereognosztikus- észlelés
 - kinezetikus mozgásos észlelés
 - térpercepció, térbeli viszonyok
 - auditív diszkrimináció
 - keresztcsatornák
- grafomotoros készségfejlesztés
 - én-kép és emóciók
 - testséma
 - szem- kéz koordináció

Hozzáfüzés:

- az iskolai tanulmányi képességeket befolyásoló és meghatározó funkciók fejlesztése
 - a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése, terápiája
 - a pszichikus funkciók fejlesztése a gyermek spontán aktivitására építve
- A felsorolt fejlesztés a tudatosan tervezett, szervezett vagy megragadott gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek interperszonális kapcsolatban valósul meg.

Értékelés

Az értékelés a gyermek nyomonkövető megfigyelését jelenti (belső anyag, teljesítménymérő feladatlapokkal), a szóbeli értékelés folyamatosan pozitív jellegű.

Szemponyjai:

1. interperszonális kapcsolatok fejlettségi foka
2. énkép, önismeret, önértékelés
3. erkölcsi értékekhez való viszonyulás
4. a társas együttélés normáinak ismerete, betartási szintje
5. értelmi képességek jellemzői
6. testi fejlettség, ügyesség, állóképesség
7. szokásainak, önkiszolgálásának, munkatevékenységnek fejlettségi szintje
8. hallásállapotában, beszédében bekövetkezett változások regisztrálása
 - * a hallássérülés mértéke, minősége
 - * légzéstechnika, artikuláció, hangerő, hangszín, ritmus, dallam, beszédhibák

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * beszédmotiváció, beszédmegértési szint, beszédérthetőség, szókinészbővítés sajátosságai, reprodukálási készségi szintje, szintaktikai szint, spontán beszéd

9. az iskolai érettsége

10. integrációra való alkalmassága

Kapcsolatok- szolgáltatások

- az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének elvében foglaltakkal
- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az óvoda kapcsolatot tart a Módszertani Intézménnyel, és az iskolákkal, mely az óvodai élet után meghatározó szerepet tölt be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Feltételek

- Személyi:

gyógypedagógus, szurdopedagógus (lehetőség szerint kiegészítve óvodapedagógiai képesítéssel), szurdologopédus és korai fejlesztést, korrekciót végző pedagógus (kiegészítő szaktanfolyami végzettséggel), pedagógiai asszisztens, gyógytornász, gyermekorvos, igény szerinti szakorvos, audiológus szakember, dajka

- Tárgyi:

csoportszoba, kiszolgáló helyiségek, játszóudvar és eszközei, sportudvar és eszközei, veteményeskert szerszámokkal

hangerősítők, hallókészülék, illeszték, vezeték nélküli hangátvivők

a játék eszközei. modellek, játékszerek

speciális testi fejlesztő eszközök. Ayres eszköztár, füles labdák

ének, zene hallgatás és gyakorlás eszközei

népi játékok anyagai és eszközei

a rajzolás, a mintázás és a kézimunka eszközei

az értelmi nevelést szolgáló eszközök. képek, kirakók, összerakók, stb.

az integrációs gyakorlatot szolgáló eszközök

a természeti és társadalmi környezet anyagai, eszközei

PEDAGÓGIAI PROGRAM

gyermekkönyvek, gyermekirodalmi alkotások, ismeretterjesztő és
gyermeklexikon jellegű könyvek

Tanári és gyermeki segédletek

1. A beszéd-nyelv tanulási zavar tünetei és terápiája hallássérült gyermekeknél OPI Bp. 1990 ISBN 963 682 3391
2. Adorján Katalin: Szebben akarok írni Pszicho Art Kft. Bp. 1992
3. Apostol-Sándor: Gyöngyből, textilből, agyagból, papírból...Szt. Gellért Egyházi Kiadó Bp.
4. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja Kormány 137/1966. /VIII. 28./ rend.
5. Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Aley-typo Bp. 1992
6. Bauer Gabriella: Gyermekirodalom Szöveggyűjtemény
7. Benczúr Miklósné /szerk / : Mozgásnevelés 1988-89 Bp.
8. Bíró Antalné: Pszichológiától pedagógiáig Alex-typo Bp. ISBN 963 773 50620
9. Borszéki Klára: Ovis füzetek Kossuth Bp. 1995
10. Cini-cini muzsika Bp. 1975
11. Csabay Katalin: Lexi
12. Csányi Yvonne: Az integrált hallássérült óvodás gyermekről Bp. 1994 ISBN 963 715 51512
13. Csányi Yvonne /szerk /: Együttnevelés-Speciális igényű tanulók az iskolában Bp. 1993
14. Csányi Yvonne: Hallás-beszéd nevelés Tankönyv Kiadó 1990
15. Csányi Yvonne: Hallássérült óvodások a hallók csoportjában? Óvodai Nevelés 1990.3.
16. Dékány Judit: Mit gondolsz? Analógia Logop. GMK.
17. Dékány Judit: Mit gondolsz? Összefüggés Logop. GMK.
18. Dovala Márta: Mit is tudok már? Calibra Kiadó 1994 Bp. ISBN 963 807 8685
19. Eckrich Béláné: ..hogya az írás könnyebb legyen! ISBN 963 186 703X
20. Forrai Katalin: Ének az óvodában
21. Franyó-Lénart: Nyisd ki ezt a kikaput! /A természet játékos megfigyelése az óvodában. / Calibra 1993 Bp.
22. Gállos Ilona - Dr. Kovácsné: Képes érzékszervi és Beszédfejlesztő gyakorlatok és módszertani útmutató OKI ISBN 963 682 4339
23. Giovannini Susanna Schmid: Születéstől az iskolába lépésig 1988 Bp. ISBN 962 682 2506
24. Dr. Gósy Mária: A beszédnevelés és a beszédmegértés fejlesztése 1994 Bp. ISBN 963 846 1748
25. Hamza István /szerk/: Játék, egyensúlyozás vízhez szoktatás 1995. Bp.
26. Hogyan fejlesszük memóriánkat? 1991. Bp. ISBN 963 7970 541
27. Horváth György: Az értelem mérése Tankönyv Kiadó 1991 Bp.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

28. Jenner-Plantagenest: Taníts meg a matematikára!
29. Karlóczy Mariann: Komámasszony hol az olló? 1987 Bp.
30. Képességfejlesztő tanítási segédletek /Testsémafejlesztés, A vizuomotoros koordináció fejlesztése, Téri tájékozódás a síkban, Térpercepció, térbeli viszonyok, A laterális kialakítása, fejlesztése,
31. Grafomotoros fejlesztés // saját kézirat/
32. Képességfejlesztő eljárások és feladatok gyűjteménye a beszédtanulási zavart mutató hallássérült óvodások és kisiskolások számára /saját kézirat /
33. Kiss Tihamér: A gyermek matematikai gondolkodásának kialakulása 2-7 években Piaget alapítvány 1995 Bp.
34. Kommunikáció-hallássérülés 1974 Sopron
35. Lányiné Engelmayer Ágnes: Az eltérő képességű gyermek integrált nevelésének pszichológiai feltételei Köznevelés 1987. 17.
36. Marosits Istvánné: Tudod-e? Logopédiai GMK, ISBN 963 043 7781
37. Mihalovics Jenő: Anyanyelvi logikai gyakorlókönyv, Óvoda Ált. Isk. és Diákotthon Kaposvár 93388 Pécs
38. Murayné Sz. Éva: Játékos beszédnevelés OPI ISBN 963 564 1915
39. Óvodai Beszédfejlesztő Játékok OPI 1984 Bp. ISBN 963 681 5488
40. Páli-Forgách: Kukucs füzetek Móra 1989
41. Pedagógiai szűrőteszt nagyothalló óvodások, iskolába lépők számára /saját kézirat /
42. Pető Éva: Mit játszunk?
43. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolába 1992 Bp. ISBN 963 773 5003
44. Rosta-File: A vizuális percepció fejlesztéséhez szükséges oktatási segédanyagok Gyógypedagógiai Szemle 1990/1
45. Rosta Katalin: Taníts meg engem! Logopédiai Kiadó 1996 Bp. ISBN 963 851 8685
46. Simics-Harangi: Iskolás leszek Aquilla Kiadó 1995
47. Sümegi Józsefné: Óvodai beszédfejlesztő játékok OPI ISBN 963 681 5488
48. Szabó Borbála: Mozdulj rá! 1996 Bp.
49. Dr. Szabó Pál: Nyitogató OPI ISBN 963 180 3015
50. Torda-Darvas: Példatár az emberalak ábrázolás és a vizuomotoros koordináció diagnosztikus
51. értékeléséhez. Az emberalak ábrázolás Goodenough módszerével a vizuomotoros koordináció próbái Bender A, B, 1991 Bp.
52. Tótszölösné Varga Tünde /szerk /: Mozgásfejlesztés az óvodában 1994 Bp.
53. Törcsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
54. USBORN És újra Játékökönyv 1995 Bp.
55. Binét Ágnes: Gyurka számolni tanul Móra 1993 Bp.
56. Villányi Györgyné: Játék a matematika?

PEDAGÓGIAI PROGRAM

57. Vinczéné Bíró Etelka: Én is tudok beszélni 2. Tankönyv Kiadó 1991/a
58. Zilahi Józsefné: Mese - vers az óvodában I-II. Szöveggyűjtemény
59. Vancurova-Milos: Most légy okos Domokos! Móra Bp.
-

Óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

Fejlesztési terület: Anyanyelv 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	288 óra/év

Óraterv	kiscsoport	középsőcsoport	nagycsoport
heti	3	3	2
évi	108	108	72

Bővíthető	igen
Házi feladat	heti 5 óra, évi 210 óra

Jellemzők

Megjegyzés

A hallássérülés nyelvi fejlődési elmaradással, nehézséggel, zavarral jár együtt. Az óvodáskorú nagyothalló gyermekek számára kiemelt szerepe van az anyanyelv és kommunikáció fejlesztésének. Az anyanyelvi fejlesztés kiemelt foglalkozási időt igényel.

Ajánlás

Hallássérült gyermek számára, aki a kommunikáció megindítására, nyelvi fejlesztésre szorul és az óvodába lépés kritériumainak megfelel.

Cél

- kommunikációs tevékenységének megindítása, a nyelvi kapcsolatteremtés egyszerű majd fokozatosan bővülő formáinak elsajátítása
- a társadalmi, természeti környezet megismertetése, és az ezzel kapcsolatos szókincs és fogalomkincs bővítése
- a mindennapi élethelyzetekkel járó egyszerű nyelvi szólamok, szintagmák, egyszerű mondatok értése, reprodukálása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a nyelvi formába öntött spontán gyermeki megnyilvánulások reprodukálása, gyakorlása
- változatos verbális tapasztalatgyűjtés
- a mindennapi verselés, mesélés, mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme
- a versek és mesék dramatizálása, reprodukálása
- a versek, mesék nyújtotta esztétikai élményszerzés, értelmi és nyelvi gazdagodás

Követelmény /elérendő szint /

- A gyermek tudja megnevezni saját testrészeit, ruházatának fontos elemeit, közvetlen környezetének berendezés tárgyait, eszközeit.
- Tudja megszólítani gyermektársait, családtagjait, óvodai nevelőit.
- Értse meg és elemi szinten legyen képes reprodukálni a hozzá intézett kéréseket, utasításokat, bizonyítsa a megértést cselekvéssel vagy alkotással.
- Elemi szinten fejezze ki az észlelt, megérett eseményeket, a környezet természeti és társadalmi jellegű változásait.
- Legyen képes érzelmek, élmények, pozitív-negatív tapasztalatokkal kapcsolatos egyszerű nyelvi megfogalmazására.
- Figyeljen fel a mesék, történetek szövegére, tartalmára /akár közvetlen meshallgatás, akár vizuális információhordozó által közvetített mesék esetében / és legyen képes azokkal kapcsolatos egyszerű kérdések megválaszolására, egyszerű kérdések megfogalmazására.
- Ismerje a leggyakoribb játékok nevét, az azokkal kapcsolatos szövegeket, egyszerű nyelvi struktúrákat.
- Beszédérthetősége legyen elfogadható.

Előzmény

- korai fejlesztés
- elfogadó, támogató családi nevelés

Tartalom

Kommunikáció fejlesztés, szókincsbővítés, grammatikai fejlesztés

- beszédindítás
- kommunikációra készítés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- témakörök

- * “Ilyenek vagyunk, ilyen vagyok” /a test az arc részei, funkciói, az egyén jellegzetes tulajdonsága, kérdések /
- * “Mit veszek fel, ha...” /az öltözködés kifejezései, nyári ruhák, őszi ruhák, téli ruhák, tavaszi ruhák, alsó ruhák, ünnepi ruhák, mosás, vasalás, ruhajavítás kifejezései és eszközei /
- * “Jól érzem magam..., Fáj a ...” /egészséggel, betegséggel, szituációkkal kapcsolatos kifejezések /
- * “Mindennap megnézzük a fánkat” /változások és állandóságok kifejezései, ok-okozati összefüggések, természet, időjárás /
- * “Emberek, állatok, növények” /a környezet élőlényei, az állatok gondozásának kifejezései, a növények nevei, ok-okozati összefüggésekre vonatkozó kérdések /
- * “Hogyan mozog...?” /mozgás a környezetben, az érdeklődés, a kíváncsiság, a magyarázat verbális formái /
- * “Gyűjtünk kavicsot!” /az élettelen természet tárgyai, jelenségei /
- * “Segítek anyunak, segítek apunak” /a vásárlás, a takarítás, a kert munkája, a mosás, a barkácsolás, a javítás és a konyhai munka kifejezései, kérések, utasítások kifejezései, hanglejtése /
- * “Utazzunk együtt!” /járművek nevei, szituációk közlekedés közben /
- * “Játszani jó” /zárt térben és szabadban játszható egyéni és csoportos játékok nevei, játékszabályok megfogalmazása, a győzelem és a vereség kifejezései, hangsúlyai /
- * “Ezt mind megeszem” /a táplálkozás, a terítés, az étkezés beszédteremtései, gyümölcsök, zöldségek, húsok nevei, kérdések és válaszok az ízzel kapcsolatban /
- * “Üljünk a mesesarokba!” /vers, mese, mondóka, köszöntők, népi játékok, gyermekdalok tanulása, mesekezdés és végződés állandó kifejezései /
- * “Jaj de szép az óvodánk! De jó az óvodában!” /óvoda helyiségei, berendezési tárgyak nevei, az ott dolgozók foglalkozása, a megállapítás, az öröm, elismerés nyelvi formái /
- * “Csináljunk madáretetőt, cicaházat, kosarat! /a természetvédelem, az állatvédelem /
- * “Locsoljuk meg a virágokat, a fákat” /kerti eszközök, szerszámok, cselekvések /
- * “Kalendárium” /napszak, hét, hónap, évszak, az idő múlása, órák, naptár, jeles napok tartalma, jelentése /
- * “Menjünk kirándulni” /tervezés, szervezés, társas együttlét, balesetvédelem kifejezései, kérdések helyre, időre /

- játékos szituációkkal, élethelyzetekkel /szükségletek jelzése, kérés, érdeklődés: mi ez ? mi az ? miért? /

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a foglalkozásokon kívüli beszédhelyzeteket és beszédaktusokat felidéző - modelláló - "újra játszó", rögzítő gyakorlatok
- a családon belüli kommunikáció és az élmények rajzos rögzítése pedagógiai támogatással, irányítással
- helyes ejtés igényének felkeltése
- helyes testbeszéd /tekintet, gesztusok, testtartás, hanghordozás, mozgástér /
- gesztusok
- 2-3 szavas szintagmák és rövid mondatok utánzása, esetleg alkalmazása közvetlen cselekvésekhez, szituációkhoz kapcsoltn
- valamennyi kommunikációs tevékenység során az egymás nyelvi megnyilvánulásaira való odafigyelés, egymás meghallgatása

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

- az alapkultúrtechnikák elsajátítását fejlesztő eljárások
- Ayres terápia
- Frostig program
- készségfejlesztő eljárások /nyelvi szekvenciagyakorlatok /
- vilájjáték egyes részei
- egyéni anyanyelvi nevelés fejlesztő eljárásai

Értékelés A gyermek felé kizárólag pozitív szóbeli értékelés

Folyamatos megfigyelés pedagógiai szűrőteszt felhasználásával

Szemponjtjai

- Beszédértés:
 - * beszédértés bizonyítása metakommunikatív jelekkel
 - * beszédértés bizonyítása rajzzal
 - * beszédértés bizonyítása rajzkiegészítéssel
 - * beszédértés bizonyítása pantomimizálással
 - * beszédértés bizonyítása bábozással
 - * beszédértés bizonyítása szavakkal, mondatértékű szavakkal, mondatokkal
- Reprodukálás: /vers, mese, dramatizált anyag /
 - * versmondás, ritmusos szövegmondás

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * mese, dramatikus szöveg, párbeszéd elemeinek, részleteinek reprodukálása

- Kommunikáció

- * motiváltság
- * kérdéses képessége
- * kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás szintje
- * válaszadás képessége
- * érdeklődés kifejezései

Kapcsolatok

A fejlesztési területek között integráció valósul meg a külső világ megismerése, a hallás-ritmus-mozgásnevelés, az egyéni anyanyelvi nevelés, a diszfázia-korrektúra, az integrációs gyakorlatok témaköreivel.

Feltételek

- Tárgyi:

a fejlesztési területeknek megfelelő játékok, modellek, általános és speciális hangszerek, alkotáshoz szükséges eszközök, vizuális és akusztikus információhordozók rendszere

Fejlesztési terület: Egyéni anyanyelvi nevelés 1-3

Típus	lineáris
Óraszám	288+72 évi óraszám csoportonként
	864+216 mindösszesen 1-3. csoport

Jellemzők	Rehabilitációs
	Bővíthető

Általános megjegyzések

A nagyothalló óvodáskorú gyermek beszédfejlődése késve, általában spontán, esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg. Hallását tekintve általában

PEDAGÓGIAI PROGRAM

képes az emberi beszédhang valamint a környezet hangjainak korlátozott felfogására, differenciálására.

A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve éppen ezért teszi a nagyothalló óvodáskorú gyermekek fejlesztésének központi feladatává a nyelvi kommunikáció megindítását, a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazását.

A foglalkozások egyéniesített formában történnek, a többi gyermek szabad játéktevékenységet folytat.

Ajánlás

Akadályozott beszédfejlődésű halló óvodás gyermekek számára is.

Cél

- A beszédfejlődés, a nyelvi kommunikáció megindítása
- A beszédfejlődés természetes vonulatának “bejárása”, kompenzálása az akadályozott beszédfejlődés terápiájával
- A kommunikációs igény és tevékenység erősítése
- Az emberi beszédhang illetve a környezeti hangok felfogására, differenciálására nevelés
- Beszédértés a hallás segítségével
- A szókincs fejlesztése
- A szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése
- Az érhető, megközelítően természetes ritmusú hangos beszéd
- A családi szociális háttér bekapcsolása az egyéni anyanyelvi fejlesztésbe
- Közelítés a halló társak nyelvi teljesítményéhez

Követelmény /elérendő szint/

- Mutasson fel a nagyothalló óvodás folyamatos fejlődést a kommunikációs készségében.
- Differenciálja az ember (nő és férfi, gyermek és felnőtt) valamint környezete hangjait (zörejek és zenei hangok, állathangok, járművek által keltett zajok).
- Legyen gyakorlott a hallás segítségével a saját hallásállapotának megfelelő beszédészlelésben.
- A beszédhang (alaphang) minősége közelítse meg a természetes hangzást.
- Az óvodás kor végére közelítse meg a halló társak nyelvi szintjét.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalom

- Játékos beszédindítás
 - Az alapzöngé kialakítása és felerősítése, (indirekt lazító-, légző- és modulációs gyakorlatok) és hang-differenciálás (zörejek és zenei hangok, beszéd)
 - Beszédritmus, a beszéd és a mozgás koordinálása (mondókák, népi gyermekjátékok, "logopédiai ritmikai" elemek)
 - Elemi kommunikáció (szükséglet jelzése, kérés, érdeklődés: "mi ez?" "mi az?" "miért?") valamint a szókincs fejlesztése (relációk - téri, idő- és mennyiségi - kifejezése, tematikus és szituációs gyakorlása)
 - A helyes ejtés
 - A családon belüli kommunikáció irányítása és pedagógiai támogatása
-

Értékelés

- A gyermek fejlődésének megfigyelése
 - Egyéni beszédfejlődési regiszter vezetése:
 - * a beszéd szintje az óvodába kerüléskor, a beszédhang (alapzöngé) minősége, a beszéd ritmusa, szókincsvizsgálat, a beszédhangok ejtése különböző hangkapcsolatokban, a spontán kommunikáció állapota
 - * a beszéd fejlődése: változások az előző szempontok szerint
 - * megfigyelés a különböző kommunikációs szerepek vonatkozásában a nyelvi interakciókban (adó-vevő)
 - * a különleges nyelvi megnyilvánulások, egyéni szóalkotás és egyéb gyermeknyelvi sajátosságok feljegyzése
 - Kizárólag pozitív értékelés: szóban, dicséret, jutalmazás képekkel, apró játéktárgyakkal is.
-

Kapcsolatok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- az óvodai nevelés minden fejlesztési területével

Feltételek

- korai fejlesztés
 - szurdologopédus
 - támogató családi háttér
 - hallókészülék és viselése
 - az egyéni és kislétszámú (2-3) csoportos munkához szükséges szurdologopédiai felszerelés
 - vizuális és auditív vonatkozásban ingergazdag környezet
-

fejlesztési terület: Egyéni anyanyelvi nevelés 1-3

játékos beszédindítás

Típus	zárt modul	
Óraszám	rugalmas	A gyermek egyéni szükséglet szerinti óraszám

Jellemzők

Terápiás

Bővíthető

Általános megjegyzések

Előfordul, hogy a nagyothalló gyermek - főként súlyos fokú nagyothallás valamint a korai fejlesztés elmaradása esetén - az óvodába kerüléskor még nem beszél, vagy csupán néhány szót ismer. Ilyen esetekben a speciális óvoda feladata a beszédfejlődés megindítása, felgyorsítása. Ez a tevékenység kezdetben kizárólag egyéni terápia keretében történik.

Cél

- A beszédfejlődés megindítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A beszédhangok iránti érdeklődés felkeltése
- A szóbeli közlés jelfunkciójának tudatosítása
- Értelmi fejlesztés, elemi fogalmak megnevezésének megismertetése
- Az örömteli hangadás szóbeli megélése

Követelmény /elérendő szint/

- Értse, hogy a hangadással szükségleteit, kívánságait jelezheti és azok a hangos beszéd segítségével teljesülhetnek.
 - Ismerje fel, hogy a beszédhangok és a hozzá intézett beszéd látási képe és hangzása között összefüggés van.
 - Legyen képes utánozni a beszédhangok képzésének mozgásos elemeit, megfigyelni azok átmeneteit a szavak, szólamok hangkapcsolataiban.
 - Tudja, hogy a tárgyaknak, a személyeknek nevük van, és a cselekvéseket is megnevezzük.
 - Legyen képes a tanult beszédanyag csoportosítására az általa megismert fogalomkörökön belül.
 - Ismerjen néhány igaz, nem igaz állítást az elsajátított beszéd alapján.
 - Induljon meg a gondolkodás beszédre alapozott gondolkodás.
 - Mutasson érdeklődést a hangzó beszéd iránt, alkalmazza a tanult kifejezéseket.
 - Tudja két-három rövid mondóka, kiszámoló vagy gyermekdal szövegét.
-

Tartalom

- az alapzöngé érzékeltetése, rögzítése
- hangadó-hívogató interaktív szituációban a beszéd megfigyeltetése és érzékeltetése teremben valamint szabad térben a következő interakciós közegben:
 - * terapeuta - másik felnőtt
 - * terapeuta - báb (különböző szóritmusú bábuk vagy játéktárgyak például baba, apó, ló, teve, boszorkány pipi, maci, madár) és a bábokat mozgató felnőtt
 - * gyermek - előző, már ismert bábok előhívása
 - * terapeuta - a gyermek hallásra is reagáló társa
 - * gyermek - terapeuta
 - * gyermek - változatos személyi kapcsolatokban

:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- tárgyak megnevezése, vizuális (szájkép) és hallási valamint mozgásos differenciálása
- a tárgy megnevezése, az artikulációs mozgássor megfigyelése, hangzásának, ritmusának érzékeltetése
- a szó kiejtésének utánzási kísérletei
- a terapeuta által kimondott szó egyeztetése a tárggyal (rámutatás, felemelés, elküldése játékautóval)
- a játék visszakérése hangadással, a szó utánzásának kísérletével
- tárgyképek megnevezése
- a szó felismerése rövid szólamban
- a szó felismerése rövid összefüggő szövegben
- a tárgyak csoportosítása és megnevezése fogalomkörök szerint játék- és foglalkozás-szituációban
- beszéd- és mozgáskoordináció, a cselekvések megnevezésének összekapcsolása személyekkel, tárgyakkal
- a kommunikáció két összetevőjének (kódoló-dekódoló) aktív gyakorlása beszédindító mondókákkal
 - * papa-mama hívogató
 - * pipi hívogatók
 - * hoppázó-állókás-járókás
 - * integetők
 - * csacsi jajgató
- rövid mese alkotása a már beszédben kifejezett személyekről, tárgyokról játék-szituációban, cselekvéssel kísérve utánmondással, majd ismételve képi síkon például képes dominó játék keretében, utánmondással majd ismételve és végül önállóan is
- a gondolkodás verbalizálása, rendszerezése
 - * mondatalkotás egy-egy megadott szempont szerint (személyről, tárgyról, például cselekvés, funkció, téri és idő valamint mennyiségi relációk kifejezése játék-szituációban): a/ utánmondás, b/ ismétlés
 - * a történet és részletei logikai sorrendiségének gyakorlása: a játék-szituáció szóbeli leírása (az utánmondás szintjén) Ki? Hol? Mikor? ... Mit csinál? "Repül a..." és más tréfás játék (igaz - nem igaz állítások felismerése), merítés a már ismert élőlények, tárgyak köréből

Értékelés

- a beszédfejlődés kezdetének jellemzői, megfigyelés, feljegyzések

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- hangfelvételek a hangadás és a beszéd szint differenciálódásáról

Kapcsolatok

- az óvodai nevelés minden részterületével

Feltételek

- Támogató családi háttér
- Hallókészülék használata
- Egyéni foglalkozás a téma kb. 60 % -ában
- Ujj- és kesztyűbábok, tárgydoboz, képsorozatok,
- Játékoskönyvek:
 - * Murainé Szy Éva: Játékos beszédindítás Múza Kiadó 1980
 - * Cinege, cinege kismadár MR kiadása 1974
 - * Selmeczi Marcella: Szedem szép virágom Kriterion, Bukarest 1976
 - * Bittera Tiborné - dr. Juhász Ágnes: Én is tudok beszélni 1. Tankönyvkiadó, Budapest 1991

Fejlesztési terület: Egyéni anyanyelvi nevelés 1-3

Alapzöngé, hangdifferenciálás

Típus	lineáris	
Óraszám	rugalmas	A gyermek egyéni szükséglete szerinti óra

Jellemzők Bővíthető

Általános megjegyzések

A természeteshez közeli beszédhang alapzöngéjének (kellően felerősíthető vivő mellhang) kialakítása a hallás csökkenése esetén rendkívüli pedagógiai rehabilitációs munkát igényel. Hosszú időn keresztül, nagy kitartással és más beszédtechnikai gyakorlatokkal kombináltan végezhető. Mint az anyanyelvi nevelés más területei, ez is a játékos és természetes kommunikációs szituációkban ajánlott. Az alapzöngé a hangzó beszéd kulcsa, a rehabilitációs teendők alapköve. Ennek a szakasznak a kihagyása, átugrása, indokolatlan lerövidítése a fejlesztésben műhibának számít. Végigvonul az egész óvodai nevelésen, szükség esetén vissza-visszatérve a kezdetekig.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Cél

- A természetes vivő, telt alaphanghoz szükséges energiabázis (beszédlégzés) technikájának elérése
- A lazítás-erőkifejtés átmeneteinek tudatosítása
- Az alaphanghoz szükséges lehető legkisebb erőkifejtés technikájához hozzászoktatás
- A zöngés - zöngétlen ejtés differenciálása
- A természetest megközelítő beszédhang kialakítása
- Telt zöngés hang alkalmazása a beszéd folyamatban

Követelmény /elérendő szint /

- - Legyen képes a könnyed beszédlégzésre, az alaplevegő, pótlevegő vételére erőltetett beszívás nélkül.
- Fejlődjön ki a beszéd folyamat által keltett testérzésekre való figyelés.
- Legyen képes az övtájék (hasizomzat, rekeszizom, bordaközi izmok tágítására, működtetésére).
- Tudja, hogy nem elsősorban erővel, hanem a levegő mennyiségével és hasi-mellkasi izommunkával érheti el a kifogástalan hangot.
- Érezze meg, hogy a jó hangminőség egyben kellemes is: nem lehet fárasztó.
- Alkalmazza a kialakított alaphangot (telt zöngés mellhangot) spontán beszédében is.

Tartalom

- az élettani légzés megfigyelése, reprodukálása
- a hangadással összekapcsolt kilégzés
- a hasizom, rekeszizom és bordaközi izmok tornáztatása
- az életfunkciókkal kapcsolatos hangok kiváltása
- a hang "leszúrása", a telt, zöngés alaphang
- a telt, zöngés alaphang magassági modulációi
- az egy alaplevegővel ejtett szöveg bővítése
- az alaphang a spontán beszédben
- a "saját" hanghoz szoktatás videó- és hangfelvételekkel

Javasolt tevékenységformák:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * szerepjáték: pl. baba elaltatása, alvó-horkoló ember utánzása
- * víz alatti úszáshoz levegőbeengedés, baba sírás egy kilégzésre
- * állathangok utánzása - mélyebb hangokkal kezdve - egy, majd szaggatott kilégzésre: oroszlán ordítás, tehén bőgése, mackó brummogás, kutyaugatás, méhecske zümmögése
- * a természet hangjainak utánzása: falevelek, szél fújás utánzása, a víz hullámozása- parthoz csapódása
- * mesterséges környezeti hangok: autó, hajókürt, kerékpár gumi leengedés, vonat- és teafőző sípolásának utánzása
- * emberi hangok (férfi - nő, gyerek - felnőtt), hangszín utánzása (haragos - kedves)
- * hastánc, hula-hop karika mozgatása, éhes-jóllakott has produkálása (kiengedés-behúzás), katonajáték (vigyázz! és pihenj! állás) oldalra tágitott mellkas (delta izomzat megmutatása, az úszás karmozgásai, labda eldobása
- * hangadás funkciós életérzések szituációiban: örömteli repdesés, lelkendezés - nevetés, bánat - sírás, fáradtság - nyögés, alvás - szuszogás, horkolás
- * a hang a föld mélyébe (barlangba) irányul, elküldés egy kismadárral messzire, társhoz irányítása ugyanezeknek a hangoknak az elküldése és visszahozása
- * tanult gyermekdalok dallamára zöngés hanggal kezdődő dúdolás-éneklés:
(á-á-á-á-..., dó-dó-dó-..., mú-mú-mú-...)
- * testrészek, ujjak felsorolása, napok felsorolása, testmondókák (sűrű erdő, kopasz mező,...) egy kilégzésre
- * ismert mondóka egy ..., két... és mind a négy sorának elmondása egy alaplevegővel
- * egy-egy gondolat egy alaplevegővel való kimondása, a gondolat lezárása
- * az előbbi, spontán beszédben is. A felkapott hanglejtés valamint az “és aztán ...” kezdés csökkentése

Értékelés

- a hang szöveges minősítése
- a hang megfelelése a gyermek fizikai adottságainak
- a beszédlégzés típusa (kombinált)
- hangzósság (telt, zöngés), a hang iránytartása
- a hangerő szabályozása
- az alaplevegőre beszélés időtartama
- légzés- és hang-szabályozás spontán beszéd közben

Kapcsolatok

- az óvodai nevelés valamennyi - kiemelten azonban az anyanyelvi fejlesztés és hallás-ritmus-zenei valamint a játék - összetevőjével

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Feltételek

- támogató családi háttér
 - hallókészülék használata
 - egyéni foglalkozás a téma kb. 60 % -ában
 - fektető alkalmatosság a kezelő helyiségben
 - könyvek:
 - * Murainé Szy Éva: Játékos beszédindítás Múza, 1980
 - * Vinczéné Bíró Etelka: Én is tudok beszélni Tankönyvkiadó, 1991
 - * Selmeczi Marcella: Szedem szép virágom Kriterion Bukarest 1976
-

Fejlesztési terület: Egyéni anyanyelvi nevelés 1-3

Beszédritmus

Típus	rehabilitációs	
Óraszám	rugalmas	A gyermek egyéni szükségletétől függő óraszám
Jellemzők	Bővíthető	

Általános megjegyzések

A beszédritmus a hallás károsodása következtében rendkívül nehezen alakul ki. Ennek a készségnek a spontán fejlődésére nevelő nem számíthat. A helyes beszédritmus kialakítása az alaphang fejlesztéséhez hasonlóan folyamatos munkát, nehezebb esetekben esetleg többszöri újrakezdést igényel. Mivel a helyes ritmus a természetes beszéd egyik legfontosabb építőköve, nevelésére nagy hangsúlyt érdemes helyezni.

Cél

- A természetes ritmusú beszédhez közelítés
- A ritmus fogalmának megértetése
- Az időtartam - ritmus érzékeltetése az óvodai életben
- A test ritmikus működésének megfigyeltetése, tudatosítása
- Az általános ritmusérzék fejlődése
- A koordinált beszéd-mozgás ritmus kialakulása
- A beszéd ritmusának felismerése
- Rövid, hosszú szótagváltások produkálása, ezek érzékeltetése rajzban
- Egyszerű szövegek ritmusának reprodukálása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Helyes beszédritmus a folyamatos beszédben

Követelmény /elérendő szint /

- Értse a ritmus fogalmát.
- Tudjon példát mondani az óvodai élet ritmusára.
- Tudja saját szívritmusát ujjával lekopogni, légzésritmusát, kilégzéseit vonal húzásával kísélni.
- Alakuljon ki a mozgás és a beszédindítás koordináltsága.
- Ismerje fel egyszerű mondókák, gyermekdalok egyenletes ritmusát.
- Tudjon önállóan tapsolni, dobolni, labdázni, járni egyszerű mondókaváltakozó ritmusára is.
- Legyen képes felidézni bemutatott ritmus alapján szövegeket.
- Alkalmazza a helyes beszédritmust a tanult óvodai közlésekben.

Tartalom

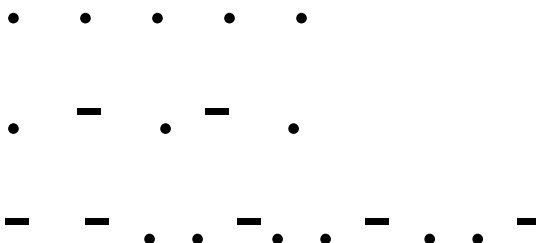
- A ritmus mint ismétlődés, a játék ritmusa
- Ritmus az óvodai napirendben
- A saját test szív- és légzésritmusa
- A ritmus kirakása természetes anyagokból, játékokból
- A saját testritmus követése mozgással
- Beszéddel, zenével társult mozgásos játékok
- Az egyenletes lüktetés szövegekben
- Mozgással kapcsolt váltakozó ritmus szövegek
 - Beszédritmus dallam-kapcsolással
 - Ritmus-émlékezet
 - Az óvodai szókinccs és szövegek ritmizálása ének, mozgás és spontán beszéd keretében

Javasolt anyag

- * óvodai napirend
- * Napszakok
- * Ritmusképletek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * Mozdásformák: tapsolás, dobolás, labdázás, járás, tánclépések, rakosgatás, kirakás falevelekből, gyöngyfűzés ritmikus sorban, ábrázolás rajzban
- * Szívritmus ledobolása ujjakkal, légzésritmus követése a kilégzés alatti vonalhúzással
- * Népi gyermekjátékok: Dombon törik a diót
- * Mondókák, kiszámolók: Dini, Dani katona
- * Beszéd elénekelése: saját név, kérdés, válasz, esetleg hosszabb közlés is
- * Memoriter játékok dal- és beszédritmusra az óvodai szó- és dallamkincsből

Értékelés

- a beszéd és a mozgásritmus koordináltságának megfigyelése
- a gyermek önmagához mért fejlődése
- a dal és beszédritmus természetessége
- a beszédritmus kifejezettsége az óvodai alkalmazásban és a spontán beszédben

Feltételek

- támogató családi háttér
- mozgásos tér
- hallókészülék használata
- 2-3 fős csoportos munka
- ütő hangszerek, labda, gyöngy, természetes anyagok
- könyvek:
 - * Balás Eszter: A dadogás komplex művészeti terápiás programja OKI Budapest 1990
 - * Csabay Katalin: Foglalkozások a beszédjavító óvodai csoportokban és előkészítő osztályokban OKI Budapest 1992

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * Csányi Yvonne (ford. és szerk.): Hallássérültek korai hallás- és beszédfejlesztése OKI Budapest 1989
 - * Murainé Szy Éva: Játékos beszédindítás Múza, 1980
 - * Selmeczi Marcella: Szedem szép virágom Kriterion, Bukarest 1976
 - * Vinczéné Bíró Etelka: Én is tudok beszélni 2. Tankönyvkiadó 1991
-

Fejlesztési terület: Egyéni anyanyelvi nevelés 1-3

A helyes ejtés

Típus	rehabilitációs	
Óraszám	rugalmas	A gyermek egyéni szükségletétől függő óraszám
Jellemzők	Bővíthető	

Általános megjegyzések

A beszédhangok helyes ejtése a hallás károsodása következtében a kisgyermekkorban rendkívül nehezen alakul ki, mivel minden hallássérülés a spontán beszéd akadályozottságát vonja maga után. A helyes hangzóejtés az alaphang fejlesztéséhez hasonlóan folyamatos munkát, nehezebb esetekben esetleg többszöri újrakezdést igényel. Tekintettel arra, hogy a helyes ejtés a természetes beszéd megértésének legfontosabb eleme, már az óvodás korban szükséges a lehető legteljesebb mértékben korrigálni.

Ajánlás

Halló óvodák számára is alkalmas

Cél

- A helyes ejtés anatómiai és érzékszervi feltételeinek rendezése
- A helyes hangzóejtés képzési elemeinek megértetése
- A beszédhangok időtartamának differenciálása - a hosszú-rövid ejtés érzékeltetése, a rés- és zárhangok különbsége
- A beszédhangok hangzósságának (zöngés-zöngétlen) differenciálása
- A test működésének hangképzés közbeni megfigyeltetése, tudatosítása, a testérzésekre támaszkodó önségítés kialakítása
- A hallás, mint korrekciós lehetőség aktivizálása a kiejtésben
- Az egyes beszédhangok kialakítása, rögzítése és szituatív automatizálása
- A beszédmozgások finom átmeneteinek kidolgozása hangkapcsolatokban
- A helyes ejtés valamint a beszédritmus összhangjának megteremtése
- Az élettani pöszesség szempontjainak is megfelelő ütemű fejlesztés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Az óvodai anyanyelvi nevelés beszéd tartalmának megközelítően helyes ejtése, közelítés az életkori normához

Követelmény /elérendő szint/

- Használja a számára javasolt segédeszközöket (hallókészülék, szemüveg), legyen türelmes a beszéd szervek esetleges anatómiai elváltozásainak korrekciója (fogszabályozás) során.
- Legyen képes figyelni a beszédhangok képzésének mozgásos, látási elemeire, halláskárosodásának megfelelően pedig a hang élményekre.
- Tudjon különbséget tenni a beszédhangok között az időtartam valamint a hangzóság tekintetében.
- Alakuljon ki képzelete a beszédhang ejtése közben tapasztalt testérzésekről (levegőmennyiség, hangerő, aktív test-területek, a hangszalagok munkája) és tudja előhívni ezeket.
- Tudja helyesen ejteni a kialakított és automatizált beszédhangokat.
- Legyen képes a hangkapcsolatok finom átmeneteinek produkálására.
- Legyen képes szövegeket felidézni bemutatott ritmus alapján.
- Alkalmazza a helyes ejtést a tanult óvodai közlésekben - lehetőleg természetes beszédritmussal.
- Beszéde - a még fennálló élettani pöszeség ellenére - legyen érthető környezete számára.

Tartalom

- A beszéd szervek, a látás, a mozgáskoordináció, a vizuomotoros képességek vizsgálata, a szükséges egészségügyi rehabilitáció feltételeinek biztosítása
- A beszéd, mint a látás, mozgás, hangadás szinkronfolyamata. Megfigyelése.
- A saját test szív- és légzésritmusa, a helyes légzés kontrollja
- Játékos lazító gyakorlatok, a figyelem elterelése a túlzottan feszes izomtónusról
- Zárhangok kialakítása és automatizálása
- Réshangok kialakítása és automatizálása
- Affrikáták kialakítása és rögzítése
- "r" hang előgyakorlatai
- Játékos hallási diszkrimináció a zöngés-zöngétlen hang-párokkal

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- A beszédmozgások átmenetei, váltások
- A "helyettesítő" hang-pár szerepe
- Mozgással kapcsolt természetes ritmusú beszéd
- Helyes ejtés és természetes beszédritmus dallam-kapcsolással
- A beszédhang helyének meghatározása, kiemelése szövegből
- Az óvodai szókinccs és szövegek ének, mozgás és spontán beszéd keretében

Javasolt anyag

* Hangfejlesztés

3-4 éves korban: á, a, e, o, u, é, í, p, b, f, v, t, d, m, n, l,

4-5 éves korban.: ő, ű, k, g, h, j, sz, z, s, zs,

6-7 éves korban: rövid és hosszú ty, gy, ny, c, cs r
magánhangzó-párok,

* Gyakori hang-helyettesítések, hangként elfogadható:

3-4 éves korban: b=p, v=f, d=t, l=j,

4-5 éves korban k=t g=t,d, sz=s z=sz, zs,
s=sz, zs=s, z,

6-7 éves korban ty=t, gy=t,.,d, ny=n, c=sz,
cs=s, r=l, j,

* Szó-és mondatsorok játékos szituációk szerint, az óvodai beszédanyagnak megfelelően

* Beszédjátékok: képes dominó, képes lottó, memoriter

* Számítógépes beszédfejlesztő játékok és programok: Mesevilág, Világom, Világom

* Mondókák, kiszámolók

* Gyermekdalok szövegei, saját név, kérdés, válasz, esetleg hosszabb közlés elénekelése

* Spontán beszéd óvodai és családi témákról, játékokról

Értékelés

- A beszédhangok helyes ejtésének felmérése, ennek dokumentálása videóval, hangfelvétellel
- A gyermek önmagához mért fejlődése
- A beszéd globális érthetőségének elemzése
- A helyes ejtés óvodai alkalmazása tanult szövegekben és a spontán beszédben

Kapcsolatok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- az anyanyelvi, nevelés minden részterületével, legszorosabban az egyéni anyanyelvi nevelés alapzöngé, hangdifferenciálás témájával

Feltételek

- mozgásos tér
 - hallókészülék használata
 - egyéni foglalkozás
 - képes játékok, beszédfejlesztő számítógépes programok (Mesevilág), labda, gyöngy
 - könyvek:
 - * Balás Eszter: A dadogás komplex művészeti terápiás programja OKI Budapest 1990
 - * Csabay Katalin: Foglalkozások a beszédjavító óvodai csoportokban és előkészítő osztályokban OKI Budapest 1992
 - * Csányi Yvonne (ford. és szerk.): Hallássérültek korai hallás- és beszédfejlesztése OKI Budapest 1989
 - * Murainé Szy Éva: Játékos beszédindítás Múzsza, 1980
 - * Selmeczi Marcella: Szedem szép virágom Kriterion, Bukarest 1976
 - * Vinczéné Bíró Etelka: Én is tudok beszélni 2. Tankönyvkiadó, Budapest 1991
 - * Vinczéné Bíró Etelka - Villányi Györgyné: Keress, kutass, nyomozz! Világom, világom sorozat 1. Füzet Kossuth Kiadó, Budapest 1997
 - * Gyermekmesék, mondókagyűjtemény
-

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

Fejlesztési terület: játék 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
időigény	3 évfolyam
Óraszám	kötött: 144 óra/év
	kötetlen: egész napos tevékenység
Bővíthető	igen

Jellemzők

Megjegyzés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a gyermek egésznapos tevékenységét áthatja, állandó kommunikációs lehetőséget teremt
- a játék érzelmi töltete, kiváló teret biztosít a nyelvi fejlesztés számára ezért a pedagógus segítő, szervező, irányító tevékenysége a “ kötött foglalkozásokon “ erőteljesebb hatású

Ajánlás

Az óvodás korú nagyothalló gyermekek és integráltan nevelkedő gyermekek számára

Cél

- harmonikusan fejlett személyiség kialakítása
 - a testi ügyesség fejlesztése a gyakorlójátékokban és az ügyességi játékokban, gyors , pontos reagálás beszédre
 - a megismerés és a gondolkodási műveletek fejlesztése a változatos játéktevékenységek során
 - a kommunikáció kialakítása, gyakorlása, fejlesztése a szerepjátékokban
 - érzelmi benyomásainak gazdagítása társas kapcsolatainak mélyítése, bővítése a szerepjáték modelláló helyzetekben
 - életkori sajátosságának megfelelő szintű és mélységű játék kialakítása
 - az emberi kapcsolatok különböző formájának megélése és gyakorlása
 - csoportos játékokba való bekapcsolódás és aktív részvétel
 - a pedagógus ösztönző segítségének elfogadása a hallókkal való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás lehetőségeinek megteremtése (integráció előkészítése)
-

Követelmény /elérendő szint /

- Pontosan tartsa be a szabályjátékok szabályait.
- Játsszon korának életkori sajátosságának megfelelő szintű és gazdagságú játékokat.
- Igényelje “játékélményei” megosztását embertársaival beszédállapotát, kommunikációs szintjétől függően.
- Tanulja meg az új játékokat és gyakorolja azokat.
- Kapcsolódjon be szívesen népi gyermekjátékokba.
- Legyen képes gyorsan és pontosan reagálni a hang illetve beszédre.
- Kezdeményezzen és szervezzen szerepjátékokat.
- Legyen képes elemi szinten játékeszközöket barkácsolni.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Okozzon számára esztétikai örömet a játszás és a játékszer.
- Játsszon megfelelő elmélyültséggel, kitartással.
- Óvja és segítséggel tartsa rendben játékeit.
- Alakuljanak ki helyes magatartási formák, szokások a játéktevékenység során.
- Ismerje a leggyakrabban használt játékok nevét, az azokkal kapcsolatos számokat, a szabályok egyszerű nyelvi struktúráit.

Előzmények

- támogató családi háttér, ingergazdag környezet
- a tudatos idő- élmény- hely- játékszer biztosítása az “szabad” és “fejlesztő” játékhöz

Tartalom

- Gyakorlójáték
 - * rakosgatások tárgyakkal, eszközökkel
 - * a tárgyak tulajdonságai
 - * a nyelvi gyakorló játékok (ciklikus sorok, népi bölcsőrigmusok, höcögtetők, lovagoltatók, ringatók)
 - * mozgásos gyakorlójátékok (mozgássorok ismétlése, népi játékok keretében is)
- Szerepjátékok
 - * a valóság kicsinyített mása és modelljei, a felnőttek szerepének utánzása
 - * a szerep átvétele és átadása a szerepjátékok során
 - * kommunikációs szólamok használata a konfliktusok megoldásában kommunikációs és metakommunikációs eszközökkel
 - * a szerepjáték keretű népi játékok játszása, az ott megismert szólamok, párbeszédetek átemelése más játékokba (csúfolódók, kurjantók, kiszámolók)
 - * a gyermekkel történt élmények események eljátszása szerepjáték keretében
- Barkácsolás
 - * egyszerű eszközök barkácsolása
 - * anyanyelvi játékokhoz eszköz válogatás és eszköz barkácsolás
 - * mozgásos játékok barkácsolása, meglévő mozgásos játékok barkácsolásra való továbbfejlesztése
 - * építőjátékok barkácsolása
 - * szabályjátékokhoz eszközök és társasjátékok készítése
 - * bábok, bábuk, babák barkácsolása természetes anyagokból
 - * népi játékokhoz természetes anyagokból hangkeltő eszközök barkácsolása (pl. kukoricamuzsika)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Dramatizálás, bábozás
 - * egyszerű mozgássorok és akusztikus sorok lejátszása dramatikus játék keretében
 - * mesehallgatás során megragadott szituációk dramatikus játéka
 - * versek, énekek szövegtartalmának megfelelő dramatikus játékok
 - * népi dramatikus játékok keretében kikérő játékok
 - * szituációk eljátszása bábokkal, a bábok mind tökéletesebb mozgatása, beszélgetése
 - * változatos szerepvállalás (negatív figurák is)
- Építő, konstruáló játékok
 - * a természeti és a társadalmi valóság leképezése, modellálása építéssel
 - * szerepjátékokhoz tereptárgyak konstruálása
 - * építőjátékokkal való építés közben a társ építményének óvása, az elfoglalt terület tiszteletben tartása
 - * az építés és a konstruálás kommunikációs formái
 - * játék elkérésének és cseréjének nyelvi fordulatai
- Szabályjáték
 - * a nyelvi játékok szabályainak megismerése és használata (pl.: ciklikus sorok, szótöredékek, szósorok, bővülő mondatok, ritmikus játékok, kiszámolók)
 - * szabályok felismerése különböző percepciófejlesztő játékokban
 - * percepció játékok szabályainak konstruálása
 - * a ritmikusan ismétlődő sorozatok szabályosságának felismerésével új szabályok alkotása
 - * mozgásos szabályjátékok (ugróiskola, labdaiskola, erőjátékok)
 - * felelgetős szabályjátékok (páros, csoportos)

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

- drámajáték
- játékterápiák
- világjáték elemei

Értékelés

- a gyermek felé kizárólag pozitív értékelés

Folyamatos megfigyelés szempontjai

- a gyermek játékának formai, tartalmi jellemzői
- a játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága
- társas kapcsolatok minősége
- a kialakult társas kapcsolatok szintje

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- nyelvi szint
 - magatartásformák és szokások
-

Kapcsolatok

- Anyanyelv, Hallás-ritmus-mozgásnevelés, Testi nevelés , Integrációs gyakorlatok, A külső világ megismerése
-

Feltételek

- Tárgyi:
-

tanterem, játszószoza, játszóudvar, szabadtéri játszóterek, tantermi játékok, modellek, társasjátékok, barkácsoló eszközök, bábuk, babák, építőjátékok, szerepjátékhoz ruhák, jelmezek, elektromos játékok, népi játékok eszközei, számítógépes játékok, számítógép

Óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

Fejlesztési terület: Testi nevelés 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	kötött: 72 óra/év kötetlen: egész napos tevékenység
Bővíthető	igen

Jellemzők

Megjegyzés

A nagyothalló gyermek számára a nyelvi akadályozottság miatt a mozgásos tevékenység különösen fontos megnyilvánulási forma, önérvényesítő lehetőség. Az óvodai foglalkozások minden területét átható mozgásfejlesztés megvalósítjuk a tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését; a potenciális tanulási zavarok megelőzését is. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Mindezek nagy mértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ajánlás

- 3-6 éves nagyothalló óvodás gyermekek számára

Cél

- a mozgás megszerettetése
 - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
 - rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása
 - testi képesség, fizikai erőnlét kialakítása
 - testi ügyesség fejlesztése, fejlődési zavarok korai felderítése, korrigálása
 - a testi jóérzés funkcióörömeinek tudatosítása
 - a testtudat kialakítása, megerősítése
 - az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése
 - a vesztibuláris rendszer működtetése
 - a környezet mozgásos birtokbavétele, három dimenzióban való biztonságos mozgás elsajátíttatása
 - a mozgás koordinációjának fejlesztése
 - jobb-bal térbeli irányok megkülönböztetése
 - a mozgásos élmények nyelvi megfogalmazása
 - életkornak megfelelő szintű önkiszolgálás
-

Követelmény /elérendő szint /

- Legyen képes megfelelő tempójú, ritmus, irány változtatással célzott nagymozgások és finommozgások végzésére.
- Ismerje saját testrészeit és azok funkciót.
- Legyen képes mozgását koordinálni.
- Ismerje meg az alapvető téri irányokat.
- Sajátítsa el a bonyolult rajzoló mozgásokhoz szükséges grafomotoros készségeket.
- Mozdulás segítségével fejlődjenek az egyes érzékelési területek / tapintás, nyomás, kineztiázia /.
- A gyermekek tudják megnevezni saját és mások testrészét, törekedjenek testrészekkel végzett gyakorlatok, testhelyzetek, irányok megfogalmazása.
- Elégítse ki önállóan testi szükségleteit.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Legyen képes önkiszolgáló tevékenységre.

Előzmények

- 0-3 éves korban korai családi beszédnevelés mozgásfejlesztő területei
- támogató családi háttér

Tartalom

-
- testi szükségletek önálló kielégítése
 - öltözködés, vetkőzés
 - tisztálkodás
 - önálló, kulturált táplálkozás
 - mozgásfejlesztés
 - * Nagymozgások
 - járás, futás, ugrások / távolugrás, magasugrás, ugróiskolák /, csúszás, kúszás /térden, tenyéren /, mászás / talpon, tenyéren /, függeszkedés
 - * Egyensúlygyakorlatok
 - állás, járások, kúszás, mászás, támaszugrás, kézállás támaszgyakorlatok, “Body Roll” hengergyakorlatok, ugrások,
 - * Finommotorika
 - kézfej és lábfej ügyesítő gyakorlatok
 - * Koordinációs gyakorlatok
 - labdagyakorlatok, dobások, járás, futás, szökdelések, ugrások, függések, mászások
 - * Saját test megismerését elősegítő gyakorlatok /tárggyal, tárgy nélkül /
 - a testkép gyakorlatai
 - tevékenységek a testrészek megismerésére
 - tárgy beiktatása nélkül végzett /intranszitiv / mozgások
 - * A társ testrészeinek megismerését szolgáló gyakorlatok
 - * A test koordinációjának, személyi zónájának alakítása
 - az oldaliság tudatosítása mozgásos gyakorlatokkal
 - keresztezési gyakorlatok / a két testfél mozgásainak összerendezése a test középvonalát átlépő gyakorlatokkal /
 - a test két oldalát koordináló mozgások gyakorlatai
 - a test elülső és hátsó részeinek megismerése

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a test függőleges zónájának megtanítása
- adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása
- * A balról-jobbra haladás irányának kialakítását fejlesztő gyakorlatok
 - a szemmel végzett finommozgás-koordinációs gyakorlatok
- * A tér észlelése mozgásos gyakorlatvégzés közben
 - alapvető téri irányok megismerése saját testéhez viszonyítva
 - alapvető téri irányok megismerése másik személyhez, tárgyakhoz viszonyítva
- * Az egyes érzékelési területek fejlesztése mozgás segítségével
 - tapintás érzet /bőrfelületre gyakorolt nyomás hatására jön létre /
 - nyomásérzet
 - mozgásérzés saját testén / kinesztézia /

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

Az alapkultúrtechnikák elsajátítását fejlesztő terápiás eljárások:

- Ayres terápia alkalmazása
- Frostig fejlesztő program
- DELACATO adaptáció
- gyógytestnevelés

Értékelés

- a gyermek felé kizárólag pozitív értékelés
- mozgásfejlesztő munka hatékonyságának ellenőrzése pedagógiai-diagnosztikai eszközökkel

Szemponyjai

- változások folyamatos regisztrálása fejlettségi lapokon
- iskolaérettség megállapításához Pedagógiai szűrőteszt alkalmazása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kapcsolatok

- A testi nevelés tartalmi és a tevékenységek hatása az anyanyelvi fejlesztéssel, az értelmi képesség fejlesztésével, az érzelmi nevelés területeivel koncentrációs kapcsolatban van.

Feltételek

- Tárgyi:

- egész alakot esetleg az egész csoportot láttató tükör
- lateralitást jelző karszalag
- fejlesztő játékeszközök
- tornaszerek
- Ayres eszköztár
- "Body Roll" henger

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

Fejlesztési terület: Munka jellegű tevékenységek 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	napi tevékenységet átfogó
Bővíthető	igen

Jellemzők

Hozzáfüzött megjegyzés

A munka jellegű tevékenység az önkiszolgálás és a társadalmi rehabilitáció lehetséges megvalósulásának egyik eszköze.

Konkrét követelményeket nem fogalmaz meg, a gyermek tevékenységének fejlődésének nyomonkövető megfigyelését alkalmazza, önmagához viszonyított fejlődést mér elsősorban a szociális kapcsolatok és a pszichés funkciók sávjában. A gyermek munka jellegű tevékenységekben örömmel és szívesen, aktívan vegyen részt. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ajánlás

- elsődlegesen a nagyothalló gyermekek óvodája számára

Cél

- akarat tulajdonságok fejlesztése (türelem, kitartás)
 - alaklátás, formaállandóság fejlesztése
 - együttműködési képesség
 - verbális kifejezőképességük formálása
 - a cselekvő és feladatmegoldó képességük kibontakozása
 - állóképességük, fizikai teherbírásuk erősödése
 - a munkafolyamatok sorrendjének érzékelése
 - manipulatív képesség fejlődése
 - a reális értékelésmódhoz való hozzászokás
-

Követelmény /elérendő szint/

- Szolgálja ki magát, vállaljon önként munkát, azt végezze el kitartóan és türelemmel.
 - Ismerje a munka eszközeit, a napszakokhoz kötött munkafajtákat.
 - Működjön együtt társaival a munkakapcsolatok során.
 - Beszéljen társaival tevékenység közben, tanulja meg a munkafolyamatok és eszközök neveit.
 - Legyen alapvető elképzelése tevékenységének célját és eredményét illetően.
 - Legyen képes erőfeszítéseket tenni a sikeres munkavégzés érdekében.
 - Tudatosan végezze munkáját, legyen tisztában az egyes munkafázisok sorrendiségével, a munkavégzés fázisaival.
 - Legyen egyre ügyesebb.
 - Értékelje reálisan saját munkáját, legyen büszke munkateljesítményére.
-

Előzmények

- megfelelő figyelem
 - utánzási készség
 - életkori sajátosságoknak megfelelő akarat tulajdonságok
-

Tartalom

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a test gondozásával, az érzékszervek ápolásával és védelmével kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységek
- az öltözködéssel, célszerű (időjárás, alkalom, funkció) szerinti ruhaválasztással kapcsolatos tevékenységek. a ruházat gondozásával kapcsolatos önkiszolgálási tevékenységek, a ruhaneműk rendjével kapcsolatos naposi és alkalmi megbízási munkák elvégzése
- egészség megőrzésével kapcsolatos szokások alapjainak elsajátítása, a betegséggel, a betegség alatti helyes viselkedéssel kapcsolatos helyes szokások, viselkedési formák tudatosítása, okozati összefüggések, szituációk játékokban való megjelenítése
- a természet változásával kapcsolatos tevékenységek, gyűjtő és rendezőmunkák a természetben. (alapelv: amit a természet eldobott)
- a természet változásával kapcsolatos kerti, udvari munkák, a munkafolyamatokkal és a szerszámok funkcióival, a cselekvésekkel és a balesetvédelemmel kapcsolatos szokások és gyakorlatok, nyelvi formák
- a növények gondozásával kapcsolatos naposi és megbízásos tevékenységek, azok nyelvi megfogalmazásai
- az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása, gyümölcs és zöldség alapú ételek készítésével kapcsolatos munkafolyamatok végzése, megfigyelése, balesetvédelmi gyakorlatai
- az állatok, hobby, esetleg haszonállatok gondozásával kapcsolatos tevékenységek
- a környezet dolgainak, tárgyainak védelmével és a tárgyak megbecsülésével kapcsolatos helyes szokások megfigyelése, utánpótlása
- az óvodában és a háztartásban található gépek használatának megfigyelése, életkori és egyéni sajátosságokhoz mért használata
- a számítógép használatának megfigyelése
- a családban és az óvodában dolgozó felnőttek munkájában való segítség, mások munkájának megbecsülése
- meseillusztrációk készítése, modellek barkácsolásának munkafogásai, mozzanatai
- közös munka: az udvar és a játszótér rendjének helyreállítása
- szokások kialakítása az óvoda és az otthon helységeinek rendben tartásában
- bekapcsolódás a jeles napokra való készülődés munkafolyamataiba, főzés, sütés, az önkiszolgáló tevékenység alatt elsajátított ismeretek és szokások alkalmazása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Részei

- gyakorlójátékok az önkiszolgáló munkatevékenységhez szükséges ügyességi mozgások elsajátításához.
- egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése, különös tekintettel a munka közbeni testérzet, a tapintás, az egyensúlyérzékelés és a vizualitás összefüggéseire
- a vestibuláris rendszer - mint integrációs tényező - működésének korrigálását szolgáló játékos gyakorlatok
- a térészlelés fejlesztését szolgáló játékos gyakorlatok
- az alapmozgások koordinációjának fejlesztését elősegítő mozgásos játékok
- a két testfél összerendezett mozgását gyakorló játékok
- játékos munkadalok, ritmusos munkamondókák monoton jellegű munkáknál

Értékelés

- folyamatos, pozitív értékelés
- folyamatos megfigyelés a munkavégzésben: a kitartásban és az ügyességben elért változások
- folyamatos megfigyelés a munkakedvben, a munkatevékenység vállalásban elért változások
- folyamatos megfigyelés az együttműködésben és a munka megszervezésében elért változások
- a munkálkodás közbeni verbális megnyilvánulások állapotváltozásainak folyamatos megfigyelése

Kapcsolatok

A munka tevékenységek tartalmi és a tevékenységek hatása, valamint eszközrendszere az anyanyelvi fejlesztéssel, valamint az értelmi képességek fejlesztésével, az érzelmi nevelés területeivel koncentrációs kapcsolatban van

Feltételek

- Tárgyi:
csoportszoba élősarokkal, barkácssarokkal, eszközök, tárgyak, játékszerek, a felnőttek munkaeszközeinek kicsinyített, a gyermek kezéhez méretezett, de funkciójuknak megfelelően használható eszközök (pl.: kis hólapát)

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Fejlesztési terület: Környezetismeret, a külső világ tevékeny megfigyelése 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	kötelező és kötetlen

Óraterv	<i>kiscsoport</i>	<i>középsőcsoport</i>	<i>nagycsoport</i>
	108	72	108

Bővíthető igen

Jellemzők

Hozzáfűzött megjegyzések

“A külső világ megismerése”, mint a külső világ tevékeny megfigyelése az óvodás korú gyermek számára, egyben a kommunikáció, az anyanyelvi nevelés természetes közegét, anyagát is szolgáltatja. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Sajátos megközelítés

A természeti és társadalmi környezetről szerzett információk, a kialakult gondolkodási műveletek szintjeinek feltárása, ezek szóbeli megfogalmazása, beépítése az ismeretek rendszerébe.

Ajánlás

- nagyothalló óvodáskorú gyermekek számára

Cél

- a természeti és társadalmi környezet megfigyelésének képi és verbális megfogalmazása
- a természeti és a társadalmi ismeretek beépítése az eddig tapasztaltak, tanultak rendszerébe
- a természeti és társadalmi környezet tárgyainak, jellegzetességeinek gyűjtése
- összefüggő, spontán beszéd
- a helyes kifejezések megválasztása és használata az aktív beszédben
- motiváció igény a környezet tárgyainak, történéseinek megfigyelésére, változások észrevétele és azok megfogalmazása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- az analízáló, szintetizáló, lényegkiemelő képességek fejlesztése
 - ok- okozati összefüggések felismerése
 - a környezet formai és mennyiségi viszonyainak megismerése
 - az emberi kultúra, a népi hagyományok, szokások szeretete és védelme
 - saját tapasztalások és élmények eljátszása, szóbeli bábos megjelenítése
 - az ismeretek nyelvi megfogalmazása
-

Követelmény /elérendő szint/

- Figyeljen fel a változásokra, azokat legyen képes nyelvi szintjének megfelelően megfogalmazni.
 - Kérdezzen a megfigyelt változásokkal, jelenségekkel kapcsolatosan.
 - Tudjon pontosan megfigyelni jelenségeket, történéseket, cselekvéseket, növényeket, állatokat és embereket.
 - Különítse el megfigyelései során a kirívóan lényegteleneket a lényeges dolgoktól.
 - Tudatosan fejlessze szókincsét, igényelje a dolgok verbális megfogalmazását.
 - Életkori sajátosságainak megfelelő szinten figyelje meg az ok és okozati összefüggéseket.
 - - Ismerje, szeresse környezetét.
 - Rendelkezzen tapasztalatokkal környezete hagyományairól és ápolja tevékenyen azokat.
-

Előzmények

- ingergazdag, támogató családi segítség
-

Tartalom :

javasolt témák, tevékenységek, megfigyelések /

- a test, az arc megfigyelése és az érzékszervek
- a test bőrérzékelésének, a szeriális észlelési képességek fejlesztése
- a testséma kialakulását és fejlesztését célzó játékos gyakorlatok és azok szóbeli megfogalmazása
- a test mozgásainak akaratlagos befolyásolását elősegítő játékos gyakorlatok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- játékos érzékelési gyakorlatok a tapintás, a mozgásérezékelés, az egyensúlyérzet, a passzív nyomásérzet, a vibrációérezékelés, a hőérezékelés területein.
- játékok az érzékelési területek integrációjának fejlesztésére
- a test gondozása, egészséges állapota, betegségei lefolyása és azok szóbeli megfogalmazása
- ok-okozati összefüggések észrevetetése a felsorolt állapotokkal kapcsolatosan
- a testtel és az érzékekkel kapcsolatos élmények, benyomások nyelvi megfogalmazása
- a belső jó érzés és a rossz érzés egyszerű nyelvi megfogalmazásai
- az étkezéssel, táplálkozással kapcsolatos tények, jelenségek, történések megfigyelése
- ok-okozati összefüggések észrevetetése és azok képi, szóbeli megfogalmazása az asztalunkra kerülő ennivalók eredetével kapcsolatosan
- pontos tevékenységsorok megfigyelése egyszerű ennivalók készítésekor, az ételek, italok megnevezése
- szín, forma, méret, hasonlóság, különbözőség alapján való csoportosítást előhívó játékok játszása
- jellemző tulajdonságok az ételek, italok érzékelésével kapcsolatosan
- a természet változásai, a természeti jelenségekkel kapcsolatos élmények
- időrendiség észrevetetése a folyamatok állandó megfigyelése segítségével, ezek kifejezései
- egy kiválasztott élőhely pontos és folyamatos megfigyelése, a változások és az állandóságok regisztrálása, az alig észrevehető változások megfigyelése
- élősarok berendezése, megfigyelése
- az élő és élettelen természet szeretetének, csodálatának, védésének és óvásának gyakorlata
- a környezetünkben levő élőlények jellemző mozgásainak megfigyelése, utánzása
- az állatok jellegzetes hangadásának, járásának, testtartásának, élelemszerző és táplálkozó mozgásainak megfigyelése, utánzása, képi megjelenítése, szóbeli megfogalmazása
- a csodálkozás és az ijedtség szavai
- a környezetünkben levő élettelen tárgyak tulajdonságainak megfigyelése, a szerzett információk megfogalmazásai
- a térbeli kiterjedés és a testek formáinak tapintásos észlelése, ezek minőségei

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a testek más tulajdonságai /hőmérséklet, szín, anyag /ezek csoportosítása, megfogalmazása
- tárgykereső játékokkal, a tulajdonságok pantomimikai, képi, verbális megfogalmazása
- a környezetben levő gépek működésének lehetséges megfigyelése, az élmények közlése
- ok-okozati összefüggések a gépek mozgásával, funkciójával kapcsolatosan
- mozgó játékok és a mozgások okai
- megfigyelések a családban, tevékenységek felidézése, otthoni modell bemutatása rajzos és szóbeli beszámolóval
- járművek és közlekedési eszközök megfigyelése, jellegzetességeik (szín, forma, kerekek száma, anyaguk stb.) felfedezése, rögzítése
- “felismerési játékok”, a járművek jellegzetességei
- járművek mozgatása terepasztalon
- közlekedési élmények
- megfigyelések, tapasztalatok a mese és vers feldolgozás során
- helyszín, meseszereplők külső és belső tulajdonságainak felismerése, megnevezése, ok-okozati összefüggések feltárása
- lehetetlen és lehetséges
- alapvető tapasztalatok a meseszámokkal (hétfejű sárkány) kapcsolatosan
- tájékozódás a környezetben
- ismert terepen való tájékozódás, a térbeli alakzatok helyének meghatározása
- a játszótér rajzos felidézése, saját test elhelyezése a térben
- játszótéri játékok anyagára, nagyságára vonatkozó ismeretek szóbeli megfogalmazása, az udvar, a talaj tapintásos élményei
- tájékozódás az óvodában
- helyiségek, berendezési tárgyak, bútorok keresése és megtalálása, ezek modelljeinek tapintása, jellegzetes formáinak bemutatása, jellemző színeinek, anyagának meghatározása után

- jeles napok, ünnepek, időreláció
- egyéni tájékozódási pontok meghatározása az időben, (amikor jön a Mikulás, amikor fürödni lehet,) ezek köré események gyűjtése, képekkel, tárgyakkal, modellekkel

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a környezet mennyiségi és formai összefüggései, szóbeli megfogalmazása
 - * mennyiségi és formai összefüggések
 - * relációs jel felismerése és értelmezése
 - * matematikai viszonyok nyelvi megfogalmazása
 - * a cselekvés nélküli számolás képességének kialakítása játékos feladatok segítségével
 - * matematika előkészítés érdekében játékos számkép és számjegy felismerési feladatok, versenyfeladatok, játékos egyeztetések keretében

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

- terápiás eljárások az észlelés, érzékelés fejlesztéséhez /kiemelten a keresztcsatornák fejlesztése /
- saját anyag, a vizuális észlelés fejlesztését szolgáló játékos gyakorlatokkal
- alak-konstancia, nagyság-konstancia, világosság-konstancia, szín-konstancia fejlesztő észlelési gyakorlatok játékos tevékenységek formájában
- dyscalculia prevenciót szolgáló gyakorlatok

Értékelés

- a gyermek felé kizárólag pozitív szóbeli értékelés
- a gyermek nyomonkövető megfigyelése és dokumentálása
- a kognitív képességek fejlődésének üteme
- a figyelem /tartóssága, elterelhetősége, mélysége, összpontosítása) jellemzői
- a gondolkodási műveletek szintje
- bevésési, felidézési sajátosságok

Kapcsolatok az érzékelési, észlelési képességekben

- Koncentráció valósul meg az Anyanyelv, a Testi nevelés, a Játék, az Egyéni anyanyelvi nevelés, a Rajzolás, mintázás, a Kézimunka, az Integrációs gyakorlat, a Munka jellegű tevékenység területeivel.

Feltételek

- Tárgyi:
tanterem, játszóudvar, játszótér, sportudvar, játékszerek, sportszerek, udvari játékok, játékszőnyegek, képességfejlesztő játékok (tapintójátékok, szaglászérezelő játékok, (hangeffektusok) modellek, makettek, anyagok /ruha / matematikai eszköztár /minimat /, számítástechnikai eszközök, világvjáték elemei, kommunikációs eszközök

PEDAGÓGIAI PROGRAM

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

fejlesztési terület: rajzolás, mintázás, kézimunka 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	kötött: 2 óra / hét, 72 óra / év kötetlen: egésznapot átfogó tevékenység
Bővíthető	igen

Jellemzők

Feladat

- tervezés, folyamatos gyűjtőmunka, főleg a felhasználható anyagokra vonatkozóan

Hozzáfüzött megjegyzés

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás, a belső képek gazdagítására épül. Ezen tevékenységek, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi, plasztikai kifejezőképesség komponáló, térbeli, tájékozódó és rendezőképességek alakulását. A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Ajánlás

- nagyothalló óvodáskorú gyermekek számára
-

Cél

- motiváció és igény kialakítása az a környező valóság modellálására
- manuális készségek fejlesztése
- alapvető ízlés, kritikai és önkritikai érzék fejlesztése
- a tárgyak, jelenségek pontos megfigyelése, megjelenítése
- a képzelet és az élmények ábrázolása változatos technikával
- esztétikai élmények befogadására való képesség fejlesztése alkotások szemlélésével, értékelésével
- saját alkotási, önkifejezési forma és technika kiválasztására való képesség kialakítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a formaállandóságról, a színállandóságról való sokoldalú tapasztalatok szerzése alkotás során
 - a táj, természet, saját környezet szépségének felfedezése
 - az alkotások technikájával, anyagával, tárgyával és megvalósulásával kapcsolatos nyelvi kifejezések elsajátítása
 - tehetséggondozás
-

Követelmény /elérendő szint/

- Mind pontosabban figyelje meg környezetét, megfigyeléseit próbálja meg verbálisan is megfogalmazni.
 - Ismerje meg az alkotási technikákat, anyagokat, azokkal célszerűen dolgozzon.
 - Szerezzen alapvető jártasságot a papír, a ceruza, a kréta, a formázóanyagok használatában.
 - Legyen képes anyagokat és technikákat választani alkotásaihoz.
 - Élményeit, benyomásait, tapasztalatait jelenítse meg alkotásaiban.
 - Rajzoljon, formázzon igényei szerint.
 - Használja életkori sajátosságának megfelelő biztonsággal az ollót, a kést, a hegyes és éles eszközöket. Vigyázzon saját és társai testi épségére.
 - Tartsa tiszteletben mások véleményét, fogadja el mások alkotását, lássa meg benne a szépet.
 - Életkori sajátosságaihoz mértен kellő önkritikával értékelje saját alkotását.
-

Előzmények

- megfelelő figyelem
 - utánzási készség
 - életkori sajátosságoknak megfelelő akarat tulajdonságok
-

Tartalom

- megismerkedés az alkotási technikákkal, azok anyagaival és az anyagok adta lehetőségekkel.
- beszélgetés az alkotásokról
- önkifejezés és önmegvalósítás az alkotásokon keresztül

- a fej, az arc, egyéni jellegzetességek megfigyelése tükör segítségével, a verbális és képi megfogalmazásai

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a fej gömbölyűségének ábrázolási kísérletei, gömbölyű tárgyak fejjé formálása, gömbölyű forma kialakítása gyúrható anyagok felhasználásával
- a fej ábrázolása síkban, ujjfestéssel, krétával illetve ceruzával
- saját portré készítés
- a képzelet és a fantázia felhasználása képzelt (mese alak) fejének, ábrázolásában
- a testnek, fő részeinek megfigyelése nagyalakú tükör és tapintás, simítás segítségével
- a test összeállítása formákból, formázása gyúrható anyagokból, a test ábrázolása síkban
- élmények alapján saját test és társak, felnőttek ábrázolása síkban
- képzelt személyek ábrázolási kísérletei /fakanálbáb, baba készítése népi anyagok felhasználásával /
- mozgás és cselekvésábrázolási kísérletek
- őszi gyümölcsök alkotása különböző technikák felhasználásával
- ismerkedés a papírral, gyűrés, hasítás, tépés
- a ragasztás technikájának elsajátítása
- ételek, italok színkonstanciájára és alakkonstanciájára vonatkozóan tapasztalatok szerzése
- színek válogatása, megnevezése, differenciálása, ismeretek szerzése tapasztalatok útján a színállandóságról, a színek keverése és a fedése
- a természet színeinek csodálata
- népi színező anyagok (bodzabogyó, diólevél) gyűjtése, felhasználása az alkotásokban
- képalkotási kísérletek a természet ábrázolásában, az időjárás változásainak ábrázolási kísérletei
- az élősarokban elhelyezett élőlény alapos megfigyelése, formák, színek, mozgások ábrázolása, szóbeli megfogalmazása
- saját hobbiállat, vagy otthon élő állatokról rajzok, alkotások bemutatása a társaknak
- a környezetben levő technikai eszközök, gépek mozgásának alapos megfigyelése után mozgatható alkotások létrehozása, ezekhez dobozok, flakonok, gombok, különböző természetes anyagok felhasználása
- a szúrás és lyukasztás technikájának elsajátítása
- balesetvédelmi ismeretek verbális megfogalmazási kísérletei

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- képek, fényképek gyűjtése, válogatása, családalkotás montázs technikájával, alapvető képalkotási és képszerkesztési ismeretek szerzése
- képzőművészeti alkotások szemlélése, családbábrázolások
- járművek szemlélése (Közlekedési Múzeum), újraalkotása, az élmények képi megfogalmazása járművek modellezése gyűjtött anyagok felhasználásával
- meseillusztrációk készítése, választott technikával, mesealakok formázása, gyúrható anyagokból, készítése természetes anyagokból, fakanálbáb készítése hozott anyagokból
- terep és táj alkotása, benne saját készítésű tereptárgyak, növények és állatfigurák elhelyezése
- teremrendezés, átrendezés valóságosan, egyéni ötletek indoklásával, terem berendezéséhez hozott anyagokból berendezési tárgyak összeállítása, jellemző jegyek szóbeli megfogalmazásával
- a tér leképzése síkban
- készülődés az ünnepekre, a csoportszoba díszítésére, jellegzetes díszítőeszközök készítése
- a nyomdázás technikájának elsajátítása, nyomdakészítés, nyomatkészítés
- ajándékkészítés és csomagolás, (papírhajtogatás, kötözés)
- kiállításrendezés és szervezés az alkotómunkákból

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

Alkalmazott terápia területei:

- mozgás fejlesztés
 - * finommotorika fejlesztése
- testséma fejlesztés
- percepció fejlesztés
 - * vizuális
 - * alaklátás, formaállandóság, rész-egész viszony
 - * tapintásos észlelés fejlesztése
 - * keresztcsatornák fejlesztése /vizuális-tapintásos /

Értékelés

- pozitív értékelés a gyermeki produkciókat illetően

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- nyomonkövető értékelés a finommotorika és a koordináció, valamint az emberábrázolás fejlődésében

Szempontjai

- az alkotás esztétikai hatása
- az alkotó munkánál használt technikai tudás, ügyesség
- kreativitás, különleges tehetségek

Kapcsolatok

- Koncentráció valósul meg az anyanyelvi nevelés, a mozgás és testi nevelés, valamint az értelmi, érzelmi nevelés területeivel.

Feltételek

- tárgyi:
 - természetes anyagok: , bőrök, szőrök, tollak, ágak, gyökerek, száruk, (kukoricaszár, szalma) levelek, termések, kövek, kavicsok, homok és talaj,
 - papírok: selyempapír, csomagolópapírok, írólap, rajzlap, karton, hullámpapír, papírszalvéta, dobozok,
 - színezéshez használt természetes anyagok: bogyók, levelek,
 - vásárolt színezők: festékek, (víz és tempera) kréták, ceruzák
 - gyúrható anyagok: agyag, homok, kevert, vagy főzött lisztgyurmák, színes gyurmák
 - gyöngyök: fa, üveg, agyag, termés, műanyag,
 - ragasztók: csiriz, főzött ragasztók, (tapétaragasztó, enyv) csíkragasztók /cellux, öntapadó)
 - drótok, anyagok, madzagok és zsinórok.
 - eszközök: vágóeszközök, szűrőeszközök, simítóeszközök, kaparóeszközök.
 - könyvek: művészeti kiadványok, képek, képeslapok

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

Fejlesztési terület: hallás-, ritmus-, mozgásnevelés 1-3

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Típus	fejlesztési terv	
Szerkezet	soros	
Jelleg	foglalkozás	
Időigény	3 évfolyam	
Óraszám	1 óra / hét	36 óra / év
Bővíthető	igen	

Jellemzők

Megjegyzés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramban valamint A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének elveiben foglalt tartalmak módosulva jelentkeznek.

A nagyothalló gyermekeknél kiemelt feladat a hallásfigyelem fejlesztése a meglévő hallásra támaszkodva. Emellett a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják esztétikai fogékonyságát.

Ajánlás

- 3-7 éves nagyothalló óvodás gyermekek számára

Cél

- az akusztikai környezet és jellemzőinek megismerése
 - a pontosabb kiejtés, a beszédérthetőség, a beszédmegértés elősegítése
 - a zenei anyanyelve és a szókincs bővítése
 - a hangok, a ritmus, a zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásukra való képesség megalapozása
 - a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának, szépségének és a közös ének örömeinek felfedezése
 - esztétikai fogékonyság és igényesség kialakítása a zenei ízlésben
-

Követelmény /elérendő szint /

- Legyen képes a hang jelenlétének és megszűnésének visszajelzésére.
- Tudja differenciálni a jól ismert hangszerek, zörejek, állathangok, járművek hangját.
- Különböztesse meg a magas, mély hangokat.
- Együttmozgással vegye át a mondókák, gyermekdalok egyenletes lüktetését, ritmusát.
- Tudjon néhány percig a tanár énekére, hangszeres játékára, gépi zenére figyelni.
- Sajátítson el néhány, egyszerű népi szituációs játékot, dalt, mondókát.
- Legyen képes néhány elemből álló táncmozdulat utánzására, felidézésére.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Tudjon utánozni és felidézni gyakorlás után felidézni néhány elemekből álló nyelvi szekvenciát.
- Legyen képes akusztikailag és ritmikailag is jól differenciálható 2-3 tagú szavak, tőmondatok elkülönítésére.
- Legyen képes szóértésre halk ejtés, illetve hangtalan ejtés során is.

Előzmények

- 0-3 éves korban korai családi hallás-ritmus-mozgásnevelés

Tartalom

1. Akusztikai figyelem felkeltése

- hangokra való felfigyelés, annak tudomásul vétele; a hang jelenlétének és eltűnésének visszajelzése
- hangszerek hangjának elemi szintű megkülönböztetése
- a környezet hangingereire való felfigyelés és azok differenciálása
- a magas és mély hangok megismerése, megkülönböztetése

2. Tánc, ritmus, zenehallgatás

- mondókák, gyermekdalok, egyenletes lüktetésének, ritmusának átvétele, grafikus visszajelzése
- a néptánc elemeivel való megismerkedés, ezek játékos keretben való gyakorlata; népi szituációs játékok játszása a jeles napokhoz kapcsoltn
- utánpóképesség, mozgásleképezés, mozgássorok emlékezetben tartása és felidézési képességének folyamatos fejlesztése
- hagyományos és a népi játékok, együttélés a népi eszközökkel, játékos használatuk
- az ORF és a dalhangszerek, ütőhangszerek kezelésének játékos elsajátítása, együttes ütemű és ritmusos játékok öröme

3. Hallás és ritmusfejlesztés vers és mesehallgatással

- a beszédre való figyelem felkeltése, játékos differenciálási gyakorlatokkal
- a hallási figyelem és a megkülönböztető képesség
- beszédmozgások fejlesztése, ritmikus, motoros tagolás fejlesztése; zajsorozatok, majd auditív nyelvi sorozatok
- a ritmus, a hangsúly és a hanglejtés játékos gyakorlatai

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- játékos hangszín differenciálási gyakorlatok az emberi, az állati, a természeti és a társadalmi környezet hangjainak mind gazdagabb befogadása, értelmezése

Pedagógiai rehabilitáció

Részei

- Ayres- terápia
- a finommotorika fejlesztése

Értékelés

- a gyermek felé kizárólag pozitív értékelés
- folyamatos nyomonkövető megfigyelés fejlődésmérő lapon.

Szemponyjai

- a hang jelenlétének eltűnése, visszajelzése /igen-nem /
- ismert hangok differenciálási /hangszer, zöreje, .../ képessége
- irányhallás képessége
- egyenletes lüktetés, ritmus átvétele
- az elsajátított dalok, mondókák mennyisége
- táncmozdulat felidézése, memorizálása
- nyelvi sorozatok visszaadása
- rövid mondatok tagolása

Kapcsolatok

- egyéni anyanyelvi nevelés
- anyanyelv
- a külső világ megismerése
- játék
- testnevelés

Feltételek

- Tárgyi:

hagyományos hangszerek, ORF hangszerek, népi játékok speciális kellékei, bábok, játékok, korong, pálcika, lemezjátszó, magnó, lemezek, kazetták, Ayres-terápia eszközei; zeneterem, tanterem

óvodai fejlesztési program nagyothalló gyermekek számára

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Fejlesztési terület: Integrációs gyakorlat 1-3

Típus	fejlesztési terv
Szerkezet	soros
Jelleg	foglalkozás
Időigény	3 évfolyam
Óraszám	heti 2 óra évi 180 óra

Óraterv	kiscsoport	középsőcsoport	nagycsoport
	36	72	72

Bővíthető igen

Jellemzők

Hozzáfüzött megjegyzések

Az integrációs gyakorlat foglalkozás az Óvodai nevelés alapprogramjának sajátos kiegészítése, megegyezik a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének elveiben foglalt tartalmakkal.

A foglalkozás sok eleme a kiscsoportos hallássérült gyermekek óvodájában, az előkészítés erőteljesebb nyelvi megalapozása miatt, az anyanyelvi fejlesztés területébe olvad bele. Foglalkozási óraszámában is ott jelentkezik.

Az integrációs gyakorlat programja konkrét követelményt nem fogalmaz meg, a gyermek longitudinális követését alkalmazza. Önmagához viszonyított fejlődést mér, elsősorban a szociális kapcsolatok kommunikációs sávjában és motivál a hallókkal integrált együttlétre.

Sajátos megközelítés

A szociális tanulás folyamatában tervezi meg a következőket:

- a halló gyermekekkel való csoportos érintkezés legszükségesebb nyelvi formáit
- az együttléthez, az együttjátszáshoz, a kapcsolatteremtéshez hozzásegítő különböző játékformák, szabályok megismerése
- azok kommunikációs aktusait
- a halló óvodásokkal és közösségeikkel való együttlét általános szociokulturális alaptevékenységeit
- a hallók kötelező jellegű foglalkozásain való részvételt

A differenciált haladás illetve a csoporton belüli egyéniesítés lehetőséget nyújt a korai integráció perspektívájának eldöntésére.

Ajánlás

- elsősorban a nagyothallók óvodájában hasznosítható

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- ajánlható a súlyosan hallássérült /siket/ gyermekek korai integrációra való felkészítésre is

Cél

- motiváció és igény kialakítása a hallókkal való interakciókra
 - beilleszkedés a hallók közösségeibe
 - hallássérült-halló interakciók kialakítása
 - elfogadó kapcsolat a halló felnőttekkel
 - a hallásfigyelem fejlesztése interakciós közegben a jelek felfogása, értékelése, a közvetített információk hasznosítása
 - a természeti és társadalmi környezet akusztikus felfogása és feldolgozása
 - a beszédhallás és a beszéd szinten tartása illetve fejlesztése
 - a zenei képesség alapjainak lehetséges mértékű működtetése
-

Követelmény /elérendő szint/

- Ismerje meg és igényelje a halló gyermekekkel létesíthető verbális és nonverbális kapcsolatteremtés leggyakoribb megoldásait.
 - Törekedjen az együttműködésre a környezetében lévő felnőttekkel.
 - Figyeljen fel a környezetében levő mozgásokra, a hangokra, értelmezze azokat és reagáljon rájuk.
 - Törekedjen arra, hogy megjegyezze, megtanulja játszótársa és a közvetlen környezetében levő felnőttek nevét.
 - Törekedjen az érhető, hangos beszédre.
 - Kapcsolódjon be fokozatosan a halló óvodában folyó kötött foglalkozásokba is.
-

Előzmények

- támogató családi háttér

Tartalom

1. A kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás formái:

- *Kapcsolatteremtés vizuális csatornán keresztül*

- * séta keretében a partner óvoda felé sétálás, az udvar, a játékszerek szemlélése
- * halló csoportok játékos tevékenységének szemlélése
- * szemkontaktus felvétele, részvételi szándék, csatlakozási technikák
- * vendégség a halló óvodával, ajándék a csoportszoba berendezéséhez, vagy díszítéséhez

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- * meghívás a szegregált óvodába egy játszódélutánra, vagy aszfaltrajz versenyre

- *Kapcsolatfelvétel és kapcsolatteremtés metakommunikatív eszközökkel (integetés, hívogatás) Kapcsolatteremtés és érzelmi kifejezés testbeszéddel*

- * közeledés a halló gyermekekhez, hívó, felajánlkozó gesztusok, barátságos mimika
- * játékátadás és játékcseré egymás mellett játszás folyamán

- *Kapcsolatteremtés az akusztikus csatorna felhasználásával:*

- * hangadás, figyelemfelhívó hangok, beszéd
- * a hívás, a megmutatás, a rámutatás egyszerű szólamai, egyszerű kérdések a játékkal, a játékszerrel, szükségletekkel kapcsolatosan

- *A kapcsolatteremtési csatornák (vizuális, testbeszéd, akusztikus) komplex alkalmazása*

2. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szintjei:

- *Hallássérült gyermek, halló gyermek*

- * a halló csoport felkészítése a kapcsolatfelvételre és kapcsolattartásra
- * a fogadó óvoda más gyermekcsoportjainak felkészítése a kapcsolatfelvételre
- * a hallássérült óvoda felkészítése
- * a szülők kétoldali felkészítése
- * folyamatos interakció séták, kirándulások, udvari, szobai játékok közbe

- *Hallássérült gyermek, halló felnőtt*

- * kapcsolatfelvétel motiválása játékokkal
- * kapcsolattartás megbízásokon keresztül
- * az érdeklődés fenntartása, kifejezése

3. Az együttműködés tényezői

- kommunikációs szándék

- érzelmi kötődés

- érdek

- nyitottság, bizalom

- az életkori sajátosságoknak megfelelő interaktív játékok, csoportos interaktív játékok, játékszabályok, hangeffektusok, beszédterületek (A mozgásos, a szituációs szerepjátékok, főként népi gyermekjátékok keretében)

- * javasolt játékok: célbadobó karikák, versenyjátékok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

erőjátékok .(kötélhúzás,)

felelgetősök (Gyertek haza ludaim)

- * énekes körjátékok, vonulások (Én kiskertetet... Tekereg a kígyó)
- * modern játékok: tollaslabdával, dobókoronggal
- * teremén játszhatók: (boltos játék, főzőcske, orvososdi, családjátékok)
- * nyelvi játékok Tapsolj egyet, ha hallod a farkas nevét!)

- az életkori sajátosságoknak megfelelő komplex tevékenységek: együttes séta, múzeumlátogatás, cirkuszlátogatás, játszóház, állatkerti séta, vadaspark)

4. A verbális kapcsolat gyakori változatai, azok megértése és alkalmazása

- köszönés, elköszönés
- üdvözlés, hívás, meghívás
- érdeklődés - gyermek-gyermek és gyermek-felnőtt viszonylatban
- a csodálat, az elismerés, a kölcsönös öröm és jóérzés nyelvi formái
- a szomorúság, a bánat, az együttérzés nyelvi formái

5. Konfliktus-megoldó technikák

- konfliktusok, veszekedések megoldási kísérletei, kilépés a konfliktusból
- az arckifejezés, a gesztusok lágyítása, érintés, testkontaktus
- megfelelő hangerő, hangnem
- túlzó gesztusok és indulatszavak kerülése
- felelősségvállalás
- bocsánatkérés
- békítés

Értékelés

- a kisgyermek nyomonkövető megfigyelése

Szemponyjai

- a szociabilitásban bekövetkezett változások
- alkalmassága a korai integrációra

Kapcsolatok

- a foglalkozás az Óvodai nevelés országos alapprogramjának sajátos kiegészítése

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- integráció valósul meg az anyanyelvi képességfejlesztés, az egészséges életmódra való nevelés és az értelmi fejlesztés területeivel
- a gyermek integrált körülmények közötti nevelését elindító kapcsolat a hallók óvodájával
- szempontok az integrált fejlesztésben résztvevő nevelők számára
- intézményi (a befogadó valamint a gyógypedagógiai intézmény viszonylatában)

Feltételek

- Tárgyi:

1. Játékszerek:

Szabadtéri játékok: labda, kötelek, homokozó, homokozó formák és eszközök, pancsoló, fröcskölő, játszótéri ügyességi játékok, húzogató, tologató, pakolható kerek játékok, rollerek, kisbiciklik, triciklik.

Beltéri játékok: gyúrható formázó anyagok, kréták, színesek, lego és duplo játékok, összerakó és építő fajtékok, kockák,

Társas játékok: képes lottó és dominó jellegű játékok. egyszerű lépegetős társasjátékok, az életkori sajátosságoknak megfelelő szabályjátékok

Csoportos játékok: Ayres eszközök, Play-hut játérendszer, anyagok, kendők, szalagok, zsákok,

Egyéni és páros játékok: eszközök szerepjátékokhoz, babák, bábok, paraván, számítógépes oktatójátékok, használati tárgyak és azok modelljei.

- #### 2. Hangszerek: a zenehallgatás eszközei: szintetizátor, rádió, magnetofon, videó, CD lemez és számítógép, hangkazeták az aktív zenélés eszközei: dobok, melodikák, ORF hangszerek, ritmushangszerek, egyes népi hangszerek és hangkeltő eszközök.

3. Médiák, könyvtár:

Televízió, gyermekújságok, leporellók, gyermekversek, mondókák, képes mesekönyvek, képes könyvek az állatokról, kicsinyeikről, gyermekekről, tárgyokról.

- #### 4. Játszószoba - csoportszoba, kuckók, berendezett kiskonyha, nappali, háló, esetleg orvosi rendelő kicsinyített mása.

A programot kidolgozták:

Kontra Sarolta

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Papp Gyuláné

Dr. Sári Jánosné

Urbánné Deres Judit

Vinczéné Bíró Etelka

Programmenedzser: Vinczéné Bíró Etelka

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.4 Speciális mozgásos fejlesztőterápia

Tanulási zavar veszélyeztetett óvodás, hallássérült gyermekek számára

Az életkori sajátosságoknak megfelelő kompetenciák fejlesztését célzó terápia

A speciális mozgásfejlesztő terápia tananyaga elvégezhető az **anyanyelvóra mozgásfejlesztő órátípusa** kerete között kombinálva testnevelés, hallás-ritmus nevelés, kalendárium, matematika tananyag projekt elemekkel.

A terápia megkezdése előtt ajánlatos a gyermekek mozgáskészségéről és egyéb részképességeiről tájékozódni az Alapozó terápia vizsgálatai és az óvodai Mozdás-, Logopédiai vizsgálat valamint a helyi használatú pedagógiai szűrőteszt és a szakértői vizsgálat regisztrált eredményeiből. Minden foglalkozás alkalmával hasznos átismételni az előző óra gyakorlatait. Ami nehézséget okoz a gyermekek többségnek, arra több időt kell szánni, a továbbhaladást le kell állítani, vagy le kell lassítani, szükség esetén egyéni rávezetéssel a helyes technikát ki kell alakítani. Mivel a gyakorlatok során legfontosabb szempont a játékosság, ezért főleg kis- és középcsoportban minden elemet ennek kell áthatnia. A nagycsoportban, első osztályban már feladatszerűbbek lehetnek a gyakorlatok és konkrétabbak a hibák javításai. A mozgásokat nem szabad túl sokat javítgatni és sokat ismételtetni egy óra keretén belül.

A versek, dalok, amit a tanár ad elő mozgás közben, kezdetben élményszerzést jelentenek a gyermekek számára, segítik a mozgás kivitelezését, a beszédfejlődést, érzelmi töltetet adnak, később a sok ismétlés segítheti a memorizálást. Az anyanyelvi mozgásfejlesztő órátípus tananyagát képezheti a tanár által kiemelt vers és a cselekvés, tárgy, az átélt élmény verbális anyaga. (Ehhez nyújtanak segítséget hónapra lebontott tanmenethez csatolt úgynevezett hívóképek, amit a tanár kiegészíthet a csoport szintjéhez igazodó feladatlapokkal.)

A sokszor megélt mozgással párhuzamosan, azt kísérve, azt követve - a nagymozgást imitálva – **fontos a verbális leképeződés lehetősége**, a tárgyak, tevékenységek, azok jellemzőinek megnevezése, leírása, globális olvasása, a tanár majd a gyerek által történő lefényképezése, lerajzolása, tehát **szimbolikus szintre emelése** a tornaszobában és a csoportszobában, osztályteremben mozgásfejlesztő -, és anyanyelvi órán egyaránt.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az életkori sajátosságoknak megfelelő kompetenciáik fejlesztését célzó terápia

Cél

A tanulási zavar veszélyeztetett óvodás és kisiskolás gyermekek - preventív terápia segítségével – legyenek birtokában az írás, olvasás, számolás (a kultúrtechnikák) elsajátításához szükséges képességeknek (részképességeknek).

Feladatok

Közvetlen feladatok:

1. A nagy mozgások taktilis – kineztiás érzékelése, az érzékek pontosítása, finomítása, tempó, ritmus, irány kontrolljának növelése,
2. finommotorika fejlesztése a szem-kéz, szem-láb koordinációjának kialakításán keresztül,
3. testséma kialakítása a testrészek differenciált megismerése és a célzott testrészek mozgásának segítségével,
4. a test alapkoordinátáinak kialakítása és tudatosítása gyakorlásokkal,
5. oldaliság alakítása speciális mozgásos feladatokkal,
6. mozgás a keresztmodalitások erősítésére (vizuális minta + hallott instrukció + mozgásos visszajelzés).

Közvetett feladatok:

7. percepció alakítása mozgással – vizuális, auditív, kineztiás, taktilis észlelési csatorna fejlesztése (lemozgás, bejárás, térbeli viszonyok bemérése mozgással),
8. az alapkonzstanciákat (alak (forma), szín és a gestalt érzés fejlesztésén keresztül)
9. térpercepció fejlesztése,
10. kommunikációs készségek (verbális és nonverbális kommunikáció szint) fejlesztése,
11. az emocionális és szociális intelligencia alakítása a társas kapcsolatok megélésén keresztül,

PEDAGÓGIAI PROGRAM

12. a tanulási képességek: a figyelem, az emlékezet fejlesztés.

A felsorolt célokhoz szervesen illeszkedik az aktuális a gyakorlatokhoz illeszkedő verbális információ és tudatosítás.

A fejlesztett kompetenciák

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő kompetenciák fejlesztését célzó terápia gyakorlatai (motoros mozgás kompetencia, a kinezteziás–taktilis érzékelés és észlelés, a téri és idői relációk érzékelése),
- kommunikációs készségek (verbális és nonverbális kommunikáció szintjei),
- a tanulási képességek: a figyelem, emlékezet és felidézés

a társas kapcsolatok megélésén keresztül az emocionális és szociális intelligencia.

Szükséges idő

A nyolc hónapra lebontott nyolc modul egy tanítási év egészére szól. Egy modul egy hónap, azaz négy hét feldolgozási anyaga. A sikeres feldolgozáshoz szükséges idő hetente 6 alkalom (egy alkalom: minimum 15 perc) a délelőtt megtartott foglalkozások / tantárgyak keretén belül valamint 4 alkalom a délutáni szabadfoglalkozásokon, foglalkozásokon. Tehát hetente 10 óra különböző tantárgyak / foglalkozások és a szabadidős tevékenységek időtartamában.

Azonban a felhasznált órakeret mennyisége növelhető, ha gyermekek haladási tempója, az kultúrtechnikák elsajátításához szükséges részképességek szintje és a fejlődés üteme ezt megköveteli.

Felhasználási terület

3 - 8 éves hallássérült és halló gyermekek számára tartott óvodai (kiscsoport, középső-, nagycsoport) iskolai (a kezdőszakasz: első (1/1, 1/2 és második osztály) csoportos (frontális) vagy - és kiscsoportos foglalkozás / tanóra. A speciális mozgásfejlesztő terápia tananyaga elvégezhető az anyanyelvóra **anyanyelvi mozgásfejlesztő órátípus** kerete között valamint a

PEDAGÓGIAI PROGRAM

kalendárium, környezet, matematika, testnevelés, hallás-ritmus nevelés, ének, technika, rajz, logopédia (egyéni anyanyelvi foglalkozás) foglalkozásokon / órákon. A terápia alkalmazható délelőtti foglalkozásokon / tanórákon, délután játék és tanuló-foglalkozásokon, egész foglalkozást / tanórát átfogó időtartamban vagy csak részidőben.

Feltételek

1. Vizsgálatok

Az elővizsgálatok alkalmasak a terápián résztvevők kiválasztásához, a csoportban alkalmazott fejlesztő feladatsztint beméréséhez, az egyéni bánásmód, a differenciálás megtervezéséhez.

2. Eszközök, tárgyi feltételek

A gyakorlatok végezhetőek a tantermekben, folyosón, színpadon, játszótéren, udvaron, óvodai, iskolai tornateremben. Minden foglalkozás során feltétlenül szükséges: a dalok, versek, szöveges színes hívóképei, szóképek, mondatképek, hangszerek, egy használt pokróc, egy polifón vagy gumimatrac, kislabdák, babzsák, keskeny pad, vagy tornapad, „ugrálólabda”, nagyméretű szőnyeg, kisszékek, csuszka. Egy-egy feladatsor végén megtalálható az aktuális tárgyi feltételek, eszközök felsorolása.

3. Személyi feltételek

Belső továbbképzésen felkészített óvodapedagógus, tanító, szurdopedagógus, logopédus, irányított gyógypedagógiai asszisztens, nevelőtanár.

Kiegészítés

A bemeneti és a kontroll mozgásvizsgálatok eredményeit összehasonlítva lehetővé válik a következő tanév hatékonyabb megtervezése, a fejlesztőterápia módosítása, a feltételek javítása, a kételkedő kollegák meggyőzése.

Értékelés

A gyermek felé kizárólag a fejlődésben megtett út pozitív értékelése jelenjen meg. A gyermek megismerését szolgáló vizsgálatok, kontrollvizsgálatok eredményeire, pedagógiai

PEDAGÓGIAI PROGRAM

tapasztalatokra valamint az életkori és egyéni sajátosságaira támaszkodva állapíthatók meg a fejlesztés szintjei: kezdő szint, középhaladó szint, haladó szint. Az eredmények félévenként megtervezett összesítő táblázatokban regisztrálhatók.

Tartalom

A fejlesztés fő területei: Motoros készségfejlesztés

I. Nagymozgás fejlesztés

1. Gurulás
2. Felülés
3. Mászás
4. Járás
5. Futás
7. Ugrás
8. Szökdelés
9. Tánc előkészítése
10. Önmaga felismerése és azonosítása (testtudat, testfogalom)
11. Testséma, testfogalom (előkészítés)
13. Izomerő – izometriás előkészítő gyakorlatok

II. Szenzomotoros integráció

1. Egyensúly és ritmus
2. Téri tájékozódás
3. Reakcióképesség
4. Tapintásos megkülönböztetés

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5. Téri orientáció
6. Oldaliság (lateralitás)
7. Tájékozódás az időben

III. Perceptuomotoros készség

1. Hallási diszkrimináció
2. Hallási ingerek dekódolása (beszédértés)
3. Hang-szó-szöveg összefüggés felismerése
4. Hallásemlekezet
5. Szerialitás az auditív információk szintjén
6. Vizuális diszkrimináció
7. Szemmozgás koordináció
8. Alak-háttér megkülönböztetés
9. Vizuális emlékezet
10. Vizuomotoros emlékezet
11. Finommozgások vizuomotoros koordinációja
12. Téri formaészlelés tevékenységbe ágyazva
13. Vizuomotoros tanulás gyorsasága
14. Vizuomotoros integráció

Ajánlott feldolgozási mód

Módszertani és szervezési útmutató

A nem megfelelő szinten teljesítő nagycsoportos óvodás, első osztályos gyermek esetén nem beszélhetünk tanulási zavarról. Az ő esetükben tanulási zavar veszélyeztetettség, készségek, részkapességek nem megfelelő szintje, hiánya áll fenn. Az írás, olvasás, számolás elsajátításához szükséges pszichikus funkciók (készségek, részkapességek) nem alakulnak ki a kívánt szinten, tehát nem iskolaérettek, életkori sajátosságaik nem életkoruknak megfelelő, nem iskolai oktatásra készek.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az általunk kidolgozott Speciális fejlesztő preventív mozgásterápia valamint vizsgálati rendszer óvodás, kisiskolás (3-8 éves) gyermekek számára szóló program ezért egyfelől az elmulasztott fejlesztő hatások újraépítését, megerősítését és a kialakulatlan vagy helytelenül szerveződött idegi pályák korrigálását, másfelől a problémák megelőzését szolgálja. Felépítése átfogó szakmai megalapozottsággal követi a mozgásról és annak hatásairól összegyűjtött tudásanyagot. A fejlődési fokokhoz igazodva három területen ad vizsgálati- és tananyagot, valamint módszertani utasítást:

- motoros készségek fejlesztése,
- szenzomotoros integráció,
- perceptuomotoros készségek fejlesztése.

. A terápia alkalmas az úgynevezett kultúrtechnikák (az olvasás, írás, számolás) elsajátításához szükséges részképességek – nagymozgás, finommotorika, testséma, oldaliság, mozgásos keresztmodalitás, saját és más testéhez viszonyított térészlelés – kialakítására és fejlesztésére.

A terápia megkezdése előtt ajánlatos a gyermekek mozgáskészségéről és egyéb részképességeiről tájékozódni az Alapozó terápia vizsgálati és az óvodai Mozcás-, Logopédiai vizsgálat valamint a helyi használatú pedagógiai szűrőteszt és a szakértői vizsgálat regisztrált eredményeiből.

A nyolc hónapra lebontott modulok egy tanítási évre szólnak, és az elővizsgálatok eredményei alapján kiválaszthatóak az egy hónapra kiszabott tananyag nehézségi szintjei. A kezdő, a középhaladó és a haladó szintű tananyag elosztása lehetővé teszi a csoporton belüli differenciálást. Emellett a megelőző hatású fejlesztés feladatai valamennyi csoportos és kiscsoportos foglalkozás (tantárgy) tananyagába beépíthetőek. Fontos a modulok javasolt sorrendjét, a modulokon belül az anyagok sorát a leírtak szerint követni a kezdő szinttől haladva. Egy-egy fejlesztési egység csak akkor kezdődhet el, ha a gyermek egyéni fejlettségének szintjén eljutott a gyakorlatok kivitelezését segítő idegrendszeri érettség megfelelő fokára. (Piaget szerint a mozgásszabályozás minden lépése az azt megelőző szakaszra

PEDAGÓGIAI PROGRAM

épül.) Ez azt jelenti, hogy a mozgáskészség megalapozása az előző fejlesztési terület feladatainak sikeres elvégzését feltételezi. Ezért a fejlesztés területeit nem lehet megcserélni, azonban abban az esetben, ha annak elvégzése nem ütközik különösebb akadályba, gyorsabb iramban lehet haladni. Ebben az esetben az idegi pályák megfelelően érett volta miatt hamarabb jelentkezik a gyermeknél az elvégzett munka öröme annak eredményessége folytán. Ugyanez az elv vonatkozik a fejlesztési területeket kitöltő gyakorlatok sorrendjére is.

A speciális mozgásfejlesztő terápia tananyaga elvégezhető az óvoda **anyanyelvi mozgásfejlesztő órátípus** kerete között valamint a kalendárium, környezet, matematika, testnevelés, hallás-ritmus nevelés, ének, technika, rajz, logopédia (egyéni anyanyelvi foglalkozás) foglalkozásokon / órákon. A terápia alkalmazható délelőtti foglalkozásokon / tanórákon, délután játék és tanuló-foglalkozásokon, egész foglalkozást / tanórát átfogó időtartamban vagy csak részidőben.

Mivel a gyakorlatok során legfontosabb szempont a játékoság, ezért az óvodai tevékenység minden elemét ennek kell áthatnia. A nagycsoportban, első osztályban már feladatszerűbbek lehetnek a gyakorlatok és konkrétabbak a hibák javításai. Minden foglalkozás alkalmával hasznos átismételni az előző foglalkozás/óra gyakorlatait. Ami nehézséget okoz a gyermekek többségnek, arra több időt kell szánni, a továbbhaladást le kell állítani, vagy le kell lassítani, szükség esetén egyéni rávezetéssel a helyes technikát ki kell alakítani. A terápiát vezető pedagógusnak mozgásokat nem szabad túl sokat javíthatni, ismételtetni egy óra keretén belül. Különösen vonatkozik ez az Alapozó terápián résztvevő gyermekekre, a rájuk vonatkozó követelményeket differenciáltan kell kezelni, a haladás ütemét, menetét a terapeutával egyeztetni kell.

A mozgásfejlődésen túl a feladatok pozitívan hatnak a gyermekek kommunikációs, emocionális és szociális készségére, valamint a figyelem, a felidézés és az emlékezés képességére. A versek, dalok, amit a tanár ad elő mozgás közben, kezdetben élményszerzést jelentenek a gyermekek számára, segítik a mozgás kivitelezését, a beszédfejlődést, érzelmi töltetet adnak, később a sok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ismétlés segítheti a memorizálást. Az anyanyelvi mozgásfejlesztő óratípus tananyagát képezheti a tanár által kiemelt vers és a cselekvés, tárgy, az átélt élmény verbális anyaga. (Ehhez nyújtanak segítséget hónapra lebontott tanmenethez csatolt úgynevezett hívóképek, amit a tanár kiegészíthet a csoport szintjéhez igazodó feladatlapokkal.)

A sokszor megélt mozgással párhuzamosan, azt kísérve, azt követve - a nagymozgást imitálva – fontos a verbális leképeződés lehetősége, a mozgás-tartalom fogalmi meghatározása, a tárgyak, tevékenységek, azok jellemzőinek megnevezése, leírása, globális olvasása, a tanár majd a gyerek által történő lefényképezése, lerajzolása, tehát **szimbolikus szintre emelése** a tornaszobában és a csoportszobában, osztályteremben mozgásfejlesztő -, és anyanyelvi órákon egyaránt.

.A vizuomotoros készségfejlesztő speciális mozgásfejlesztő terápia területei jól kiegészíthetők az „ Akinek szüksége van rá ... A tanulási zavar megelőzésére szolgáló pedagógiai vizsgálat és terápia 4-8 éves gyermekeknek” című Kapcsos Könyv sorozatban

Kapcsos Könyv az olvasás, írás tanításához. (Suli Nova, 2005.) megjelent vizsgálat- és feladatcsomagokkal. Melyekben a feladatlapok témája és tartalma mintául és kiegészítésül szolgál az aktuális végzett mozgásfejlesztő munkához. Az egymásra épülő feladatsorok koncepciójában és sorrendjében nem, csak megformálásában és témájában változtathatóak.

3.5 A Rákospatak utcai Általános Iskola helyi tanterve

A választott kerettanterv meghatározása

Iskolánk nevelőtestülete 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet mellékleteként kiadott és jóváhagyott:

- **Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama**
- **Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama**

alapján dolgozta ki az iskola helyi tanterveit, egységesen **a kerettanterv A változatát** véve alapul minden évfolyam és valamennyi tantárgy tekintetében.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	Tantárgyak	1. évf.		2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.	összes
		ek.	1.o.								
A 2011.évi CXC. Törvény alapján biztosított tantárgyi rendszer és idékeret	Magyar nyelv és ir.	7+1	7+1	7+1	6+1	6+1	4+2	4+2	3+2	4+1	
	Idegen nyelv					2	3	3	3	3	
	Matematika	4	4	4	4	4	4	3+1	3+1	3+1	
	Történelem, társadalmi és állampolgári ism.						2	2	2	2	
	Erkölcstan/Hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Környezetismeret	2	2	2	2	2					
	Természetismeret						2	2			
	Biológia-egészségtan								2	1+1	
	Fizika								2	1+1	
	Kémia								1	2	
	Földrajz								1+1	2	
	Énrek-zene/Hall-ritm-mozgnev	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Kalendárium	3	3	3	3	3					
	Dráma és tánc/ Hon-és népismeret						1				
	Informatika					1	1+1	1+1	1+1	1+1	
	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1	-	
	Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Osztályfőnöki						1	1	1	1		
Köt. óra a törv. alapján	25	25	25	25	27	28	28	31	31	245	
SNI tanulók heti rehabilitációs tanórai foglalkozásai	Ráhangolás								1	1	
	Magyar nyelv és ir.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	
	Diszkalkúlia	1	1								
	Informatika								1	1	
	Alapozó terápia	1	1								
	Logopédia/ Egyéni	6	6	7	7	7	7	7	5+1	5+2	
	Összes rehabilitációs óra	8	8	8	8	8	9	9	10	10	78
szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	3	3	2	3	3	3	23	
felzárk/tehetség	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	
Képességfejlesztés szakkör/gyógytési	-	-	1	2	1	-	1	1	-		
Összes óra	34	34	34	35	36	38	38	42	42		
Osztályok heti	52	52	52	52	55	51	51	56	56	477	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	időkerete									
	2 óra	ebéd, szabadjáték								
	1 óra	délutáni tanulás								
napközi		12:30 -- 17				13 -- 17				

3.5.1 A tankönyvek kiválasztásának alapelvei

Az intézményben a tankönyvek kiválasztása

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. (Nkt),
- a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. (tankönyvtörvény),
- a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 16/2013. (II. 28.) EMMI rendelet (tankönyvrendelet) alapján történik.

Tanulóink szövegértési nehézségeit figyelembe véve a tankönyvek kiválasztásánál elsődlegesen a következő szempontokat tartjuk szem előtt:

- a tankönyv szövege legyen tagolt, áttekinthető
- a kiemelések segítsék a szövegben való tájékozódást
- az ábrák, képek legyenek szemléletesek, kifejezőek, esztétikusak
- a tankönyv szövege legyen lényegre törő
- mondszerkesztése egyszerű
- szókincse segítse tanulóink szókincsének bővítését, de ne haladja meg túlzottan azt

Az SNI tanulók számára készült tankönyvek közül a diszlexia prevencióra épülő kiadványokat használjuk. Az anyanyelv és irodalom tananyag feldolgozásában az iskolánk tanárai által készített segédanyagok segítik munkánkat.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1. 5évfolyamokon bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben (**Nat 2020**) foglalt szabályozásnak megfelelő óratervezet. Ezt a Nat 2020 bevezetésével párhuzamosan, felmenő rendszerben kell alkalmazni. A választott kerettantervek:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama

	Tantárgyak	1. évf.		2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.	összes
		E/1	E/2								
	Magyar nyelv és Irodalom										
	Magyar nyelv és ir.	7+1	7+1	7+	5+1	5+1	4+2	4+2	3+1+ 1	3+1	
	Idegen nyelv										
	Első élő idegen nyelv					2	3	3	3	3	
	Matematika										
	Matematika	4	4	4	4	4	4	4	3+1	3+1	
	Történelem és állampolgári ism.										
	Történelem						2	2	2	2	
	Állampolgári ismeretek									1	
	Hon és népismeret							1			
	Etika/Hit és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Természettudomány és földrajz										
	Környezetismeret				1	1					
	Természettudomány						2	2			
	Biológia								2	1+1	
	Fizika								1	2	
	Kémia								1	2	
	Földrajz								2	1+1	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	Művészetek										
	Hallás és zenei nev.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	
	Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Kalendárium	3	3	3	3	2					
	Dráma és színház									1	
	Technológia										
	Digitális kultúra				1	1	1	1	1	1	
	Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1	-	
	Testnevelés és egészségfejlesztés										
	Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Közösségi nevelés(Osztályfőnöki)						1	1	1	1	
	Kötelező alapóraszám	22	22	22	22	23	27	26	28	28	
	szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	2	1	2	2	2	16
	MAX.órakeret a NAT alapján	24	24	24	24	25	28	28	30	30	237
SNI tanuló heti rehabilitációs tanórai foglalkozásai	Ráhangolás								1	1	
	Magyar nyelv és ir.						2	2	1	1	
	Biológia/földrajz									2	
	Diszkalkúlia			1	1	1					
	Alapozó terápia	2	2								
	Logopédia/ Egyéni	6	6	7	7	7	7	7	8	6	
	Összes rehabilitációs óra	8	8	8	8	8	9	9	10	10	78
	felzárk/tehetség	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
	szakkör										

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	Osztályok időkerete	heti	52	52	52	52	55	51	51	56	56	477
	2 óra		ebéd, szabadjáték									
	1 óra		délutáni tanulás									
napközi			13 -- 16				13 -- 16					

Óvoda

50 óra + 11 óra rehabilitációs/rehabilitációs óra = 61 óra/ csoport

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.6 Enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve

3.6.1 A tanterv jellemzői

Az eddigi tantervek a 2013-2014. tanévtől kifutó rendszerben vannak jelen a képzési rendszerben.

Az 2011. évi NAT, illetve az ennek nyomán készült kerettanterv és helyi tanterv bevezetése felmenő rendszerben, a 2013-2014. tanévtől kezdve folyamatosan az 1. és 5. évfolyamokkal kezdődően kerül bevezetésre.

Kivételt képez a testnevelés tantárgy, mely már a 2012-2013. tanévtől bevezetésre került az 1. és 5. évfolyamokon.

A tanterv a rehabilitációra szánt óraszámokat a tantárgyi rendszerben jeleníti meg, de a tantervi tartalmakban megjelennek azok az anyagrészek, melyek ezeknek az óráknak a felhasználásával kerülnek átadásra.

A tanterv további jellemzői:

- teljes, vagy döntő mértékben hallássérült-specifikus, illetve rehabilitációs-integrációs tantárgyakból
- az alapfokú iskola cél- és feladatrendszerére épülő, de a halmozott sérülést figyelembe vevő, eltérő tartalmú és követelményű tananyag tömböket tartalmazó tárgyakból épül fel.
- a tantárgyi óraszámok speciális meghatározottsága, igénybe véve a törvényben meghatározott rehabilitációs órák felhasználási lehetőségét.
- a frontális és individualizált tanítási egységek (órák, foglalkozások) rendszerének speciális, rugalmas kezelése (különösen az Egyéni anyanyelvi nevelés tantárgy, illetve az, egyéni képességfejlesztést szolgáló foglalkozások esetében);
- a Magyar nyelv és irodalom műveltségi területén kialakított tantárgyban (Anyanyelv 1-8.) a beszéd- nyelvépítés meghatározó szerepe;
- a hangképzés, kiejtésjavítás feladatainak az Egyéni anyanyelvi nevelés feladatkörébe való utalása, függetlenül a nyelvhelyesség, a mondatfonetikai és a metakommunikációs eszközök, ezen belül a testbeszéd alkalmazásának minden tanítási órán való figyelemmel kísérésétől, eseti korrigálásától.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Megvalósítani törekszik a súlyos beszédtanulási, tanulási nehézségekkel küzdő (diszfáziás, diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás és diszpraxiás, stb.) és a beilleszkedési, viselkedési zavarokkal küzdő gyermekek korrekcióját, terápiáját, és valamennyi tanulási kudarcnak kitett gyermek, fiatal megsegítését, felzárkóztatását.

Valamennyi tantárgy a NAT-ban meghatározott műveltségi területek figyelembevételével szerveződik, lehetőség szerint követve az ott meghatározott arányokat, de természetesen az eltolódás, a kommunikációs, az integrációs-rehabilitációs a személyiségfejlesztés és a szociális kompetenciák fejlesztést szolgáló tantárgyak, programok irányában némiképpen módosítva az arányokat.

A tantervi rendszer illetve az óraterv a következő tantárgyakból szerveződik:

- Anyanyelv 1-8.
- Matematika 1-8.
- Testnevelés 1-8.
- Hallás- és ritmusnevelés 1-8.
- Egyéni anyanyelvi nevelés 1-8.
- Természetismeret 5-8.
- Kreatív technikák 1-8.
- Életvitel és gyakorlati ismeretek 1-8.
- Társadalmi ismeretek és gyakorlat 5-8.
- Történelem 5-8.
- Osztályfőnöki 5-8.
- Környezetismeret 5-8.
- Erkölcstan 1-8.
- Kommunikációs technikák 5-8.
- Informatikai alapismeretek 4-8.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve (2013-2014. tanévtől kifutó rendszerben)

Tantárgy	1/1	1./2	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Heti össz.	Évi össz.
Anyanyelv	8 2	8 2	8 2	8 2	8 2	5 1 3,5	5 1 3,5	5 1 2	5 1 2	60 14 11	2160 504 396
Történelem						2	2	2	2	8	288
Matematika	4	4	4	4	5	4,5	4,5	4	4	46	1648
Természetismeret	2	2	2	2	3	3	3	3	3	23	828
Informatikai alapismeretek								1	1	2	72
Hallás- ritmusnevelés és	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	324
Kreatív technikák						1 2	1 2	2 2	2 2	6 8	216 288
Életvitel gyakorlati ismeretek és	2	2	2	2	2					10	360
Technika, életvitel, szocializáció és gyakorlat						1	1	1 2,5	1 2,5	4 5	144 180
Testnevelés	2 1	2 1	2 1	2 1	2,5 1	2 1	2 1	2 1	2 1	18,5 4 5	666 144 180
Rajz- technika	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1,25					5 5,25	180 189

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Osztályfőnöki						1	1	1	1	4	144
Társadalmi ismeretek és gyakorlatok						1	1	1	1	4	144
								1	1	2	72
										2	144
Emberismeret						1	1	2	2	6	216
Erkölc, illem, viselkedéskultúra								1	1	2	72
Kommunikációs technikák								1	1	2	72
Egyéni anyanyelvi nevelés	6	6	6	6	7	6	6	6	6	55	1980
Felzárkóztatás és egyéni képességfejlesztés	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27	872
Mindösszesen	33	33	33	33	36,75	40,0	40,0	45,5	45,5	339,75	12131
Kötelező	20	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25	197,5	7110
Rehabilitációs óra	8	8	8	8	9	9	9	10	10	79	2844
Nem kötelező, választható óra	2	2	2	2	2,25	5,5	5,5	7,5	7,5	36,25	1305
Felzárkóztató, tehetséggondozó	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27	872

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve (2013-2014. tanévtől felmenő rendszerben)

Tantárgy	1/1	1/2	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Heti össz.	Évi össz.
----------	-----	-----	----	----	----	----	----	----	----	------------	-----------

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Anyanyelv	8 1	8 1	8 1	8 1	8 1	7	7	7	7	73	2628
Történelem						2	2	2	2	8	288
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36	1296
Természetismeret						2 1	2 1	4	4	14	504
Informatikai alapismeretek					1	1	1	2	2	7	252
Hallás- és ritmusnevelés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	324
Kreatív technikák	2	2	2	2	2	2	2	1 2	1 2	20	720
Életvitel és gyakorlati ismeretek	2 1	2 1	2 1	2 1	3 1	1	1	2	2	22	792
Környezetismeret	2	2	2	2	2					10	360
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	45	1620
Osztályfőnöki						1	1	1	1	4	144
Társadalmi ismeretek és gyakorlatok						1 1	1 1	1 1	1 1	8	288
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	324
Kommunikációs technikák						1	1	1	1	4	144
Egyéni anyanyelvi nevelés	6	6	6	6	6	6	6	6	6	54	1944
Mindösszesen	33	33	33	33	35	37	37	41	41	323	11628
Kötelező	25	25	25	25	27	28	28	31	31	245	8820

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Rehabilitációs óra	8	8	8	8	8	9	9	10	10	78	2808
--------------------	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	------

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.7 3.7.1. A halmozottan sérült nagyothalló gyerekek 9E szakmai alapozó képzésének iskolai óraterve

A tanterv a 2019-2020. tanévtől kifutó rendszerben van jelen a képzési rendszerben.

Az új képzés megalapozó 9/E, előkészítő ismereteket nyújtó évfolyam óraterve a végleges törvényi szabályozás megjelenése után alakul ki.

A 2014/25-ben megújult szakképzési rendszer szakmai alapozó képzése 9E évfolyammal kezdődik és a jelenleg megújuló szakképzési rendszer

Iskolánkban ez az alapozó képzés – annak ellenére, hogy OKJ-számmal rendelkező illetve a 2020/21-es tanévtől Szakképzési jegyzékszámokkal rendelkező osztályokban is folyik – a tanulók általános és szakma-specifikus kompetencia feltérképezését és fejlesztését jelentik.

Az első félév végén az elért eredmények alapján újrastrukturáljuk az osztályokat és a központi programban meghatározottakhoz már egyértelműen igazodva készítjük fel a tanulókat a jelentkezéskor meghatározott szakmára.

A 9E szakmai alapozó osztály óraterve a központilag meghatározott tantárgyak mellett a **habilitációs, rehabilitációs órákra épülő**, a sérülés-specifikumokat figyelembe vevő tartalmakat hordozó tantárgyakat is megjelenít.

- szocializációs gyakorlat
- szakmai orientáció, előkészítés, gyakorlat, alapozás
- egyéni anyanyelvi nevelés
- állampolgári ismeretek

Az óraterv figyelembe veszi a szakmai alapozásból eredő **gyakorlati-elméleti tantárgyak megosztásának** igényét. Ennek megfelelően az Egyéb műveltségterület alá besorolt pályaorientáció, vizuális kultúra és szakmai alapozó ismertek című tantárgy jellemzően magas óraszámú (11 óra) képezi a gyakorlati órákat. Tehát a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően ezen óraszámok szerepelnek **bontott gyakorlati órákként** a tantárgyfelosztásban.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A szakmai elméleti alapozás a szocializációs gyakorlat, rehabilitáció/pályaorientáció tantárgy keretében zajlik.

A 9E évfolyam pályaorientációs fejlesztésre vonatkozó feladatai az alábbi területeken jelennek meg:

társadalmi kommunikáció

önismeret

szocializáció

a társadalmi integráció előkészítése

felkészülés a munkavállalói szerepkörre

szakmaismeret

önálló életvitelre való felkészülés

Tantárgyak és óraszámok Újváros parki kerettanterv ÚJ ÓRATERV!!

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám	Honnan
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180	
Idegen nyelv /Hallássérülés illetve eltérő kommunikációs szint miatt Kommunikációs technikák	Idegen nyelv/Kommunikációs technikák	2	72	
Matematika	Matematika	4 (-1óra)	144	
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36	
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3 1	108 36	szabadon felhasználhat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

				ó
Technológia	Digitális kultúra	2	72	
Egyéb	Pályaorientáció	1	36	
	Szakmai ismeretek alapozó	4	144	szabadon felhasználható ó
		2	72	
	szakmai számítások	1	36	
	Vizuális kultúra	2	72	
Testnevelés	Testnevelés	5	180	
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36	
Habilitáció	Állampolgári ismeretek	2	72	
	Pályaorientáció	1	36	
	Szocializációs gyakorlat	3	108	habilitációs óraszám
	Egyéni felzárkóztatás	4	144	habilitációs óraszám
Összesen	alap	31	1116	
	szabadon felhasználható	3	108	
	habilitáció	10	360	
Mindösszesen		44	1584	

10 óra/hét habilitációs óraszám

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.7.2 A „Ráhangelés” program részletes tematikája

A változó munkáltatói elvárások a XXI. században az alábbi kompetenciák fejlesztését illetve meglétét kívánják meg:

1. Alapvető kompetenciák

- kommunikáció
- információkezelés
- számok és adatok kezelése
- problémák elemzése és megoldása

2. Az önirányítási/önmenedzselési kompetenciák

- pozitív attitűdök és viselkedések,
- felelősség teljesség
- alkalmazkodó készség
- egész életen át tartó tanulás
- munkahelyi balesetvédelem és egészséges életmód

3. A csapatban végzett munkához szükséges kompetenciák

- másokkal történő együttműködés
- tervek és projektek készítése és megvalósítása

A fenti kompetenciákon túl szükség van olyan tényismeretek megszerzésére is, amelyekre munkavállalóként, önálló életvitelt folytató fiatal felnőttként szüksége lesz tanulóinknak. A tényismeretek három nagyobb területre összpontosulnak, ezek mentén az alábbi tartalmi területek építik fel a tantárgyat évi 74 órában, heti 2 órában:

1. „Én és a Többiek” („Feltalálom magamat”) 20 óra

Ezekon az órákon hangsúlyosan jelen vannak azok a társas kompetenciákkal kapcsolatos ismeretek és készségek, amelyek az emberi együttélés során fontos szerepet játszanak – személyiségfejlesztés-.

2. „Munkavállalói ismeretek” („Vár a munka világa”) 20 óra

Ebbe a körbe tartoznak a munkavállalóként az önálló életvitelhez szükséges ismeretek.

3. „Pályaválasztás” („Szabad a pálya”) 20 óra

Ide tartoznak a szakképzést megelőzően a továbbtanulás irányával kapcsolatos döntést meghatározó tájékozódást szolgáló ismeretek.(pályaismeret)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az elméleti képzésen túl kb. évi 14 órában tervezünk – a különböző szakmacsoportoknak megfelelő – munkahelyi látogatást (2-3 alkalommal), amely a munkahelyi környezet pontosabb megfigyelését, a célirányos pályaválasztás eredményességét pozitívan befolyásolja

9. osztály

Évi: 72 óra Heti : 2 óra

1. Én és a többiek

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Személyiségfejlesztés <i>15 óra</i>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elkerülhetetlen, hogy egy csoport vagy csapat tagjaként dolgozzon a tanuló. Emiatt azoknak a társas kompetenciákkal kapcsolatos ismereteknek és készségeknek a fejlesztése, amelyek az emberi együttélés során fontos szerepet játszanak. A tényismeret és az önreflexió összekapcsolása révén tudatosuljon a diákban, hogy az emberi együttélés törvényszerűségei milyen formában jelentkeznek saját életében. Szabályok betartása, feladatok lépésekben történő végrehajtása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1.Reális önismeret és pozitív énkép Önreflexió, énüzenet Aktív hallgatás Kezdeményezés és együttműködés Kommunikáció	Alapérzelmek felismerésének tanulása. Érzelmek megfelelő kifejezése, másik érzelmeire megfelelő reagálás (mozgásos játék, drámajáték). Alapérzelmek tárának bővítése és azok megnevezése különböző feltételek között (megle-pődés, öröm, szomorúság). Mások érzelmeinek és szándékainak észlelése, visszatükrözése. Saját érzések és gondolatok észlelése, kommunikálása. A szavak, mondatok mögötti érzelmek felismerése. Intenzív és enyhe érzelmi állapotok kifejezése közötti különbség észlelése, figyelem felhívás a következményekre	<i>Anyanyelv</i> v: beszédké szség, szóbeli szövegek megértés e, értelmez ése, szövegal kotás <i>Kreatív</i>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>Egészséges pozitív önértékelés kialakítása és fenntartása</p> <p>Az énkép és pozitív önértékelés</p>	<p>Kommunikáció kezdeményezése, és együttműködés páros és csoportos feladathelyzetekben. A meghallgatás, mint kommunikációs eszköz. Teendők érthetetlen kommunikáció esetén. (visszakérdezés)</p> <p>„Erős oldalaim” – erősségek megtalálása saját vélemény és a közösség véleménye alapján. Karakterek jellemzése filmbeli szereplők alapján. „Erős oldalaim – Gyengeségeim” – megtalálása, megfogalmazása.</p>	<p><i>technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreatívitás fejlesztése</p> <p><i>Kommunikáció:</i> érzelmek észlelése, kifejezése, metakommunikáció</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>érzelem, öröm, harag, undor, szomorúság, kommunikáció, erős oldal, gyengeség</p>	

2. Munkavállalói ismeretek

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Alapvető munkavállalói és életviteli ismeretek 20 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az önálló életvitelre, a munkaerő-piacon való érdekérvényesítésre való felkészítés, olyan ismeretek és magatartásformák elsajátítása, melyek az önálló életkezdéshez és életvezetéshez elengedhetetlenek. Az álláslehetőségek feltárásához, munkakereséshez és munkahely megtartásához szükséges ismeretek feltérképezése és fejlesztése.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>2.1. Munkaerő-piaci ismeretek</p> <p>A munka világának alapfogalmai (munka, munkakör, feladatkör, szakma, végzettség)</p> <p>Bevezetés a jogok és kötelezettségek világába</p> <p>2.2 Életpálya-építési ismeretek</p> <p>Az oktatási rendszer felépítése</p> <p>„Hol tanulhatok?”</p> <p>Életkori szakaszok</p>	<p>A család felépítése, a házimunka. A munka, mint feladat.(A munka szerepe életünkben. Családi munkamegosztás. A gyermeki és felnőtt lét másságának végiggondoltatása, tudatosítása. Saját képességek és tevékenységpreferenciák tudatosítása. Saját hobbik, érdeklődési körök, tevékenységek kedvelésének és elutasításának tudatosítása.</p> <p>Kötelező és nem kötelező tevékenységek. A tantárgyi preferenciák, a tudományterületek preferenciájának tudatosítása. Szabályokat tartalmazó piktogramok jelentésének megfejtése. A tanuló által ismert jelzések lerajzolása, jelentésük megbeszélése. A mindennapjainkat meghatározó szabályok feltérképezése, szabályok alkotása kortárs csoporton belül. Szabályok, feladatok otthon, jogok és kötelezettségek az iskolában, alapvető emberi jogok</p> <p>A jövőkép kialakítása, időrendi elhelyezése (múlt, jelen, jövő). Az oktatási rendszer intézményei és a különféle intézményfajták által biztosított végzettségek.</p> <p>Az életkori szakaszokkal</p>	<p><i>Anyanyelv:</i> hatékony kommunikáció (kérdés, közlés, téma-réma)</p> <p><i>Kreatív technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreativitás fejlesztése</p> <p><i>Kommunikáció:</i> jelek, piktogramok és jelentésük</p>
--	--	--

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>(feladatok különböző életkorokban)</p> <p>Érdeklődési kör (fejlesztendő képesség felmérése, fejlesztése)</p> <p>Területek és szakmacsoportok</p> <p>2.3 Álláskeresési technikák</p> <p>Álláskeresés folyamata, álláskereső tennivalói</p>	<p>kapcsolatos ismeretekre történő ráhangolódás. Az egyes életszakaszok jellemzőinek tudatosítása. A saját élmények mozgósítása</p> <p>A saját érdeklődés egyértelművé tétele, elméleti-gyakorlati irányban.</p> <p>Ismerkedés különböző szakmacsoportokkal, szakmákkal. Hallássérültek számára választható szakmák – egyedi igények. A szakmák alapfogalmaival, eszközeivel, munkafolyamataival való ismerkedés. A szakmaválasztást meghatározó tényezők megismerése.</p> <p>Az álláskeresés kulcsfogalmainak tisztázása fogalmak és fogalommagyarázatok párosításával. Az álláskeresés folyamatára, az álláskeresés egyes lépéseire való rátekintés</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>házimunka, munkamegosztás, hobbi, érdeklődési kör, önérvényesítés, oktatási rendszer, jog, kötelesség, szabály, végzettség, álláskeresés</p>	

3. Pályaválasztás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szakmaismeret	25 óra
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Olyan alapinformációkat biztosítani a pályák alapvető jellemzőit illetően, amelyek megalapozzák a tanulók szakmaválasztásra vonatkozó döntését. Olyan áttekintés biztosítása, ami segít a diák orientálódásában.</p>	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>3.1.Szakmák világa</p> <p>A szakmacsoportok főbb jellemzőinek megismerése (ismerkedés a szakmákkal)</p> <p>Iskolai végzettség-szakmák összefüggései</p> <p>A diákok által érdekesnek tartott négy szakmacsoport megismerése</p>	<p>Részletes szakmaismeret a hallássérült tanulók számára nyitott szakmákról. A szakmákkal kapcsolatos előzetes ismeretek mozgósítása, tudatosítása; az ok-okozat közötti összefüggések keresésének támogatása. A szakmák szakszavainak, fogalmainak, eszközeinek, folyamatainak megismerése.</p> <p>Végzettség fogalma és szintjei.</p> <p>Az építészet, művészet, informatika, mezőgazdaság, közlekedés, gépészet szakmacsoport végzettségeivel és a munkavégzés jellemzőivel történő ismerkedés.</p>	<p><i>Anyanyelv:</i> beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás</p> <p><i>Alapozó technikák:</i> a különböző kismesterségekkel való ismerkedés, vizuális nyelv ismerete</p> <p><i>Kreatív technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreativitás fejlesztése</p> <p><i>Kommunikáció:</i> érzelmek észlelése, kifejezése, metakommunikáció</p>
Kulcsfogalmak	szakmanevék, a különböző szakmák szakszavai, alapanyagok, segédanyagok, kéziszerszámok, gépek, munkafolyamatok elnevezései	

4. Munkahelyi látogatás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Munkahelyi megfigyelés	14 óra /2 alkalom
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Személyesen találkozni az adott szakmát művelő emberekkel és reflexióikkal, kipróbálni, hogy az „elvi” vágyott szakma mindennapi tevékenységei valóban olyan érdekesek-e, mint amilyenek tűnnek. A tanulók ismerjék a legfontosabb tevékenységeket, eszközöket, munkamódokat, munkakörnyezetet, a munkavégzéshez kapcsolódó alapvető szabályokat és további jellemzőket.	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>4.1. Tanulók felkészítése /2 óra</p> <p>Általános felkészítés</p> <p>A szakmacsoportról előzetes tudás összegyűjtése</p> <p>Speciális felkészítés</p> <p>4.2. Munkahely meglátogatása /4 óral</p> <p>4.3. A látogatás tapasztalatainak megbeszélése /1 óra</p>	<p>A munkahelyi megfigyelésre kiválasztandó szakmacsoportok azonosítása.</p> <p>A munkahelyi megfigyelés során elvárt viselkedés tudatosítása.(utazás szabályai, utcai viselkedés, viselkedés a munkahelyen). A látogatás és a munkahelyi megfigyelés közötti különbség tudatosítása. A gyülekező időpontja, helyszíne.</p> <p>A munkahelyi megfigyeléssel kapcsolatos konkrét teendők megbeszélése. A munkahely jellemzőinek megismertetése. Tájékoztatás a munkahellyel történt előzetes megbeszélésen szerzett tapasztalatokról (mit nézhetünk meg, balesetvédelmi előírások, munkaruha- védőruha viselete...stb.). A megfigyelési szempontok kiosztása.</p> <p>1 munkahely meglátogatása, az ott végzett tevékenységek megfigyelése illetve a leendő lehetséges iskolák meglátogatását jelenti.</p> <p>A munkahelyi megfigyelésen szerzett tapasztalatokra történő reflektálás – és saját következtetések levonása. A sikeres beilleszkedéshez és hatékony munkavégzéshez nélkülözhetetlen kompetenciák kibontása a látottak alapján.</p>	<p>Előzetes ismeretek a szakmák világáról</p> <p><i>Anyanyelv:</i> hatékony kommunikáció (kérdés, közlés, téma-réma)</p> <p><i>Kommunikáció:</i> illik? nem illik? – szituációs gyakorlatok</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

10. osztály

Évi: 72 óra Heti : 2 óra

1. Én és a többiek

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Személyiségfejlesztés <i>15 óra</i>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Olyan személyes tulajdonságok és kompetenciák fejlesztése, amelyeket a szocializáció során sajátít el a fiatal. Érzelmek szabályozása, relaxáció tanulása. egészséges pozitív önértékelés fenntartására vonatkozó szociális kompetencia kialakítása. Érzelmek felismerése, érzelmek kifejezése. Az énkép, pozitív önértékelés jelentőségének megismerése. a pozitív önértékelés fenntartása próbatétel jellegű gyakorlati helyzetben. Konfliktushelyzetek kezelése, egyéni és társas problémamegoldás, célok felismerése. Döntéshozatal, felelősségvállalás tetteinkért, segítségnyújtás (segítség kérése, megfogalmazása, segítség nyújtása). A vitakészség fejlesztése. Stressz kezelése, énvédő mechanizmusok elsajátítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>1.1.Reális önismeret és pozitív énkép Önreflexió, énüzenet</p> <p>Aktív hallgatás</p> <p>Kezdeményezés és együttműködés</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Az énkép és pozitív önértékelés</p>	<p>Érzelmek megfelelő kifejezése, másik érzelmeire megfelelő reagálás (moz-gásos játék, drámajáték). Érzelmek tudatos kifejezése, a másik érzelmeinek felismerése. Egy-egy kijelentés és a nem-verbális érzelmek kifejezés közötti ellentét vagy kapcsolódás észlelése – a hitelesség és az empátia.</p> <p>Kommunikáció kezdeményezése, és együttműködés páros és csoportos feladathelyzetekben. A másik fél véleménye – a vita, a vitatkozás szabályai.</p> <p>Kooperatív technikák feladathelyzetekben. Ugratási helyzetek megismerése és kezelése történetek révén.</p> <p>A pozitív önértékelés fenntartása a negatív</p>	<p><i>Anyanyelv:</i> beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás</p> <p><i>Kreatív technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreativitás fejlesztése</p> <p><i>Kommunikáció:</i> érzelmek észlelése, kifejezése, metakommunikáció</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Énvédelem	<p>érzelmek ellensúlyozásával.</p> <p>Alkalmazni a NEM-et mondás stratégiáit, kortársnyomás esetén. A passzív, agresszív, asszertív viselkedés felismerésének gyakorlása.</p> <p>Panasz emelése. A többféle magyarázat létrehozásának kipróbálása, melynek felismerése elindítja a további információk keresésének a szükségességét. A konfliktusmegoldás fajtái (elmélyítése a személyessé tétel segítségével), stratégiái.</p>	
Önérvényesítés		
Kulcsfogalmak	<p>érzelmek megnevezései, kommunikáció, erős oldal, gyengeség, vita, stressz, relaxáció, hitelesség, empátia</p>	

2. Munkavállalói ismeretek

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alapvető munkavállalói és életviteli ismeretek 25 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önálló életvitelre, a munkaerő-piacon való érdekérvényesítésre való felkészítés, olyan ismeretek és magatartásformák elsajátíttatása, melyek az önálló életkezdéshez és életvezetéshez elengedhetetlenek. Az álláslehetőségek feltárásához, munkakereséshez és munkahely megtartásához szükséges ismeretek feltérképezése és fejlesztése, interjúhelyzetben való viselkedés gyakorlása. Az önálló életvezetéshez szükséges ismeretek tudatosítása, a saját életút során jelentkező különböző szerepek elővételezése, saját értékek és képességek megismerése, önismeret fejlesztése, a tudatos célkitűzés és megalapozott döntéshozatal lépéseinek alkalmazásszintű elsajátítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Munkaerő-piaci ismeretek	<p>A munka jellemzésére használt főfogalmak azonosítása, a főfogalmak alá tartozó jellemzők körének megismerése kép-szó párosítás segítségével, személyes preferenciák azonosítása</p>	<p><i>Anyanyelv:</i> beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>A munka világának alapfogalmai</p>	<p>(munka, munkakör, feladatkör, szakma, végzettség). A munka környezet és munkaidő jellemzésére használt fogalmak körüljárása, a lehetséges ártalmak számbavétele.</p>	<p><i>Kreatív technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreativitás fejlesztése</p>
<p>Munkavállalói dokumentumok</p>	<p>A munkaviszony létesítéséhez kapcsolódó alapfogalmak tisztázása. Munkajogi alapfogalmakkal való ismerkedés (munkajogi szabályokkal és fogalmakkal való ismerkedés, mint munkaviszony, munkavállalót megillető jogok, juttatások, munkaidő, munkabér, minimálbér, szabadság, munkahelyi juttatások, bruttó és nettó bér fogalmainak megismerése).</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> érzelmek észlelése, kifejezése, metakommunikáció</p>
<p>Bevezetés a jogok és kötelezettségek világába</p>	<p>A munkaszerződés elemei és értelmezése.</p>	
<p>A kötelesség</p>	<p>A jog fogalmának megismerése, definiálása. A társadalmi együttélés szabályairól való ismeretszerzés. (Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata gyerek-nyelven). A jogsértő magatartás felismerésének támogatása. Emberi jogokról való ismeretbővítés. Interneten, on-line nézhető, valamelyik jogot sértő esetbemutató kisfilmek megtekintése, megbeszélése címadással. Saját élmény lerajzolása, megbeszélése. A munkavállaláshoz kapcsolódó jogi ismeretek összefoglalása. Önálló internethasználat, internetes információ-gyűjtés gyakoroltatása.</p>	
<p>2.2. Életpálya-építési ismeretek Szakmacsoportok, képzőhelyek</p>	<p>A kötelesség szó értelmezése. Az iskolai és munkahelyi jogok és kötelességek elhatárolása.</p>	
<p>Életkori szakaszok</p>	<p>A szakmacsoportos ismeretek felelevenítése. A kiválasztásra kerülő iskolák megismerése.</p> <p>A szerepek. Az életszakaszok alkalmazásának, életszakaszok és jellemző konfliktusaik azonosításának gyakorlása. Annak tudatosítása,</p>	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>(feladatok különböző életkorokban)</p> <p>2.3 Álláskeresési technikák</p> <p>Álláskeresés folyamata, álláskereső tennivalói</p> <p>Önéletrajzírás</p> <p>Intézményböngésző</p>	<p>hogyan egyszerre többfajta szerepet töltsünk be. (a személyi és környezeti meghatározók azonosítása) A saját életút tudatosítása, jövőkép alakítása.</p> <p>Az álláskeresés fontos lépéseinek megláttatása és a folyamat tervezhetőségére való rávilágítás, annak megfogalmaztatása, tudatosítása.</p> <p>Információnyújtás az önéletrajz elkészítéséhez. Az önéletrajz általános jellemzőinek, tartalmi és formai követelményeinek megbeszélése. Az önéletrajzra tehető fénykép kritériumainak megismerése prezentáció megtekintésével és a pedagógussal történő megbeszélése által. Önéletrajzmintákat tartalmazó internetes oldalakkal való ismerkedés.</p> <p>A helyi, térségi segítő intézmények feltérképezése, elérhetőségeinek rögzítése. Öninformálódás fejlesztése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>házimunka, munkamegosztás, hobbi, érdeklődési kör, önértékelés, oktatási rendszer, jog, kötelesség, szabály, végzettség, álláskeresés, szerepek, életszakaszok, munkaviszony, munkavállalót megillető jogok, juttatások, munkaidő, munkabér, minimálbér, szabadság, munkahelyi juttatások, bruttó és nettó bér, munkaszerződés, önéletrajz</p>	

3. Pályaválasztás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szakmaismeret <p style="text-align: right;"><i>20 óra</i></p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Olyan alapinformációkat biztosítani a pályák alapvető jellemzőit illetően, amelyek megalapozzák a tanulók szakmaválasztásra vonatkozó döntését. Olyan áttekintés biztosítása, ami segít a diák orientálódásában. Végzettség fogalma és szintjei – reális önértékelés (készségnek, képességnek megfelelő szakmaválasztás)</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>3.1.Szakmák világa</p> <p>A szakmacsoportok főbb jellemzőinek megismerése (ismerkedés a szakmákkal)</p> <p>Iskolai végzettség-szakmák összefüggései</p>	<p>Részletes szakmaismeret a hallássérült tanulók számára nyitott szakmákról. A szakmákkal kapcsolatos előzetes ismeretek mozgósítása, tudatosítása; az ok-okozat közötti összefüggések keresésének támogatása. A szakmák szakszavainak, fogalmainak, eszközeinek, folyamatainak megismerése.</p> <p>A diákok által érdekesnek tartott szakmák részletes megismerése. (egyéni igények, elképzelések alapján)</p> <p>Végzettség fogalma és szintjei. A rész-szakképesítés, alap szakképesítés, elágazás és ráépülés fogalma. Az OKJ-s képzés megismerése. Továbbképzési lehetőségek.</p>	<p><i>Anyanyelv:</i> beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás</p> <p><i>Alapozó technikák:</i> a különböző kismesterségekkel való ismerkedés, vizuális nyelv ismerete</p> <p><i>Kreatív technika:</i> megismerő-, befogadó képesség, kreativitás fejlesztése</p>
Kulcsfogalmak	szakmanevek, a különböző szakmák szakszavai, alapanyagok, segédanyagok, kéziszerszámok, gépek, munkafolyamatok elnevezései	

4. Munkahelyi látogatás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Munkahelyi megfigyelés	14
	<i>óra /2 alkalom</i>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Személyesen találkozni az adott szakmát művelő emberekkel és reflexióikkal, kipróbálni, hogy az	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	„elvieken” vágyott szakma mindennapi tevékenységei valóban olyan érdekesek-e, mint amilyennek tűnnek. A tanulók ismerjék a legfontosabb tevékenységeket, eszközöket, munkamódokat, munkakörnyezetet, a munkavégzéshez kapcsolódó alapvető szabályokat és további jellemzőket.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>4.1. Tanulók felkészítése /2 óra</p> <p>Általános felkészítés A szakmacsoportról előzetes tudás összegyűjtése</p> <p>Speciális felkészítés</p> <p>4.2. Munkahely meglátogatása /4 óral</p> <p>4.3. A látogatás</p>	<p>A munkahelyi megfigyelésre kiválasztandó szakmacsoportok azonosítása.</p> <p>A munkahelyi megfigyelés során elvárt viselkedés tudatosítása.(utazás szabályai, utcai viselkedés, viselkedés a munkahelyen). A látogatás és a munkahelyi megfigyelés közötti különbség tudatosítása. A gyülekező időpontja, helyszíne.</p> <p>A munkahelyi megfigyeléssel kapcsolatos konkrét teendők megbeszélése. A munkahely jellemzőinek megismertetése. Tájékoztatás a munkahellyel történt előzetes megbeszélésen szerzett tapasztalatokról (mit nézhetünk meg, balesetvédelmi előírások, munkaruha- védőruha viselete...stb.). A megfigyelési szempontok kiosztása.</p> <p>Elsősorban munkahelyi megfigyelést (job-shadowing) jelent, részben az iskolán belül, de főként külső munkahelyeken 2 alkalommal.</p> <p>A munkahelyi megfigyelésen szerzett tapasztalatokra történő reflektálás – és saját következtetések levonása. A sikeres beilleszkedéshez és hatékony munkavégzéshez nélkülözhetetlen kompetenciák kibontása a látottak alapján.</p>	<p>Előzetes ismeretek a szakmák világáról</p> <p><i>Anyanyelv:</i> hatékony kommunikáció (kérdés, közlés, téma-réma)</p> <p><i>Kommunikáció</i> : illik? nem illik? – szituációs gyakorlatok</p>

PEDAGÓGIAI PROGRAM

tapasztalatainak megbeszélése /1 óra		
---	--	--

3.8 A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának tanterve

Az iskola szakmakínálata az Országos Képzési Jegyzék kínálatát figyelembe véve alakult ki az évek során. A 2020/21-es tanévtől a Szakképzés 4.0 program indításával megújult a Szakképzési Jegyzék, a rendszer teljes kialakulása - a végleges törvényi szabályozás megjelenése - után alakul ki.

A képzés tematikáját és követelményrendszerét az oktatott szakmák Szakmai Programja és Szakmai és Vizsgakövetelményei határozzák meg.

A 2013-2014. tanévtől bevezetésre kerültek illetve megújultak az alábbi szakmák: kerékpárszerelő (kifutó rendszerben) ,a népi kézműves (szőnyegszövő) szakma (jövőben is folyó képzés). A számítógépes adatrögzítő és a szobafestő részsakképesítés oktatása jelenleg és a jövőben is folyó képzés.

A 201999/2220-as tanévtől bevezetett burkoló szakképesítés a megújuló szakképzési rendszer miatt sajnos igen kérészetűnek bizonyult, mindösszesen 2 évfolyamot tudunk elindítani.

3.8.1 A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának közismereti tantervi óraterve rész-szakképesítés esetén

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2	142

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	(közismereti szabadsáv)	1	71
Technológia	Digitális kultúra	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	71
Természettudomány és földrajz	természettud.alapis m. (szakmai szabadsáv)	1	36
Habilitáció	Állampolgári ismeretek.	3	213
	Egyéni felzárkóztatás	4	144
	Magyar nyelv és irodalom	3	213
Közismeret összesen		10	710
További szabad szakmai időkeret		2	142
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.8.2 Jelenleg futó adaptált képzési programok rész-szakképesítés esetén

KERÉKPÁRSZERELŐ (OKJ 3152501) 1 + 2 év)

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10502-12 Motor-kerékpárszerelés gépészeti alapjai	Szakrajz	252					252
	Szakrajzi alapok	36					36
	Rajzkészítés	108					108
	Rajzolás	108					108
	Anyag- és gyártásismeret	144			105		249
	Anyagszerkezeti ismeretek	36					36
	Gyártástechnológia	72			70		142
	Anyagvizsgálatok	36			35		71
10503-12 Motor-kerékpárszerelés üzemviteli alapjai	Jogi és vállalkozási ismeretek				70		70
	Jogi ismeretek				15		15
	Vállalkozási ismeretek				55		55
	Munkavédelmi speciális ismeretek	36			35		71
	Szerszámok berendezések és biztonságtechnikája	36					36

PEDAGÓGIAI PROGRAM

	Anyagtárolás és használat biztonságtechnikája			70	35		35
10504-12 Kerékpárszerelő feladatai	Kerékpár szerkezeti ismeretek		216			140	356
	Vázszerkezetek		36			35	71
	Hajtóművek		72			35	107
	Fékek		54			35	89
	Futóművek		54			35	89
	Kerékpár karbantartási ismeretek		108			385	493
	Szerelési, javítási, karbantartási feladatok		72			350	422
	Üzembe helyezés		36			35	71
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		432	324		210	525	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70		735	1561
Elméleti óraszámok/aránya	642 / 41,1%						
Gyakorlati óraszámok/aránya	919 / 58,9%						

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ (OKJ 3134602) 1 + 2 év

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		4	70		5
	Levelezési ismeretek	6			5	
	Levelezési ismeretek gyakorlat		4			4
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	4			3	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		3			4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		10	11			8
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZOBAFESTŐ (OKJ 2158201) 1 + 2 év

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	3		70	1	
	Építőipari alapismeretek gyakorlata		1			
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	3			2	
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata		6			8
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2			3	
	Tapétázási munkák gyakorlata		6			7
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13			6
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.8.3 A halmozottan sérült nagyothalló gyermekek szakiskolájának közismereti tantervi óraterve szakképesítés esetén

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évf. (heti óraszám)	Gyak. (két hét)	10. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám	Gyak. (három hét)	11. évf. (heti óraszám)	Gyak. (három hét)	12. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Idegen nyelv	Kommunikációs tech	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Matematika	Matematika	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Technológia	Digitális kultúra	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	-	5	360	-	5	-	5	340
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Közismeret összesen		10	-	10	720	-	10	-	10	680

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Szabad közismereti időkeret ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	-	1	90	-	1	-	1	68
Habilitációs óraszám összesen		10		11			12		12	
HABILITÁCIÓ felhasznált	magyar nyelv és irodalom	2		2			2		2	
	matematika	2		2			2		2	
	állampolgári ismeretek	2		2			2		2	
	egyéni felzárkóztatás	4		4			4		4	
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	-	21	1512	-	21	-	21	1428
Szabad szakmai időkeret		1,5	-	2	126	-	2	-	2	136
Összesen		44 óra	-	45 óra			46 óra	-	46 óra	-
<i>Összefüggő szakmai gyakorlat</i>		-	70	-	-	105	-	105	-	-

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.8.4 NÉPI KÉZMŰVES (szőnyegszövő) (OKJ Jelenleg futó adaptált képzési programok rész-szakképesítés esetén)

3421501) 1 + 4 év

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám											
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam		
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5											
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.										0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.										2		
10681-12 Népi kézműves vállalkozás működtetése	Művészettörténet	1		70	1		105	1		105	1		
	Általános néprajz	1			1								
	Rajz gyakorlatok		1			1			2			1	
	Népi kézműves szakmai alapismeretek	1			1			1					
	Népi kézműves vállalkozásismeretek, marketing	1			1			1			1		
10692-12	Szőnyegszövő szakmai ismeretek	2			2			2			2		

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Szőnyegszövés	Szőnyegszövő szakmai néprajz	1,5			1			1				
	Szőnyegek szövése gyakorlat		10			11			11		11,5	
	Szőnyegszövő szakmai rajz gyakorlat		2			2			2		2	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13		7	14		6	15		6,5	14,5
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21		105	21		105	21	

34 582 13

BURKOLÓ 1+4 ÉV

Szakmai követelmény modulok	Tantárgyak	Heti óraszám										
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam	
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	0			0			0			0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	0			0			0			2	
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	1		70	1		105	1		105	0,5	
	Építőipari alapismeretek gyakorlat		1			0			0			0
11855-16 Burkolás	Burkolás előkészítés	4			2			0			1	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

előkészítés	Burkolás előkészítés gyakorlat		4		2		0		0
11856-16 Hidegburkolás	Hidegburkolás	2		2		2		1	
	Hidegburkolás gyakorlat		9		5		4		7
11857-16 Speciális burkolás	Speciális burkolás	0		2		2		1	
	Speciális burkolás gyakorlat		0		7		5		5
11725-16 Térburkolás	Térburkolás	0		0		2		0	
	Térburkolás gyakorlat		0		0		5		3
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	14	7	14	7	14	6	15
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21		105	21	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.8.5 Intézményi belső kompetenciamérés

A **szakmák**, illetve rész-szakképesítések melyek kompetencia-térképét összeállítottuk, a következők:

- népi kézműves, szőnyegszövő	OKJ	34 215 01
- kerékpár szerelő	OKJ	31 525 01
- számítógépes adatrögzítő	OKJ	31 346 02
- szobafestő	OKJ	21 582 01

(Az intézmény Szakmai Alapdokumentumának változása esetén módosulhat.)

A **fogyatékosági típusok**, melyekhez a mérési eszközöket és módszereket igazítottuk:

- hallássérültek
- látássérültek
- mozgássérültek
- enyhe, valamint középfokban értelmi fogyatékosok
- autizmus spektrumzavarral küzdők

(Az intézmény Szakmai Alapdokumentumának változása esetén módosulhat.)

A mérésben résztvevők köre

A 9. előkészítő (9E) osztály tanulói.

A mérés tartalmi elemei

- **Alapkompetenciák** (logikai gondolkodás, a szakmához tartozó, a tanuló biológiai korának megfelelő szakfogalmak ismerete, az adott szakma szakmai programja által meghatározott bemeneti alapkompetenciák)
- **Szakmai kompetenciák** (személyes kompetenciák, finommotorika, vizuális érzékelés, taktilis érzékelés, összehasonlítás, csoportosítás, szem-kéz koordináció, az adott szakma szakmai programja által meghatározott bemeneti szakmai kompetenciák)
- **Info-kommunikációs kompetencia** (társas kompetenciák, emlékezet, figyelem, az adott szakma szakmai programja által meghatározott bemeneti info-kommunikációs kompetenciák)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A mérés menete

Az osztályfőnök az osztályban/csoportban tanító pedagógusokkal és nevelőkkel történt egyeztetés után, valamint a szakoktatók, a kompetenciamérésen résztvevő tanuló bemeneti kompetenciáit (alap-, info-kommunikációs-, szakmai kompetenciák) a "*Kompetenciák értékelése a tanulóval foglalkozó pedagógusok értékelése alapján:*" c. értékelőlapon skálászerűen értékeli.

A mérés időpontja, időtartama

A mérést minden tanév első félévének végén - előre egyeztetett időpontban – végezzük, melyet május végéig követ egy újabb kontrollmérés.
A mérésen a szülő is részt vehet.

Mérőeszközök

A **gyermek megfigyelése** osztályfőnök, szaktanár, szakoktató által történik.

A szakmaspecifikus **teszteket** a szakoktatók állítják össze.

A gyakorlatban való részvételt a szakoktatók **gyakorlati feladatsorokkal** értékeli meg.

A szakképesítéseken belül minden tanuló ugyanazt az elméleti és gyakorlati feladatsort oldja meg.

A tanuló bementi kompetenciáinak értékelése

Az osztályfőnökök által kitöltött skálák figyelembevételével és az értékelőlapon kapott eredmények összegzésével, %-os arányban kerül megállapításra a tanulók teljesítménye az alábbiak szerint:

0-50 %	nem megfelelő
51- 60 %	gyenge
61-70 %	közepes
71-80 %	jó
81-100 %	kiváló

Az értékelő bizottság a kompetenciamérés eredményét "Értékelőlapon" rögzíti, annak egy példányát a tanulóknak/szülőknek átadja.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

BEMENETI KOMPETENCIÁK MÉRÉSE – Ügyviteli¹ szakmacsoport

a 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet 3. számú melléklete alapján

Név:.....

Mérés időpontja:.....

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

A képzés megkezdhető a 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet 3. számú mellékletében az Ügyviteli szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokába

OKJ 31 346 02 Számítógépes adatrögzítő- rész szakképesítés

Ügyviteli szakmacsoport

	A	B	C
1	Kompetencia-csoportok		Kompetenciák
2	Sorszama	Kompetencia-csoportok megnevezése	
3	1.	Alapkompetenciák	Kiemeli a lényegét Megérti az olvasottakat Visszaadja az olvasottakat Szöveget leír Felismeri az alapvető összefüggéseket
4	2.	Info-kommunikációs kompetenciák	Megérti a kapott információkat Kérdéseket tesz fel Válaszokat ad Megfogalmazza a véleményét Megérti mások kommunikációját Figyelembe veszi mások véleményét

¹ Források: Módszertani útmutató a bemeneti kompetenciák méréséhez - Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, 2007 (www.nive.hu)

Összeállította: Blázsán Gabriella, Simó Szilárd

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5	3.	Szakmai kompetenciák	Kapcsolatot teremt Pontos, kontrollált munkát végez Betartja az alapvető viselkedési normákat Tudatosan alkalmazza a metakommunikációs eszközöket
---	----	----------------------	--

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Töltse ki az alábbi adatlapot!

Vezetéknév

Keresztnév

Születési helye:.....

Születési ideje:.....év.....hónap.....nap

Lakcím

utca.....hátszám.....

irányítószám.....

10 pont/

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A levelezés története (olvasmány)

A levelezésen a levelek útján való érintkezést, kapcsolatteremtést, kapcsolattartást értjük.

A levél, a levelezési forma egyidős az írás-olvasás képességével.

A szóbeli üzenetek küldését hamar felváltotta az írásos üzenetek, levelek futár útján való kézbesítése, már az ókori Babilóniában, Egyiptomban, Rómában is használták.

A görögök, rómaiak leginkább viasztáblákra írták feljegyzéseiket, ehhez való eszköz volt az úgynevezett stílus. A viasztábla utóda a palatábla, a stílusé pedig a palavessző.

Egyiptomban, a Nílus mentén használtak elsőként papiruszt, amely sásból készült. A hosszabb levelekhez több papiruszt ragasztottak össze, majd tekercsbe göngyölték (híres egyiptomi papirusztekercsek). Papiruszra nádtollal írtak, és különböző színű festékekkel emelték ki a tartalom fontosabb részeit.

A papirusz mellett az ókorban szívesen használták állati bőrből készített hárttyát. Ez volt a pergamen, amely nagyon alkalmas volt a festésre, emellett tartósnak bizonyult. A középkori kódexek legtöbbje például pergamen alapanyagból készült.

A 13. században kezdte felváltani a pergamen használatát a papír, amely Kínából ered (már Kr.e. 15. körül feltalálták). Európában az arabok honosították meg.

Az ókori görögök és rómaiak magas színvonalú levelezést folytattak, ezek a levelek nagyban hozzájárultak a kor megismeréséhez.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

Mire írtak a görögök és a rómaiak?

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Milyen íróeszközzel írtak?

Mi volt a viasztábla után?

Hol és kik használtak először papiruszt?

Kik találták fel a papírt?

Mit értünk levelezésen? Húzza alá a szövegben!

12 pont/

Ki találta fel a golyóstollat? Nézzon utána az interneten!

.....

4 pont/

Rendezze az alábbi szavakat mondattá!

írtak.

A papiruszra

nádtollal

használtak.

több

színt

is

.....

.....

**Írjon egy rövid levelet a barátjának/barátnőjének!
(Mit csinált a hétvégén!)**

4 pont/

.....

.....

PEDAGÓGIAI PROGRAM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10 pont/

Köszönés társas beszédhelyzetekben! Töltse ki a táblázatot!

Tegeződés	Magázódás

Jó napot kívánok! Sziasztok! Viszontlátásra! Helló!
Szervusz! Üdvözlöm! Örülök, hogy megismertem! Szia!
Ég veled! Kezét csókolom!

10 pont/

PEDAGÓGIAI PROGRAM

alá!

Milyen irodatechnikai eszközöket ismer? Írja a képek

PEDAGÓGIAI PROGRAM

monitor, multifunkciós készülék, tűzőgép, laminológép, iratmegsemmisítő, lapolvasó (szkenner), billentyűzet, számítógépház, lyukasztó, telefax

Írja a számokat a megfelelő helyre! Karikázza szövegszerkesztő programot!

10 pont/

1. Microsoft Excel
2. Microsoft Word
3. Microsoft Access

PEDAGÓGIAI PROGRAM

4. Microsoft PowerPoint

4 pont/

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Gépelje be a mintának megfelelően a szöveget!

Kezdés:..... Vége:.....L/P

Mit csinál a számítógépes adatrögzítő?¶

A számítógépes adatrögzítő jellemzően alkalmazottként dolgozik egy cégnél vagy állami szervnél, esetleg non-profit szervezetnél, pl. alapítványnál.¶

Feladata főként az, hogy adatokat rögzítsen, például számítógép-Excel táblázataiba neveket és az azokhoz tartozó telefonszámokat, e-mail címeket. Ezeket az adatokat ily módon egyszerűen tudják tárolni, feldolgozni, szükség esetén keresni bennünk, vagy továbbítani azokat. Ezen túlmenően felel az adatok frissítéséért, javításáért, és elvégez különféle szűréseket, például egy adatbázisból kiemeli az adott korosztályhoz tartozókat.¶

Ez a foglalkozás neked való lehet, ha... pontos és precíz vagy, jól tudsz hosszán, kitartóan figyelni. Például, ha sok adatot kell egymás után rögzítened. Jól fogod magad érezni a munka során, ha szereted, ha megmondják, mi a dolgod, mit várnak el tőled.¶

Ha ezt a foglalkozást választod, akkor a...¶

Számítógépes adatrögzítő szakképesítést kell megszerezned!¶

- **Mentse a munkáját Asztal/Saját név_mai dátum néven!**

10 pont/

Válaszoljon a kérdésekre!

Hány bekezdésből áll a begépelte szöveg?

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Hány sorból áll a begépett szöveg?

Táblázatkezelés

2 pont/

Nyissa meg az Excel táblázatkezelő programot, és készítse el az alábbi táblázatot, majd mentse el az **Asztalra Saját név_mai dátum.xlsx** néven!
A munka során ne feledkezzen meg a folyamatos mentésről!

	A	B	C	D	E	F
1		Január	Február	Március	Április	
2	Felvágott	65.2	72.15	81.85	69.4	
3	Kenyér	143	168	153	157.5	
4	Péksütemény	957	1035	923	1109	
5	Tej	542	601	527	584	
6	Waj	12.25	10.75	11	10.65	
7						
8						

- A munkalapon alkalmazott betűtípus Arial, a betűméret 10 pt legyen!
- A munkalapra állítson be fekvő laptájolást!

A munkalap bal és jobb oldali margóját állítsa 1-1 cm-re!

(7p/ p)

1.

A **hónapok megnevezéseit** igazítsa a cella közepére, igazítsa függőlegesen is középre, és formázza félkövér stílussal! A betűszínt módosítsa fehérre, a cella mintázata 50%-os szürke legyen!

(6p/ p)

Az **A2:E6** cellatartomány adatait igazítsa jobbra!

(2p/ p)

Keretezze az **A1:E6** cellatartományt kívül és belül vékony, folyamatos vonalstílusú szegéllyel!

(4p/ p)

Nevezze át a **Munka1** munkalapot **Eladás** névre! (2p/

Törölje a **Munka2** és a **Munka3** munkalapot!

(2p/ p)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Mentse el a fájlt és zárja be a táblázatkezelőt!

(1p/ p)

24 pont / pont

Értékelés

Alapismeretek:

Összesen:..... pont%

százalék	eredmény
91-100	kiváló
71-90	megfelelő
50-70	elégséges
50 alatt	nem megfelelő

Gépírási sebesség:

.....L/P

L/P	eredmény
170 -tól	kiváló 100%<
100-170	megfelelő 58%-100%
51-99	elégséges 30%-58%

PEDAGÓGIAI PROGRAM

50 alatt	nem megfelelő <30%
----------	--------------------

Alapismeretek	Gépírás	Összesített %
%	%	%
Összesített eredmény százalékban		Eredmény
91%-100%	kiváló	
71%-90%	megfelelő	
50%-70%	elégséges	
50% alatt	nem megfelelő	

.....
Budapest;

.....
Kompetencia mérését végző aláírása

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FELVÉTELI ELBESZÉLGETÉS – KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLAI KÉPZÉS

A felvételi beszélgetés:

Intézményünkben központi írásbeli felvételi vizsgát nem tartunk. Felvételi beszélgetésen tájékozódunk a jelentkező tanulók szóbeli és gyakorlati képességeiről, pályaalkalmasságáról. A beszélgetést gyógypedagógusokból, szakoktatókból álló team végzi.

Tagozatunk felvételi eljárása során célunk, hogy a tanulók kognitív képességein túl képet kapjunk a részképességeik állapotáról, illetve a gyakorlati képzésünk alapjául szolgáló kreatív és manuális képességeik gyakorlati kamatoztathatóságáról.

A felvételi eljárás gyakorlati elemei során az iskolánkban tanított minden modulból szerepelnek részfeladatok, előkerülnek a képzés során használt alapvető nyersanyagok, amelyek az adott modul sajátosságait mutatják be. Ezeken a feladatokon keresztül látjuk, hogy a felvételiző tanuló mutat-e affinitást, határozott érdeklődést, passzivitást, esetleg teljes elutasítást. Amennyiben utóbbiakat tapasztaljuk, megpróbáljuk feltárni, hogy a háttérben milyen okok húzódnak meg. Az általunk kínált modulok nagyfokú manualitást igényelnek, ezért - a korábbi évek tapasztalatai alapján – a taktilis szenzoros túlérzékenység kifejezetten hátrány. Alapvető követelmény az alapanyagokkal, nyersanyagokkal, eszközökkel való „biztonságos” bánás vagy a fejlesztés lehetősége.

A későbbi, lehető legnagyobb fokú önálló munkavégzéshez szükséges képességek felmérése mind az elméleti, mind a gyakorlati felvételi során nagy hangsúlyt kap. Ekkor megfigyeljük a tanulók feladatértését, feladattudatát, az utasítás követését, az expresszív és receptív kommunikáció szintjét, a figyelem tartósságát, leköthetőségét, szórtságát, stb. és az önálló munkavégzés képességét.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A felvételi elbeszélgetés témakörei:

1. Köszönés, személyes adatok, aláírás

2. Általános tájékozottság (A mellékelt 10 kérdés szerint)

- Mi a mai dátum?
- Mikor születted?
- Mi Magyarország fővárosa?
- Milyen évszakban van augusztus?
- Milyen hónap van május és július között?
- Mondj három ünnepet!
- Milyen eszközökkel szoktunk takarítani?
- Melyik pénz ér a legtöbbet? (játékpénzek közül válogat)
- Meg tudod mondani, hány óra van most?
- Hogyan mosnál fogat? Mi kell hozzá?

3. Téri tájékozottság

- Mozgásos feladatok (Menj az ablak elé! Állj a tábla és a szekrény közé! Emeld a könyvet a fejed fölé! Tedd a könyvet a szék alá! Állj az asztal mögé!)

A feladattal az utasítás követést is felmérhetjük.

- Színes kockák téri elhelyezkedésének kirakása, síkban látható kép szerint.

4. Vágás ollóval (Előre lerajzolt egyszerű forma kivágása)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5. **Forma másolása** (Logikai készlet 5 eleméből összeállított egyszerű kép lerajzolása.)
6. **Ritmikus sor** (Előre lerajzolt 4 elemű sorminta folytatása egy percig.)
7. **Logikus gondolkozás felmérése** (4 elemből álló eseménykép rendezése)
8. **Testkép, testséma ismerete** (Testrészek megmutatása saját testen és kép kiegészítéssel rajzban.)

9. Anyagok érzékelése

- *Szövött-tárgy készítéshez:* vékony , vastag fonal válogatása,puha és érdes anyagok felismerése tapintással. Fűzés cipőfűzővel lyukas táblával. Masni kötés.
- *Agyagtárgy készítéshez:* Készíts egy golyót , gyűrűt agyagból!
- *Udvaros és palánta nevelőhöz:*

Egyszerű utasítások megértése, végrehajtása:

- Vedd fel a munkaruhát!
- Három virágcserepet tegyél a polcra!
- A szerszámokat tedd a terem másik oldalára!
- Rakd be a földet a virágcserepbe!

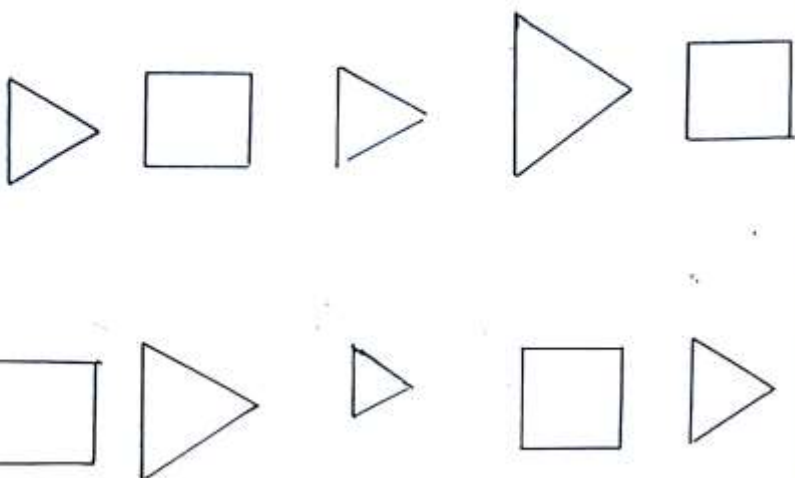
PEDAGÓGIAI PROGRAM

Analog minta követése

1. Rajzold át pirossal ezt a háromszöget !

Keress ugyanilyet !

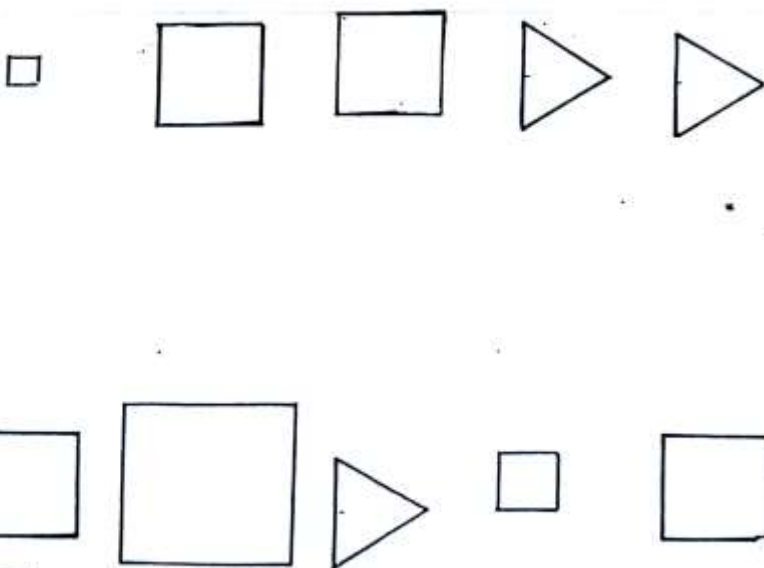

3	
---	--

2. Rajzold át pirossal ezt a négyzetet

Keress ugyanilyet !

Össz.:

7	
---	--

4	
---	--

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Rész-egész viszony vizsgálata

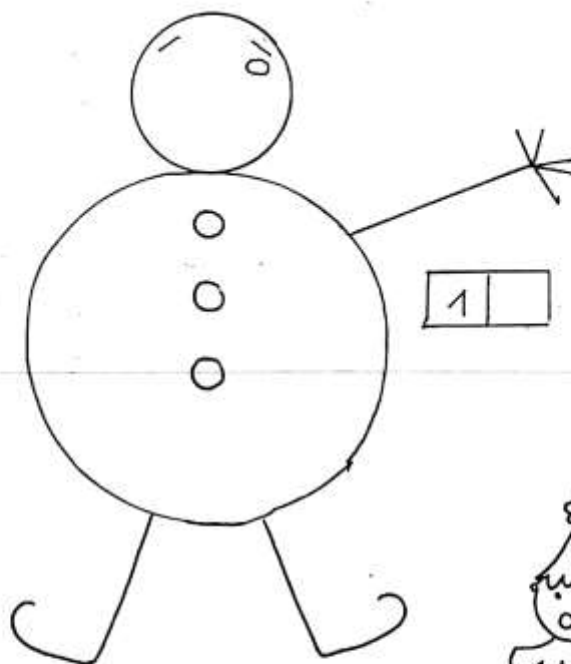
Tn: - Mi hiányzik a rajzokról?
- Pótold a hiányzó részeket!

1	
---	--

1	
---	--

1	
---	--

1	
---	--

A hibátlan megoldások 1 pontot érnek.

Összesen:

4	
---	--

PEDAGÓGIAI PROGRAM

KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA 9 – 10. ÉVFOLYAM

Kerettanterv 2020.

3.1 tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	3 (-2 óra)	3 (-2 óra)	216
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	3 (-2 óra)	3 (-2 óra)	216
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1 1	1 1	144 komm.óraszámából
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	2	2	144
Művészetek	Ének zene	1 (-1 óra)	1 (-1 óra)	72
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	2 1	2 1	216 számolás –mérés
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4	4	288
	Gyakorlati képzés előkészítése	2	2	864
		3	3	komm. és számolás óraszámából szabad időkeret
		3	3	
Habilitáció	gyakorlati képzés előkészítése	4	4	habil. óraszám
	egyéni képességfejlesztés	7	7	504 habil. óraszám
Összesen		45	45	

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA 11 – 12. ÉVFOLYAM

Kerettanterv 2020.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.1 A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 éves
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	144
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	216
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Állampolgári ismeretek		2	2	108 szabad időkeret
Közismeret összesen		12	12	864
Habilitáció	Környezet –és egészségvédelem	2	2	144
	Kommunikáció	1	1	72
	Számolás-mérés	2	2	144
	egyéni képességfejlesztés	7	7	504
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20	20	1440
Kreatív művészetek		2	2	144 szabad időkeret
Készségfejlesztő időkeret összesen		34	34	2448
Összesen		46	46	3312

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

HABILITÁCIÓ 12 óra

3.2 A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolájának tanterve

3.2.1 A tanterv jellemzői

A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek alapfokú iskolai tanterve kizárólag **helyi tantervi minőségben** készült, komplex anyanyelvi, képesség- és személyiségfejlesztő oktatási rendszer.

A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermekek nevelése-oktatása irányelvei épít egyrészt a **nagyothalló**, másrészt a **középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének irányelveire**. Ezeket úgy alkalmazza, hogy figyelembe veszi a tanuló egyéni adottságait, fejlesztési szükségleteit, aktuális pszichés állapotát, az egyes területeken tapasztalt lemaradását, fejleszthetőségének határait.

A közvetlen és tágabb környezet megismertetésére, az ismeretek közvetítésére és megerősítésére, a cselekedtetésre, az önálló életvezetéshez szükséges készségek megalapozására, a pozitív értékelésre épülő fejlesztés differenciált formában történik.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a hangos beszéd elsajátításának nagyfokú nehézsége vagy akadályozottsága tapasztalható, egyéb alternatív kommunikációs lehetőségek is használhatók (gesztus-, jelnyelv, képi kommunikáció).

3.2.1.1 Tanulásszervezési jellegzetességek

A tantervben foglaltak megvalósítása **elsősorban értelmi képességek szerinti nívócsoportok** létrehozásával történik. Az iskolában tanuló középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló tanulók bizonyos tanórákon (olvasás-írás, számolás-mérés, játékra nevelés) külön csoportot alkotnak, és egyéni differenciálást alkalmazva tanulnak. Amennyiben a tanulók létszáma nem teszi lehetővé az életkor szerinti csoportalkotást, úgy összevont óraszervezés lép életbe.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.2.1.2 A tantárgyi rendszer jellemzése

- az alapfokú nevelés-oktatás négy kétéves szakaszának (**bevezető szakasz, kezdő szakasz, alapozó szakasz, fejlesztő szakasz**) megfelelő célok, feladatok, rendszerbeli belső arányok érvényessége;
- a tantárgyi óraszámok speciális meghatározottsága, igénybe véve a törvény adta lehetőségeket (rehabilitációs, nem kötelező – szabadon választható órák, felzárkóztató-képességfejlesztő egyénileg adható órák);
- a frontális és individualizált tanítási egységek (órák, foglalkozások) rendszerének speciális, rugalmas kezelése (különösen az Egyéni anyanyelvi nevelés tantárgy esetében);
- az Anyanyelv és kommunikáció fejlesztési területen kialakított tantárgyban (Anyanyelv) a beszéd- nyelvépítés meghatározó szerepe;
- a súlyos beszédtanulási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében megengedi a nyelvi kommunikációt kiegészítő illetve helyettesítő alternatív - gesztusra, jelre és képre épült - kommunikációs csatornák alkalmazását;
- a hangképzés, kiejtésjavítás feladatainak az Egyéni anyanyelvi nevelés feladatkörébe való utalása, függetlenül a nyelvhelyesség, a mondatfonetikai és a metakommunikációs eszközök, ezen belül a testbeszéd alkalmazásának minden tanítási órán való figyelemmel kísérésétől, eseti korrigálásától;
- megvalósítani törekszik tanulási (diszfáziás, diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás és diszpraxiás, stb.) és a beilleszkedési, viselkedési zavarokkal küzdő gyermekek korrekcióját, terápiáját, és valamennyi tanulási kudarcnak kitett gyermek, fiatal megsegítését, felzárkóztatását.

Valamennyi tantárgy a NAT korábbiakban kialakított műveltségi területeinek figyelembevételével szerveződik, lehetőség szerint követve az ott meghatározott arányokat, de természetesen az eltolódás, a kommunikációs és az integrációs-rehabilitációs tantárgyak, programok irányában némiképpen módosítva az arányokat.

3.2.2 A közép súlyos értelmi fogyatékos nagyothallók számára készült tantervi rendszer

Anyanyelv 1-8.

Olvasás-írás 1-8.

Számolás-mérés 1-8.

Játékra nevelés 1-4.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- Társadalmi ismeretek 7-8.
- Önkiszolgálás 1-2.
- Életvitel és gyakorlat 3-8.
- Környezetismeret 5-8.
- Hallás- és ritmusnevelés 1-8.
- Ábrázolás- alakítás 1-8.
- Információs eszközök használata 7-8.
- Mozgásnevelés 1-6.
- Testnevelés 7-8.
- Egyéni anyanyelvi nevelés 1-8.

3.2.2.1 Az iskola követelményrendszere

A tantárgyi rendszerhez csatlakozó követelményrendszer kifejezi a halmozott sérülésből adódó speciális feladatrendszer és az általános pedagógiai jellegű nevelési-oktatási feladatok együttes hatásából adódó jellegzetességeket.

Ennek értelmében együttesen vannak jelen sérülés-specifikus és általános követelmények.

Ezek közül meghatározóak a következők:

- sajátítsa el a tanuló a szocializációhoz, a társadalmi kapcsolatépítéshez szükséges képességeket
- törekedjék a halló gyermekekkel, felnőttekkel való kapcsolatépítés során elnyerni a többségi egyének, csoportok toleranciáját, és építse ki magában a mások iránti tolerancia, odafigyelés képességét
- törekedjék képességeihez mérten fogalomkincse gazdagítására, annak verbális vagy nem verbális kifejezésére
- ismerje környezetét, tudjon abban képességeihez képest tájékozódni
- törekedjék a tanuláshoz szükséges figyelem és koncentráció terén való alakítására, értelmi állapotának és hallásállapotának fejlesztésére, illetve az azzal kapcsolatos nevelési folyamatokhoz való hozzájárulásra
- legyen a tanuló közreműködő önmaga ellátásában, lehetőség szerinti minél nagyobb önállósággal

PEDAGÓGIAI PROGRAM

- a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikai ismereteket tudja alkalmazni praktikus helyzetekben a szükséges mennyiségű segítség mellett
- legyen képes az egyéni sajátosságok figyelembe vételével felnőtt irányítása mellett egyszerű munkafolyamatok elsajátítására, gyakorlatban alkalmazására
- szerezzon ismereteket és gyakorlatot a hallókészülék használatáról, a fül ápolásáról, értse meg az orvosi – audiológiai – pedoaudiológiai eljárások fontosságát, az ezekkel kapcsolatos személyes kötelezettségeket
- alakítsa ki magában a hallássérülés tényének feldolgozó-elfogadó attitűdjét, s ezzel együtt emberi állampolgári teljes egyenértékűségének a tudatát

3.2.2.2 A tanterv értékelési rendszere, a tanulmányi munka ellenőrzésének általános és speciális jellegzetességei

A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése, az értékelés különböző módozatainak, gyakorlatának a rendszere egyrészt érvényesíti a Köznevelési Törvény ezzel kapcsolatos előírásait, másrészt megfelel a sajátos nevelési-oktatási céloknak, feladatoknak.

Az intézményben nevelkedő gyermekek értékelése része az intézmény nevelési rendszerének, a gyermekek személyiség-fejlesztésének és korrekciójának és kiterjed a szülőkkel, a családdal való aktív együttműködésre. Célja a nyomon követés, az egyéni fejlődés, tudás gyarapodásának bizonyítása, a mérés, az értékelés, későbbiekben az osztályozás elemeinek összehangolása annak érdekében, hogy ez a rendszer a tanulás felelősségének motiválása mellett megfeleljen az egyéni tanulási folyamatok vizsgálatának.

A középsúlyos értelmi fogyatékos nagyothalló gyermek iskolai értékelése során a tanuló tudását, attitűdjét, magatartását figyeljük meg, az egyénre szabott elvárt teljesítményekhez viszonyítunk és önmagukhoz mért fejlődésük alapján teszünk megállapításokat. Ez képezi alapját a tanuló jellemzőihez igazodó legmegfelelőbb fejlesztési eljárás és terápia kiválasztásának. Az értékelés folyamatában figyelembe kell venni a tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi-mennyiségi gyarapodása terén.

Az értékelés alapvető célja a tanulás motiválása, megerősítése. Fontos, hogy az értékelés ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését. Minden értékelési módnál fontos a pozitívumok megerősítése, a hiányosságok segítő megbeszélése, az azokat kiküszöbölő folyamatokkal kapcsolatos javaslatok megadása.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az értékelés magában foglalja:

- A szociális képességek, magatartási és viselkedési szokások alakulását;
- A tanuláshoz és munkához való hozzáállást;
- A cselekvőképességet és pszichomotoros fejlődést;
- A tanult ismeretek alkalmazásának képességét;
- A tantárgyi követelmények teljesítését az egyéni fejlesztési tervekkel összhangban;
- A tanuló iskolai követelményeken túli tudását, más területeken megmutatkozó képességeit;
- A tanuló foglalkozásokon nyújtott érdeklődését, aktivitását, kooperációját.

Alkalmazott értékelési formák:

Folyamatosan - Szóbeli értékelés

Lehetőség szerint a pozitív teljesítményt kell értékelni, fontos a gyakori, ösztönző hatású megerősítés. (helyeslés, dicséret.)

Félévkor és év végén - Szöveges értékelés

Igyekszünk gondot fordítani arra, hogy a megfogalmazott értékelő-ellenőrző, megfelelő mértékben individualizált szövegek ne csak az érdemjegyek formális konvertálását fejezzék ki. Törekszünk arra, hogy a szülők igényét kielégítve teljesen megvilágítsuk számukra az alkalmazott értékelő szöveget, annak pozitív szándékát.

A szöveges értékelés körében alkalmazásra kerül:

- az előzetes szempontok alapján, szabadon megfogalmazott szövegek használata (félévkor),
- esetenként az előre meghatározott, rögzített (nyomtatott) szempontokhoz rendelt szöveg alkalmazása (tanév végén),
- egyes esetekben az osztályfőnök vagy szaktanár által kidolgozott esszé-jellegű szöveg (különösen a tanulási kudarcra fenyegető helyzetek vagy éppen ellentétesen a kimagasló teljesítmények esetében).

A korszerű ellenőrző-értékelő szövegtípusoknak azonban tartalmilag meg kell közelíteni a kiváló, a jó, a közepes és a felzárkóztatást-korrekpetálást igénylő teljesítmények lényegi felmutatását.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tanév végén - Érdemjegyes értékelés

A teljesítmény érdemjegyekben való jellemzésére is lehetőség van a szöveges értékelés mellett, meghatározott tárgyak és évfolyamok esetében. Tapasztalatunk szerint ez az értékelési forma segíti a szülőket a gyermek teljesítményének megismerésében, elfogadásában, és bizonyos összehasonlítási alapot nyújt a hagyományos értékelési technikákhoz képest. Az érdemjegyek mellett minden esetben szóbeli értékelés is megjelenik, ami megerősíti a tananyag elsajátításának mértékét és rámutat a hiányosságokra.

Ellenőrzés-értékelés az alsó tagozatos osztályokban

Az alsó tagozatos osztályokban olyan *szöveges értékelést* alkalmazunk, amely kiterjed a beszédállapotban és a tantárgyi tanulásban elért fejlődésre és hiányokra egyaránt, és megfogalmazza a gyermek szociális és kooperatív attitűdjét a tanulás folyamatában. Kitér az értékelés az alsó tagozatos osztályok ismeretrendszer, a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatos teljesítményre is. Ennél az értékelési formánál megvalósítjuk az értékelő szövegek, gondolatok lehetséges megértését a tanulóval, annak elfogadását, és az individuális fejlődés mindenkori pozitív bemutatását. Az értékelési rendszer és technika teljes megértetése és elfogadtatása a szülővel a rendszerhez tartozó kötelezettség.

Nem képezi értékelés tárgyát a tanulók teljesítménye a következő tantárgyaknál, tananyag-részterületeknél:

- az Anyanyelv tantárgyon belül a szemantikai-szintaktikai készségszint és a kommunikációs készségszint,
- a Hallás- és ritmusnevelés tantárgyi anyagán belül a kifejezetten hallásnevelés jellegű ismeretrendszer,
- az Egyéni anyanyelvi nevelés terén elért, a kiejtés érthetőségére vonatkozó teljesítmény,
- az egyes tantárgyak „rehabilitációs” órárszeihez kapcsolódó tananyag elemek.

Érdemjegyes értékelést alkalmazunk a következő tantárgyaknál:

- Olvasás-írás 4. évfolyam
- Számolás-mérés 4. évfolyam

Minthogy az alsó évfolyamokon már megismerjük az egyes tanulóknál a hallás- és értelmi sérülés mellé társuló esetleges más típusú akadályozottságot, a diszfáziás, diszlexiás, stb.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

tanulók szöveges értékelése kiter az ezzel kapcsolatos individuális munka eredményeire, az esetleg bekövetkezett kedvező fejlődésre, illetve további súlyos akadályozottságra.

Értékelés a felső tagozatos osztályokban

A felső tagozatos osztályokban az értékelés folyamatában figyelembe kell venni a tanuló önmagához mért fejlődését, az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi, mennyiségi gyarapodása terén. Szem előtt kell tartani, hogy az értékelés célja a tanulás motiválása, megerősítése, fontos a pozitívumok megerősítése, a hiányosságok segítő megbeszélése, az azokat kiküszöbölő javaslatok megadása.

Az értékelés folyamatában törekedni kell a pedagógus, a tanuló és a család együttműködésére. Mindannyiuknak ismernie kell az értékelés szempontjait, és tudnia kell értelmeznie a szöveges és az érdemjegyes értékelést.

Az értékelés módja a felső tagozaton *szöveges értékelés*, amellyel minősítjük a tantárgyaknak azokat a részterületeit, melyek a tanulók rehabilitációs célú fejlesztését célozzák, valamint azokat, melyeknek a felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, konzultáció, speciális, illetve kiegészítő ismeretek átadása a feladatuk.

Szövegesen értékeljük a teljes tananyag vonatkozásában azokat a tantárgyakat, melyeknek *teljes tematikája* tanulók rehabilitációs célú fejlesztését célozzák (Anyanyelv 5-6, Életvitel és gyakorlat 5-6, Egyéni anyanyelvi nevelés 5-8.)

Érdemjegyes értékelés történik a következő tantárgyaknál:

- Olvasás-írás 5-8. évfolyam
- Számolás-mérés 5-8. évfolyam
- Környezetismeret 5-8. évfolyam

A diszfáziás, diszlexiás, diszgráfiás, stb. tanulók részképesség kiesésének fejlődésére vonatkozó eredményeket, további fejlesztést igénylő területeket szintén szövegesen értékelünk.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A szülőkkel és közösségekkel való együttműködés az ellenőrzés-értékelés tevékenységében

Az iskola általános és speciális értékelő-ellenőrző rendszerének középpontjában a szülőkkel és közösségekkel való együttműködés áll. Szükséges minden szülővel gyermeke iskolába való lépésekor megismertetni az érvényes értékelési rendszert. Biztosítani kell a szülők részvételét, illetve véleményezési jogát a Pedagógiai Programon belüli értékelési rendszer kimunkálásában és továbbfejlesztésében. Minden szülőnek lehetőséget kell kapnia a gyermek folyamatos értékelésének nyomon követésére, valamint az egyes, konkrét ellenőrzési-értékelési esetekben való betekintésre. A szülőknek lehetőséget kell adni a fogadóórákon és a szülői értekezleteken túl is az osztályfőnökkel, a nevelőtanárral való találkozásra, konzultációra.

Amennyiben az intézmény értékelési-elbírálási rendszerében változás történik, megkövetelt eljárás a szülők azonnali tájékoztatása, véleményünk érvényesítése, az esetleges új értékelési technika megvilágítása.

A tanulók magasabb évfolyamra való lépésének feltételei

A magasabb évfolyamokba való lépés szabályozásánál tiszteletben tartjuk a Köznevelési Törvényt. Figyelembe vesszük a sajátos nevelési-oktatási céloknak megfelelő irányelveket, az ezzel járó gyakorlatot..

A rendelkezésre álló felzárkóztató programok, az egyes tanítási órákon belül is egyre gyakrabban alkalmazott kis-csoportos, differenciált eljárások is segítséget nyújtanak ahhoz, hogy minimális kivétellel, minden tanulónál elérhető legyen a magasabb évfolyamra való átlépés.

Az évfolyamon való visszamaradást csak akkor tartjuk elfogadhatónak, ha a tanuló a tanév alatt olyan mértékben kénytelen távol maradni a tanítástól, hogy a legmondosabban szervezett pótló-felzárkóztató-korrigáló órák sem tudnak nála minimális teljesítményt elérni.

Az évfolyam megismétlése minden esetben csak a szülővel való konzultációval együtt rendelhető el. Ugyanakkor kevésbé nagyszámú mulasztás mellett is, a szülő kérésére, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok megerősítő döntése alapján egyes, különleges esetekben is elrendelhető az évfolyam megismétlése.

A Köznevelési Törvény bizonyos speciális esetekben lehetőséget ad a szülőnek arra, hogy ő maga kérje gyermeke számára a tanulmányi év megismétlését.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Ezekben az esetekben is szükségesnek tartjuk, és gyakorlatba illesztjük a konzultációt a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal.

A tanterv megvalósításához szükséges eszközrendszer

A helyi tanterv és a teljes pedagógiai program megvalósításának komplex feltételrendszere van.

Ezek a következők:

- többségi és speciális tankönyvek, segédletek, munka-tankönyvek,
- általános pedagógiai eszközrendszer,
- speciális, értelmi-és hallássérülés okozta hiányokat, nehézségeket kiküszöbölni segítő eszközrendszer

A helyi tantervhez szükséges feltételek, eszközrendszer biztosítását az Iskolafenntartó vállalja és teljesíti, de a rendszer folyamatos modernizációja, bővítése, a differenciált-individualizált foglalkozásokhoz szükséges eszközök beszerzésének igénye csak folyamatos pályázati munkálatokkal valósítható meg.

Szükség esetén az eszközrendszerrel kapcsolatos feltételek javításában a Nagyothalló Gyermekért Alapítvány is részt vesz.

A tanterv megvalósításának tankönyvi feltételei

Az iskola tankönyveivel, segédleteivel kapcsolatos alapelvek, illetve gyakorlat közelítően egyezik a Rákospatak utcai iskola ezzel kapcsolatos tevékenységével.

Természetszerűleg az egyes csoportok, illetve egyes akadályozott gyermekek személyiségéhez, intelligenciájához, tanulási képességéhez alkalmazkodva a pedagógusoknak részben nagyobb a felelősségük, részben nagyobb döntési lehetőségük van a megfelelő tankönyvek és segédletek kiválasztásánál.

Az iskolatípusban oktatott tanulók összetett kórképe miatt a tankönyvpiacon rendelkezésre álló választék csak kisebb-nagyobb módosításokkal használható fel a nevelő-oktató munkában. Ezért ezeknek a tankönyveknek, tanulói segédleteknek a megvásárolt mintapéldányait felhasználva, a gyermekek állapotának, a feldolgozandó tananyagnak megfelelően intézményen belül állítjuk elő a megfelelő feladatlap rendszert, illetve ezek összefűzésével a speciális jellegnek megfelelő munkatankönyveket.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A pedagógus szabadságot élvez a tekintetben, hogy melyik többségi tankönyvvel, segédlettel kíván dolgozni, de ugyanakkor kötelezettsége a hallássérült-specifikus tankönyvek és segédanyagok értelemszerű alkalmazása az osztályok, az egyes gyermekek anyanyelvi szintje szerint.

Ugyancsak fontos szempont az oligo-pedagógia területén használatos tankönyvek, segédletek áttekintése, szükség esetén különböző mértékű használata.

Az általános és speciális jellegű eszközrendszer

Az iskola általános és speciális jellegű eszközrendszerének elemei megegyeznek, illetve nagymértékben korrelálnak a Rákospatak utcai iskola eszközrendszerével, kiegészítve a hivatalos taneszköz jegyzékben a tanulásban akadályozott profilra megjelölt eszközeivel.

Az oktatáshoz hiányzó demonstrációs és egyéb eszközöket önerőből állítjuk elő.

MÉRŐESZKÖZ KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI SÉRÜLT- HALLÁSSÉRÜLT TANULÓK SZÁMÁRA

1.-2. csoportban

Készült: 2015.03-04. Bp. Szőnyi út 26/b.

Megyeriné Szamosi Ildikó

Józsa Ferencné

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI AZ 1-2. OSZTÁLY VÉGÉN

0 – még nem tudja

1 – kialakulóban, segítséggel végzi

2 – tudja, ügyes

KOMMUNIKÁCIÓ

Tananyag	0	1	2
----------	---	---	---

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Képes köszönni szóval vagy gesztussal.			
Ismeri saját, társai és néhány felnőtt nevét: -képen megmutatja -kezdőbetűt jeleli -megnevezi -szócsíkot képhez rendel			
Ismeri közvetlen családját, a családtagok megnevezését: -képen megmutatja -jeleli -megnevezi			
Ismeri a hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusokat: -kérek, köszönöm -wc jelzése, kézmosás - vedd fel, vedd le			
Vizuális jelzéseket felismer -állj fel -ülj le -gyere ide -tilos			
Testrészeit -megmutatja önmagán - babán, képen felismeri - jellel -megnevezi szóval			
Néhány ruhadarabot -megmutat önmagán -jellel			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

-egyeztet képpel -megnevez szóval			
Saját ruhadarabjait -kiválasztja, felismeri -önállóan felveszi			
Felszólításra ismert tárgyakat elővesz, odahoz			
Berendezési tárgyakat felismer -tárgyat-képpel egyeztet -jelel -megnevez			
Néhány közlekedési eszközt felismer - képpel egyeztet -jelel -megnevez			
Elemi időjárási megfigyelésekben: - részt vesz -az időjárás elemeit hívóképen felismer - tapasztalatai alapján tagadó vagy állító kártyát választ			
néhány gyümölcsöt, zöldséget: -képpel egyeztet -jelel -megnevez -évszakhoz rendel			
Képes kb. 10-15 percen át -figyelni -feladatokban segítséggel részt venni -egy-két feladatot önállóan elvégezni			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tájékozódás időben: -ismer napszakokhoz köthető cselekvéseket (reggel, dél este) -felsorolja a hét napjait -hívóképről felismeri az évszakokat			
Néhány háziállatot: -képpel egyeztet -jelel -megnevez			

Összes pontszám: Teljesítmény: %

OLVASÁS-ÍRÁS ELEMELI

Tananyag			
Képes Pötyi játékkal irányok utánzására - vízszintesen -függőlegesen -egy elemmel -két elemmel váltott ritmusban			
Építőkockával minta után épít			
Labdát célba: -gurít -dob			
Tud színezni: -megfelelő nyomatékkkal -vonaltartással			
Egyenes vonalat ceruzával követ Pontokat összeköt			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Önállóan ír álló és fekvő egyenest

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

SZÁMOLÁS-MÉRÉS ELEMELI

Tananyag			
Képes a 6 alapszín (zöld, kék, piros, fekete, sárga, barna) - egyeztetésére - jelelésére - megnevezésére			
Képes 3 forma (kör, négyzet, háromszög) - egyeztetésére - jelelésére - megnevezésére			
Képes megkülönböztetni tárgyakon nagy különbségek esetén - nagy - kicsi ellentétpárokat - hosszú – rövid ellentétpárokat - vastag – vékony ellentétpárokat			
Képes értelmezni nagy különbségek esetén a sok, kevés, semmi fogalmakat, és azt jelezni - tárgyakon - feladatlapon			
Képes értelmezni nagy különbségek esetén a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat, és azt jelezni - tárgyakon - feladatlapon			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Képes kb. 10-15 percen át -figyelni -feladatokban segítséggel rész venni -egy-két feladatot önállóan elvégezni			

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

MOZGÁSNEVELÉS

Tananyag			
Rendgyakorlatok, - Képes egyhelyben állni. - Képes segítséggel vonalban sorakozni, körben járni - Egyszerű utasításokat megért, irányítással végrehajt. - Ül le a padra! Állj fel!			
Alapmozgások - Képes a lépcsőn lefelé kapaszkodással járni - Képes a lépcsőn felfelé utánlépéssel járni - Képes páros lábon szökdelni - Képes egyszerű gyakorlatokat végezni, kúszni, mászni			
Alapvető testhelyzetek, szabad és kéziszer gyakorlatok - Képes saját testrészét megmutatni, megnevezni - Képes együttműködni a közös foglalkozásokon			
Légző gyakorlatok - Képes utánzással egyszerű gyakorlatokat végezni - Képes a helyes légzést elsajátítani (belégzés, kifújás –utánzással)			
Dobások, labdás gyakorlatok - Képes labdát gurítani - Képes labdát dobni - Képes a játékba bekapcsolódni			
Játékos versenyek - Segítséggel képes betartani a szabályokat			

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÖNKISZOLGÁLÁS

Étkezés: -evőeszköz használata -ivás pohárból -öntés kancsóból -személyi higiénia			
Tisztálkodás: -Wc használata -mosakodás -fogápolás -zsebkendő használata			
Öltözködés: -ruhák fel- és levétele -cipzárzás -gombolás -cipő, csizma fel- és levétele			
Környezetrendezés: -saját tárgyait számon tartja -maga után elpakol -étkezéskor felelősi teendőket ellát			

Összes pontszám:

Teljesítmény:

PEDAGÓGIAI PROGRAM

MÉRŐESZKÖZ KÖZÉPSÚLYOS ÉRTELMI SÉRÜLT- HALLÁSSÉRÜLT TANULÓK SZÁMÁRA

3-4.csoportban

Készült:2016. tavasz - Bp. Szőnyi út 26/b.

Asztalos Zsófia

Józsa Ferencné

Könnyűné Cséki Bernadett

Megyeriné Szamosi Ildikó

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI AZ 3-4. OSZTÁLY VÉGÉN

0 – még nem tudja

1 – kialakulóban, segítséggel végzi

2 – tudja, ügyes

KOMMUNIKÁCIÓ

Tananyag	0	1	2
-Képes köszönni szóval vagy gesztussal.			
Ismeri saját, társai és néhány felnőtt nevét: -képen megmutatja -kezdőbetűt jeleli -megnevezi -szócsíkot képhez rendel			
Ismeri közvetlen családját, a családtagok megnevezését: -képen megmutatja			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<ul style="list-style-type: none">-jeleli-megnevezi apa+keresztnev ...-munkáját megnevezi, jeleli			
Ismeri a hétköznapi teendőkkel kapcsolatos szóhasználatot <ul style="list-style-type: none">-kérek, köszönöm-wc jelzése, kézmosás- vedd fel, vedd le			
Utasításokat vizuális jelzésekkel felismer, végrehajt <ul style="list-style-type: none">-állj fel, ülj le-hozd ide, vidd el-gyere ide-tilos , veszélyes			
Testrészeit: <ul style="list-style-type: none">-megmutatja önmagán- babán, képen felismeri- jellel-megnevezi szóval			
Használatos ruhadarabokat: <ul style="list-style-type: none">-megmutat önmagán-jellel-egyeztet képpel-megnevez szóval			
Tájékozódik a felnőtt élet jellemzőiben <ul style="list-style-type: none">-foglalkozásokat felismer jellel-megnevez			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tájékozott a tágabb környezetben -orvosi ellátások jele -megnevezése -szórakozó helyek jele -megnevezése			
Berendezési tárgyakat iskolában - lakásban felismer -tárgyat-képpel egyeztet -jelel -megnevez -kapcsolatos cselekvéseket elvégzi -jeleli -megnevezi			
Néhány közlekedési eszközt felismer: - képpel egyeztet -jelel -megnevez			
Elemi időjárási megfigyelésekben: - részt vesz -az időjárás elemeit hívóképen felismer, megnevez, jelel - tapasztalatai alapján tagadó vagy állító kártyát választ			
Alapvető gyümölcsöt, zöldséget: -képpel egyeztet -jelel -megnevez -évszakhoz rendel			
Képes kb. 20-25 percen át -figyelni			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

<ul style="list-style-type: none">-feladatokban segítséggel rész venni- feladatokat önállóan elvégezni			
<p>Tájékozódás időben:</p> <ul style="list-style-type: none">-ismer napszakokhoz köthető cselekvéseket (reggel, dél este)-felsorolja a hét napjait jellel-névvel-naptárban megmutatja-ismeri a hónapok jelét, nevét segítséggel-hívóképről felismeri az évszakokat jellel, névvel			
<p>Néhány háziállatot és vadon élő állatot:</p> <ul style="list-style-type: none">-képpel egyeztet-jellel-megnevez			

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OLVASÁS-ÍRÁS

Tananyag			
Tanult betűt felismeri a i í o ó m l t v e u ú s p á -fonomimikai jellel jeleli -hangoztatja -betűsorban, szóban bekarikázza v rámutat			
Összeolvas -két betűt mgh+msh. msh+mgh. -három betűt			
Szavakat elolvasva értelmez -jelel -képpel egyeztet			
Ceruzahasználat kialakult			
Saját nevét -betűkből kirakja -leírja Betűket -vázolgat -átír -másol -tollbamondással leír			

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

SZÁMOLÁS-MÉRÉS

Tananyag	0	1	2
Számokat 0-5ig -kézzel jeleli -szóban felsorolja -megfelelő mennyiséget hozzá rendeli			
Számokat 0-5ig -számkártyával sorba állítja -számszomszédokat kirak			
Összeadást, kivonást értelmezi -tárgyakkal cselekedtetve -feladatlapon képekkel, lejegyezve -számokkal írásban			
Képes értelmezni nagy különbségek esetén a sok, kevés, semmi fogalmakat, és azt jelezni - tárgyakon - feladatlapon			
Képes értelmezni a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat és azt jelezni : > és = - tárgyakkal - feladatlapon			
Számokat -átír			

PEDAGÓGIAI PROGRAM

-vázol -négyzetbe ír			
Képes kb. 20-30 percen át -figyelni -feladatokban segítséggel rész venni -egy-két feladatot önállóan elvégezni			

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

MOZGÁSNEVELÉS

Tananyag			
Rendgyakorlatok -Képes segítséggel vonalban sorakozni, körben járni ,futni -Képes adott jelre megállni - Egyszerű utasításokat megért, jellel irányítva végre hajt: Ül le a padra! Állj fel!			
Alapmozgások - Képes a lépcsőn kapaszkodás nélkül járni - Képes egy lábon megállni - Képes páros lábon szökdelni - Képes egyszerű gyakorlatokat végezni, gurulni, kúszni, mászni			
Alapvető testhelyzetek, szabad és kézi szer gyakorlatok - Képes bemutatott gyakorlatokat pontosan utánozni - Képes együttműködni 25-30 percig a közös foglalkozásokon			
Akadálypályán - segítség nélkül végigmegy			
Dobások, labdás gyakorlatok - Képes labdát gurítani - Képes labdát dobni - Képes labdát elkapni			
Játékos versenyek - Képes betartani a szabályokat -Állóképessége	gyenge	közep.	jó

A tanuló mozgáskultúrájának egyéni jellemzői:

Összes pontszám:

Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÉLETVITEL

Udvari és kerti munkák: -Kerti szerszámokat irányítással használja:-seper -gereblyézik -ás -locsol -gyomlál -ültet			
Konyhai munkák: -Konyhai eszközöket irányítással használ:-késsel darabol -hámozóval hámoz -reszel -kanállal kever			
Kézműves tevékenységek: -Ollóval vág -Ragaszt -Hajtogat			
Ruharendezés-takarítás: -Ruhákat csoportosít évszak nemek szerint -Ruhákat hajtogat és helyére tesz -Ruhákat gombol, cipzáráz -Cipőfűzőt beköt -Takarító eszközöket irányítással használ:- port töröl -porszívózik -felmos			

A tanuló munkához való hozzáállásának egyéni jellemzői (aktivitás, pontosság):

Összes pontszám: Teljesítmény: %

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.3 „Határtalanul” Pályázat

Európában magyarnak, Magyarországon európainak lenni!

Iskolánk Pedagógiai Programjának céljai között szereplő elem, hogy olyanná neveljük tanulóinkat, akik nyitottak az európai és a nemzeti értékekre, egészséges énképpel, szociális kompetenciával rendelkeznek, képesek hatékony önmenedzselésre, kialakul bennük az igény, a hajlandóság, a készség az élethosszig tartó tanulásra.

Iskolánk nevelésfilozófiájában megfogalmazott elvek szerint fontosnak tartjuk a már meglévő külföldi kapcsolatok ápolását, újabbak keresését. Ezáltal diákjainkat személyes élményekhez juttatjuk, gyakorolhatják a tanult idegen nyelvet, új barátságokat alakíthatnak ki. Intézményünk több határon túli kapcsolatot is ápol (Németország, Románia, Szerbia, Törökország, Lengyelország)

A személyes találkozásokon keresztül a diákoknak lehetősége nyílik megismerni egy másik ország kultúráját és hagyományait.

A fentebb megfogalmazott elveink fontosságát bizonyítja az a tény, hogy iskolánk legelőször a 2012/2013-as tanévben nyújtott be sikeres pályázatot a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-hez. Az első úti cél Rimaszombat volt, ahol Tompa Mihály Alapiskola növendégeit és tanárait látogattuk meg.

Lehetőségeinkhez mérten szeretnénk minden tanévben pályázni a „Határtalanul” utazásra.

ÖKOISKOLA – Fenntarthatóság elve

A fenntarthatóság pedagógiája a változás pedagógiája: egyik fő célja, hogy a szereplőkben a közös tudás kialakításán és az ehhez vezető folyamat bejárásán keresztül szemléletváltást készítsen elő. Az intézmény közösségként elkötelezett híve a fenntarthatóságra nevelés elméletének és gyakorlatának. Adottságaink kihasználása predesztinál minket arra, hogy diákjaink korszerű tudás birtokába kerüljenek. Ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.